

Bilten 130

godina xii • listopad 2007.

tromjesečno izvješće

HRVATSKA NARODNA BANKA

Hrvatska narodna banka

BILTEN

IZDAVAČ Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 4564-555
Telefon: 4565-006
Telefaks: 4564-687

WEB-ADRESA <http://www.hnb.hr>

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web-stranicama Međunarodnoga monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

Tiskano u 600 primjeraka

ISSN 1331–6036

Hrvatska narodna banka

BILTEN

Zagreb, 2007.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Površina (u km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
Broj stanovnika (u mil.)	4,501	4,554	4,381	4,437	4,443	4,442	4,439	4,442	4,441
BDP (u mil. HRK, tekuće cijene)	137.604	141.579	152.519	165.639	181.231	198.422	214.983	231.349	250.590
BDP (u mil. EUR, tekuće cijene) ^a	19.274	18.673	19.977	22.171	24.468	26.232	28.681	31.263	34.220
BDP po stanovniku (u EUR)	4.282	4.100	4.560	4.997	5.507	5.905	6.461	7.038	7.706
BDP - godišnja stopa rasta (u %, stalne cijene)	2,5	-0,9	2,9	4,4	5,6	5,3	4,3	4,3	4,8
Prosječna godišnja stopa inflacije ^b	5,7	4,0	4,6	3,8	1,7	1,8	2,1	3,3	3,2
Tekući račun platne bilance (u mil. EUR)	-1.308	-1.429*	-568*	-821*	-2.099*	-1.889*	-1.454*	-1.988*	-2.647*
Tekući račun platne bilance (u % BDP-a)	-6,8	-7,7*	-2,8*	-3,7*	-8,6*	-7,2*	-5,1*	-6,4*	-7,7*
Izvoz robe i usluga (u % BDP-a)	39,8	41,0*	47,1*	48,8*	45,5*	50,1*	49,7*	48,9*	49,7*
Uvoz robe i usluga (u % BDP-a)	49,1	49,3	52,3	54,6	56,4	57,9	56,5	55,9	57,4*
Inozemni dug (u mil. EUR, na kraju razdoblja) ^c	9.173	10.175	12.264	13.609	15.143	19.884	22.933	25.748	29.184*
Inozemni dug (u % BDP-a)	47,6	54,5	61,4	61,4	61,9	75,8	80,0	82,4	85,3*
Inozemni dug (u % izvoza robe i usluga)	119,4	133,0*	130,2*	125,9*	136,1*	151,3*	161,0*	168,6*	171,7*
Otplaćeni inozemni dug (u % izvoza robe i usluga) ^{c,d}	12,3	24,6*	26,2*	28,2*	29,8*	21,3*	22,0*	24,4*	35,0*
Bruto međunarodne pričuve (u mil. EUR, na kraju razdoblja)	2.400	3.013	3.783	5.334	5.651	6.554	6.436	7.438	8.725
Bruto međunarodne pričuve (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	3,0	3,9	4,3	5,3	4,9	5,2	4,8	5,1	5,3*
Nacionalna valuta: hrvatska kuna (HRK)									
Devizni tečaj za 31. prosinac (HRK : 1 EUR)	7,3291	7,6790	7,5983	7,3700	7,4423	7,6469	7,6712	7,3756	7,3451
Devizni tečaj za 31. prosinac (HRK : 1 USD)	6,2475	7,6477	8,1553	8,3560	7,1457	6,1185	5,6369	6,2336	5,5784
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 EUR)	7,1392	7,5818	7,6339	7,4710	7,4070	7,5642	7,4957	7,4000	7,3228
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	6,3623	7,1220	8,2874	8,3392	7,8725	6,7044	6,0312	5,9500	5,8392
Saldo proračuna konsolidirane opće države (u % BDP-a) ^e	-7,1	-7,5	-6,8	-4,9	-6,2	-4,8	-4,0	-3,0
Javni dug (u % BDP-a) ^f	48,7	49,8	48,8	48,6	48,9	49,2	46,6
Stopa nezaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 god.) ^g	11,4	13,6	16,1	15,8	14,8	14,3	13,8	12,7	11,2
Stopa zaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 god.) ^g	47,0	44,8	42,6	41,8	43,3	43,1	43,5	43,3	43,6

^a Izveden iz kunske vrijednosti uz pomoć prosječnoga godišnjega deviznog tečaja HRK/1 EUR.

^b U podacima za razdoblje od 1996. do 1998. godine stopa inflacije mjerena je indeksom cijena na malo, a od 1999. nadalje mjerena je indeksom potrošačkih cijena.

^c Pokazatelj inozemne zaduženosti u razdoblju od 1998. do 2005. godine izvedeni su na bruto načelu, dok pokazatelji za razdoblje do 1997. ne obuhvaćaju: nepodmirene dospjele i obračunate nedospjele kamate, hibridne i podređene instrumente, repo poslove banaka i HNB-a, depozite međunarodnih financijskih institucija u HNB-u te jednostrane učinke sekundarnog tržišta obveznica.

^d Otplate inozemnog duga uključuju otplate glavnice s osnove obveznica, dugoročnih trgovinskih kredita i dugoročnih kredita te ukupne otplate kamata, bez otplate kamata s osnove izravnih ulaganja.

^e Ukupni saldo bez kapitalnih prihoda (GFS 1986) od 1999. do 2001. prikazan je na gotovinskom načelu, a nakon toga na modificiranome obračunskom načelu. HAC, HC, HFP i DAB uključeni su od 2001. godine.

^f Javni dug uključuje dug opće države i izdana državna jamstva.

^g Stope zaposlenosti i nezaposlenosti za 1996. godinu odnose se na studeni, a za 1997. godinu na lipanj.

Izvori: DZS; MF; HNB

Sadržaj

Tromjesečno izvješće

Uvod / 3

Potražnja / 5

Inozemna potražnja / 6

Domaća potražnja / 7

Osobna potrošnja / 7

Investicijska potrošnja / 8

Državna potrošnja / 8

Okvir 1. Potencijalni rast bruto domaćeg proizvoda / 9

Proizvodnja / 10

Industrija / 11

Trgovina / 11

Građevinarstvo / 12

Ugostiteljstvo / 12

Prijevoz i veze / 13

Tržište rada / 13

Nezaposlenost i zapošljavanje / 13

Zaposlenost / 14

Plaće i troškovi rada / 15

Cijene / 16

Okvir 2. Utjecaj promjene tečaja USD/EUR na inflaciju u Hrvatskoj / 20

Tečaj / 21

Monetarna politika i instrumenti / 23

Monetarno okružje / 23

Korištenje instrumenata monetarne politike / 23

Primarni novac i međunarodne pričuve / 25

Okvir 3. Nova odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a / 26

Monetarna kretanja / 27

Ukupna likvidna sredstva / 27

Novčana masa / 27

Nemonetarni depoziti / 28

Plasmani / 29

Plasmani banaka središnjoj državi / 30

Inozemna aktiva i pasiva / 30

Tržište novca / 30

Kamatne stope na novčanom tržištu / 31

Kamatne stope poslovnih banaka / 32

Tržište kapitala / 34

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira / 35

Tržište dužničkih vrijednosnih papira / 37

Međunarodne transakcije / 39

Račun tekućih transakcija / 39

Robna razmjena / 41

Račun kapitalnih i financijskih transakcija / 43

Inozemni dug / 44

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima / 46

Državne financije / 46

Obilježja fiskalne politike u prvom polugodištu 2007. godine / 46

Prihodi konsolidirane opće države / 47

Rashodi konsolidirane opće države / 47

Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama / 48

Saldo konsolidirane opće države na gotovinskom načelu / 48

Državni dug / 48

Unutarnji dug opće države / 49

Inozemni dug opće države / 50

Kretanja u srpnju 2007. godine / 50

Statistički pregled

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati / 56

B. Monetarne institucije

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija / 57

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive / 58

C. Hrvatska narodna banka

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke / 59

D. Banke

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka / 61

D. Banke

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka / 62

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države / 63

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora / 63

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima / 64

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka / 64

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka / 65

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka / 65

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca / 66

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka / 66

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka / 67

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka / 67

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica / 69

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 70

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 71

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka / 72

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka / 73

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule / 74

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima / 75

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule / 76

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite / 77

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite / 78

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja / 79

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica / 80

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge / 81

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi / 82

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja / 83

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja / 84

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica / 85

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka / 86

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost / 87

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke / 89

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja / 90

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune / 91

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima / 92

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor / 94

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima / 95

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica / 97

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja / 98

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja / 98

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja / 99

I. Državne financije – izabrani podaci

Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti / 100

Tablica I2: Operacije državnog proračuna / 101

Tablica I3: Dug središnje države / 102

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima / 103

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena / 104

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće / 104

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača / 105

Popis banaka i štedionica / 107

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke / 108

Kratice i znakovi / 109

Tromjesečno izvješće

Uvod

U prvom polugodištu 2007. godine zabilježen je realni gospodarski rast od 6,8% u odnosu na prvu polovinu 2006. godine. Nakon zamjetnog ubrzanja realnog rasta BDP-a u prvom tromjesečju ove godine (ostvarena je godišnja stopa rasta od 7,0%), gospodarstvo je i u drugom tromjesečju raslo po visokoj stopi (6,6%). Tome je najviše pridonio nastavak snažnog rasta osobne potrošnje, dok se godišnji rast investicija u fiksni kapital u odnosu na prvo tromjesečje znatno usporio. Državna potrošnja je i u drugom tromjesečju nastavila rasti po stopi koja je bila viša od prosjeka za prethodnu godinu. Istodobno, dinamiziranje međunarodne razmjene, koju je obilježilo nešto snažnije ubrzanje realnog rasta izvoza robe i usluga u odnosu na njihov uvoz, rezultiralo je znatnim ublažavanjem negativnog doprinosa neto inozemne potražnje realnom rastu BDP-a u usporedbi sa stanjem na početku godine. Promatrano s proizvodne strane, u prvoj polovini 2007. godine ostvaren je velik rast bruto dodane vrijednosti u svim djelatnostima gospodarstva. Pri tome je rast BDV-a proizvodnih djelatnosti bio nešto brži nego uslužnih, ali zbog manjeg udjela u gospodarskoj strukturi njihov je doprinos blago zaostajao za doprinosom uslužnih djelatnosti.

Dostupni mjesečni pokazatelji gospodarske aktivnosti upućuju na to da se može očekivati nastavak pozitivnih kretanja u realnom sektoru, najvjerojatnije uz nešto umjerenije stope rasta nego u prvoj polovini ove godine. Početkom trećeg tromjesečja zabilježen je tako nastavak rasta fizičkog obujma industrijske proizvodnje, ali po znatno nižim stopama nego u razdoblju od siječnja do lipnja ove godine. Najviše godišnje stope promjena pritom su ostvarene u proizvodnji trajnih i netrajnih proizvoda za široku potrošnju te intermedijarnih proizvoda, dok je proizvodnja kapitalnih proizvoda, nakon velikog porasta u drugom, početkom trećeg tromjesečja smanjena. Ukupna je maloprodaja, nakon što se stabilizirala na visokim razinama tijekom drugog tromjesečja ove godine, u srpnju ponovo počela rasti, a pozitivna su kretanja na početku trećeg tromjesečja ostvarena u i građevinarstvu.

Promjene u dinamici izvora financiranja potrošnje kućanstava potvrđuju nastavak snažnoga godišnjeg rasta osobne potrošnje i u trećem tromjesečju 2007. godine. Bankovni plasmani stanovništvu, ako se isključe krediti namijenjenih ulaganju u stambeni fond, u srpnju i kolovozu realno su rasli sporije nego na početku godine, ali još uvijek po visokim stopama. Na tržištu rada zabilježena su pozitivna kretanja. Istodobno, polugodišnje usklađivanje mirovina koje je realizirano u rujnu, kao i isplata dijela povrata duga umirovljenicima u lipnju, blagotvorno će djelovati i na osobnu potrošnju u drugoj polovini godine. Pozitivna kretanja očekuju se i kod investicija u fiksni kapital, čiji bi se rast poslije usporevanja u drugom tromjesečju, u ostatku godine ponovo mogao dinamizirati. Tome u prilog govori jačanje građevinske aktivnosti koje je zabilježeno u srpnju, veliki rast uvoza kapitalnih i intermedijarnih proizvoda, ali i najava države o snažnijem rastu javnih investicija u drugoj polovini godine. S druge strane, godišnji se rast bankovnih plasmana poduzećima tijekom srpnja i kolovoza usporio, ali valja spomenuti da su poduzećima dostupni i alternativni te, sve više, inozemni izvori

financiranja.

Od početka 2007. godine Državni zavod za statistiku objavljuje rezultate Ankete o radnoj snazi tromjesečno, za razliku od dosadašnje polugodišnje dinamike objavljivanja rezultata. Razlog tome je unaprijeđenje i usklađivanje Ankete o radnoj snazi s pravnom stečevinom Europske unije. Prema posljednjim dostupnim anketnim podacima u prvom tromjesečju ove godine stopa nezaposlenosti iznosila 11,2%, a stopa zaposlenosti 42,8%.

Pozitivni trendovi na tržištu rada, koji su obilježili prvo tromjesečje ove godine, nastavljeni su i tijekom drugog tromjesečja kad su razina i stopa registrirane nezaposlenosti smanjeni te je nastavljen trend rasta ukupne zaposlenosti. Smanjenju razine registrirane nezaposlenosti u tom je razdoblju najviše pridonijelo smanjenje broja novoprijavljenih osoba u evidenciju HZZ-a. Slična su kretanja obilježila i početak trećeg tromjesečja, pa je tako na kraju kolovoza stopa registrirane nezaposlenosti iznosila 13,8%, što je najniža stopa registrirane nezaposlenosti još od 1997. godine. Privremeni podaci DZS-a o zaposlenosti i podaci o broju osiguranika HZMO-a upućuju na rast ukupne zaposlenosti u drugom tromjesečju ove godine u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Godišnju stopu rasta u drugom je tromjesečju ostvarila i prosječna realna bruto plaća (3,3%), dok je prosječna realna neto plaća rasla nešto sporije zbog djelovanja porezne progresije. Budući da je u istom razdoblju rast proizvodnosti rada u industriji bio znatno viši, cjenovni pritisci koji su dolazili s tržišta rada nisu bili osobito snažni.

Tijekom prvih sedam mjeseci 2007. godine zabilježeno je vrlo blago ubrzanje godišnje stope inflacije potrošačkih cijena, s 2,0% u prosincu 2006. na 2,1% u srpnju ove godine. U kolovozu je ubrzanje bilo izraženije, pa je spomenuta stopa dosegla razinu od 2,6%, dok je mjesečna stopa rasta ukupnog indeksa potrošačkih cijena iznosila 0,6%. To je ponajprije posljedica šoka na strani ponude, odnosno rasta cijena poljoprivrednih i industrijskih prehrambenih proizvoda, do kojeg je došlo zbog nepovoljnih vremenskih prilika, odnosno suše koja je utjecala na smanjeni urod poljoprivrednih kultura u Hrvatskoj. Promatrajući po komponentama indeksa potrošačkih cijena, najveći doprinos ubrzanju godišnje stope inflacije potrošačkih cijena tijekom prvih osam mjeseci ove godine dao je rast godišnje stope promjene temeljne inflacije i cijena poljoprivrednih proizvoda. Temeljna inflacija ostala je višom od ukupne inflacije potrošačkih cijena, a nezina godišnja stopa promjene porasla je s 2,3% u prosincu 2006. na 3,0% u kolovozu 2007. Najveći doprinos tome dao je rast cijena određenih prehrambenih proizvoda (kruha i proizvoda od žitarica), obuće, duhanskih proizvoda te usluga čije se cijene slobodno formiraju na tržištu (ponajprije turističkih aranžmana). Godišnja stopa promjene cijena poljoprivrednih proizvoda porasla je s -1,3% zabilježenih u prosincu 2006. na 5,4% u kolovozu 2007. godine.

Rast godišnje stope promjene administrativno reguliranih cijena usporio se s 2,0% u prosincu 2006. na 0,7% u kolovozu 2007. Na to je najviše utjecalo smanjenje godišnje stope promjene cijena opskrbe vodom zbog povoljnog utjecaja baznog razdoblja. Nasuprot tome, tijekom prvih osam mjeseci ove godine cijene naftnih derivata na domaćem tržištu su rasle. Razlog tome je rast cijena sirove nafte na svjetskom

tržištu, čije je pritiske na rast domaćih cijena naftnih derivata ublažavala aprecijacija tečaja kune prema američkom dolaru kao i odluka Vlade RH kojom su od svibnja ove godine smanjene trošarine na sve vrste bezolovnih motornih benzina. Osim toga, pritisci uvezene inflacije na rast domaće inflacije tijekom prvih osam mjeseci ove godine dolazili su i od porasta cijena drugih sirovina na svjetskom tržištu, ali su bili slabije izraženi nego u istom razdoblju prošle godine.

Godišnja stopa promjene domaćih cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima također se ubrzala (s 1,9% ostvarenih u prosincu 2006. na 3,6% u kolovozu 2007. godine). Rast proizvođačkih cijena tijekom promatranog razdoblja ostvaren je u svim glavnim industrijskim grupacijama, osim kod kapitalnih proizvoda. Pritom je najizraženije bilo povećanje godišnje stope promjene cijena intermedijarnih proizvoda, što je uvelike bila posljedica prelijevanja porasta cijena sirovina na svjetskom tržištu na domaće proizvode.

Na kretanje inflacije potrošačkih cijena u domaćem gospodarstvu povoljno je utjecao stabilan tečaj kune. Tijekom drugog tromjesečja 2007. godine nominalni tečaj kune prema euru ukupno je aprecirao za 1,1%. Tijekom trećeg tromjesečja tečaj je bio pretežno izložen aprecijacijskim pritiscima, a blagi deprecijacijski pritisci osjetili su se sredinom tromjesečja. U srpnju je tečaj kune tako bio izložen aprecijacijskim pritiscima ponajviše potaknutim sezonski uobičajenim pojačanim priljevom deviza u jeku glavne turističke sezone. Kako bi ublažila aprecijacijske pritiske, središnja je banka u srpnju dva puta intervenirala na deviznom tržištu otkupivši od poslovnih banaka na dvjema aukcijama ukupno 139,0 mil. EUR. Na aprecijaciju tečaja kune u drugoj polovini rujna utjecala je, među ostalim, pojačana potražnja za kunama namijenjenim ulaganju u dionice T-HT-a. Tijekom trećeg tromjesečja tečaj kune prema euru ukupno je aprecirao za samo 0,3%.

U trećem tromjesečju 2007. godine monetarno okružje bilo je pod snažnim utjecajem sezonskih kretanja što je zajedno s pooštrenim mjerama monetarne politike rezultiralo padom inozemnog duga poslovnih banaka i sporijim rastom plasmana banaka nebankarskom sektoru.

Budući da je rast plasmana banaka tijekom prvih šest mjeseci ove godine bio snažniji od onoga predviđenog mjerama monetarne politike, HNB je u lipnju 2007. izmijenio Odluku o upisu obveznih blagajničkih zapisa uvođenjem mjesečnog ograničenja od 0,5% na rast plasmana koji ne podliježe upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a. Mjere središnje banke pokazale su se djelotvornima jer su rezultirale usporavanjem kreditne aktivnosti poslovnih banaka. Na kraju kolovoza godišnja stopa rasta plasmana banaka tako je iznosila 18,7% i bila je za 4,2 postotna boda manja nego na kraju 2006. godine. Štoviše, tijekom srpnja i kolovoza (poslije izmjene Odluke) plasmani banaka porasli su za samo 0,4%. Poslovne banke nastojale su ublažiti učinke te odluke prije svega smanjujući plasmane sektoru poduzeća. Tako je godišnja stopa rasta plasmana poduzećima smanjena s 24,4%, koliko je iznosila na kraju 2006. godine, na 17,0%, dok je stopa rasta kredita stanovništvu smanjena za 1,6 postotnih bodova, na 20,2%.

Tijekom drugoga i u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja nastavljen je rast svih monetarnih agregata, pri čemu je posebno izražen rast zabilježen kod deviznih depozita. Osim

uobičajeno snažnijeg priljeva sredstava tijekom ljetnih mjeseci, rast štednje u bankama bio je potaknut i povoljnim štednim uvjetima i marketinškim aktivnostima samih banaka, koje su zbog visoke cijene inozemnih izvora nastojale privući sredstva iz domaćih izvora. Promatrano po sektorima, osim stanovništva i poduzeća, snažan rast depozita ostvarile su i ostale bankarske i nebankarske financijske institucije, što je pokazatelj dobre likvidnosti fondova, koji višak sredstava privremeno deponiraju na račune kod poslovnih banaka.

Nakon uobičajenoga sezonskog smanjenja u prvom tromjesečju novčana je masa (M1) u drugom i u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja također jako porasla što je ponajprije rezultat povećanja potražnje za depozitnim i gotovim novcem tijekom ljetnih mjeseci. Snažno su porasla i ukupna likvidna sredstva.

Rast domaćih izvora sredstava tijekom ljetnih mjeseci omogućio je bankama da znatno smanje svoje inozemne obveze. Osim priljeva domaćih sredstava, smanjenje inozemnih obveza banaka omogućile su i značajne dokapitalizacije banaka, koje su u prvih osam mjeseci 2007. godine ukupno iznosile 7,3 mlrd. kuna. Tijekom trećeg tromjesečja zabilježeno je povećanje inozemne aktive i minimalne devizne likvidnosti poslovnih banaka. Na poboljšanje devizne likvidnosti utjecala je i izmjena Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima, kojom je središnja banka u razdoblju od srpnja do listopada proširila obuhvat deviznih potraživanja banaka za kratkoročni devizni kredit državi u iznosu od 244,5 mil. EUR.

Unatoč snažnoj potražnji za kunama i velikim deviznim priljevima aprecijacijski pritisci na tečaj kune tijekom trećeg tromjesečja 2007. nisu bili znatnije izraženi, pa su za njihovo ublažavanje dostajale dvije devizne intervencije. Središnja banka kreirala je primarni novac prije svega preko redovitih obratnih repo aukcija. Unatoč visokoj razini slobodnih novčanih sredstava, posebice u glavnom dijelu turističke sezone, poslovne banke intenzivirale su potražnju za dodatnom likvidnošću. Uz sezonski utjecaj, potražnju za kunama dodatno je potaknuo porast kunske obvezne pričuve, izdanje državne kunske obveznice te ponuda deviza pristiglih s osnove inozemnog zaduživanja poduzeća. Kako bi udovoljio potražnji i neutralizirao neravnotežu na novčanom tržištu HNB je na redovitim aukcijama plasirao sva tražena sredstva ne mijenjajući pritom graničnu repo stopu od 3,5%. Ukupno stanje sredstava plasiranih preko obratnih repo aukcija tijekom ljetnih mjeseci, uključujući operaciju fine prilagodbe, premašivalo je 7,0 mlrd. kuna. Na rast potražnje za primarnim novcem krajem trećeg tromjesečja utjecala je i javna ponuda dionica T-HT-a, no središnja banka je i u tom razdoblju osigurala stabilno monetarno okružje.

Zahvaljujući sporijem rastu manjka u međunarodnoj robnoj razmjeni te povećanju neto izvoza usluga u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, u drugom tromjesečju 2007. godine ostvaren je relativno blagi godišnji rast manjka na tekućem računu platne bilance. Usporavanje rasta manjka u robnoj razmjeni uglavnom se može pripisati dobrim rezultatima u robnom izvozu, dok je istodobno ubrzanje rasta robnog uvoza bilo manje izraženo. Za razliku od toga, salda na računima faktorskih dohodaka i tekućih transfera su se pogoršala.

Ukupan je robni izvoz u prvih osam mjeseci 2007., unatoč ubrzanju zabilježenom u drugom tromjesečju, rastao sporije nego u istom razdoblju prethodne godine (12,3% naprama 16,7%, izraženo u američkim dolarima prema stalnom tečaju). To se usporavanje velikim dijelom može pripisati manjem izvozu energenata (zemnoga i industrijskog plina te električne energije), a smanjio se i izvoz određenih prehrambenih proizvoda. Za razliku od toga, u nizu drugih odsjeka SMTK i dalje se bilježi vrlo velika stopa rasta izvoza, ponajviše kod izvoza brodova, električnih strojeva, aparata i uređaja te nafte i naftnih derivata.

Godišnji se rast ukupnoga robnog uvoza u prvih osam mjeseci 2007. također usporio – ostvaren je rast od 12,5% u usporedbi sa 17% zabilježenih u istom razdoblju prethodne godine. Sporiji rast uvelike se može pripisati manjem uvozu zemnoga i industrijskog plina, posebno u drugom tromjesečju kad je zbog relativno topla vremena njegova potrošnja znatno smanjena. S druge strane, nastavio se ubrzan rast uvoza cestovnih vozila te željeza i čelika. Iako sporije nego prethodne godine, nastavio je rasti i uvoz kapitalnih dobara.

Na računu kapitalnih i financijskih transakcija u drugom je tromjesečju 2007. godine ostvaren blagi rast inozemnih izravnih ulaganja u Hrvatsku, pri čemu u njihovoj strukturi dominira dokapitalizacija banaka u stranom vlasništvu. Na računu portfeljnih ulaganja ostvaren je tijekom drugog tromjesečja relativno mali neto priljev sredstava, s obzirom na to da je inozemna imovina domaćih sektora rasla podjednako kao i njihove obveze prema inozemstvu. Pritom se rast inozemne imovine najviše odnosi na povećana ulaganja domaćih investicijskih fondova na inozemnim tržištima, dok se povećanje obveza većinom odnosi na novo izdanje obveznice HBOR-a.

Na računu ostalih ulaganja ostvaren je znatno manji neto priljev sredstava nego u drugom tromjesečju 2006. zbog slabijeg rasta ukupnih obveza domaćih sektora s osnove primljenih kredita, trgovinskih kredita te gotovine i depozita. To se najviše može pripisati padu obveza banaka na čije su ponašanje utjecale mjere HNB-a usmjerene na ograničavanje rasta plasmana. Kako je smanjenje duga banaka tijekom drugog tromjesečja uvelike nadomjestio pojačani rast duga poduzeća, na kraju drugoga tromjesečja zabilježen je porast ukupnoga inozemnog duga. Pooštavanje mjera HNB-a i povoljan sezonski učinak rezultirali su daljnjim velikim padom inozemnog duga banaka u srpnju i kolovozu, pa se na kraju trećeg tromjesečja može očekivati stagnacija ukupnoga inozemnog duga u odnosu na razinu zabilježenu na kraju prethodnog tromjesečja.

Tijekom prvih šest mjeseci 2007. godine fiskalna su kretanja uglavnom bila povoljna. Tako su prihodi konsolidirane opće države u prvom polugodištu na godišnjoj razini uvećani za 13,1%, čemu je najviše pridonijelo povećanje prihoda od poreza na dodanu vrijednost, uplaćenih socijalnih doprinosa te poreza na dobit. Istodobno su rashodi rasli gotovo upola sporije (6,7%), pri čemu su snažno rasli rashodi za naknade zaposlenima, za socijalne naknade te rashodi za korištenje dobara i usluga. Uz to, u prvih šest mjeseci ove godine nastavila se izražena investicijska aktivnost države, među ostalim, u novu cestovnu infrastrukturu.

Opisana kretanja rezultirala su manjkom (na gotovinskom

načelu, prema metodologiji *GFS 1986*) konsolidirane opće države od 0,3 mlrd. kuna na kraju prvih šest mjeseci 2007. što je znatno manje nego u istom razdoblju prethodne godine. Spomenuti je manjak financiran zaduživanjem u zemlji, pri čemu je dio tako pribavljenih sredstava iskorišten za vraćanje dospjelih inozemnih obveza.

Podaci HNB-a pokazuju kako je dug opće države, u koji je uključen dug HBOR-a, na kraju lipnja ove godine dosegao 113,6 mlrd. kuna, od čega se 56,5% odnosi na unutarnji dug, a ostatak na inozemni dug. U usporedbi s krajem prošle godine dug je povećan za 3,2 mlrd. kuna što je ponajviše rezultat rasta obveza s osnove izdanih obveznica Ministarstva financija na domaćem tržištu te rasta obveza s osnove obveznica HBOR-a izdanih na inozemnom tržištu.

Potražnja

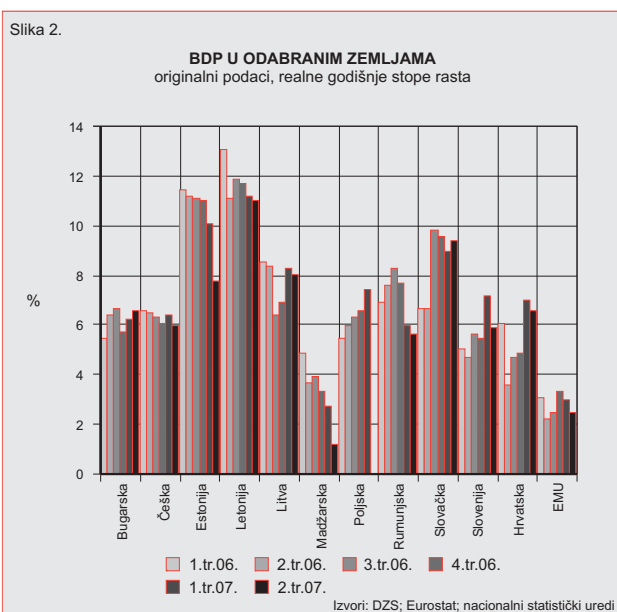
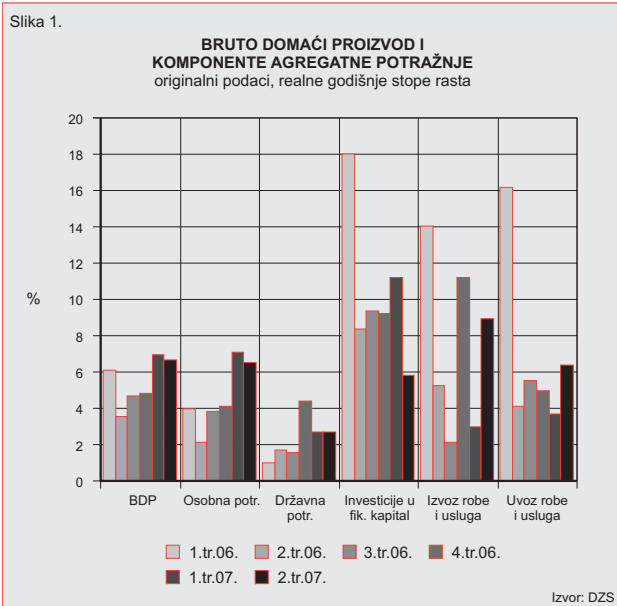
Poslije zamjetnog ubrzanja realnog rasta bruto domaćeg proizvoda u prvom tromjesečju ove godine (ostvarena je godišnja stopa rasta od 7,0%) gospodarstvo je i u drugom tromjesečju raslo po visokoj stopi (6,6%). Tome je najviše pridonio nastavak snažnog rasta osobne potrošnje, dok se godišnji rast investicija u fiksni kapital u odnosu na prvo tromjesečje znatno usporio, pa je njihov doprinos ukupnom rastu BDP-a bio gotovo upola manji nego na početku godine. Državna je potrošnja, nakon što je u prvom tromjesečju porasla za 2,8%, u nastavku godine tek neznatno sporije rasla, tako da je njezin doprinos ukupnom realnom rastu BDP-a zadržan na razini višoj od prosjeka za prethodnu godinu. Kretanje spomenutih kategorija agregatne potražnje odrazilo se i na nešto snažniju potražnju za uvoznim proizvodima, pa je u odnosu na prvo tromjesečje zabilježeno ubrzanje rasta uvoza robe i usluga. Međutim, u istom je razdoblju znatno ojačala inozemna potražnja rezultirajući snažnim ubrzanjem godišnjeg rasta izvoza robe i usluga, te je negativan doprinos neto izvoza u odnosu na prvo tromjesečje ove godine znatno smanjen.

Promatramo li kumulativno, u prvom je polugodištu 2007. bruto domaći proizvod (izražen u stalnim cijenama) bio za 6,8% veći nego u istom razdoblju lani¹ kad je realni rast gospodarske aktivnosti bio zamjetno sporiji i iznosio 4,8%.

Mjesečni pokazatelji ekonomske aktivnosti dostupni za srpanj i kolovoz ove godine upućuju na nastavak rasta realnog BDP-a, ali po nižim stopama. Zabilježeno je usporavanje rasta industrijske proizvodnje, uz porast realnog prometa od trgovine na malo i povoljna kretanja u građevinarstvu. Nadalje, dostupni nominalni podaci DZS-a o robnoj razmjeni upućuju na blago usporavanje rasta inozemne potražnje, osobito potražnje za naftom i naftnim derivatima.

Relativno snažan gospodarski rast zabilježen je u prvom polovini 2007. u većini zemalja iz pretposljednega i posljednjeg vala pridruživanja Europskoj uniji, a to je dalo pozitivan impuls domaćoj proizvodnji. Prema podacima nacionalnih statističkih ureda za prvo i drugo tromjesečje ove godine gospodarstva iz skupine baltičkih zemalja opet su iznimno brzo

¹ Podaci Državnog zavoda za statistiku (DZS) o BDP-u za razdoblje od 1. tr. 2005. do 2. tr. 2007. godine preliminarni su (nisu usklađeni s godišnjim obračunom BDP-a, odnosno zasnivaju se na procjeni tromjesečnog BDP-a).

rasla. Najsnažniji je rast pritom zabilježen u Letoniji (11,2% u prvom i 11,0% u drugom tromjesečju), potom u Estoniji (10,1% u prvom i 7,8% u drugom tromjesečju) te u Litvi (8,3% u prvom i 8,0% u drugom tromjesečju). U promatranom razdoblju snažan je bio i gospodarski rast u Slovačkoj (9,0% u prvom i 9,4% u drugom tromjesečju) te Sloveniji (7,2% u prvom i 5,9% u drugom tromjesečju), a tek nešto sporiji u Bugarskoj (6,2% u prvom i 6,6% u drugom tromjesečju) i Češkoj (6,4% u prvom i 6,0% u drugom tromjesečju). Istodobno, gospodarski se rast eurozone blago usporio, i to s 3,3%, koliko je iznosio u posljednjem tromjesečju prethodne, na 3,0% u prvom i 2,5% u drugom tromjesečju ove godine.

Eurostatove kratkoročne prognoze rasta BDP-a za eurozonu predviđaju kontinuirani rast ukupne gospodarske aktivnosti tijekom druge polovine 2007. godine. Tako se očekuje da će lančani porast BDP-a u toj skupini zemalja, isključujući sezonske čimbenike i razlike u broju radnih dana, u trećem i četvrtom tromjesečju iznositi od 0,2% do 0,8%. Ako se ta predviđanja ostvare, značit će to blago usporavanje gospo-

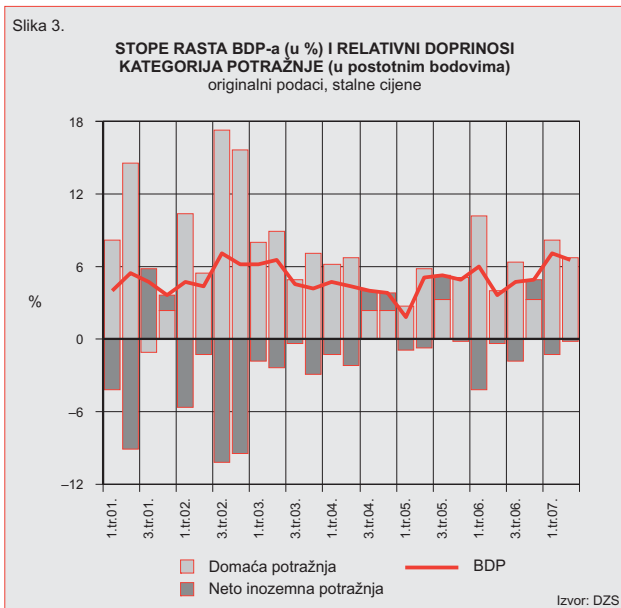
darskog rasta na godišnjoj razini, te se predviđa da će tijekom drugog polugodišta rast BDP-a iznositi oko 2,5%. Također, najnoviji rezultati anketnih istraživanja pouzdanja potrošača i poduzeća u Europskoj uniji pokazuju da je, sudeći prema kretanju kompozitnog indeksa ekonomskog raspoloženja za eurozonu, poslovni i potrošački optimizam u srpnju i kolovozu splasnuo, što je dodatna potvrda da bi godišnji rast ukupne gospodarske aktivnosti u toj skupini zemalja u ostatku godine mogao biti umjereniji.

Inozemna potražnja

Prema tromjesečnoj procjeni BDP-a početak ove godine bio je obilježen usporavanjem realnog rasta izvoza i uvoza robe i usluga, a već je u drugom tromjesečju ponovo ostvaren znatno viši rast. Tako je izvoz robe i usluga u drugom tromjesečju 2007. na godišnjoj razini uvećan za 8,9% pridonijevši ukupnom rastu realnog BDP-a 4,1 postotni bod. U istom je razdoblju godišnji rast uvoza robe i usluga bio nešto umjereniji (6,4%), pa je doprinos neto inozemne potražnje bio gotovo neutralan (-0,1 postotni bod).

U prvom je polugodištu stopa rasta ukupnog izvoza (6,3%) bila na godišnjoj razini nešto viša od stope rasta ukupnog uvoza (5,2%). Ipak, budući da je ukupni uvoz robe i usluga u promatranom razdoblju vrijednosno bio gotovo dvostruko veći od ukupnog izvoza, ostvaren je negativan doprinos neto inozemne potražnje realnom rastu BDP-a od 0,6 postotnih bodova što je za gotovo četiri puta manje nego u istom razdoblju prethodne godine.

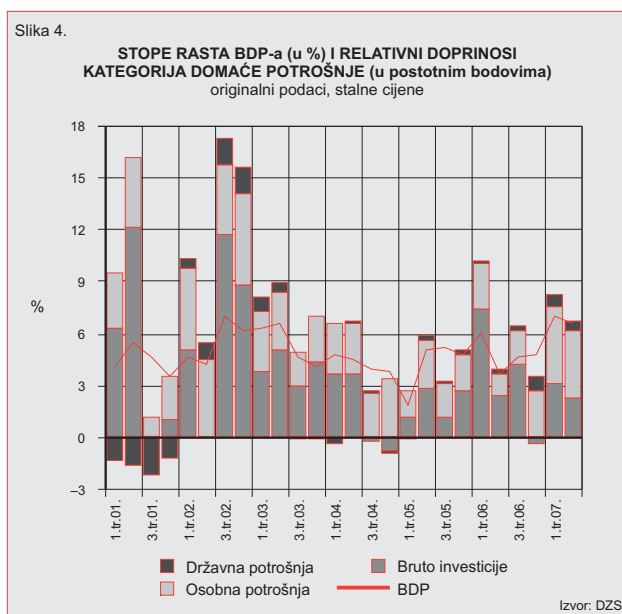
Nominalni (sezonski prilagođeni) podaci DZS-a o robnoj razmjeni pokazuju kako je u srpnju i kolovozu došlo do blagog usporavanja rasta robnog izvoza u odnosu na drugo tromjesečje, iako su se ostvarene stope zadržale na relativno visokoj razini. Pri tome je posebno izražena inozemna potražnja za proizvodima namijenjenim investicijskoj potrošnji te potražnja za trajnim proizvodima za široku potrošnju, dok je istodobno znatno smanjen izvoz energije. Kod izvoza kapitalnih proizvoda u srpnju i kolovozu tako je zabilježen kumulativni rast od 27,5% u odnosu na isto razdoblje lani, dok je rast

izvoza intermedijarnih proizvoda pratio ta kretanja ubrzavši se na 12,7%. Podaci DZS-a također pokazuju kako je na početku trećeg tromjesečja ostvareno i blago usporavanje rasta uvoza robe i usluga, što je rezultat smanjenja uvoza nafte i naftnih derivata, dok su kod svih ostalih grupacija proizvoda ostvarene relativno visoke godišnje stope rasta.

Domaća potražnja

Visokoj stopi gospodarskog rasta u prvom i drugom tromjesečju ove godine znatno je pridonio zamjetan oporavak domaće potražnje, prije svega osobne potrošnje, dok je na početku godine velik bio i doprinos investicija. Tako je domaća potražnja ukupnom rastu BDP-a u drugom tromjesečju od 6,6% pridonijela 6,7 postotnih bodova. Iako je tendencija ubrzanja rasta osobne potrošnje zaustavljena u drugom tromjesečju 2007. godine, ta je kategorija i u tom razdoblju ostvarila velik rast od 6,5%, tako da se njome može objasniti gotovo dvije trećine realnog rasta ukupne gospodarske aktiv-

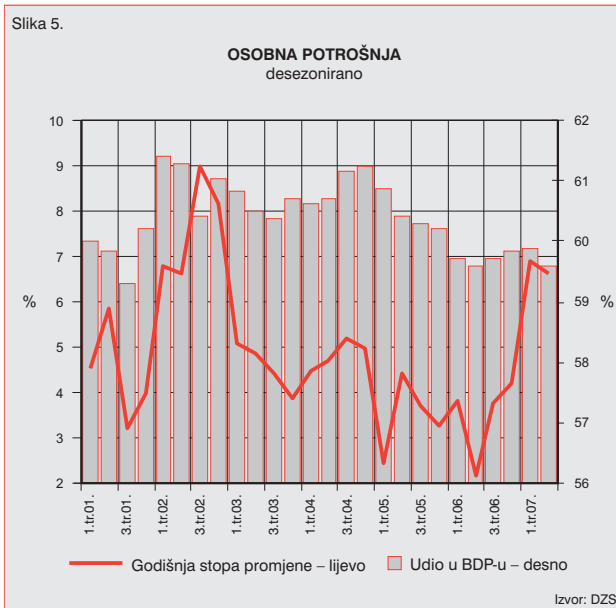

nosti. Investicije u fiksni kapital su nakon snažnoga godišnjeg rasta od 11,2% na početku godine, u drugom tromjesečju rasle znatno sporije (5,8%), dok se rast državne potrošnje zadržao na gotovo jednakoj razini kao i na početku godine. U drugom je tromjesečju ove godine doprinos kategorije promjene zaliha, koja sadržava i statističku diskrepanciju, ukupnom rastu BDP-a bio blago pozitivan.

Osobna potrošnja

Najznačajnija kategorija agregatne potražnje, osobna potrošnja, poslije iznimno snažnog je godišnjeg rasta od 7,1% u prvom tromjesečju 2007., u drugom tromjesečju rasla nešto sporije. Njezin je, i nadalje vrlo visok, godišnji rast iznosio 6,5% pridonijevši tako realnom rastu BDP-a 4,0 postotna boda što je znatno više u odnosu na prosjek prethodne godine.

Snažan rast osobne potrošnje u prvom i drugom tromjesečju 2007. odrazio se i na znatan porast realnog prometa od trgovine na malo, kao i na rast prihoda od poreza na dodanu vrijednost. Anketno istraživanje optimizma u trgovini

Privrednog vjesnika za razdoblje od prosinca 2006. do ožujka 2007. godine registriralo je njegov blagi pad što se može povezati s velikim početnim očekivanjima kod trgovaca čije su narudžbe premašile stvarnu potražnju, na što upućuje velik rast zaliha u veleprodaji i maloprodaji.

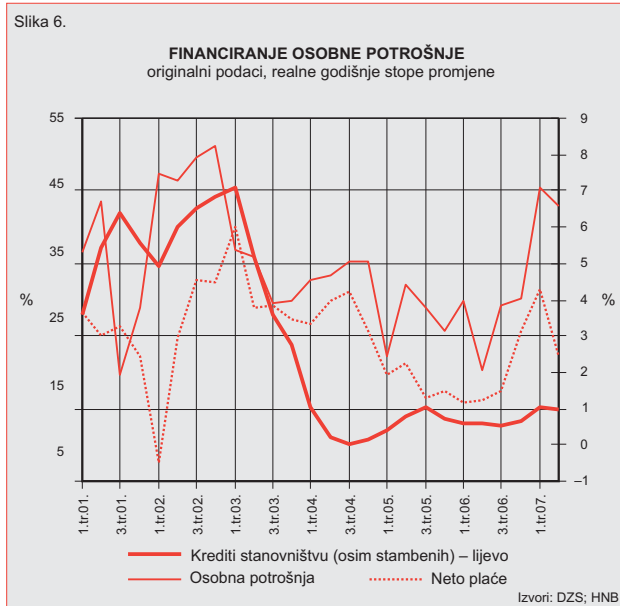
Raspoloživi mjesečni pokazatelji, koji mogu naznačiti kretanje osobne potrošnje u trećem tromjesečju ove godine, podupiru očekivanja o nastavku snažnoga godišnjeg rasta ovoga segmenta agregatne potražnje u usporedbi sa stanjem u prvoj polovini godine. Ukupna je maloprodaja, nakon što se stabilizirala na visokim razinama tijekom drugog tromjesečja ove godine, u srpnju ponovo počela rasti, pa je realni promet od trgovine na malo, prema sezonski prilagođenim podacima, bio za 6,4% veći nego u istom razdoblju lani. Zamjetan porast prihoda od poreza na dodanu vrijednost u srpnju i kolovozu također upućuje na pozitivna kretanja u osobnoj potrošnji tijekom toga razdoblja, ali je teško razlučiti koliko su navedena kretanja određena jačanjem potražnje inozemnih turista.

Promjene u dinamici izvora financiranja potrošnje kućanstava potvrđuju nastavak snažnoga godišnjeg rasta osobne potrošnje i u trećem tromjesečju 2007. godine. Bankovni plasmani stanovništvu, bez kredita namijenjenih ulaganjima u stambeni fond, u srpnju i kolovozu realno su rasli sporije nego početkom godine, ali još uvijek po visokim stopama (kumulativno 13,5%, prema prosječnom stanju kredita).

pozitivna su kretanja primjetna i na tržištu rada. Administrativni izvori (privremeni podaci DZS-a) pokazuju neznatno usporavanje broja zaposlenih na početku trećeg tromjesečja, a to potvrđuju i podaci HZMO-a o broju osiguranih osoba, koji se smatraju pouzdanijim kratkoročnim pokazateljem kretanja zaposlenosti. Međutim, navedena su kretanja bila praćena ubrzanjem rasta isplaćenih realnih neto plaća (3,8%). Polugodišnje usklađivanje mirovina² od 2,6% realizi-

2 Usklađivanje rasta mirovina provodi se od 2004. godine u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 30/2004.). Prema novom Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 92/2005.), koji je stupio na snagu 31. prosinca 2005., polugodišnje usklađivanje mirovina vrši se prema prosječnoj polugodišnjoj stopi promjene indeksa potrošačkih cijena i prosječne bruto plaće.

Slika 6.

šta 2007., što može biti naznaka daljnjeg jačanja potrošačkog optimizma.

Investicijska potrošnja

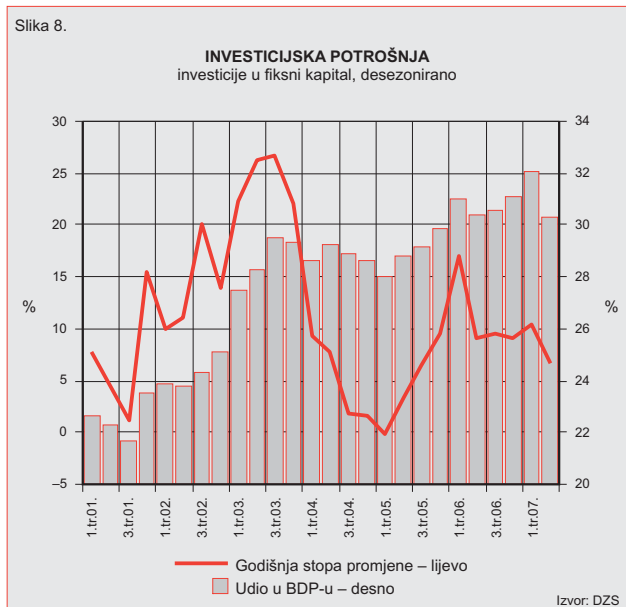
Investicije u fiksni kapital su, nakon visokog rasta u prvom tromjesečju ove godine, u drugom tromjesečju rasle znatno sporije (5,8%), pri čemu je njihov doprinos ukupnom rastu realnog BDP-a smanjen na 1,9 postotnih bodova. Zabilježeno usporavanje rasta te kategorije agregatne potražnje najvjerojatnije je odraz kretanja investicija u javnom sektoru s obzirom na to da nominalni podaci Ministarstva financija o nabavi nefinancijske imovine konsolidirane opće države govore kako je u drugom tromjesečju zabilježen godišnji pad kapitalnih ulaganja javnog sektora.

Indikatori investicijske potrošnje na početku trećeg tromjesečja 2007. naznačuju nastavak njezina rasta u tom razdoblju, iako nešto umjerenijim tempom u odnosu na početak godine. Slabljenje domaće potražnje za kapitalnim proizvodima zabilježeno početkom druge polovine godine istodobno

Slika 7.

Slika 8.

rano u rujnu (za mirovine od srpnja) te isplata dijela povrata duga umirovljenicima u lipnju blagotvorno će djelovati i na osobnu potrošnju u drugoj polovini godine.

Rast osobne potrošnje u trećem tromjesečju ove godine može se očekivati i s obzirom na porast razine potrošačkog optimizma, koji je zabilježila Anketna pouzdanja potrošača HNB-a u travnju i srpnju u odnosu na početak godine. Indeks pouzdanja potrošača (IPP) u travnju je znatno porastao, ponajprije pod utjecajem značajnog porasta očekivanja povezanih s kretanjem zaposlenosti u idućih 12 mjeseci, iako su pozitivne ocjene potrošača zabilježene i kod pitanja o razvoju njihove vlastite financijske situacije, kao i glede opće ekonomske situacije u zemlji u idućih godinu dana. U srpnju je zabilježeno blago smanjenje razine IPP-a, ali je ona još uvijek znatno iznad svoga dugoročnog prosjeka, što upućuje na nastavak rasta osobne potrošnje. Također, podaci o kretanju industrijske proizvodnje u srpnju i kolovozu, robnoj razmjeni te zalihama upućuju na jačanje domaće potražnje za trajnim proizvodima za široku potrošnju početkom drugog polugodi-

je bilo praćeno jačanjem (domaće i inozemne) potražnje za intermedijarnim proizvodima. Opisana kretanja upućuju na pojačanu potrebu proizvođača za repromaterijalom poslije razdoblja ubrzanog investiranja u strojeve i opremu što se odražava i na uvoz te smanjenje zaliha intermedijarnih proizvoda. Pozitivna kretanja investicijske aktivnosti mogu se očekivati i na osnovi dinamike građevinske aktivnosti. Naime, nakon smanjenja obujma građevinskih radova početkom ove godine i stabilizacije u drugom tromjesečju u srpnju je ponovo došlo do jačanja građevinske aktivnosti, i kod radova na zgradama i u cestogradnji. S druge strane, godišnji se rast bankovnih plasmana poduzećima tijekom srpnja i kolovoza znatno usporio, ali valja imati na umu da su poduzećima dostupni i alternativni te, sve više, inozemni izvori financiranja.

Državna potrošnja

Po završetku fiskalne konsolidacije, koja je obilježila razdoblje od kraja 2003. do početka 2005. godine, državna potrošnja kontinuirano raste i sve više pridonosi formiranju

Okvir 1. Potencijalni rast bruto domaćeg proizvoda

Potencijalni bruto domaći proizvod (engl. *potential output*) mjera je proizvodnih kapaciteta gospodarstva, a najčešće se definira kao najviša razina proizvodnje koja je dugoročno održiva bez stvaranja inflatornih pritisaka. Kratkoročno, razlika između potencijalnoga i ostvarenoga bruto domaćeg proizvoda (tzv. jaz domaćeg proizvoda ili, na engleskome, *output gap*) pokazuje odnos između ponude i potražnje te upućuje na moguću prisutnost inflatornih pritisaka.

Potencijalni bruto domaći proizvod ne može se izravno izmjeriti, već se za njegovo kvantificiranje rabe različite metode analize vremenskih serija, modeli proizvodne funkcije, a u novije vrijeme sve češće i strukturni ekonomski modeli. U nastavku je dan sažet prikaz metoda čija je uporaba najraširenija.

Među metodama analize vremenskih serija ističe se Hodrick-Prescottov (HP) filtar kojim se serija domaćeg proizvoda razdvaja na trend i cikličku komponentu. Takozvani *band-pass* filtri³ također dekomponiraju seriju na trend i cikličku komponentu, a jedan je od filtara te vrste Christiano-Fitzgeraldov (CF) filtar. Jednostavnije metode koje se zasnivaju na trendu jesu metode linearnoga i kvadratnog trenda.

Modeli proizvodne funkcije povezuju domaći proizvod s proizvodnim faktorima. Najčešće se upotrebljava Cobb-Douglasov oblik proizvodne funkcije:

$$Y_t = A_t L_t^\alpha K_t^\beta$$

gdje je Y razina bruto domaćeg proizvoda, L utrošeni rad, a K akumulirani kapital. Razina tehnologije i efikasnost njezina korištenja označena je simbolom A (ukupna faktorska produktivnost), dok su α i β elastičnosti proizvodnje s obzirom na rad i kapital. Ako je suma elastičnosti jednaka jedan ($\alpha + \beta = 1$), proizvodna funkcija ima konstantne prinose. Ako je suma elastičnosti manja od jedan, prinosi su opadajući, a ako je veća od jedan, prinosi su rastući.

Vrijedi naglasiti da se zbog različitih metodoloških pristupa procijenjene razine potencijalnoga domaćeg proizvoda (i , u skladu s time, jaza) mogu razlikovati i da se često međusobno razlikuju.

Razina potencijalnog BDP za Hrvatsku ocijenjena je na osnovi podataka o realnom BDP-u (izraženom po tromjesečjima) iz kojih je uklonjena sezonska komponenta. Pritom je analizirano razdoblje od početka 1997. godine do, uključujući, prvog tromjesečja 2007. godine⁴.

Potencijalni BDP ocijenjen je pomoću proizvodne funkcije na godišnjim podacima za razdoblje od 1997. do 2006. godine. Faktor rada (L) predstavljen je brojem zaposlenih, a kapital (K) procijenjenim stanjem bruto kapitala. Pošlo se od pretpostavke o konstantnim prinosima i udjelu rada u ekonomiji od 64%. Potencijalni domaći proizvod se, uz

danu specifikaciju funkcije, može izračunati tako da se ocijeni trend komponenta svih proizvodnih faktora, osim kapitala. Izgladaivanje serije kapitala nije opravdano jer je stanje kapitala pokazatelj raspoloživih proizvodnih kapaciteta.

Tablica 1. prikazuje izračun potencijalnog rasta BDP-a za Hrvatsku ocijenjenog različitim metodama. Podaci o ostvarenom rastu pokazuju da se on ubrzao od 2002. godine te je tijekom posljednjih pet godina prosječno iznosio 4,7%, što je jednako ostvarenom rastu u 2006. godini. Zbog svoje konstrukcije, HP-ov filtar najbliže prati ostvareni rast, dok pristup proizvodne funkcije i CF-ov filtar daju nešto nižu razinu potencijalnog rasta od ostvarene vrijednosti za posljednjih nekoliko godina. Linearni i kvadratni trend najviše odstupaju od prosječnih veličina, posebice u 2006. godini. Navedene procjene upućuju na to da je ostvareni rast BDP-a tijekom nekoliko posljednjih godina bio na razini potencijalnog rasta ili čak nešto viši.

Model proizvodne funkcije omogućuje i izračun doprinosa pojedinih proizvodnih faktora ukupnom ekonomskom rastu (engl. *growth accounting*). Spomenuti pristup pokazuje da je najveći doprinos rastu tijekom posljednjeg desetljeća dala tehnologija, odnosno povećanje ukupne faktorske produktivnosti. Slijedi doprinos kapitala, koji je posebno izražen poslije 2001. godine kad je došlo do ubrzanja investicija. Faktor rada najkolebljivija je kategorija tijekom posljednjeg desetljeća, pri čemu je prosječni doprinos faktora rada gospodarskom rastu bio zanemariv. Tijekom recesije u Hrvatskoj (krajem 1998. i početkom 1999.) smanjen je broj zaposlenih, pa je doprinos faktora rada u prvom podrazdoblju bio negativan. S ekspanzijom i povećanjem zaposlenosti u razdoblju ekspanzije (od 2002. godine nadalje) doprinos rada, iako pozitivan, najmanji je od svih faktora rasta. Posljedica je to demografske strukture stanovništva Hrvatske odnosno povećanja udjela starijih osoba te sve manjeg udjela mlađih osoba koje ulaze u radnu snagu i koje se zapošljavaju. Zapošljavanje nezaposlenih i snažniji ulazak dijela neaktivnog stanovništva u radnu snagu mogao bi dovesti do jednokratnog učinka na razinu potencijalnoga domaćeg proizvoda, ali ne i dugoročno povećati gospodarski rast. Tako u idućem razdoblju glavni pokretači rasta moraju biti investicije i posebice porast faktorske produktivnosti, čemu bi mogao pogodovati proces ulaska u Europsku uniju.

Tablica 1. Potencijalni rast BDP-a ocijenjen različitim metodama

	Ostvareni rast BDP-a	Ocjena potencijalnog rasta BDP-a				Proizvodna funkcija
		Linearni trend	Kvadratni trend	HP-ov filtar	CF-ov filtar (asimetrični)	
2006.	4,8	3,9	5,7	4,8	3,8	4,3
1998. – 2006.	3,6	3,9	3,8	3,8	3,7	3,8
2002. – 2006.	4,7	3,9	4,7	4,6	4,6	4,2

Izvor: Izračun HNB-a

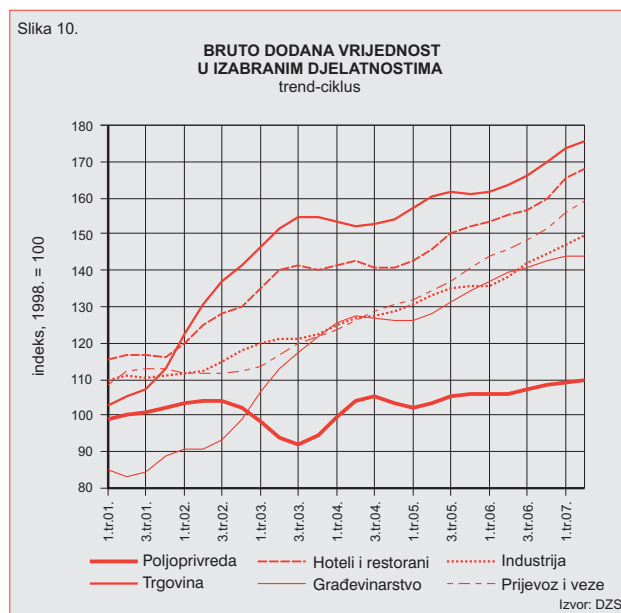
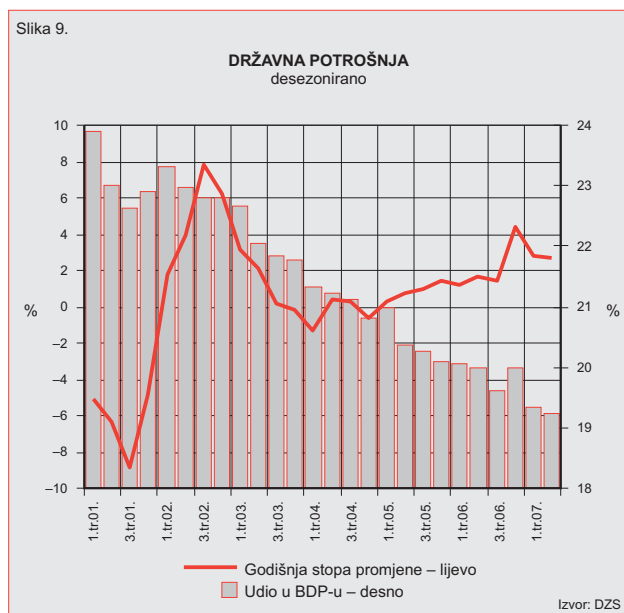
Tablica 2. Dekompozicija rasta BDP-a prema proizvodnim faktorima

BDP	Doprinosi rastu BDP-a		
	Rad	Kapital	Ukupna faktorska produktivnost
1998. – 2001.	2,2	-1,3	2,4
2002. – 2006.	4,7	1,0	2,0
1998. – 2006.	3,6	0,0	2,2

Izvor: Izračun HNB-a

3 *Band-pass* filtri zasnivaju se na mogućnosti prepoznavanja i propuštanja samo centralnih frekvencija određenog signala.

4 Valja istaknuti da su podaci Državnoga zavoda za statistiku o BDP-u za razdoblje poslije 2004. godine još uvijek preliminarni te da su prethodne revizije podataka povećale konačne vrijednosti BDP-a u odnosu na preliminarne pokazatelje u razdoblju od 2001. do 2004. godine.

ukupnoga domaćeg proizvoda. Prema procjeni tromjesečnog obračuna BDP-a u prvom tromjesečju ove godine državna potrošnja bila je tako za 2,8% veća nego u istom razdoblju godinu prije, dok je u drugom tromjesečju ostvaren tek neznatno niži godišnji rast od 2,7%. Kumulativno je tako doprinos državne potrošnje realnom rastu BDP-a u prvom polugodištu iznosio 0,6 postotnih bodova što je dvostruko više nego u istom razdoblju prethodne godine, ali još uvijek slabije u odnosu na ostale komponente agregatne potražnje (zanemarujući kolebljivu i analitički nepouzdanu kategoriju promjene zalih).

Prema nominalnim podacima Ministarstva financija o ostvarenim prihodima i rashodima konsolidirane središnje države (gotovinsko načelo) u srpnju i kolovozu ove godine na godišnjoj se razini ubrzao rast naknada zaposlenima u javnoj upravi, uključujući otpremnine, pa su one pridonijele ubrzanju nominalnog rasta ukupne državne potrošnje u tom razdoblju. Navedena kretanja praćena su i zamjetnim porastom izdataka za korištenje dobara i usluga, koji će djelovati u istom smjeru. Međutim, teško je procijeniti doprinos materijalnih i ostalih rashoda realnom rastu državne potrošnje, s obzirom na to da obuhvat proračunskih podataka ne odgovara u potpunosti obuhvatu prema Sustavu nacionalnih računa.

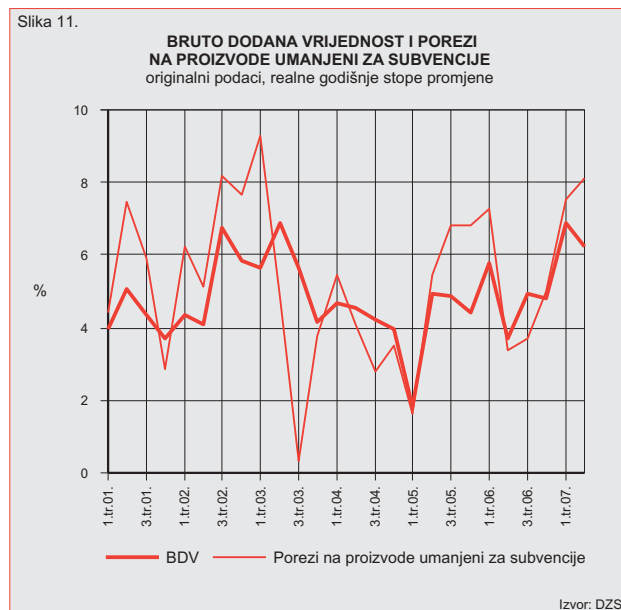
Proizvodnja

Prema proizvodnom pristupu tromjesečnom obračunu bruto domaćeg proizvoda godišnja stopa rasta bruto dodane vrijednosti usporila se sa 6,9%, koliko je iznosila u prvom tromjesečju, na 6,3% u drugom tromjesečju 2007. godine. Promatrano na razini polugodišta sve su djelatnosti dale pozitivan doprinos rastu BDV-a, pri čemu je najznačajniji bio doprinos industrije (2,4 postotna boda) te financijskog posredovanja (1,3 postotna boda).

U svim je djelatnostima gospodarstva u drugom tromjesečju ove godine zabilježeno usporavanje realnog rasta bruto dodane vrijednosti u odnosu na početak godine, osim u

djelatnosti javne uprave, na što su upućivali i ekonomski pokazatelji dostupni na mjesečnoj razini. Fizički obujam industrijske proizvodnje od svibnja do srpnja stabilno je rastao, a smanjenje obujma proizvodnje u kolovozu vjerojatno nagovještava stabilizaciju industrijske proizvodnje u trećem tromjesečju. Razine realnog prometa ostvarenog u maloprodaji, nakon izraženog rasta početkom ove godine, stabilizirale su se tijekom drugog tromjesečja. Pozitivna kretanja zabilježena su i kod noćenja i dolazaka domaćih i stranih turista, a ona su u skladu i s financijskim pokazateljima turističkih ostvarenja zabilježenim u platnoj bilanci. Negativna kretanja u građevinarstvu zaustavljena su sredinom godine, što potvrđuje i izraženi oporavak poslovnog optimizma u ovoj djelatnosti zabilježen u lipanjskom istraživanju Privrednog vjesnika.

Ubrzanje gospodarskog rasta početkom ove godine odrazilo se, preko poreznog mehanizma, i na snažan rast poreza na proizvode umanjene za subvencije (prema nacionalnim računima). Navedena kretanja rezultirala su tijekom prvog tromjesečja ove godine ubrzanjem dinamike BDP-a iznad ra-

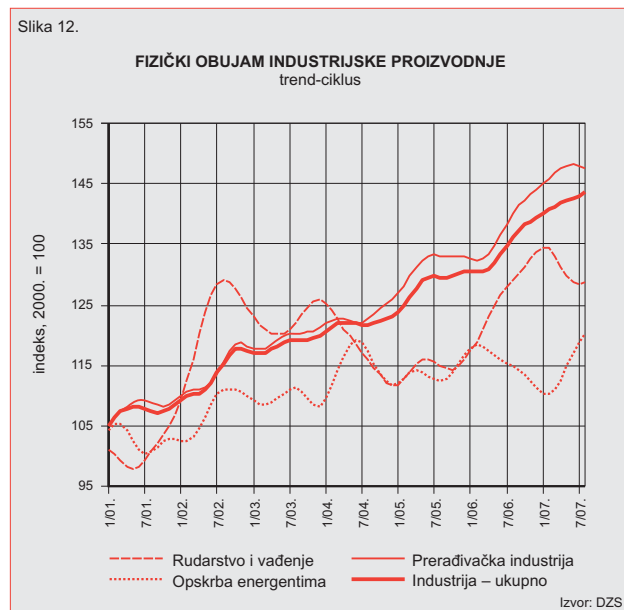
zine rasta BDV-a. Prema podacima Ministarstva financija o prihodima i rashodima na razini konsolidirane opće države (na gotovinskom načelu, prema *GFS 2001*), neto indirektni porezi nastavili su ubrzano rasti i u drugom tromjesečju, i to po iznimno visokoj stopi, višoj od 12,0%, ponajprije zbog značajnog rasta samih poreza na proizvode, ali i zbog smanjenja subvencija države poduzećima iz javnoga i privatnog sektora. Takva su kretanja naznačila mogućnost bržeg realnog rasta BDP-a u odnosu na rast BDV-a i tijekom drugog tromjesečja 2007. godine, što je tromjesečnim obračunom BDP-a za drugo tromjesečje potvrđeno.

Industrija

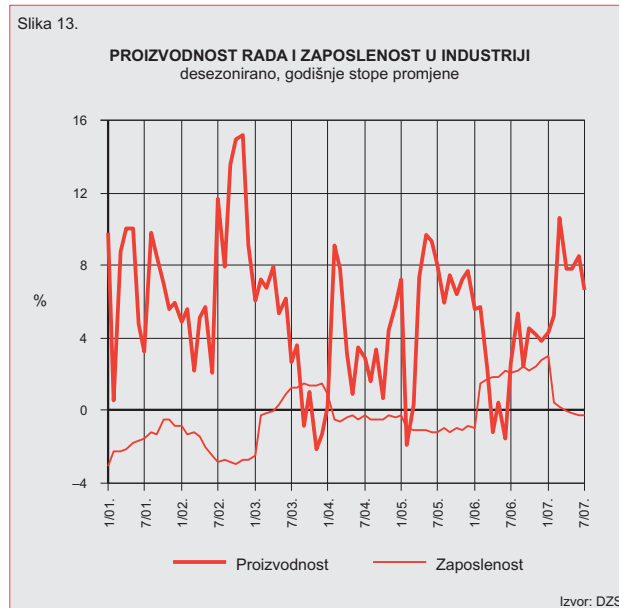
U drugom tromjesečju ove godine realna je vrijednost proizvodnje u industriji, koja obuhvaća prerađivačku industriju, rudarstvo i vađenje te opskrbu energentima, bila za 8,4% veća nego u istom razdoblju lani, ali je u odnosu na početak godine zabilježeno usporavanje njezina realnog rasta za 0,4 postotna boda.

Fizički je obujam industrijske proizvodnje, nakon usporavanja tijekom drugog tromjesečja, nastavio rasti na početku trećeg tromjesečja (srpanj i kolovoz), ali znatno umjerenije nego na početku godine. Godišnji se rast fizičkog obujma industrijske proizvodnje, prema sezonski i kalendarski prilagođenim podacima, tako usporio s 8,0% u prvom na 7,9% u drugom te na 4,6% na početku trećeg tromjesečja. Vrlo sličan obrazac kretanja fizičkog obujma industrijske proizvodnje primjetan je u prerađivačkoj industriji, kod koje je u navedenom razdoblju zabilježeno usporavanje godišnjeg rasta s 10,4% u prvom tromjesečju ove godine na 10,0% u drugom te 5,1% u srpnju i kolovozu (kumulativno). S druge strane, u području rudarstva i vađenja tijekom prve polovine godine bile su primjetne negativne tendencije koje se mogu povezati sa smanjenjem obujma građevinske aktivnosti u tom razdoblju. Ipak, oporavak njezine dinamike u kolovozu ove godine upućuje na mogućnost zaustavljanja toga trenda, a dodatno ohrabruje i porast poslovnog optimizma u djelatnosti građevinarstva zabilježen sredinom godine (lipanjsko

Slika 12.

Slika 13.

istraživanje Privrednog vjesnika). Nakon jednogodišnje kontrakcije proizvodnja u području opskrbe energentima ponovo je tijekom drugoga i početkom trećeg tromjesečja ove godine počela rasti.

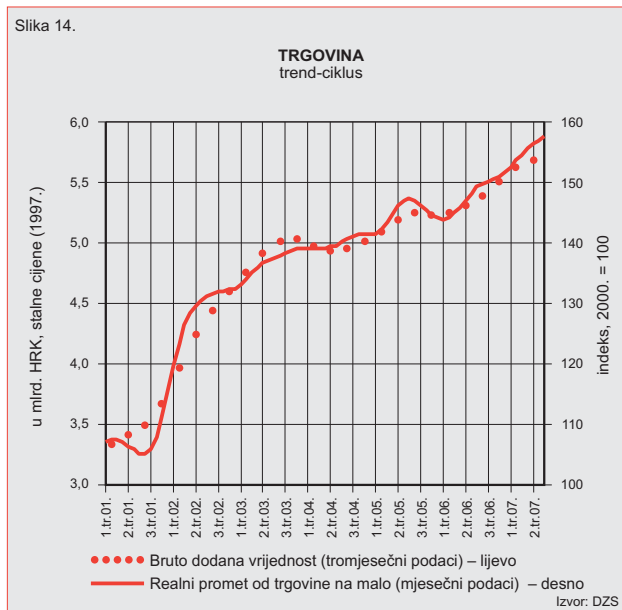
Tijekom prve polovine ove godine bila su izražena pozitivna kretanja u proizvodnosti rada u industriji. Nakon zamjetnog rasta proizvodnosti rada tijekom posljednjeg tromjesečja 2006. od 4,2% njezin se godišnji rast u prvom tromjesečju ove godine ubrzao na 6,7% te dodatno na 8,0% tijekom drugog tromjesečja. S obzirom na prirodu privremenih podataka DZS-a o zaposlenosti, njihova će revizija, koja se očekuje u travnju iduće godine, vjerojatno utjecati na korekciju stopa rasta proizvodnosti rada naniže.

Trgovina

Godišnje stope rasta BDV-a trgovine na veliko i na malo od 8,2% u prvom tromjesečju i 7,5% u drugom tromjesečju ove godine najviše su stope promjena ovog područja NKD-a zabilježene još od posljednjeg tromjesečja 2003. godine. S obzirom na visoku stopu realnog rasta te veliki udio BDV-a toga područja u strukturi bruto dodane vrijednosti svih područja NKD-a zajedno, doprinos trgovine ukupnom rastu BDV-a povećan je tijekom prvog polugodišta ove godine na značajna 1,2 postotna boda.

Prema sezonski prilagođenim podacima dostupnim na mjesečnoj razini realni promet od trgovine na malo je tijekom drugog tromjesečja 2007. uvećan za 5,9% što je za 0,9 postotnih bodova manje od rasta ostvarenog u prva tri mjeseca ove godine. Time je trend ubrzanog rasta maloprodaje, započet sredinom 2006., zaustavljen u drugom tromjesečju, čemu je najviše pridonijelo usporavanje rasta prometa od trgovine na malo u lipnju. Već je u srpnju došlo do oporavka uz godišnju stopu rasta prometa od 6,4%. U skladu s mjesečnim pokazateljima maloprodaje podaci konjunkturnog testa Privrednog vjesnika upućuju na blago smanjenje poslovnog optimizma u trgovini u drugom tromjesečju te ponovno jačanje optimizma tijekom trećeg tromjesečja ove godine.

Promatra li se promet od trgovine na malo po trgovačkim

strukama, visoke stope nominalnog rasta u razdoblju od travnja do srpnja 2007. godine bilježe se kod nespecializiranih prodavaonica živih namirnica te kod motornih goriva i maziva, a ti su odjelci NKD-a dali i najveće pozitivne doprinose nominalnom rastu trgovine na malo. Najveći negativan doprinos rastu trgovine na malo u promatranom razdoblju dali su namještaj i drugi proizvodi za kućanstvo te ostala trgovina na malo u specializiranim prodavaonicama.

Građevinarstvo

Poslije porasta investicija u fiksni kapital tijekom prvog tromjesečja 2007., koji je potaknuo zamjetan oporavak dinamike bruto dodane vrijednosti građevinarstva, u drugom tromjesečju slijedi usporavanje godišnjeg rasta investicija u fiksni kapital te, u skladu s tim, i znatno usporavanje realnog rasta BDV-a građevinarstva. Tako se realni rast BDV-a građevinarstva usporio sa 7,6% ostvarenih u prvom tromjesečju na 2,5% u drugom tromjesečju ove godine, a smanjio se pritom

i doprinos te djelatnosti realnom rastu ukupnog BDV-a s 0,6 na 0,2 postotna boda.

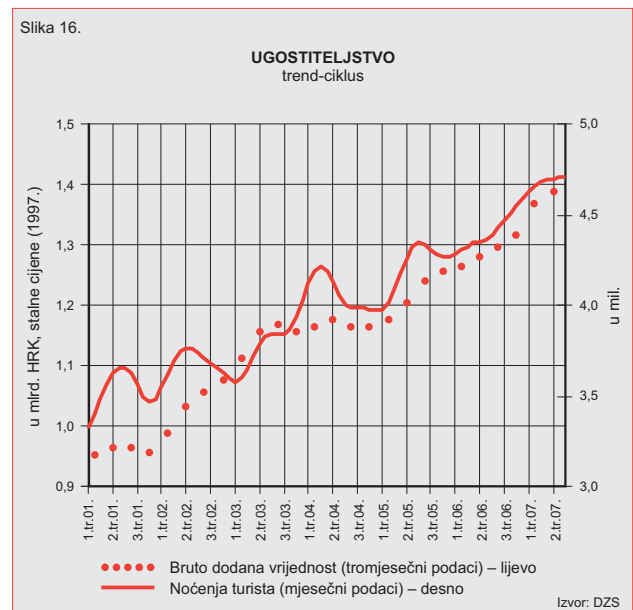
U srpnju je razina fizičkog obujma građevinskih radova blago porasla. Pri tome je navedeni oporavak dinamike građevinskih radova u promatranom razdoblju bio nešto izraženiji kod radova na zgradama nego u cestogradnji, što su dijelom nagovještavale ovogodišnje tendencije u vrijednosti neto narudžbi za određene vrste građevinskih radova.

U preostalom dijelu godine može se očekivati nastavak rasta građevinske aktivnosti, koji će djelomično biti potpomognut porastom javnih investicija u prometnu infrastrukturu planiranih za 2007. godinu. Također, anketno istraživanje potrošačkog optimizma, koje provodi HNB, upućuje na porast planiranih ulaganja stanovništva u nekretnine u travnju i srpnju u odnosu na početak tekuće godine.

Ugostiteljstvo

Realni rast bruto dodane vrijednosti hotela i restorana u prvom tromjesečju 2007. godini bio je snažan i iznosio je 9,7%. Međutim, budući da je udio BDV-a toga područja NKD-a u bruto dodanoj vrijednosti cijeloga gospodarstva malen, njegov je doprinos rastu BDV-a iznosio samo 0,2 postotna boda što odgovara doprinosu iz prethodnih dviju godina. Tijekom drugog tromjesečja dolazi do usporavanja realnog rasta BDV-a toga područja uz istodobno povećanje njegova udjela u ukupnoj dodanoj vrijednosti gospodarstva, tako da je doprinos povećan na 0,3 postotna boda. Ipak, valja istaknuti kako kretanje bruto dodane vrijednosti djelatnosti hotela i restorana samo dijelom odražava važnost turizma za cjelokupnu privredu s obzirom na to da postoje znatni izravni i neizravni učinci turizma na druge gospodarske djelatnosti.

Prema originalnim podacima DZS-a noćenja turista u drugom su tromjesečju 2007. povećana (na godišnjoj razini) za 7%, što je u odnosu na rast iz prvog tromjesečja (7,2%) ove godine blago usporavanje. Pritom je porast noćenja domaćih turista bio nešto brži, ali oni su u drugom tromjesečju ostvarili tek nešto više od 10% ukupnih noćenja. Od stranih gostiju, najviše su noćenja ostvarili turisti iz Njemačke, Au-

strije te Slovenije. Slična kretanja primjetna su i kod dolazaka, pa je tako zabilježen njihov godišnji rast od 12,2%, pri čemu su podjednako rasli dolasci domaćih i stranih turista. Tijekom srpnja nastavljena je tendencija usporavanja godišnjeg rasta noćenja (ostvaren je godišnji rast od 6,6%) i, još znatnije, dolazaka turista (3,3% u usporedbi s 14,4% u prvom te 12,2% u drugom tromjesečju). Navedeno usporavanje bilo je izraženije za podskupinu stranih turista.

Ostvareni prihodi od usluga pruženih u turizmu zabilježeni u platnoj bilanci u promatranom su razdoblju pratili kretanja fizičkih pokazatelja. Tako je nakon relativno snažnog rasta prihoda izraženog u kunama u prvom tromjesečju u nastavku godine zabilježen njihov nešto sporiji rast.

Prijevoz i veze

Na početku 2007. bruto dodana vrijednost prijevoza, skladištenja i veza, izražena u stalnim cijenama, nastavila je rasti po visokim stopama zabilježenim u prethodnoj godini. Tako je snažan realni rast BDV-a promatranog područja NKD-a od 8,9% ostvaren u prvom tromjesečju ove godine slijedio tek nešto sporiji rast u drugom tromjesečju (8,4%). Doprinos ove propulzivne djelatnosti gospodarstva realnom rastu ukupnog BDV-a zadržan je tijekom prvog polugodišta na 0,8 postotnih bodova, koliko je iznosio i u 2006. godini.

U drugom je tromjesečju 2007. godine prijevoz putnika (mjereno brojem osoba prevezenih svim vrstama prijevoza) stagnirao, a zabilježen je i blagi pad razine transporta robe (mjereno tonama prevezene robe) u odnosu na početak godine. Unatoč tome u tom su tromjesečju ostvarene pozitivne godišnje stope promjena (13,4% kod prijevoza putnika i 5,1% kod prijevoza robe, prema sezonaliziranim podacima), premda znatno niže nego u prvom tromjesečju.

Iako je u promatranom razdoblju cestovnim prijevozom prevezeno najviše putnika, njegova je godišnja stopa promjene i u drugom tromjesečju bila negativna (-3,4%). U istom je razdoblju nastavljen snažan rast broja putnika prevezenih željezničkim prijevozom (42,1%, prema originalnim podacima), pa se broj putnika prevezenih željeznicom približio onom u

dominantnom cestovnom prijevozu. S druge strane, cestovni prijevoz robe, mjereno tonskim kilometrima, u drugom je tromjesečju 2007. na godišnjoj razini povećan za 8,7%, dok je rast kod željezničkog prijevoza iznosio 11,7%.

Kod telekomunikacijskih usluga nastavljene su trendovi početka godine. Tako je broj utrošenih minuta u nepokretnoj mreži u drugom tromjesečju ove godine smanjen za 12,7%, promatrano na godišnjoj razini. U istom je razdoblju nastavljen snažan godišnji rast broja utrošenih minuta u pokretnoj mreži (28,1%).

Tržište rada

Rezultati DZS-ove Ankete o radnoj snazi od početka 2007. godine objavljuju se tromjesečno, za razliku od dosadašnje polugodišnje dinamike. Razlog je tome unapređenje i usklađivanje Ankete o radnoj snazi u metodološkom i provedbenom smislu s pravnom stečevinom Europske unije. Promjena dinamike objavljivanja rezultata Ankete onemogućuje usporedbu podataka za prvo tromjesečje 2007. godine s ranije dostupnim podacima. Prema posljednjim dostupnim anketnim podacima za prvo tromjesečje stopa nezaposlenosti iznosila je 11,2%, a stopa zaposlenosti 42,8%.

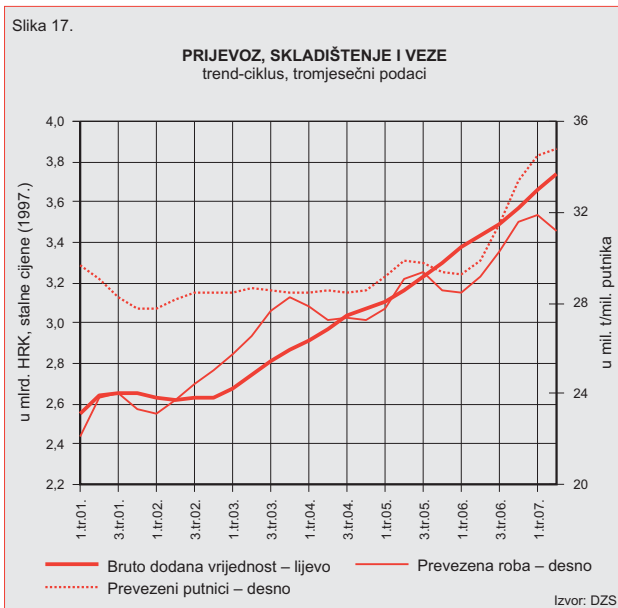
Positivni trendovi na tržištu rada koji su obilježili prvo tromjesečje ove godine nastavljene su i tijekom drugog tromjesečja te tijekom srpnja i kolovoza. Razina registrirane nezaposlenosti smanjena je, pri čemu je stopa registrirane nezaposlenosti na kraju kolovoza pala na 13,8%, a to je njezina najniža stopa još od 1997. godine. Pokazatelji zaposlenosti, privremeni podaci DZS-a o zaposlenosti i podaci o broju osiguranih HZMO-a upućuju na rast ukupne zaposlenosti u drugom tromjesečju u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Usporavanje godišnjeg rasta nominalnih bruto i neto plaća te ubrzanje godišnjeg rasta indeksa potrošačkih cijena rezultiralo je usporavanjem realnih bruto i neto plaća isplaćenih u drugom tromjesečju ove godine. Pritom je zbog djelovanja porezne progresije rast prosječne realne neto plaće bio sporiji od rasta prosječne realne bruto plaće.

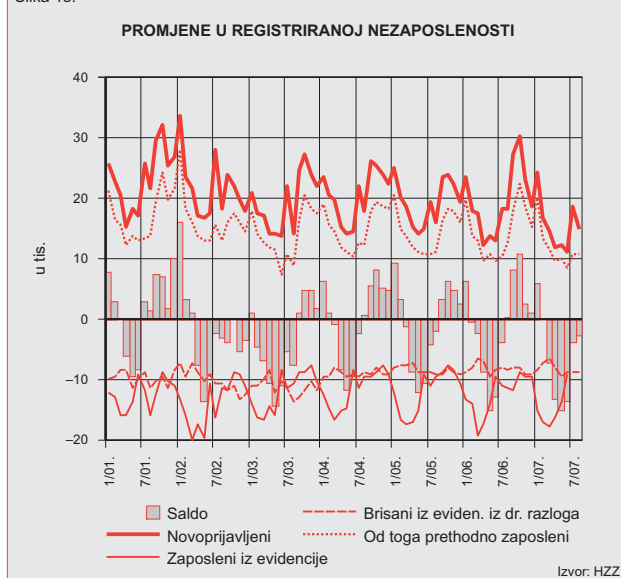
Nezaposlenost i zapošljavanje

Tijekom drugog tromjesečja 2007. godine u evidenciju nezaposlenih HZZ-a ukupno se prijavilo 35,4 tisuće osoba što je za 1,3 tisuće ili 9,6% osoba manje nego u istom razdoblju prošle godine. Izraženijem smanjenju broja novoprijavljenih osoba pridonijela je niska razina priljeva u evidenciju tijekom sva tri mjeseca drugog tromjesečja, a posebice tijekom lipnja kad su se ukupno prijavile 11,2 tisuće osoba, što je najmanji broj novoprijavljenih još od 1997. godine. Tijekom srpnja i kolovoza priljevi u evidenciju bili su pojačani što je uobičajeno za početak ljeta zbog priljeva osoba iz redovnog školovanja.

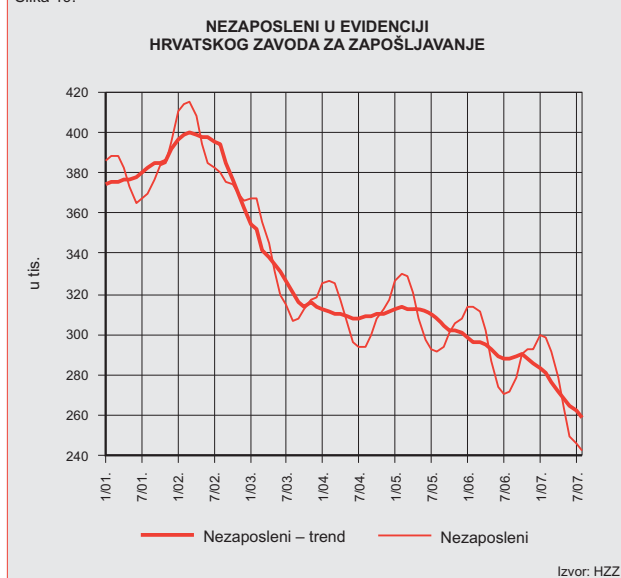
S druge strane, zapošljavanje iz evidencije HZZ-a je tijekom drugog tromjesečja, pod utjecajem sezonskog zapošljavanja, bilo pojačano u odnosu na prvo tromjesečje. Međutim, 51 tisuća osoba zaposlenih iz evidencije u tom razdoblju nije bila dovoljna da se odrazi na porast zapošljavanja na godišnjoj razini. Broj osoba izbrisanih iz evidencije iz drugih ra-

Slika 18.

Slika 19.

zloga osim zapošljavanja u drugom tromjesečju ove godine i nadalje se kretao na niskoj razini.

Kretanja na tržištu rada pozitivno su utjecala na kretanje razine registrirane nezaposlenosti, koja je u odnosu na prvo tromjesečje 2007. godine smanjena. Tako je u drugom tromjesečju ove godine bilo za 24,3 tisuće ili 8,4% manje nezaposlenih osoba nego u istom razdoblju prošle godine. Smanjenje nezaposlenosti nastavljeno je i tijekom srpnja i kolovoza, te je na kraju kolovoza u evidenciji HZZ-a bilo registrirano 242,9 tisuća nezaposlenih osoba, dok je stopa registrirane nezaposlenosti na kraju kolovoza pala na 13,8% (s 14,0% u srpnju) što su najniža razina i stopa registrirane nezaposlenosti zabilježene od 1997. godine.

Tijekom 2006. godine DZS je osigurao preduvjete za unaprjeđenje Ankete o radnoj snazi u metodološkom i provedbenom smislu radi dobivanja preciznijih rezultata i potpunog usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije. Stoga se od 2007. anketa provodi kontinuirano, odnosno kućanstva se anketiraju neprekidno tijekom cijele godine, što znači

Slika 20.

da je svaki tjedan referentni i anketni, odnosno provedbeni. Prikupljeni podaci kontinuirano se dostavljaju DZS-u, koji od početka 2007. godine tromjesečno obrađuje i objavljuje rezultate ankete.

Spomenute promjene onemogućuju usporedbu s postojećim anketnim podacima o zaposlenosti i nezaposlenosti jer su oni dostupni samo na polugodišnjoj razini. Podaci iz Ankete o radnoj snazi za prvo tromjesečje 2007. godine, objavljeni u srpnju ove godine, govore o 197 tisuća nezaposlenih osoba. Promatrajući cijelu 2006. godinu, prosječno je bilo 198,5 tisuća nezaposlenih osoba. Stopa anketne nezaposlenosti iznosila je u prvom tromjesečju 2007. godine 11,2%, jednako koliko iznosi i prosječna stopa anketne nezaposlenosti za cijelu 2006. godinu.

Zaposlenost

Pokazatelji zaposlenosti upućuju na nastavak rasta ukupne zaposlenosti u drugom tromjesečju 2007. godine. Broj osiguranika HZMO-a, koji je dobar kratkoročni pokazatelj zaposlenosti, porastao je u drugom tromjesečju 2007. na godišnjoj razini za 2,8%. Prema privremenim podacima DZS-a u razdoblju travanj – lipanj ove godine prosječno je bilo zaposleno 1,485 milijuna osoba, tako da je godišnja stopa rasta zaposlenosti u tom razdoblju iznosila 0,9%. Valja reći da je spomenuta godišnja stopa proizišla iz revidiranih podataka o zaposlenosti za razdoblje do siječnja 2007. godine i privremenih podataka za razdoblje poslije toga, pa je vjerojatno da će nakon revizije privremenih podataka o zaposlenosti za 2007., koja se očekuje u travnju 2008. godine, ona biti povećana.

Prema anketnim izvorima prosječno je bilo 1,56 milijuna zaposlenih osoba, a stopa anketne zaposlenosti iznosila je 42,8%. Promatrano na razini cijele 2006. godine prosječno je bilo zaposleno 1,59 milijuna osoba.

Glavni čimbenik rasta ukupne zaposlenosti tijekom drugog tromjesečja 2007. godine bili su zaposleni u pravnim osobama, koji čine gotovo 80% ukupno zaposlenih. Broj zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama u promatranom je razdoblju na godišnjoj razini uvećan za 0,4%, dok je broj individualnih

Slika 21.

poljoprivrednika koji su aktivni osiguranici HZMO-a nastao padati te je tako poništio mali, ali pozitivan doprinos rasta zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama dinamici ukupne zaposlenosti.

Promatrajući strukturu ukupne zaposlenosti po djelatnostima tijekom drugog tromjesečja 2007. godine, najznačajnije pozitivne doprinose rastu ukupne zaposlenosti dali su poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (4,5 tisuća ili 4,5%), financijsko posredovanje (1,0 tisuća ili 2,9%), građevinarstvo (3,6 tisuća ili 2,7%) te trgovina na veliko i malo (6,6 tisuća ili 2,6%). Porast zaposlenosti u obrazovanju i zdravstvu ublažio je učinak smanjenja zaposlenosti u usko definiranoj javnoj upravi, tako da je u drugom tromjesečju ove godine na razini ukupne javne uprave zabilježen godišnji rast zaposlenosti za 2,5 tisuća ili 0,9%. S druge strane, najveće je smanjenje zaposlenosti, na godišnjoj razini, ostvareno kod opskrbe električnom energijom, plinom i vodom (0,4 tisuće ili 1,4%).

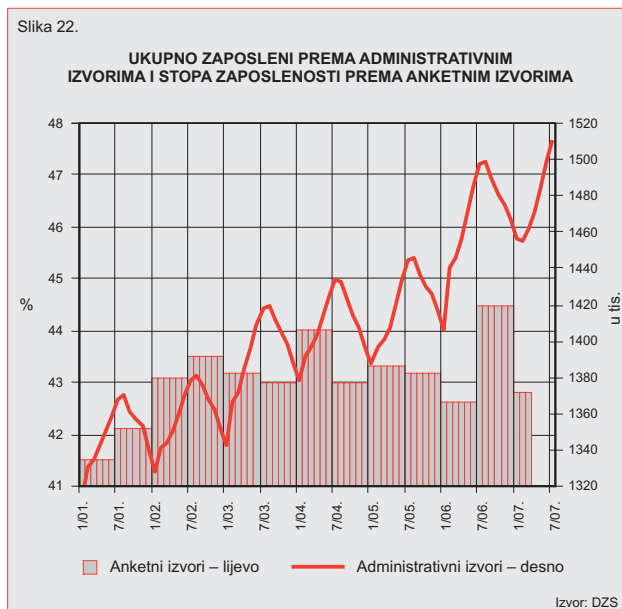
Plaće i troškovi rada

Godišnji rast realne bruto plaće usporio se tijekom drugog tromjesečja 2007. godine, pa se godišnja stopa njihova rasta smanjila s 5,3%, koliko je iznosila u prvom tromjesečju, na 3,3% u drugom tromjesečju 2007. Zbog djelovanja porezne progresije u istom je razdoblju rast prosječne realne neto plaće bio manji od rasta prosječne realne bruto plaće, a godišnja stopa rasta neto plaće iznosila je 2,4% što je također usporevanje u odnosu na godišnju stopu promjene za prvo tromjesečje ove godine (4,3%).

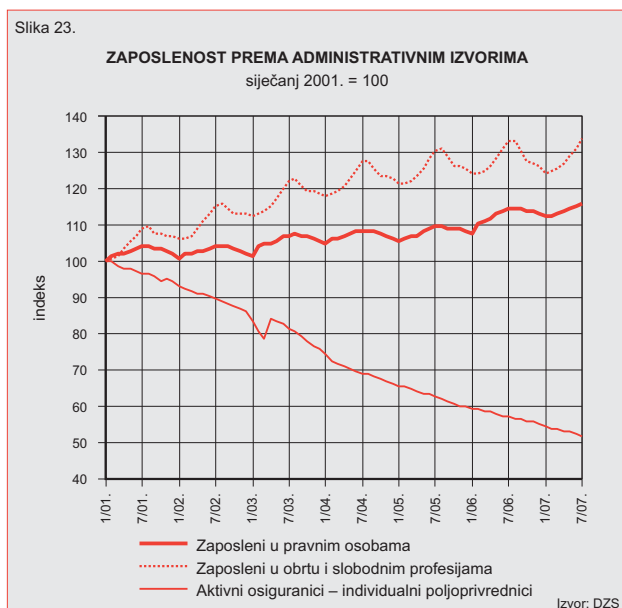
Usporevanje godišnjeg rasta prosječnih realnih bruto i neto plaća isplaćenih u drugom tromjesečju prije svega je odraz usporevanja godišnjeg rasta prosječnih nominalnih bruto i neto plaća, a manjim dijelom i godišnjeg ubrzanja rasta indeksa potrošačkih cijena. Godišnja stopa rasta prosječne nominalne bruto plaće isplaćene u drugom tromjesečju iznosila je 5,5% što je za 1,5 postotnih bodova manje od njezina rasta u prvom tromjesečju ove godine.

Na usporevanje godišnjeg rasta prosječne realne bruto

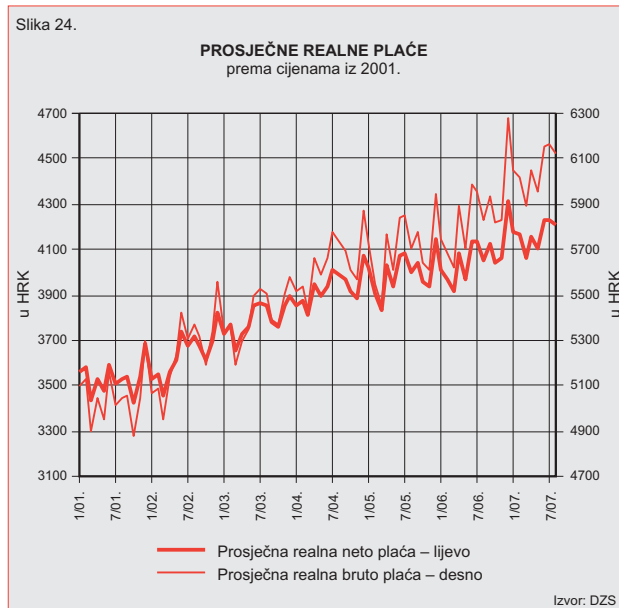
Slika 22.

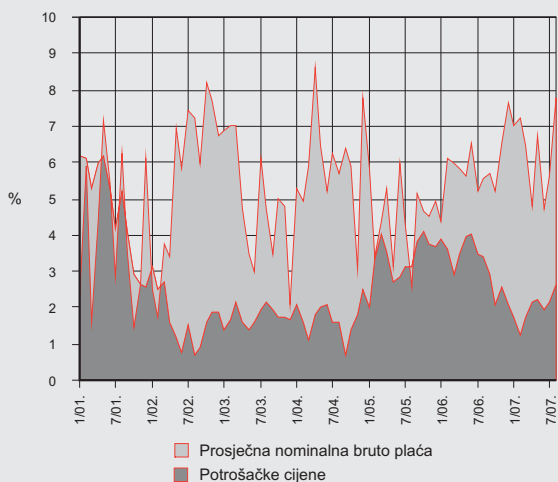
Slika 23.

Slika 24.

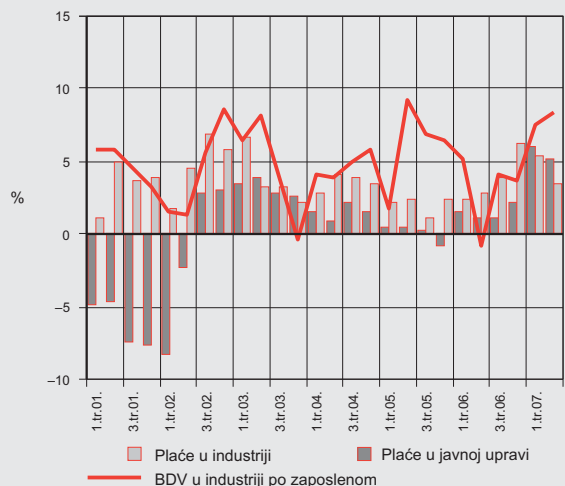

Slika 25.

POTROŠAČKE CIJENE I PROSJEČNA NOMINALNA BRUTO PLAĆA
 godišnje stope promjene

Izvor: DZS

Slika 26.

PROSJEČNE REALNE BRUTO PLAĆE U JAVNOJ UPRAVI I INDUSTRIJI TE BRUTO DODANA VRIJEDNOST U INDUSTRIJI PO ZAPOSLENOM
 godišnje stope promjene

Izvor: DZS

plaće u drugom tromjesečju ove godine utjecao je sporiji rast plaća u gotovo svim djelatnostima NKD-a. Pritom su najznačajniji pozitivan doprinos rastu prosječne realne bruto plaće dali rast prosječne plaće u prerađivačkoj industriji (0,7%) i trgovini na veliko i malo (0,7%), ponajprije zbog veličine svoga udjela. Najviše godišnje stope rasta bruto plaća zabilježene su u građevinarstvu (6,8%) te rudarstvu i vađenju (5,9%). Godišnji rast realnih bruto plaća isplaćenih u drugom tromjesečju u javnoj upravi (uključujući obrazovanje te zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb) iznosio je 5,1% što je za 0,9 postotnih bodova manje nego u prvom tromjesečju.

Realne bruto plaće u industriji slijedile su opće tendencije realnih bruto plaća, pa se godišnji rast prosječne realne bruto plaće u industriji usporio s 5,5% u prvom tromjesečju na 3,5% u drugom tromjesečju ove godine. Rast proizvodnosti rada u industriji, mjeren dinamikom bruto dodane vrijednosti u toj djelatnosti, u stalnim cijenama, po zaposlenom, u prvom je tromjesečju iznosio 7,5% te 8,3% u drugom, odnosno znatno više od rasta realne bruto plaće u tom razdoblju. Kao

što navedena dinamika realnih plaća i proizvodnosti rada pokazuje, cjenovni pritisci koji su dolazili s tržišta rada nisu bili osobito snažni.

Cijene

Tijekom prvih sedam mjeseci 2007. vrlo se blago ubrzala godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena, s 2,0% u prosincu 2006. na 2,1% u srpnju 2007., dok je u kolovozu ubrzanje bilo izrazitije, a spomenuta stopa dosegla je 2,6%. U kolovozu je zabilježen znatan rast ukupnog indeksa potrošačkih cijena, od 0,6% u odnosu na srpanj, a bio je prije svega posljedica šoka na strani ponude, odnosno rasta cijena poljoprivrednih i industrijskih prehrambenih proizvoda. Taj su rast prouzročile nepovoljne vremenske prilike, tj. suša, koja je smanjila urod poljoprivrednih kultura u Hrvatskoj. Vlada je u nastojanju da smanji pritiske na porast cijena donijela odluku kojom je u kolovozu uvedena izvozna carina na kukuruz⁵ i odobren bescarinski uvoz kukuruza. U rujnu je uvedena i izvozna carina na pšenicu⁶. Porast cijena žitarica prelio se na rast maloprodajnih cijena kruha i proizvoda od žitarica prosječno za 4,7% u kolovozu u odnosu na srpanj. Domaći proizvođači upozoravaju da su na rast cijena kruha utjecale i visoke cijene energenata te rast cijena žitarica na svjetskom tržištu. Suša je također pridonijela izrazitom rastu cijena povrća u kolovozu, za 8,2% u odnosu na srpanj, dok je pojeftinjenje voća bilo manje od sezonski uobičajenoga. Kako kruh i proizvodi od žitarica te povrće imaju znatan udio u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena, od 5,1% odnosno 3,0%, njihov doprinos mjesečnoj inflaciji u kolovozu iznosio je ukupno 0,5 postotnih bodova.

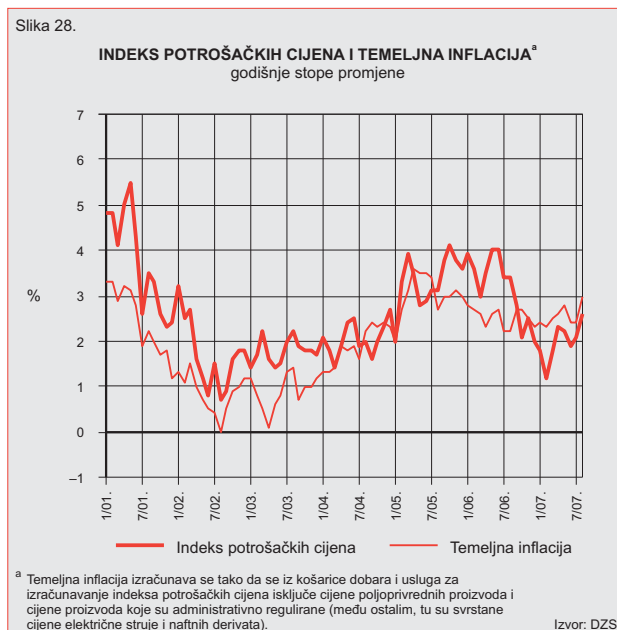
Uvozni inflatorni pritisci na rast domaće inflacije tijekom prvih osam mjeseci ove godine ogledali su se u porastu cijena sirove nafte i nekih drugih sirovina na svjetskom tržištu, koji je ipak bio manji nego u istom razdoblju 2006. Te su pritiske ublažavale aprecijacija tečaja kune prema američkom dolaru (vidi Okvir 2.)⁷ i odluka Vlade kojom je snizila trošarine na sve vrste bezolovnih motornih benzina. Na kretanje inflacije potrošačkih cijena u domaćem gospodarstvu povoljno je utjecala i blaga aprecijacija kune prema euru⁸. Takvo kretanje tečaja stabilizira inflacijska očekivanja i cijene potrošačkih i intermedijarnih dobara te sirovina koje se uvoze iz eurozone. Nadalje, prema posljednjim dostupnim podacima rast proizvodnosti rada u domaćem gospodarstvu nadmašivao je rast prosječnih nominalnih neto plaća od 5,1% u prvih sedam mjeseci ove godine u odnosu na isto razdoblje 2006., tako da

5 Vlada je 23. kolovoza uvela izvoznú carinu na kukuruz zbog visokog skoka cijena uzrokovanog sušom i stanjem na svjetskim robnim burzama. Tako je 7. kolovoza na robnoj burzi u Hamburgu cijena kukuruza za promptnu isporuku iznosila 230 eura po toni, odnosno 1,69 kuna po kilogramu, što je za 55% više nego u istom razdoblju prošle godine.

6 Vlada je 13. rujna donijela Uredbu o uvođenju izvozne carine na pšenicu kako bi destimulirala izvoz zaliha domaće pšenice u uvjetima smanjene ponude i rasta cijena pšenice zbog suše, te tako utjecala na stabilizaciju cijena.

7 Prosječni dnevni tečaj kune prema američkom dolaru bio je u kolovozu 2007. za 3,6% jači od onoga ostvarenog u prosincu 2006. godine.

8 Tijekom prvih osam mjeseci 2007. zabilježena je blaga nominalna aprecijacija tečaja kune prema euru, od 0,6% (kolovoz 2007. u odnosu na prosinac 2006.).

Tablica 3. Indeks potrošačkih cijena, godišnje stope promjene

	Ponderi 07.	XII.06.	III.07.	VI.07.	VII.07.	VIII.07.
Ukupno	100,0	2,0	1,8	1,9	2,1	2,6
Prehrana i bezalkoholna pića	30,5	0,8	0,2	0,8	1,4	3,1
Alkoholna pića i duhan	5,5	1,9	1,3	2,7	4,0	4,0
Odjeća i obuća	8,5	3,2	5,2	5,5	5,3	5,8
Stanovanje, voda, energ., plin i dr.	14,5	5,4	3,0	1,6	1,3	0,8
Pokućstvo, oprema za kuću i dr.	5,4	2,5	2,0	1,6	1,4	1,8
Zdravstvo	2,9	1,9	1,9	2,6	2,7	1,3
Promet	11,5	1,1	2,1	3,0	2,0	1,8
Komunikacije	4,4	-0,1	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2
Rekreacija i kultura	6,3	0,9	2,5	1,3	1,9	3,1
Obrazovanje	1,0	0,2	0,0	0,0	1,2	1,3
Ugostiteljske usluge	3,6	2,3	2,4	1,6	2,7	2,3
Ostala dobra i usluge	5,9	2,9	3,4	3,6	3,6	3,8
Dobra	76,4	1,4	1,1	1,6	1,9	2,6
Usluge	23,6	4,2	3,7	2,7	2,8	2,6

Izvor: DZS

inflatorni pritisci iz toga izvora nisu bili izraziti.

Promatrano po komponentama indeksa potrošačkih cijena najveći doprinos ubrzanju godišnje stope inflacije potrošačkih cijena tijekom prvih osam mjeseci ove godine dao je rast godišnje stope promjene temeljne inflacije i cijena poljoprivrednih proizvoda. Temeljna inflacija ostala je višom od ukupne inflacije potrošačkih cijena, a njezina godišnja stopa promjene porasla je s 2,3% u prosincu 2006. na 3,0% u kolovozu 2007., pri čemu se njezin doprinos ukupnoj godišnjoj stopi inflacije potrošačkih cijena povećao za 0,5 postotnih bodova. Najveći doprinos ubrzanju temeljne inflacije tijekom spomenutog razdoblja dali su rast godišnje stope promjene cijena određenih prehrambenih proizvoda (kruha i proizvoda od žitarica) i rast godišnje stope promjene cijena obuće⁹. Nadalje, zamjetan doprinos rastu temeljne inflacije tijekom

⁹ Taj je rast ostvaren zbog nepovoljnog utjecaja baznog razdoblja (naime, pad cijena obuće tijekom prvih osam mjeseci 2007. bio je slabiji od pada tih cijena ostvarenog u istom razdoblju 2006.).

promatranog razdoblja dalo je i poskupljenje duhanskih proizvoda¹⁰, koji u temeljnom indeksu potrošačkih cijena imaju veći udio nego u ukupnom indeksu potrošačkih cijena. Osim toga, zbog ubrzanja godišnje stope rasta cijena usluga koje se slobodno formiraju na tržištu, s 2,5% u prosincu 2006. na 4,1% u kolovozu 2007. godine, povećao se i doprinos rasta cijena usluga temeljnoj inflaciji. Među spomenutima najizrazitiji je bio rast cijena turističkih aranžmana, kod kojih se godišnja stopa promjene povećala s 0,2% u prosincu 2006. na 27,7% u kolovozu 2007. godine.

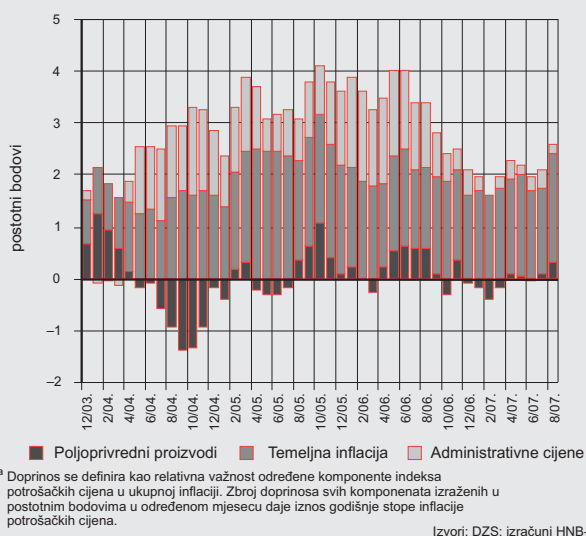
Godišnja stopa promjene cijena poljoprivrednih proizvoda porasla je s -1,3% zabilježenih u prosincu 2006. na 5,4% u kolovozu 2007. godine. Rastu cijena poljoprivrednih proizvoda tijekom promatranog razdoblja najviše je pridonio rast cijena voća, čija se godišnja stopa promjene povećala s -5,4% u prosincu 2006. na 5,5% u kolovozu 2007. Nadalje, zbog nepovoljnog utjecaja baznog razdoblja¹¹ tijekom promatranog razdoblja zabilježen je godišnji rast cijena povrća s -1,3% u prosincu 2006. na 6,6% u kolovozu 2007. godine. Doprinos rasta cijena poljoprivrednih proizvoda ukupnoj inflaciji potrošačkih cijena tijekom promatranog razdoblja povećao se za 0,4 postotna boda (s -0,1 postotnog boda u prosincu 2006. na 0,3 postotna boda u kolovozu 2007. godine).

Godišnja stopa rasta administrativno reguliranih cijena usporila se s 2,0% zabilježenih u prosincu 2006. na 0,7% u kolovozu 2007., pri čemu se doprinos ove skupine proizvoda ukupnoj godišnjoj stopi inflacije smanjio za 0,3 postotna boda. Najveći doprinos usporavanju rasta cijena koje se reguliraju administrativno dalo je smanjenje godišnje stope promjene cijena opskrbe vodom sa 17,0% u prosincu 2006.

¹⁰ Cijene duhana porasle su u svibnju i srpnju prosječno za 2,9% odnosno za 2,0% u odnosu na prethodni mjesec, što je prvo izrazitije poskupljenje te skupine proizvoda nakon onoga u kolovozu 2004. godine. Mjesečni rast potrošačkih cijena duhana u svibnju i srpnju ove godine isključivo je rezultat povećanja proizvođačkih cijena duhanskih proizvoda, dok je rast cijena tih istih proizvoda ostvaren u kolovozu 2004. godine bio posljedica povećanja trošarina na duhanske proizvode i rasta njihovih proizvođačkih cijena.

¹¹ Pad cijena povrća tijekom prvih osam mjeseci ove godine bio je manje vidljiv od pada tih cijena u istom razdoblju prethodne godine.

Slika 29.

**DOPRINOSI^a KOMPONENTATA INDEKSA
POTROŠAČKIH CIJENA GODIŠNJOJ STOPI INFLACIJE**

na 6,1% u kolovozu 2007. godine zbog toga što je rast tih cijena tijekom prvih osam mjeseci ove godine bio manje izrazit nego njihov rast u istom razdoblju 2006. godine, pa se javio povoljan utjecaj baznog razdoblja. Doprinos usporavanju rasta administrativno reguliranih cijena tijekom promatranog razdoblja dao je i pad cijena zagrijavanja stana. Nasuprot tome, tijekom prvih osam mjeseci ove godine zabilježen je rast cijena naftnih derivata na domaćem tržištu¹², pri čemu je njihova godišnja stopa promjene porasla s -1,9% u prosincu 2006. na 0,3% u kolovozu 2007. godine. Uzrok je toga rast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, čije je pritiske na rast domaćih cijena naftnih derivata ublažavala aprecijacija tečaja kune prema američkom dolaru kao i odluka Vlade kojom je još krajem travnja ove godine snižena trošarina na sve vrste bezolovnih motornih benzina kako bi se osiguralo da cijena litre Eurosupera 95 ne prijeđe granicu od 8,00 kuna.

Tijekom prvih osam mjeseci 2007. cijene su sirove nafte na svjetskom tržištu rasle, ali sporije nego u istom razdoblju prošle godine, stoga se godišnja stopa promjene cijena sirove nafte smanjila s 8,1% u prosincu 2006. na -2,3% u kolovozu 2007. Prosječna cijena barela sirove nafte na svjetskom tržištu porasla je sa 61,0 USD u prosincu 2006. godine na 70,1 USD u kolovozu 2007.¹³ (ukupno za 15,0%). Iskazan u kunama taj je rast u istom razdoblju iznosio 10,9% zbog nominalne aprecijacije tečaja kune prema dolaru. Na rast cijena sirove nafte, koji je posebno bio uočljiv u ljetnim mjesecima ove godine, utjecali su činitelji na strani ponude i potražnje. Među najvažnijima jesu rast proizvodnje sirove nafte u zemljama koje nisu članice OPEC-a, a koji je bio sporiji od očekivanoga, kratkoročni poremećaji vezani uz smanjenu ponudu sirove nafte iz Sjevernog mora zbog tehničkih problema na cjevovodu te snažan rast potražnje američkih rafinerija

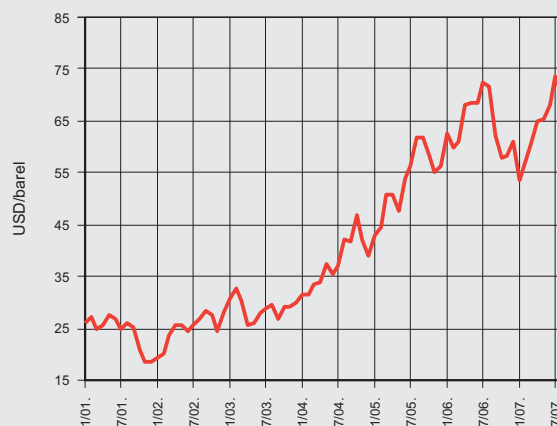
¹² Tijekom prvih osam mjeseci ove godine naftni derivati na domaćem su tržištu poskupjeli u prosjeku za 6,4%.

¹³ Tijekom istog razdoblja 2006. godine taj je rast bio izraženiji, naime, cijena barela sirove nafte povećala se za ukupno 27,3%, s 56,4 USD po barelu u prosincu 2005. godine na 71,8 USD po barelu u kolovozu 2006. Izrazit rast cijena ostvaren je u ljetnim mjesecima, uglavnom pod utjecajem krize na Bliskom istoku.

za sirovom naftom. Nestabilna politička situacija u Nigeriji i napetosti između SAD-a i Irana i dalje su čimbenici koji pridonose održavanju cijena sirove nafte na visokoj razini. Tijekom lipnja i srpnja prosječna cijena barela sirove nafte na svjetskom tržištu porasla je za 13,0% (sa 65,2 USD u svibnju na 73,6 USD u srpnju), pri čemu je tijekom srpnja dnevna cijena sirove nafte tipa Brent prelazila razinu od 79,0 USD po barelu. Tijekom kolovoza ove godine prosječna cijena barela sirove nafte na svjetskom tržištu smanjena je za 4,7% (na 70,1 USD). Taj se pad cijena sirove nafte objašnjava bojaznima tržišta da će se nepovoljno stanje na američkom tržištu hipotekarnih zajmova odraziti na usporavanje rasta američkoga gospodarstva i tako oslabjeti američku potražnju za raznim vrstama robe, posebice za energentima. Na pad cijena sirove nafte utjecalo je i to što sezona uragana nije izazvala značajnije štete na rafinerijama u području Meksičkog zaljeva. Nakon pada cijena sirove nafte u kolovozu tijekom rujna one su počele ponovo rasti. Kao glavni razlog za to analitičari ističu neočekivani pad iskorištenosti kapaciteta američkih rafinerija te zaliha sirove nafte i benzina u SAD-u, očekivanja daljnjeg pada zaliha sirove nafte u SAD-u, kao i napade na naftna postrojenja u Meksiku. Nastojeći spriječiti daljnji rast cijena nafte, zemlje članice OPEC-a na svom su sastanku održanom 11. rujna 2007. donijele odluku o povećanju ukupne dnevne proizvodnje sirove nafte za 500 tisuća barela, koja bi se trebala početi primjenjivati 1. studenoga 2007. Međutim, daljnji pad zaliha sirove nafte u SAD-u te zabrinutost tržišta zbog mogućih vremenskih nepogoda u Meksičkom zaljevu pridonio je ponovnom rastu cijene nafte na svjetskom tržištu, pa je cijena nafte tipa WTI 19. rujna dosegla razinu od 81,9 USD po barelu, a tipa Brent 78,4 USD po barelu.

Inflatorni pritisci na domaću inflaciju koji proizlaze iz rasta cijena sirovina (bez energenata) na svjetskom tržištu smanjili su se tijekom prvih osam mjeseci ove godine, no i dalje su prilično lako uočljivi. Tako se godišnja stopa promjene agregatnog indeksa cijena sirovina (bez energenata) HWWI smanjila s 30,7% zabilježenih u prosincu 2006. na 12,7% u kolovozu 2007. U spomenutom se razdoblju znatno usporila godišnja stopa rasta cijena obojenih metala (s 52,6%

Slika 30.

**PROSJEČNA CIJENA SIROVE NAFTI^a
NA SVJETSKOM TRŽIŠTU**

^a Računa se kao prosjek sljedećih cijena nafte (promptna isporuka): Dubai Fateh, U.K. Brent i West Texas Intermediate.

Izvor: Bloomberg

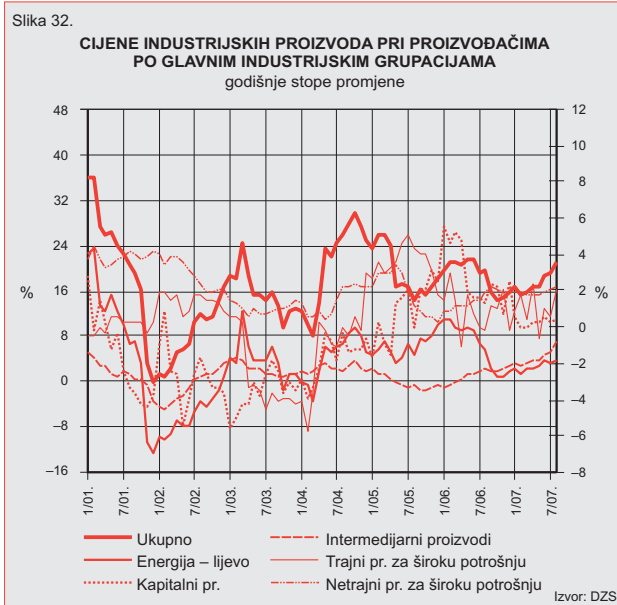
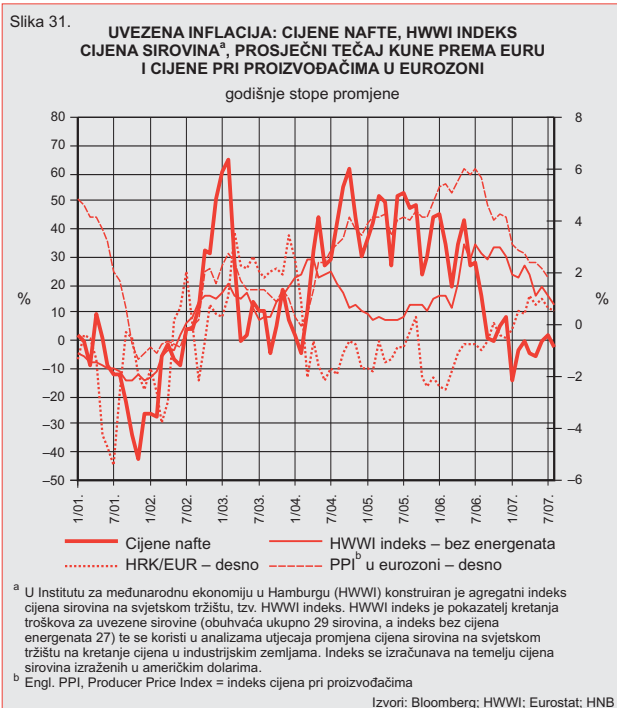
u prosincu 2006. na 2,8% u kolovozu 2007.) te željezne rude (sa 16,4% u prosincu 2006. na 10,4% u kolovozu 2007.). S druge strane, povećala se godišnja stopa rasta cijena prehrambenih proizvoda (s 22,0% u prosincu 2006. na 26,9% u kolovozu 2007.). Posebno je izraženo bilo povećanje godišnje stope rasta cijena uljarica i ulja (s 10,3% u prosincu 2006. na 49,9% u kolovozu 2007.). Godišnja stopa promjene cijena žitarica na svjetskom tržištu usporila se s 50,9% zabilježenih u prosincu 2006. na još uvijek vrlo visoku razinu od 37,2% u kolovozu 2007. Analitičari Europske središnje banke ističu da je velik rast cijena prehrambenih proizvoda na svjetskom tržištu uglavnom posljedica visokih cijena energije i gnojiva, niskih razina zaliha, manjeg uroda zbog nepovoljnih vremenskih prilika te snažnog rasta potražnje za prehrambenim proizvodima u većini zemalja u razvoju, posebice u Kini. Nadalje, visoke razine cijena energije te sve veći broj zemalja koje se odlučuju na proizvodnju alternativnih goriva pridonose znatnom porastu cijena poljoprivrednih sirovina za proizvodnju biogoriva, ponajprije etanola i biodizela.

Posljednji dostupni podaci upućuju na znatno usporavanje inflacije proizvođačkih cijena u eurozoni. Tako se godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena u eurozoni smanjila tijekom prvih sedam mjeseci 2007. godine s 4,1% u prosincu 2006. na 1,8% u srpnju 2007. godine, uglavnom pod utjecajem usporavanja godišnje stope rasta cijena energije. Godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena finalnih proizvoda u eurozoni zadržala se na relativno niskoj razini: u srpnju 2007. godine iznosila je za trajne i netrajne potrošačke proizvode 1,7% odnosno 1,8% pa nema naznaka da je u eurozoni došlo do znatnijeg prijenosa porasta cijena nafte i drugih sirovina na proizvođačke cijene finalnih proizvoda.

Inflacija domaćih cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima ubrzala se tijekom prvih osam mjeseci ove godine, a njezina godišnja stopa promjene porasla je s 1,9% ostvarenih u prosincu 2006. na 3,6% u kolovozu 2007. Rast

proizvođačkih cijena tijekom prvih osam mjeseci ove godine ostvaren je u svim glavnim industrijskim grupacijama osim kod kapitalnih proizvoda. Najistaknutije je bilo povećanje godišnje stope promjene cijena intermedijarnih proizvoda, s 2,6% u prosincu 2006. na 7,2% u kolovozu 2007., pri čemu je najizrazitiji bio skok cijena u proizvodnji ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda te proizvodnji drva. To upućuje na moguće prelijevanje troškova zbog rasta cijena sirovina na svjetskom tržištu na proizvođačke cijene intermedijarnih proizvoda u Hrvatskoj. Tijekom prvih osam mjeseci ove godine povećala se godišnja stopa promjene cijena trajnih proizvoda za široku potrošnju: s -0,2 u prosincu 2006. na 2,1% u kolovozu 2007. godine. Valja spomenuti da je u srpnju ove godine stupio na snagu Pravilnik o gospodarenju otpadnim električkim i električnim uređajima i opremom, po kojemu su uvoznici i proizvođači dužni plaćati naknadu od dvije i pol kune po kilogramu proizvoda. Stoga bi u idućem razdoblju proizvođači mogli taj teret prelići na cijene svojih proizvoda. Godišnja stopa promjene cijena energije porasla je s 1,9% u prosincu 2006. na 3,6% u kolovozu 2007. godine, a tome je pridonio rast proizvođačkih cijena naftnih derivata i rast cijena vodoopskrbe¹⁴. Nadalje, rast cijena industrijskih prehrambenih proizvoda i proizvođačkih cijena duhanskih proizvoda najviše je pridonio rastu proizvođačkih cijena netrajnih proizvoda za široku potrošnju, kod kojih se godišnja stopa promjene povećala s 2,0% u prosincu 2006. na 2,3% u kolovozu 2007. godine.

Za razliku od one u Hrvatskoj inflacija u eurozoni (mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena) tijekom prvih se osam mjeseci ove godine blago snizila, te je, prema podacima Eurostata, godišnja stopa inflacije u kolovozu iznosila 1,7%, što je za 0,2 postotna boda manje od stope inflacije u prosincu 2006. godine. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena u eurozoni tako je u kolovozu ove godine bila za 0,9 postotnih bodova manja od stope inflacije zabilje-

¹⁴ Rast cijena vodoopskrbe tijekom prvih osam mjeseci 2007. godine posljedica je isključivo snažnoga mjesečnog rasta tih cijena ostvarenog u siječnju ove godine.

Okvir 2. Utjecaj promjene tečaja USD/EUR na inflaciju u Hrvatskoj

Kretanje tečaja domaće valute prema valutama u kojima se obavljaju plaćanja u međunarodnoj razmjeni smatra se značajnom odrednicom promjene potrošačkih cijena. Mehanizam prijenosa utjecaja tečaja na inflaciju djeluje tako da uvoznici u prodajnu cijenu proizvoda na domaćem tržištu mogu ugraditi i promjenu tečaja kune prema valuti kojom je proizvod plaćen. S obzirom na valutnu strukturu uvoza Republike Hrvatske, u kojoj je euro zastupljen s oko 70%, a dolar s oko 20%, valja obratiti posebnu pozornost na tečaj kune prema euru (HRK/EUR) te kune prema američkom dolaru (HRK/USD), pri čemu se tečaj HRK/USD može izraziti kao omjer bilateralnih tečajeva HRK/EUR i USD/EUR.

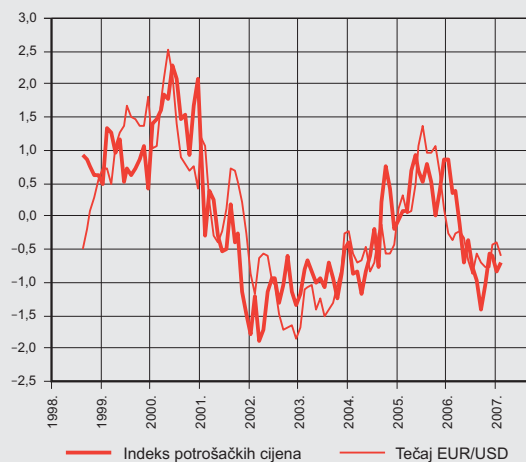
Uz valutnu strukturu uvoza, na inflaciju utječe i činjenica u kojoj se valuti cijena izvorno formira. Tako se u cijenu benzina ugrađuje kretanje tečaja kune prema dolaru bez obzira kojom je valutom uvezena nafta plaćena. Uz to, važna je i varijabilnost pojedinog tečaja, pa velika kolebanja tečaja često povlače za sobom i prilagodbu cijena. Iako je hrvatski uvoz plaćen eurima) više od tri puta veći od uvoza plaćenog američkim dolarima, varijabilnost tečaja kune prema euru, mjerena standardnom devijacijom, približno je četiri puta manja od varijabilnosti tečaja kune prema dolaru. Preciznije, u posljednjih deset godina godišnja stopa promjene tečaja HRK/USD imala je standardnu devijaciju od 10,7%, dok je kod tečaja HRK/EUR ona iznosila 2,8%.

Imajući na umu nisku inflaciju razmjenjivih dobara u zemljama eurozone, stabilnost tečaja kune prema euru te veliku volatilitnost tečaja USD/EUR posljednjih godina, realno je očekivati da se promjena tečaja HRK/USD prenosi na uvozne cijene, a zatim i na potrošačke cijene odnosno domaću inflaciju (vidi Sliku 33.).

U nastojanju da se kvantificira spomenuti učinak procijenjena je funkcija reakcije na jedinični šok (engl. *impulse-response function*) VAR¹⁵ modela kojim je modelirano dina-

Slika 33.

GODIŠNJE STOPE PROMJENE INDEKSA POTROŠAČKIH CIJENA I TEČAJA EUR/USD^a

^a Obje serije standardizirane su tako da su im oduzete prosječne vrijednosti te su podijeljene svojom standardnom devijacijom.

Izvori: DZS; HNB

mičko međudjelovanje pet varijabla: indeksa svjetskih cijena sirovina izraženih u američkim dolarima (engl. *world price index* ili, skraćeno, WPI), tečaja USD/EUR, jaza domaćeg proizvoda (engl. *output gap*), indeksa cijena pri proizvođačima (engl. *producer price index* ili PPI) te indeksa potrošačkih cijena (engl. *consumer price index* ili CPI)¹⁶. Sve varijable izražene su kao tromjesečne stope promjene, osim jaza domaćeg proizvoda, koji je izražen u obliku postotnog odstupanja od trenda. Standardni model prilagođen je tako da šokovi inozemnih varijabla (WPI, USD/EUR) utječu na domaće varijable (jaz domaćeg proizvoda, PPI, CPI), ali ne vrijedi i obratno (domaće varijable ne mogu utjecati na promjenu svjetskih cijena sirovina ili tečaja USD/EUR). Smatramo da je ovakav model prikladan za analizu utjecaja vanjskih (egzogenih) šokova na malo otvoreno gospodarstvo poput hrvatskoga.

Tablica 4. Akumulirana reakcija tromjesečne promjene indeksa potrošačkih cijena na jedinične šokove vanjskih (WPI, USD/EUR) i domaćih (jaz domaćeg proizvoda, PPI, CPI) varijabla

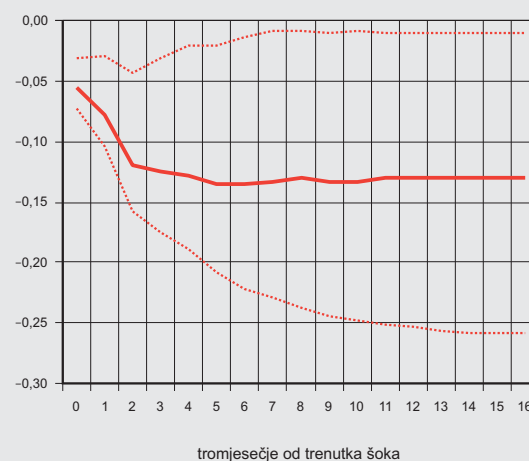
Horizont	WPI	USD/EUR	Jaz domaćeg proizvoda	PPI	CPI
t + 1	0,01	-0,08	0,01	0,00	0,53
t + 4	0,07	-0,13	0,19	0,09	0,65
t + 8	0,08	-0,13	0,20	0,11	0,65

Napomena: Horizont izražen u tromjesečjima
Izvor: Izračun HNB-a

Tablica 4. prikazuje procijenjeni akumulirani utjecaj jediničnog šoka tečaja USD/EUR na domaću inflaciju. Procjena pokazuje da bi u prvom tromjesečju nakon šoka tečaja (slabljenja dolara u odnosu na euro) od 100 postotnih bodova došlo do smanjenja inflacije za 8 postotnih bo-

Slika 34.

AKUMULIRANA REAKCIJA TROMJESEČNE STOPE INFLACIJE NA JEDINIČNI ŠOK TEČAJA USD/EUR

Izvori: Izračun HNB-a

¹⁵ VAR (engl. *vector autoregression*) – vektorska autoregresija

¹⁶ Dodatno su analizirane i specifikacije koje razmatraju i tečajeve HRK/EUR te indeks nominalnoga efektivnog tečaja (engl. *index of nominal effective exchange rate* ili, skraćeno, INEER). Tečaj kune prema euru nije imao signifikantan utjecaj na cijene u statističkom modelu što je na tragu pretpostavke kako su varijacije ovog tečaja u promatranom razdoblju (1998. – 2007.) preslabile da bi bile ugrađene u cijene. Kod nominalnoga efektivnog tečaja postoji signifikantan utjecaj na cijene, ali gotovo sav taj utjecaj dolazi od tečaja HRK/USD odnosno, posredno, od tečaja USD/EUR.

dova. Učinak šoka osjećao bi se ukupno četiri tromjesečja (razdoblje apsorbacije), u kojima bi se inflacija smanjila za ukupno 13 postotnih bodova (Slika 35.). Drugim riječima, smanjenje inflacije za jedan postotni bod u opisanom modelu rezultat je jačanja (aprecijacije) tečaja USD/EUR za 7,7 postotnih bodova. Vanjski se šokovi, osim izravno, prenose na domaću inflaciju potrošačkih cijena i posredno (preko proizvođačkih cijena), ali uz vremenski pomak.

Rezultati procjene zasnovani na dekompoziciji varijance pokazuju da šokovi vanjskih varijabla generiraju velik dio varijabilnosti kod sve tri promatrane domaće varijable (PPI, CPI, jaz domaćeg proizvoda). Posebno je zanimljiv rezultat koji upućuje na snažan utjecaj šokova na domaću inflaciju potrošačkih cijena, gdje je, kako procjenjujemo, čak 65% varijabilnosti uzrokovano vanjskim šokovima, i to 33% šokom tečaja USD/EUR, a 32% šokovima cijena sirovina.

Radi detaljnijeg uvida u narav mehanizma prijenosa utjecaja tečaja USD/EUR na cijene izračunate su korelacije godišnjih stopa promjene tečaja USD/EUR i podskupina dobara i usluga uključenih u indeks potrošačkih cijena. Rezultati ove mikroanalize u skladu su s rezultatima VAR modela – većina podgrupa proizvoda obuhvaćenih potrošač-

Tablica 5. Dekompozicija varijance PPI-a, CPI-a i jaza domaćeg proizvoda

Horizont	WPI	USD/EUR	WPI + USD/EUR	Jaz domaćeg proizvoda	PPI	CPI
t + 1	0,21	0,17	0,38	0,01	0,61	0,00
t + 8	0,41	0,19	0,60	0,03	0,35	0,01
t + 1	0,24	0,42	0,66	0,00	0,01	0,32
t + 8	0,32	0,33	0,65	0,06	0,13	0,15
t + 1	0,02	0,27	0,29	0,71	0,00	0,00
t + 8	0,10	0,44	0,54	0,40	0,06	0,00

Napomena: Horizont izražen u tromjesečjima.
Izvor: Izračun HNB-a

kom košaricom za izračun indeksa negativno je korelirana s tečajem USD/EUR. Drugim riječima, deprecijacija dolara smanjuje njihovu cijenu. Očekivano, tu prednjače proizvodi i usluge čija je cijena ovisna o cijeni nafte, a koja se plaća uglavnom u američkim dolarima, potom usluge cestovnog i zračnog prometa, goriva i maziva za osobna vozila i sl. Nadalje, jaka korelacija s tečajem dolara uočena je i kod proizvoda koji se većinom proizvode u Aziji te im je cijena uglavnom određena u američkim dolarima poput kućanskih aparata, satova, igračka, obuće i sl.

žene u Hrvatskoj (2,6%). Najvažniji je razlog za to povećanje razlike između doprinosa koje cijene prehrane daju ukupnoj godišnjoj inflaciji u Hrvatskoj te istih doprinosa ukupnoj godišnjoj inflaciji u eurozoni. Naime, dok je smanjenje godišnje stope promjene cijena prehrane u eurozoni tijekom prvih osam mjeseci ove godine pridonijelo usporavanju godišnje stope rasta ukupne inflacije, u Hrvatskoj je zbog spomenutog rasta cijena prehrane njihov doprinos ukupnoj domaćoj inflaciji znatno povećan. Osim toga, udio cijena prehrane i bezalkoholnih pića u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena znatno je viši u Hrvatskoj (30,5%) od onoga u eurozoni (15,6%). Valja spomenuti da cijene prehrane u eurozoni, prema posljednjim dostupnim podacima, nisu slijedile rast cijena prehrambenih proizvoda na svjetskom tržištu. Analitičari ESB-a ističu nekoliko čimbenika kojima se to može objasniti, a to su relativno malen udio poljoprivrednih proizvoda

u uvozu eurozone, odredbe koje se odnose na zajedničku poljoprivrednu politiku Europske unije, a koje u određenoj mjeri izoliraju tržište poljoprivrednih proizvoda eurozone od vanjskih utjecaja, kao i aprecijacija tečaja eura prema američkom dolaru. Međutim, ističe se da postoje naznake rasta cijena prehrambenih proizvoda u kolovozu ove godine, što je uglavnom vezano uz poskupljenje mljekarskih proizvoda i proizvoda od žitarica u pojedinim zemljama iz eurozone.

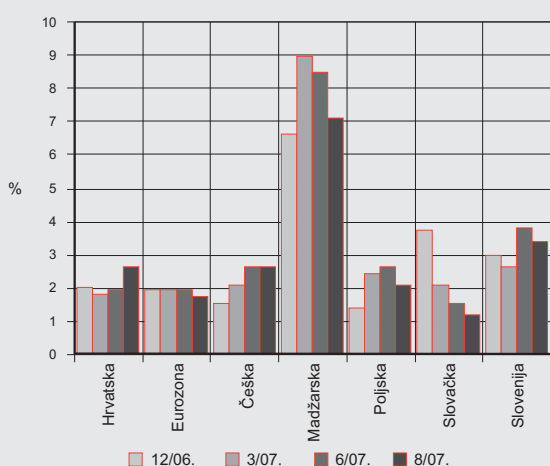
Tečaj

Tečaj kune prema euru aprecirao je tijekom drugog tromjesečja 2007. godine za 1,1%, s razine od 7,38 HRK/EUR zabilježene 31. ožujka na 7,30 HRK/EUR ostvarenih 30. lipnja 2007. Na aprecijaciju tečaja kune prema euru, koja je bila nešto izrazitija tijekom prva dva mjeseca drugog tromjesečja, utjecale su pojačana potražnja za kunama vezana uz uskrсне blagdane i povećana ponuda deviza, kojoj su, među ostalim, pridonijeli dobar početak turističke sezone i odluke pojedinih banaka majki iz inozemstva o dokapitalizaciji banaka kćeri u Hrvatskoj. Osim toga, aprecijacijski pritisci na tečaj kune prema euru ostvareni su u uvjetima pojačane potražnje za kunama potaknute nastavkom kunske kreditne aktivnosti poslovnih banaka te pripremom ulagača za upis druge tranše desetogodišnje kunske državne obveznice koja je izdana u srpnju 2007. Tijekom drugog tromjesečja, kao i tijekom prva tri mjeseca ove godine, nije bilo potrebe za intervencijom središnje banke na deviznom tržištu, a banke su potrebe za kunkskom likvidnosti podmirivale na redovitim obratnim repo aukcijama. Središnja je banka tijekom drugog tromjesečja neto prodala MF-u deviza u ukupnoj vrijednosti od 34,8 mil. EUR¹⁷, pa je tako iz optjecaja povučeno 0,3 mlrd. kuna.

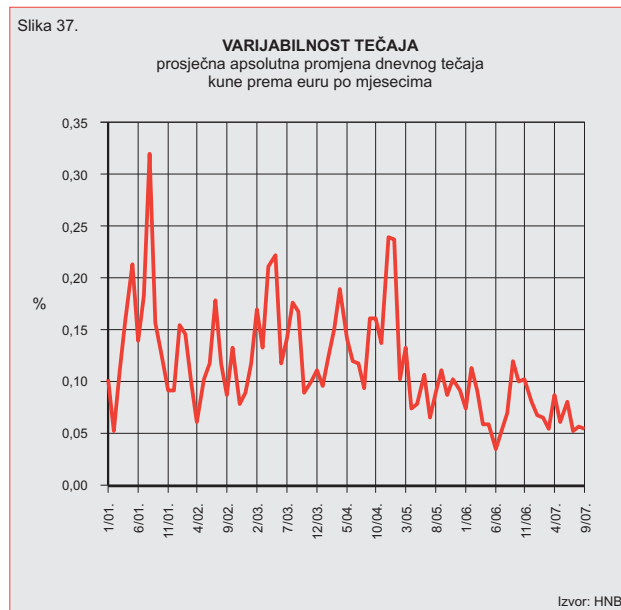
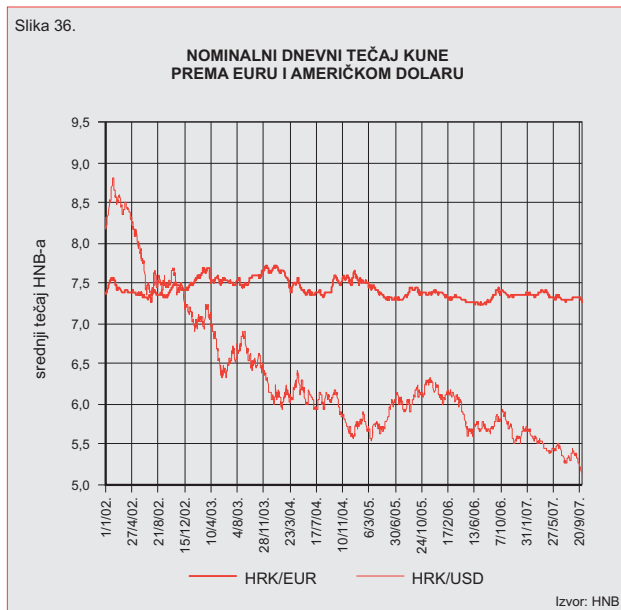
U trećem tromjesečju 2007. godine nominalni tečaj kune prema euru kretao se između 7,28 HRK/EUR i 7,33 HRK/EUR, odnosno u relativno malom rasponu od -0,4% do 0,3%

Slika 35.

INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA U HRVATSKOJ
I HARMONIZIRANI INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA
U EUROZONI I ODABRANIM ZEMLJAMA EU
godišnje stope promjene

Izvori: DZS; Eurostat

oko prosječnoga ostvarenoga dnevnog tečaja (7,31 HRK/EUR). Tijekom trećeg tromjesečja ostvarena je, ukupno gledajući, blaga aprecijacija tečaja kune od 0,3%, pri čemu se vrijednost eura smanjila sa 7,30 HRK/EUR 30. lipnja na 7,28 HRK/EUR 30. rujna. Kretanja po mjesecima pokazuju da je tečaj HRK/EUR jačao tijekom srpnja i rujna, dok je u kolovozu deprecirao.

U srpnju je tečaj kune bio izložen aprecijacijskim pritiscima potaknutima, prije svega, sezonski uobičajenim pojačanim priljevom deviza u jeku glavne turističke sezone. U srpnju je ostvaren i znatan priljev deviza jer se nastavilo zaduživanje poduzeća u inozemstvu, pri čemu valja izdvojiti zaduživanje Zagrebačkoga holdinga d.o.o. na osnovi izdanja euroobveznica u iznosu od 300 mil. EUR. Kako bi ublažila aprecijacijske pritiske, središnja je banka u srpnju, prvi put ove godine, intervenirala na deviznom tržištu otkupivši od poslovnih banaka na dvjema aukcijama ukupno 139,0 mil. EUR. Na taj je način središnja banka kreirala likvidnost u iznosu od 1,0 mlrd. kuna. Na prvoj deviznoj aukciji održanoj 12. srpnja HNB je od banaka otkupio 71,2 mil. EUR. Sredinom srpnja središnja je banka intervenirala još jedanput otkupivši 17. srpnja od poslovnih banaka 67,8 mil. kuna. Na kraju srpnja ostvaren je tečaj od 7,30 HRK/EUR, koji je bio samo za 0,1% jači od onoga zabilježenoga krajem lipnja.

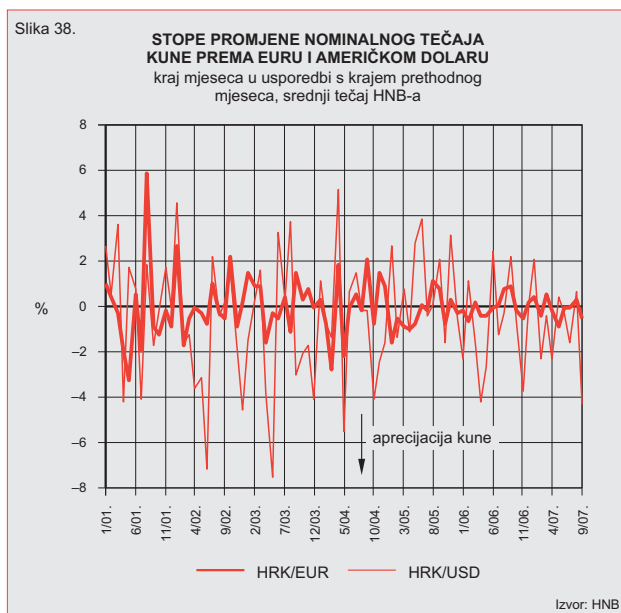
U kolovozu je pod utjecajem pojačane potražnje za devizama tečaj kune prema euru blago oslabio (0,3%), odnosno 31. kolovoza bio je na razini od 7,32 HRK/EUR. Blagi deprecijacijski pritisci bili su prisutni i u prvoj polovini rujna: nastavila se pojačana potražnja poduzeća za devizama pa je vrijednost eura 15. rujna dosegla 7,33 HRK/EUR. Potom je tečaj kune jačao te je 30. rujna iznosio 7,28 HRK/EUR, što odgovara aprecijaciji od 0,5% u odnosu na tečaj zabilježen na kraju kolovoza. Na aprecijaciju tečaja kune u drugoj polovini rujna utjecala je, među ostalim, pojačana potražnja za kunama namijenjenima ulaganju u dionice T-HT-a, kao i

priprema ulagača za upis nove kunske državne obveznice u ukupnom iznosu od 3,0 mlrd. kuna. U uvjetima stabilnog tečaja kune prema euru u rujnu, kao i u kolovozu, nije bilo potrebe za intervencijom središnje banke na deviznom tržištu. U rujnu je HNB provodio devizne transakcije s MF-om, kojemu je prodao devize u vrijednosti od 3,3 mil. EUR, potrebne za otplatu kamata na osnovi Programskog zajma za prilagodbu (engl. PAL) dobivenog od Svjetske banke.

Stabilan tečaj kune potkrepljuje i relativno mala varijabilnost tečaja kune prema euru. Prosječna apsolutna promjena dnevnog tečaja kune prema euru, kao jedna od mjera promjenjivosti tečaja, smanjila se s 0,08%, koliko je iznosila u drugom tromjesečju, na 0,06% u trećem tromjesečju.

Nakon što je tijekom drugog tromjesečja tečaj američkog dolara prema euru oslabio za 1,1%, pritisci na njegovo slabljenje zabilježeni su i u većem dijelu trećeg tromjesečja te su bili zamjetniji. Tako je tijekom trećeg tromjesečja tečaj američkog dolara prema euru na svjetskome deviznom tržištu, ukupno gledajući, oslabio za 5,2%, s razine od 1,35 USD/EUR krajem lipnja na 1,42 USD/EUR krajem rujna. Tijekom srpnja tečaj je američkog dolara prema euru deprecirao, u kolovozu je blago ojačao, dok je u rujnu ponovo oslabio. Pritisci na slabljenje tečaja američkog dolara prema euru na svjetskome deviznom tržištu tijekom srpnja bili su potaknuti očekivanjima da će i dalje rasti kamatna stopa u eurozoni te zabrinutošću tržišta zbog stanja na američkom tržištu hipotekarnih zajmova. U kolovozu je američki dolar blago ojačao prema euru te tako vratio dio vrijednosti izgubljen u prethodnom mjesecu. Na deprecijaciju tečaja američkog dolara prema euru tijekom rujna utjecali su nepovoljni gospodarski pokazatelji u SAD-u (npr. neočekivano smanjenje broja zaposlenih, pad povjerenja potrošača i pad prodaje novih stambenih objekata) te očekivanja ulagača da će američka središnja banka Fed smanjiti referentnu kamatnu stopu. Ta su se očekivanja i ostvarila jer je na sastanku održanom 18. rujna Fed smanjio referentnu kamatnu stopu za 0,5 postotnih bodova (s 5,25% na 4,75%). U istom razdoblju Europska središnja banka nije mijenjala svoju referentnu kamatnu stopu (4,0%). U skladu s kretanjem tečaja kune prema euru te američkog dolara prema euru tije-

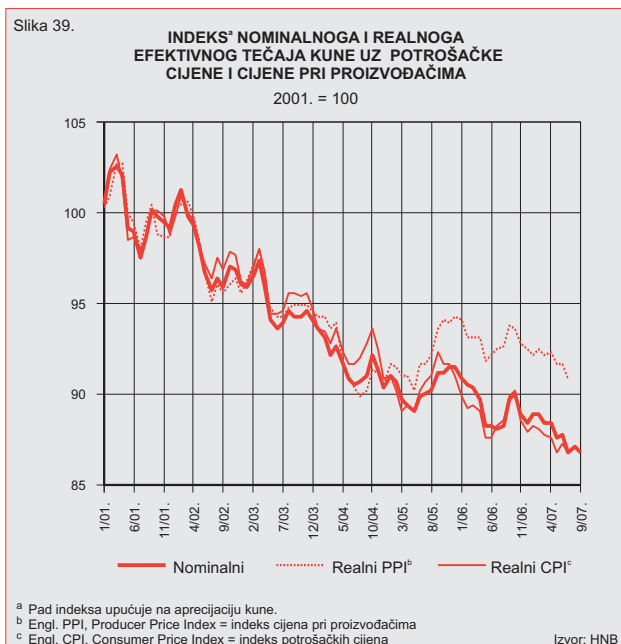
17 Jedan dio ukupnog iznosa prodanih deviza iskorišten je za otplatu zajmova koje je Svjetska banka odobrila Republici Hrvatskoj, a drugi dio za izvršenje obveza prema Europskom društvu za financiranje željezničkoga voznog parka (EUROFIMA).

kom trećeg tromjesečja ostvarena je aprecijacija tečaja kune prema američkom dolaru od 5,3%, s razine od 5,42 HRK/USD zabilježenih 30. lipnja na 5,14 HRK/USD 30. rujna.

Uz spomenutu 0,3%-tnu nominalnu aprecijaciju tečaja kune prema euru i 5,3%-tnu aprecijaciju tečaja kune prema američkom dolaru tijekom trećeg tromjesečja 2007. godine ostvarena je i aprecijacija tečaja kune prema funti sterlinga za 4,1% te prema švicarskom franku za 0,4%. Takvo je kretanje tečaja kune rezultiralo aprecijacijom indeksa dnevnoga nominalnoga efektivnog tečaja kune za 1,7% (30. rujna u odnosu na 30. lipnja).

Posljednji dostupni podaci o kretanju indeksa realnoga efektivnog tečaja kune upućuju na blago pogoršanje indikatora cjenovne konkurentnosti izvoza. Indeks realnoga efektivnog tečaja kune deflacioniran potrošačkim cijenama tijekom prvih sedam mjeseci ove godine (srpanj 2007. u odnosu na prosinac 2006.) aprecirao je za 1,3%, što je uz aprecijaciju prosječnoga mjesečnog indeksa nominalnoga efektivnog teča-

ja kune od 1,8% posljedica rasta potrošačkih cijena koji je u Hrvatskoj bio sporiji od onih ostvarenih u inozemstvu (SAD, eurozona i Velika Britanija). Istodobno je indeks realnoga efektivnog tečaja kune deflacioniran proizvođačkim cijenama aprecirao za 1,8%, pri čemu je relativno brži rast proizvođačkih cijena u SAD-u bio ublažen sporijim rastom tih cijena u eurozoni, Švicarskoj i Velikoj Britaniji u usporedbi s onima u Hrvatskoj.

Monetarna politika i instrumenti

Monetarno okružje

U trećem tromjesečju 2007. godine monetarno je okružje bilo pod snažnim utjecajem sezonskih kretanja, što je zajedno s uspješnim djelovanjem mjera monetarne politike rezultiralo padom inozemnog duga poslovnih banaka i sporijim rastom plasmana banaka nebankarskom sektoru. Utjecaj turističke sezone na monetarna kretanja ove je godine bio naglašeniji nego prijašnjih godina te se očitovao u velikom rastu depozita banaka. To je bankama omogućilo znatno smanjenje njihovih inozemnih obveza. K tome je središnja banka u lipnju pooštrila odredbe Odluke o upisu obveznih blagajničkih zapisa s obzirom na to da je rast plasmana banaka u prvom polugodištu bio veći od projiciranog.¹⁸ Nakon te izmjene, kojom se stopa rasta plasmana koja ne podliježe obvezi upisa ograničila na 0,5% mjesečno, plasmani su tijekom srpnja i kolovoza porasli samo za 0,4%.

Unatoč snažnoj sezonskoj potražnji za kunama i velikim deviznim priljevima koji karakteriziraju ljetne mjeseci, pritisci na jačanje tečaja tijekom trećeg tromjesečja 2007. ipak su bili slabije izraženi nego u prethodnoj godini. Tako je najniža razina HNB-ova srednjeg tečaja kune prema euru u srpnju iznosila 7,28 HRK/EUR, a u istom se mjesecu 2006. tečaj spustio i na 7,24 HRK/EUR. Stoga je središnja banka većinom kreirala primarni novac na redovitim obratnim repo aukcijama, dok je otkup deviza od poslovnih banaka zabilježen tek u dva navrata tijekom srpnja. Likvidnost je banaka bila, osobito u srpnju, relativno visoka.

Korištenje instrumenata monetarne politike

Kao i u prvoj polovini godine, i tijekom trećeg tromjesečja 2007. redovite tjedne obratne repo operacije s trezorskim zapisima bile su glavni instrument kreiranja primarnog novca. Prosječno stanje sredstava plasiranih na obratnim repo aukcijama u trećem tromjesečju iznosilo je 4,2 mlrd. kuna, što je za 1,6 mlrd. kuna više u odnosu na prvo polugodište te četiri puta više nego u istom razdoblju prošle godine. Najveći promet na aukciji u iznosu od 5,9 mlrd. kuna zabilježen je 18. srpnja. Ako se tome pridoda operacija fine prilagodbe od 1,2 mlrd. kuna koja se obnavljala tijekom cijeloga trećeg tromjesečja, a kojom je još krajem lipnja središnja banka kreir-

¹⁸ Izmjene Odluke o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a detaljnije su opisane u Okviru 3.

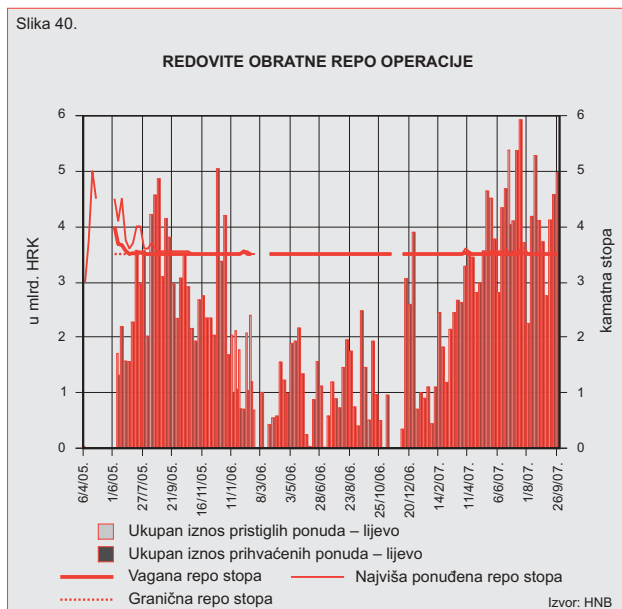
rala likvidnost potrebnu za premošćivanje financiranja isplate dijela duga umirovljenicima, ukupno stanje sredstava plasiranih na obratnim repo aukcijama premašivalo je 7,0 mlrd. kuna. Kako se pri obratnim repo transakcijama kao kolateral upotrebljavaju trezorski zapisi MF-a, ostvareni prometi bili su vrlo visoki u odnosu na količinu kolaterala kojima su poslovne banke tada raspolagale. U nekoliko navrata zabilježeno je i korištenje lombardnih kredita: početkom novog razdoblja održavanja obvezne pričuve u srpnju i na kraju rujna.

Pojačanu potražnju za primarnim novcem i snažno kreiranje kunske likvidnosti na početku glavnog dijela turističke sezone sredinom srpnja potaknulo je povećanje gotovog novca izvan banaka, ali i izdanje kunske državne obveznice te ponuda deviza na osnovi inozemnog zaduživanja poduzeća. Tim činiteljima treba pridodati i porast obračunate kunske obvezne pričuve, koja također povećava potražnju banaka za kunama. U takvim su uvjetima poslovne banke pokazale sklonost k držanju znatno više razine slobodnih novčanih sredsta-

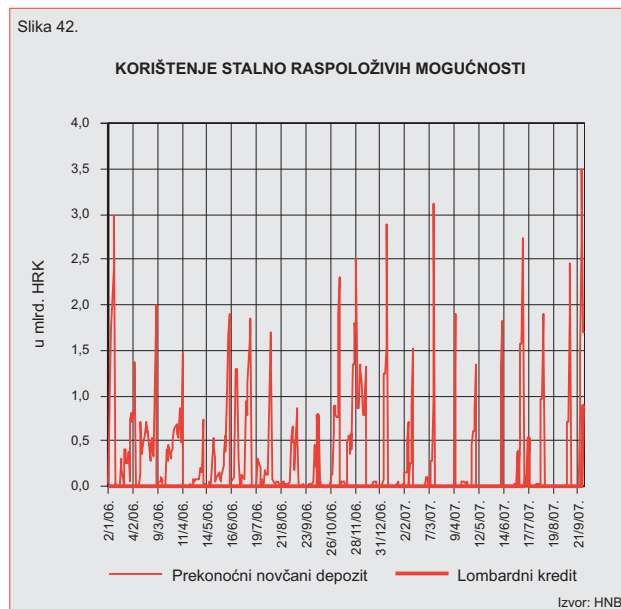
va nego što je to uobičajeno. Na novčanom tržištu bio je zabilježen porast kamatnih stopa uz njihovu veliku kolebljivost pa je središnja banka na obratnim repo aukcijama plasirala sve tražene iznose da bi neutralizirala nastale neravnoteže. Neke poslovne banke nudile su i višu repo stopu (do 3,61%) kako bi bile sigurne da će pribaviti potrebna sredstva, no HNB nije mijenjao graničnu repo stopu od 3,5%.

Usporedno s operacijama na otvorenom tržištu HNB je ublažio aprecijacijske pritiske na deviznom tržištu intervencijama 12. i 17. srpnja kad je od poslovnih banaka otkupio ukupno 139,0 mil. EUR i time kreirao 1,0 mlrd. kuna dodatne likvidnosti. Tim intervencijama i rekordnim prometima na obratnim repo aukcijama banke su krajem srpnja povećale prosječan višak likvidnosti i za iznose do 2,0 mlrd. kuna. S jenjavanjem turističke sezone u nastavku trećeg tromjesečja oslabjela je i potražnja banaka za kunama, a iznos slobodnih novčanih sredstava postupno se smanjivao. Tako banke krajem rujna, unatoč pojačanoj potražnji za kunama tijekom

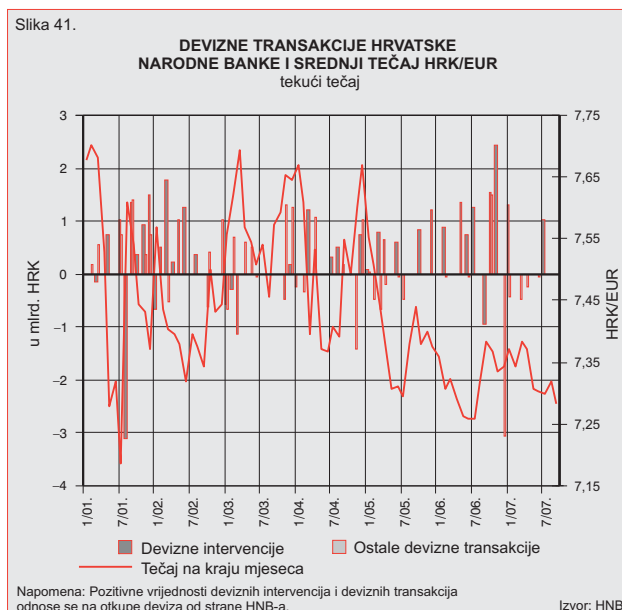
Slika 40.

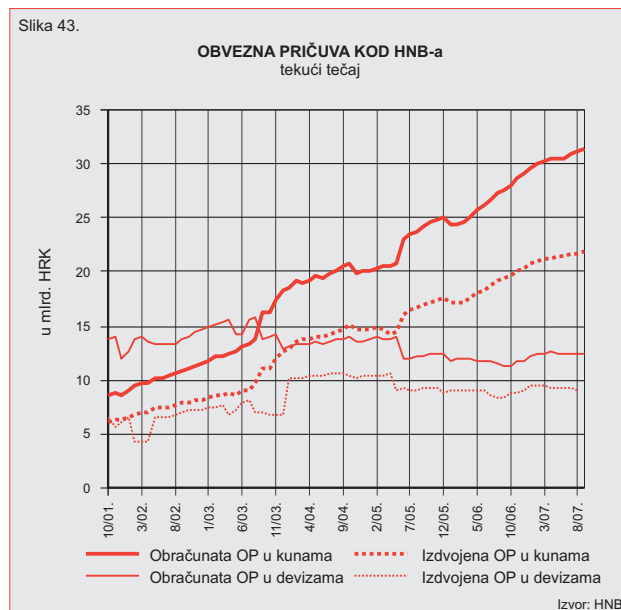
Slika 42.

Slika 41.

Slika 43.

upisa dionica T-HT-a, nisu držale prekomjerni višak likvidnosti kao u srpnju, a iznos slobodnih novčanih sredstava spustio se na razinu od oko 0,7 mlrd. kuna.

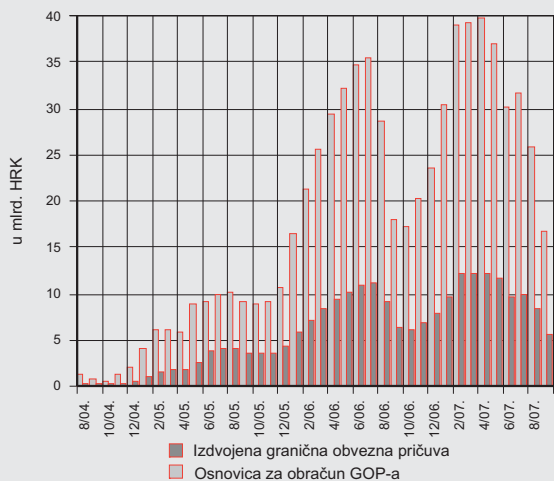
U sklopu stalno raspoloživih mogućnosti poslovne su banke i tijekom trećeg tromjesečja pri kraju razdoblja održavanja obvezne pričuve deponirale viške likvidnosti koristeći se instrumentom prekonoćnog depozita kod HNB-a. Tu mogućnost banke su iskoristile samo privremeno pa bi već s početkom novog razdoblja održavanja obvezne pričuve vraćale deponirana sredstva na svoje transakcijske račune kod HNB-a. Prekonoćni depozit kod HNB-a dosežao je iznose i do 3,5 mlrd. kuna, a njegovo prosječno dnevno stanje u trećem tromjesečju iznosilo je 430 mil. kuna, odnosno za 169 mil. kuna više nego u istom razdoblju prethodne godine. Krajem rujna zabilježen je skok prekonoćnog depozita, što je bilo povezano s privremenim deponiranjem likvidnosti poslovne banke agenta u postupku javne ponude dionica T-HT-a.

Zbog sezonskog rasta domaćih izvora sredstava obračunata kunska obvezna pričuva povećala se u trećem tromjesečju 2007. za 0,8 mlrd. kuna. Pri rujanskom obračunu dosegla je 31,3 mlrd. kuna uz godišnju stopu rasta od 13,3%. Za razliku od kunske, devizna je obvezna pričuva unatoč snažnom rastu deviznih depozita stagnirala. Kako su poslovne banke povećanje domaćih izvora sredstava pretežno iskoristile za smanjenje svojih inozemnih obveza, porast osnovice za obračun devizne obvezne pričuve bio je neutraliziran smanjenjem deviznih obveza banaka prema inozemstvu, a obračunata devizna obvezna pričuva tek se blago povećala (za 0,2 mlrd. kuna). U rujnu je obračunata devizna obvezna pričuva iznosila 12,5 mlrd. kuna, a njezina godišnja stopa rasta 11,1%.

Zbog snažnog pada inozemnog duga poslovnih banaka tijekom trećeg tromjesečja zabilježeno je znatno smanjenje sredstava izdvojenih na osnovi granične obvezne pričuve. Obračunata granična obvezna pričuva smanjila se čak za 13,3 mlrd. kuna što je rezultiralo padom izdvojene granične obvezne pričuve od 4,1 mlrd. kuna. Iako je djelomično riječ o uobičajenom sezonskom kretanju, ove su godine poslovne banke smanjivale svoje inozemne obveze intenzivnije nego

Slika 44.

GRANIČNA OBVEZNA PRIČUVA tekući tečaj

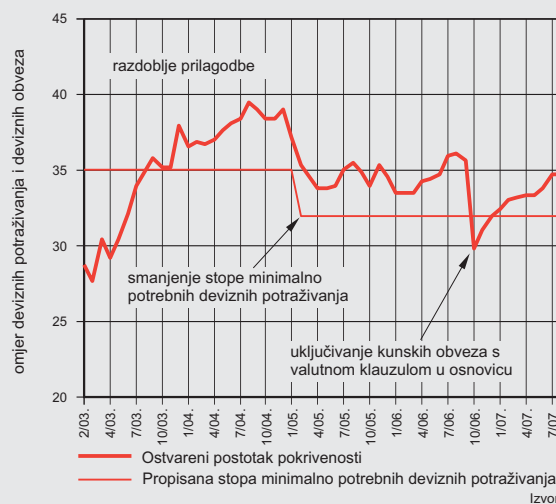

Napomena: Stopa granične obvezne pričuve povećana je u ožujku 2005. godine s 24% na 30%, u lipnju 2005. godine s 30% na 40%, a u siječnju 2006. godine stopa je uz proširenje osnovice povećana na 55%.

Izvor: HNB

Slika 45.

MINIMALNO POTREBNA DEVIZNA POTRAŽIVANJA omjer likvidnih deviznih potraživanja i ukupnih deviznih obveza

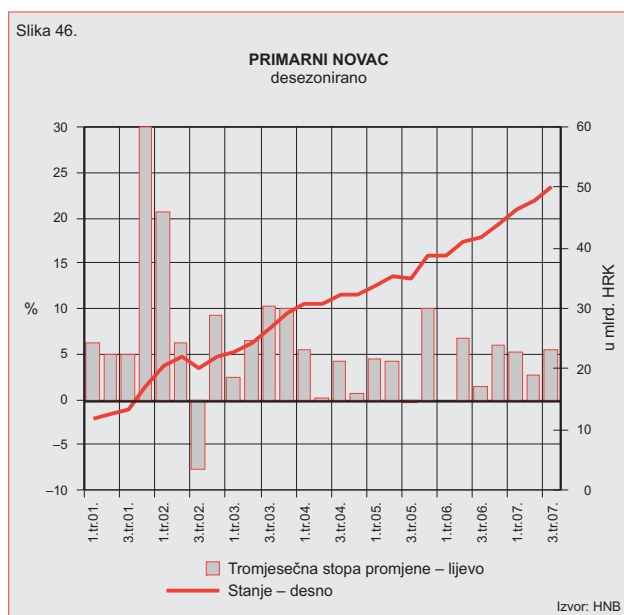
Izvor: HNB

prijašnjih godina, što je bilo potaknuto ukupnim djelovanjem instrumenata monetarne politike. Tome je pogodovao i porast kamatnih stopa u eurozoni, zbog kojega se bankama povećao trošak inozemnog financiranja. Na kraju rujna sredstva izdvojene granične obvezne pričuve iznosila su 5,5 mlrd. kuna što je njihova najmanja razina još od siječnja 2006. godine.

Tijekom prva dva mjeseca trećeg tromjesečja zabilježeno je povećanje minimalne devizne likvidnosti poslovnih banaka. U tom razdoblju postotak pokrivenosti deviznih obveza deviznim potraživanjima povećao se za 1 postotni bod, pa je na kraju kolovoza iznosio 34,8%. Devizna potraživanja poslovnih banaka povećala su se za 2,0 mlrd. kuna, te su na kraju kolovoza iznosila 56,7 mlrd. kuna, dok su se devizne obveze banaka povećale za 1,1 mlrd. kuna i dosegule 163,0 mlrd. kuna. Sprijem rastu deviznih obveza pridonio je nastavak trenda smanjenja obveza banaka uz valutnu klauzulu, koje se od listopada 2006. godine također uključuju u devizne obveze poslovnih banaka. Tako su se tijekom prvih osam mjeseci 2007. obveze banaka uz valutnu klauzulu prepolovile i na kraju kolovoza iznosile 13,7 mlrd. kuna. Na poboljšanje devizne likvidnosti utjecala je i izmjena Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima, kojom je središnja banka u razdoblju od srpnja do listopada proširila obuhvat deviznih potraživanja banaka za kratkoročni devizni kredit u iznosu od 244,5 mil. EUR, kako ne bi došlo do narušavanja devizne likvidnosti poslovnih banaka.

Primarni novac i međunarodne pričuve

Primarni se novac (M0), kao što je uobičajeno, tijekom trećeg tromjesečja povećavao, prije svega zbog sezonskog rasta gotovog novca u optjecaju. Krajem drugog i tijekom trećeg tromjesečja na snažan rast primarnog novca utjecali su i drugi činitelji, od kojih su, osim sezonskih kretanja, najvažniji povećana sklonost banaka držanju visokih zaliha likvidnosti te snažan rast obvezne pričuve u srpnju. U rujnu se nastavila neuobičajeno velika potražnja za gotovim novcem zbog upisa dionica T-HT-a. S povećanjem u trećem tromjesečju od 2,5 mlrd. kuna primarni je novac na kraju rujna dosegnuo 50,9

mlrd. kuna, a njegova godišnja stopa rasta iznosila je 13,4%.

Rast gotovog novca u optjecaju imao je tijekom ljetnih mjeseci uobičajene sezonske karakteristike. Tijekom srpnja i kolovoza gotov je novac premašivao 17 mlrd. kuna, no krajem kolovoza započeo je njegov sezonski pad. Međutim, upis dionica T-HT-a u rujnu utjecao je na ponovni rast gotovog novca, neuobičajen za kraj trećeg tromjesečja, jer je stanovništvo povlačilo sredstva iz banaka i fondova te ih pretvaralo u taj najlikvidniji monetarni agregat. Tako je sredinom rujna

gotov novac ponovno premašio 17 mlrd. kuna. Na kraju rujna gotov novac u optjecaju iznosio je 15,5 mlrd. kuna što je za 8,1% više nego na kraju rujna 2006.

Uz visoku razinu gotovog novca banke su tijekom ljetnih mjeseci održavale i visoku razinu sredstava na računima za namiru. U srpnju je na iznose na računima za namiru, osim visoke sklonosti držanju slobodnih novčanih sredstava, utjecao i porast kunske obvezne pričuve, za koju je srpanjskim izdvajanjem trebalo osigurati dodatnih 350,8 mil. kuna. U kolovoza i rujnu razine sredstava na računima za namiru ipak su bile nešto niže nego u srpnju. Na kraju rujna sredstva banaka na tim računima iznosila su 8,1 mlrd. kuna te su bila za 4,1% viša nego godinu prije.

Znatan je izvor porasta depozita banaka kod HNB-a bila izdvojena obvezna pričuva u kunama, koja se u devet mjeseci 2007. povećala za 1,5 mlrd. kuna, dosegnuvši na kraju rujna 22,0 mlrd. kuna. Rast kunske obvezne pričuve bio je posebice izražen tijekom ljetnih mjeseci zbog već spomenutog izrazito snažnog rasta depozita stanovništva i poduzeća.

Depozite banaka kod HNB-a čine i obvezni blagajnički zapisi HNB-a, koje poslovne banke upisuju na osnovi prekoračenja rasta plasmana koji ne podliježe upisu. Nakon što je 9. srpnja bilo ispisano 167,4 mil. kuna blagajničkih zapisa upisanih prema staroj odluci, u kolovoza je izvršen prvi upis prema novoj odluci o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a donesenoj u lipnju 2007. Tako su poslovne banke 20. kolovoza na osnovi obračuna rasta plasmana za srpanj upisale 144,0 mil. kuna obveznih blagajničkih zapisa, a u rujnu dodatnih 114,0 mil. kuna na osnovi obračuna rasta plasmana

Okvir 3. Nova odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a

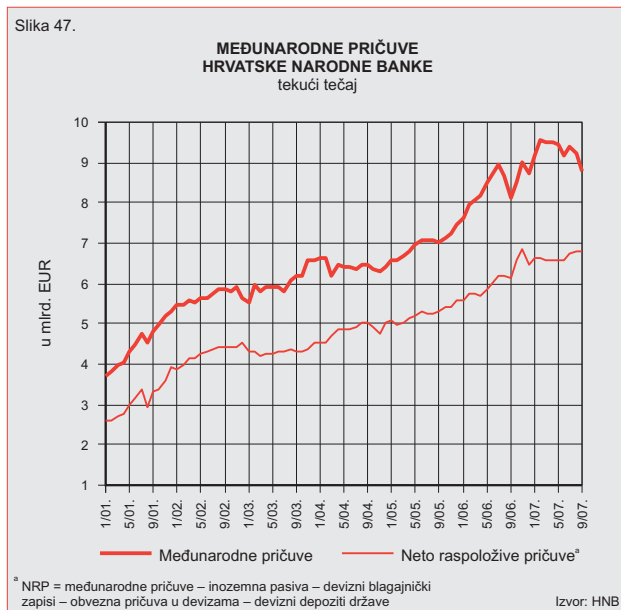
U lipnju 2007. godine Hrvatska narodna banka pooštrila je Odluku o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a uvođenjem mjesečnih ograničenja na rast plasmana koji ne podliježe upisu blagajničkih zapisa od 0,5%. Donošenjem te odluke prestala je vrijediti prethodna odluka kojom je rast plasmana bio ograničen na 12% na razini cijele godine. Budući da su banke već u prvoj polovini 2007. iskoristile 2/3 ukupnoga godišnjeg prirasta koji ne podliježe upisu (u prvih šest mjeseci 2007. plasmani su porasli za 8,9%), ta je izmjena u skladu s dosadašnjim nastojanjima središnje banke da ostvari zacrtane ciljeve monetarne politike i time pridonese ublažavanju eksternih neravnoteža kojima je Hrvatska izložena.

Odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a koja je bila na snazi od kraja 2006. godine prestala je važiti danom stupanja na snagu nove odluke (9. srpnja 2007.), pa su istoga dana ispisani i obvezni blagajnički zapisi koje su pojedine banke upisale zbog prekoračenja dopuštenog rasta plasmana na temelju prvotne odluke. Novo početno stanje za obračun upisa obveznih blagajničkih zapisa jest stanje plasmana 30. lipnja 2007., a osnovicu za obračun upisa čini rast plasmana iznad dopuštene razine u pojedinom obračunskom razdoblju. Dopuštena stopa rasta za prvo obračunsko razdoblje utvrđena je na 0,5% te se pri svakom sljedećem obračunu uvećava za 0,5 postotnih bodova, što znači da dopušteni kumulativni rast plasmana u drugoj polovini

2007. godine iznosi 3,0%. Stopa upisa obveznih blagajničkih zapisa i nadalje iznosi 50% prekoračenja ostvarenog rasta plasmana u odnosu na projicirani, a kamatna stopa koju plaća HNB jednaka je onoj koja se plaća na sredstva izdvojenoga kuskog dijela obvezne pričuve (0,75%). Dospijeće obveznih blagajničkih zapisa je 360 dana.

Novoj odluci prethodila je i promjena obuhvata plasmana za obračun osnovice. Naime, prema prvotnoj verziji Odluke godišnji rast koji čini osnovicu odnosio se na sumu bilančnih i izvanbilančnih stavki. To su neke banke iskoristile otvarajući si dodatni prostor za rast plasmana tako što su smanjivale izvanbilančne stavke, posebice okvirne kredite po tekućim računima. Stoga je početkom lipnja 2007. uvedeno zasebno praćenje bilančnih i izvanbilančnih stavki, pri čemu jednu osnovicu čini porast plasmana, a drugu porast garancija, akreditiva, mjenica i druge izvanbilančne imovine. Navedeno razdvajanje osnovica omogućava ravnomjernije praćenje porasta plasmana zasnovanih na rastu bilančne i izvanbilančne imovine što bi na koncu trebalo pridonijeti ostvarivanju zacrtanih ciljeva monetarne politike.

Unatoč 12%-tnom pragu, valja istaknuti da visoka početna razina plasmana znači i relativno visok apsolutni prirast koji ne podliježe obvezi upisa blagajničkih zapisa. Za 2007. godinu tako dopušteni prirast plasmana iznosi oko 22 mlrd. kuna što je, izuzevši rekordnu 2006. godinu, jedno od najvećih godišnjih povećanja plasmana. Spomenuti iznos plasmana više je nego dostatna osnova za nastavak dinamičnoga i dugoročno održivoga gospodarskog rasta.

za kolovoz.

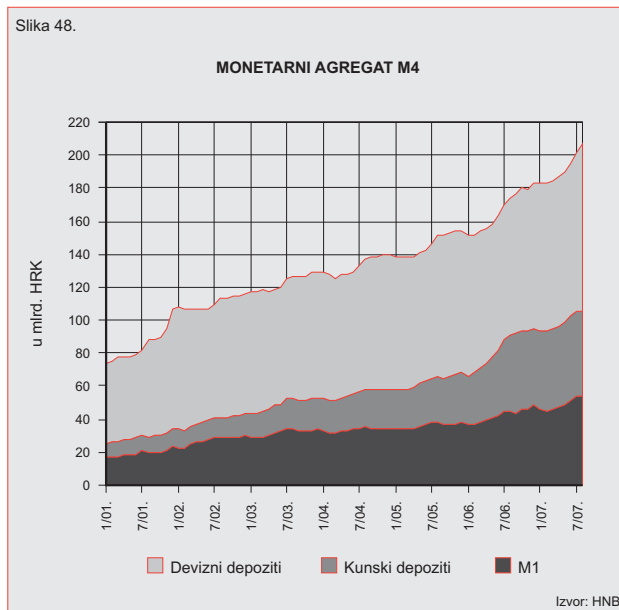
Depozite države u 2007. obilježava nešto niža razina i manja volatilnost nego u istom razdoblju 2006. godine, što upućuje na zaključak da država bolje upravlja likvidnošću. Prosječna razina depozita države u 2006. godini iznosila je 355 mil. kuna, dok u prva tri tromjesečja 2007. iznosi 294 mil. kuna.

Rast neto međunarodnih pričuva u prvih devet mjeseci 2007. bio je nešto sporiji nego u istom razdoblju prošle godine. Tome je prije svega pridonio znatno manji broj i iznos intervencija HNB-a na deviznom tržištu. Za razliku od 2006. godine, kad je središnja banka do kraja rujna intervenirala na deviznom tržištu osam puta otkupivši od banaka neto 0,9 mlrd. EUR, HNB se tijekom tri tromjesečja 2007. oslanjao prije svega na obratne repo operacije kao instrument kreiranja likvidnosti. Tako su u 2007. zabilježene tek dvije devizne intervencije (ne računajući intervenciju s kraja 2006. koja je imala monetarni učinak u siječnju 2007.), i to u srpnju u ukupnom iznosu od 139 mil. EUR. Osim toga, u transakcijama s MF-om od siječnja do rujna 2007. neto je prodano 159 mil. EUR, dok je u istom razdoblju 2006. godine neto prodaja MF-u iznosila samo 21 mil. EUR. Krajem rujna 2007. neto međunarodne pričuve iznosile su 6,8 mlrd. EUR što je za 10,9% više nego u rujnu 2006. godine.

Zbog smanjenja sredstava izdvojene granične obvezne pričuve u trećem tromjesečju 2007. zabilježen je pad bruto međunarodnih pričuva od 375 mil. EUR. Na kraju rujna bruto međunarodne pričuve iznosile su 8,8 mlrd. EUR što čini porast od 8,1% u odnosu na rujnu 2006. godine.

Monetarna kretanja

U prvih osam mjeseci 2007. godine zabilježeni su usporevanje rasta plasmana nebankarskom sektoru, smanjenje inozemnog duga poslovnih banaka i nastavak snažnog rasta svih monetarnih agregata. U prvom polugodištu rast plasmana bio je visok, iako sporiji nego lani. Zbog toga je središnja banka u lipnju dodatno pooštrila Odluku o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a. Rast plasmana banaka privatnom sektoru

u srpnju i kolovozu zamjetnije se usporio. Usporevanje rasta plasmana s jedne te snažan rast domaćih izvora sredstava s druge strane omogućili su poslovnim banakama da u prvih osam mjeseci 2007. godine znatno poboljšaju svoju inozemnu poziciju.

Ukupna likvidna sredstva

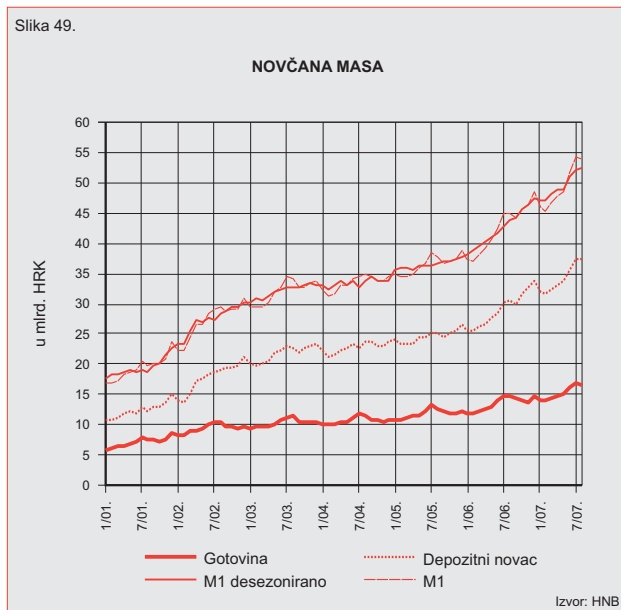
Tijekom drugoga i u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja nastavio se snažan rast ukupnih likvidnih sredstava (M4). Obje komponente monatarog agregata M4, novčana masa i kvazinovac, snažno su se povećale. U strukturi kvazinovca osobito je bio izrazit rast deviznih depozita. S povećanjem od 24,9 mlrd. kuna u prvih osam mjeseci ukupna likvidna sredstva na kraju kolovoza 2007. dosegla su 207,4 mlrd. kuna, a njihova je godišnja stopa rasta bila visoka – iznosila je 19,0%, što je za 3,8 postotnih bodova više nego na kraju istog mjeseca prošle godine.

Novčana masa

Nakon uobičajenog smanjenja u prvom tromjesečju, tijekom drugog i u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja zabilježen je snažan rast novčane mase (M1). Ukupno je u razdoblju od siječnja do kolovoza 2007. godine M1 povećan za 5,2 mlrd. kuna ili 10,7%. Najvišu vrijednost ovaj monetarni agregat dosegnuo je tijekom ljetnih mjeseci kad uobičajeno raste potražnja za transakcijskim i gotovim novcem. Na kraju kolovoza 2007. godine M1 tako je iznosio 53,7 mlrd. kuna, a njegova godišnja stopa rasta 19,4%.

Promatramo li strukturu novčane mase, najveći doprinos njezinu povećanju tijekom drugog i u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja dao je depozitni novac, koji se u odnosu na kraj ožujka povećao za 4,9 mlrd. kuna ili 15,0%. Na kraju kolovoza 2007. godine depozitni novac dosegnuo je 37,2 mlrd. kuna, a njegova se godišnja stopa rasta smanjila za 4,6 postotnih bodova u usporedbi s krajem prošle godine, te je iznosila 22,6%.

Kako je već uobičajeno, povećanje salda na tekućim računima i žiroračunima gotovo se u potpunosti odnosilo na dva najveća sektora, stanovništvo i poduzeća. Depozitni novac

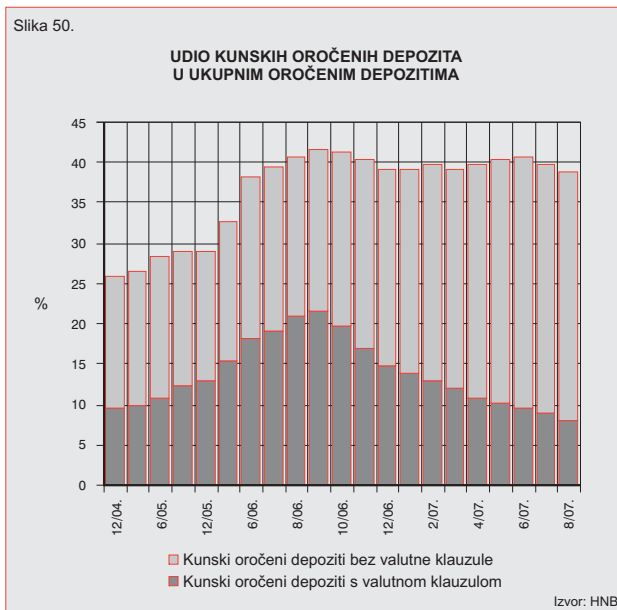
stanovništva povećao se tijekom drugog i u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja za 2,4 mlrd. kuna, pa je na kraju kolovoza 2007. godine dosegnuo 17,2 mlrd. kuna, a njegova godišnja stopa rasta iznosila je 26,3%. Depozitni novac poduzeća povećao se za 1,0 mlrd. kuna u drugom tromjesečju te za dodatnu 1,0 mlrd. kuna u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja, tako da je na kraju kolovoza dosegnuo 16,6 mlrd. kuna što je za 20,8% više nego na kraju istog mjeseca prošle godine. U usporedbi s istim razdobljem 2006. rast depozitnog novca poduzeća tijekom drugog i u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja bio je nešto izraženiji, što se djelomično može objasniti priljevom sredstava na osnovi snažnijeg zaduživanja ovog sektora u inozemstvu.

Za drugu komponentu novčane mase, gotov novac izvan banaka, zabilježena su uobičajena sezonska kretanja. Nakon što se smanjivao u prvom tromjesečju, na početku drugog započeo je njegov rast, koji je trajao sve do sredine kolovoza, kad završava glavni dio turističke sezone te započinje povlačenje gotovog novca iz optjecaja. Na kraju kolovoza 2007. godine gotov novac izvan banaka iznosio je 16,5 mlrd. kuna, a njegova godišnja stopa rasta 12,9%.

Nemonetarni depoziti

U prvih osam mjeseci 2007. godine štedni i oročeni depoziti u domaćoj i stranoj valuti povećani su za rekordni iznos od 19,9 mlrd. kuna (15,0%). Osim što je na tako snažan rast štednje u bankama pozitivno utjecala rastuća gospodarska aktivnost, on je bio dodatno potaknut povoljnijim štednim uvjetima i marketinškim aktivnostima samih banaka, koje zbog visoke cijene inozemnih izvora (granična obvezna pričuva) potiču rast domaće štednje. Od spomenutog povećanja čak 11,1 mlrd. kuna ostvareno je tijekom srpnja i kolovoza.

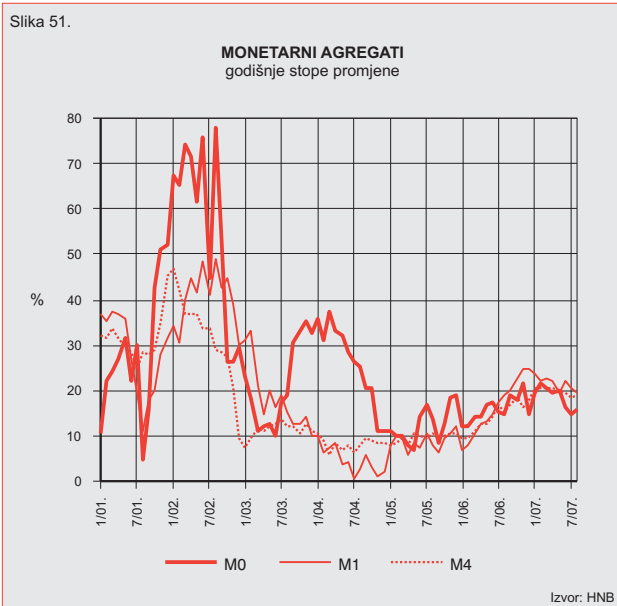
Kunski nemonetarni depoziti povećani su za 5,0 mlrd. kuna u prvom polugodištu te za dodatnih 1,5 mlrd. kuna u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja. Za razliku od prošle godine, kad su snažno rasli kunski depoziti oročeni uz valutnu klauzulu, rast je kunskih depozita ove godine prije svega rezultat povećanja "čistih" kunskih depozita. Naime, nakon uključivanja kunskih obveza s valutnom klauzulom u osno-

vicu za izračun minimalno potrebnih deviznih potraživanja u listopadu prošle godine, "čisti" kunski depoziti postali su bankama najpovoljniji izvor sredstava. Tako se udio indeksiranih kunskih depozita u ukupnim oročeni depozitima nastavio smanjivati, te je na kraju kolovoza 2007. iznosio 8,7%, odnosno čak za 14,1 postotni bod manje nego na kraju istog mjeseca prošle godine. Rast kunskih nemonetarnih depozita na godišnjoj razini usporava se od početka godine što je djelomično posljedica učinka baznog razdoblja. Na kraju kolovoza 2007. godine ukupni kunski nemonetarni depoziti dosegli su 51,3 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta 16,3%.

Promatrano po sektorima rastu ukupnih kunskih depozita od početka godine najviše su pridonijela poduzeća, koja su u tom razdoblju povećala svoje kunske depozite za 3,9 mlrd. kuna ili 26,4%. Na kraju kolovoza 2007. kunski depoziti poduzeća dosegli su 18,7 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta nastavila se usporavati, te je na kraju kolovoza iznosila 27,9%, odnosno gotovo upola manje nego na kraju istog mjeseca prošle godine. Osim poduzeća snažan rast kunskih depozita ostvarile su i ostale bankarske i nebankarske financijske institucije (ukupno 3,1 mlrd. kuna od početka godine), što je posljedica dobre likvidnosti fondova, koji višak sredstava privremeno deponiraju na račune kod poslovnih banaka. S druge strane, budući da nakon izmjene mjere glede minimalno potrebnih deviznih potraživanja banke više nisu poticale štednju u kunama s valutnom klauzulom, stanovništvo se ponovno okrenulo deviznoj štednji. Tako se u 2007. nastavilo blago smanjenje kunskih depozita stanovništva, koje traje još od rujna prošle godine. Na kraju kolovoza 2007. ukupni kunski nemonetarni depoziti stanovništva iznosili su 22,3 mlrd. kuna i u usporedbi sa stanjem na kraju istog mjeseca prošle godine bili su manji za 4,6%.

Od svih monetarnih agregata najsnažnije su u prvih osam mjeseci ove godine porasli devizni depoziti, čak za 13,5 mlrd. kuna ili 15,3%. Najveća povećanja bila su zabilježena tijekom srpnja i kolovoza (3,9 odnosno 5,8 mlrd. kuna) zbog sezonskog priljeva deviza od turizma, s time da je ove godine rast bio naglašeniji nego što je uobičajeno. Na kraju kolovo-

za 2007. godine ukupni devizni depoziti premašili su 101,7 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta, djelomično i zbog utjecaja baznog razdoblja, zamjetno se povisila – na 21,6%.

Porast deviznih depozita od početka godine zabilježen je kod svih domaćih sektora. S povećanjem od 6,9 mlrd. kuna devizni depoziti najznačajnijeg sektora, stanovništva, na kraju kolovoza 2007. godine dosegli su 81,7 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta iznosila je 14,6%. Preostali dio povećanja deviznih depozita odnosio se na depozite poduzeća (4,0 mlrd. kuna), koji su na kraju kolovoza dosegli 15,6 mlrd. kuna, čak za 44,1% više u odnosu na stanje s kraja kolovoza 2006. Istodobno su devizni depoziti ostalih bankarskih i nebankarskih financijskih institucija povećani za 2,6 mlrd. kuna.

Plasmani

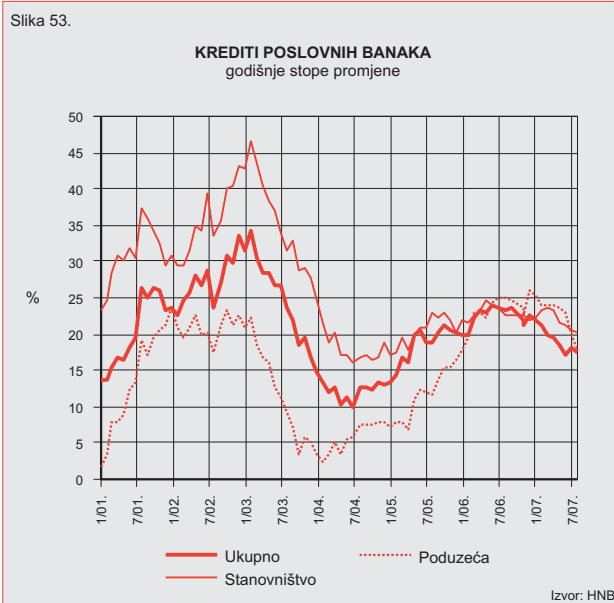
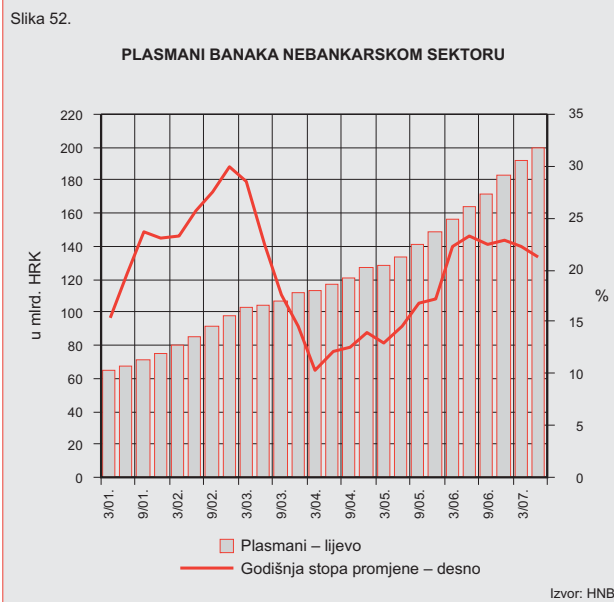
Prvih osam mjeseci 2007. godine obilježilo je usporavanje rasta plasmana banaka nebankarskom sektoru, koje je uslijedilo nakon uvođenja Odluke o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a krajem 2006. Rast plasmana dodatno se usporio u srpnju i kolovozu nakon pooštavanja Odluke i uvođenja mjesečnih limita za rast plasmana banaka koji ne podliježe obvezi upisa od 0,5% (više o izmjenama mjere upisa obveznih blagajničkih zapisa vidi u Okviru 3.). Plasmani banaka nebankarskom sektoru u prvih osam mjeseci ove godine porasli su za 9,3% (10,3% ako isključimo utjecaj tečaja), dok je u istom razdoblju prošle godine njihov rast iznosio 13,2% (14,5% isključujući utjecaj tečaja). Takva kretanja odrazila su se i na godišnju stopu rasta koja je na kraju kolovoza iznosila 18,7% što je za 4,2 postotna boda manje nego na kraju 2006. S apsolutnim povećanjem u 2007. godini od 17,0 mlrd. kuna plasmani banaka nebankarskom sektoru na kraju kolovoza dosegli su 200,4 mlrd. kuna.

Poslovne su banke nastojale djelomično ublažiti učinke postrožene Odluke o upisu obveznih blagajničkih zapisa smanjujući plasmane sektoru poduzeća. Samo u srpnju i kolovozu plasmani poduzećima smanjili su se za 2,2 mlrd. kuna ili 2,5%, a njihova stopa rasta u prvih osam mjeseci 2007. iznosila je 6,4%, odnosno upola manje nego u istom razdo-

blju prošle godine. Istodobno je poraslo zaduživanje poduzeća u inozemstvu, što se može povezati s činjenicom da banke, kako bi izbjegle prekomjeren rast svojih domaćih plasmana, dio svojih klijenata potiču na financiranje u inozemstvu. Na kraju kolovoza plasmani banaka poduzećima iznosili su 88,7 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta smanjena je s 24,4%, koliko je iznosila na kraju 2006. godine, na 17,0%.

Za razliku od plasmana poduzećima usporavanje rasta kredita stanovništvu bilo je slabije izraženo. U prvih osam mjeseci 2007. krediti stanovništvu porasli su za 12,5% što je za 1,5 postotnih bodova manje nego u istom razdoblju prošle godine. S povećanjem od 4,9 mlrd. kuna u prvom tromjesečju, 4,0 mlrd. kuna u drugom i 3,1 mlrd. kuna u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja ukupni krediti stanovništvu dosegli su 107,7 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta smanjila se za 1,6 postotnih bodova, te je na kraju kolovoza iznosila 20,2%.

U strukturi kredita stanovništvu i dalje najbrže rastu stambeni krediti, premda nešto blaže nego tijekom 2006. Njihova

godišnja stopa rasta smanjila se s 35,5%, koliko je iznosila u kolovozu prošle godine, na 27,1% na kraju kolovoza 2007. S apsolutnim porastom od 5,9 mlrd. kuna od početka 2007. stambeni krediti dosegli su 42,9 mlrd. kuna te čine 39,8% ukupnih kredita odobrenih stanovništvu. Ostali nenamjenski krediti, koji imaju najveći udio u ukupnim kreditima stanovništvu (44,1%), tijekom 2007. godine nastavili su pak rasti jednakim intenzitetom kao i prethodne godine te su na kraju kolovoza dosegli 47,5 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od 19,0%.

Plasmani banaka središnjoj državi

Poslovne su banke početkom trećeg tromjesečja 2007. znatno povećale plasmane središnjoj državi. Nakon porasta u prvom polugodištu u iznosu od 1,2 mlrd. kuna, u srpnju i kolovozu plasmani banaka državi povećali su se za dodatnih 2,9 mlrd. kuna, prije svega zbog kratkoročnoga deviznoga kredita u iznosu od 244,5 mil. EUR, koji je skupina domaćih banaka odobrila državi za otplatu dospjelih inozemnih obveza. Preostali dio povećanja u 2007. godini odnosio se na potraživanja banaka na osnovi upisanih trezorskih zapisa (ukupno za 1,1 mlrd. kuna) te potraživanja na osnovi upisanih obveznica (za 0,7 mlrd. kuna). Na kraju kolovoza ukupni plasmani banaka središnjoj državi iznosili su 32,1 mlrd. kuna i bili su za 2,8% veći nego na kraju istog mjeseca prošle godine.

Nakon smanjenja od 0,3 mlrd. kuna u prvom tromjesečju 2007., depoziti središnje države u drugom tromjesečju povećali su se za 2,4 mlrd. kuna, dok su se u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja smanjili za 0,4 mlrd. kuna. Uz opisana kretanja plasmana i depozita neto potraživanja banaka prema središnjoj državi tijekom 2007. povećala su se za 2,4 mlrd. kuna, dosegnuvši na kraju kolovoza 19,4 mlrd. kuna. Ipak, u odnosu na isti mjesec prošle godine neto plasmani središnjoj državi bili su za 8,0% manji, što je posljedica utjecaja visoke vrijednosti baznog razdoblja.

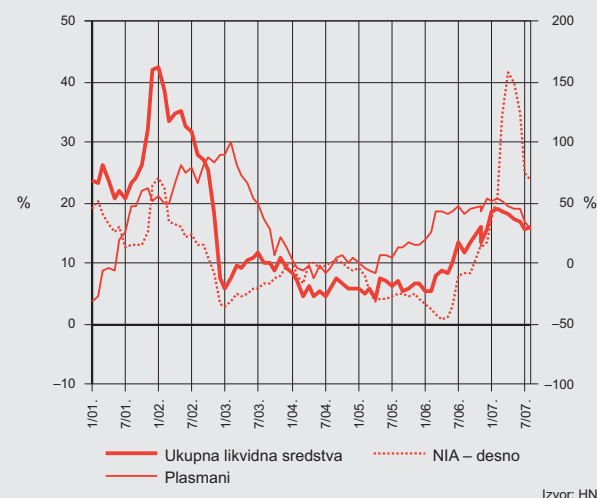
Inozemna aktiva i pasiva

Veliki priljev domaćih depozita tijekom ljetnih mjeseci te znatna sredstva na osnovi dokapitalizacija u srpnju i kolovozu (2,6 mlrd. kuna) omogućili su poslovnim bankama smanjenje njihovih inozemnih obveza, koje je ove godine bilo znatno izraženije od očekivanoga. Nakon smanjenja u drugom tromjesečju od 4,5 mlrd. kuna u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja banke su smanjile svoju inozemnu pasivu još za 10,3 mlrd. kuna, čime je ukupan iznos smanjenja inozemne pasive u 2007. dosegao čak 13,9 mlrd. kuna. Na kraju kolovoza 2007. inozemna pasiva poslovnih banaka iznosila je 62,2 mlrd. kuna i bila je za 6,6% manja nego na kraju istog mjeseca prethodne godine.

Inozemna se aktiva poslovnih banaka, unatoč snažnom rastu u kolovozu (2,5 mlrd. kuna), u prvih osam mjeseci 2007. godine također smanjila u odnosu na kraj 2006. (za 0,8 mlrd. kuna ili 2,0%). Naime, pad inozemne pasive, a posebice deviznih obveza, omogućio je bankama da i uz smanjenje svojih potraživanja prema inozemstvu postignu minimalno potrebnu deviznu likvidnost. Na kraju kolovoza 2007. inozemna aktiva poslovnih banaka iznosila je 38,8 mlrd. kuna, a njezina je godišnja stopa rasta bila visoka i iznosila je 35,4%, što je prvenstveno rezultat utjecaja male vrijednosti podatka za ba-

Slika 54.

NETO INOZEMNA AKTIVA, UKUPNA LIKVIDNA SREDSTVA I PLASMANI BANAKA PRIVATNOG SEKTORA
stopa promjene realne vrijednosti u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine, 2001. = 100

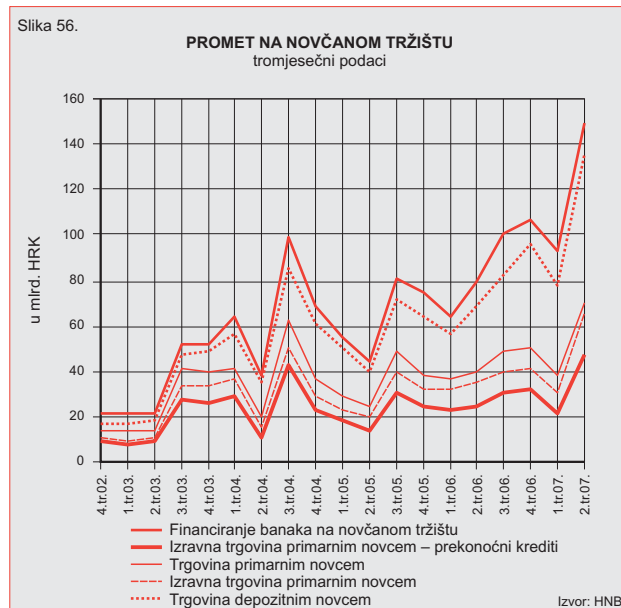
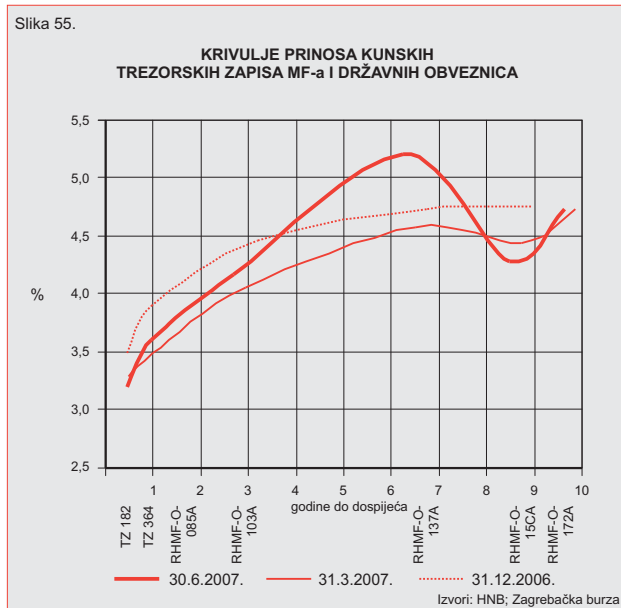
Izvor: HNB

zno razdoblje.

Ostvarena kretanja inozemne aktive i pasive poslovnih banaka rezultirala su poboljšanjem ukupne inozemne pozicije poslovnih banaka u odnosu na kraj 2006. godine za 13,1 mlrd. kuna. Na kraju kolovoza 2007. neto inozemna aktiva (NIA) poslovnih banaka iznosila je -23,4 mlrd. kuna što je čak za 38,3% manje nego na kraju istog mjeseca prošle godine.

Tržište novca

Nakon dužeg razdoblja relativno niskih i stabilnih kamatnih stopa na novčanom tržištu, krajem drugog i tijekom trećeg tromjesečja 2007. zabilježen je snažan porast tih stopa. Vagana kamatna stopa na jednogodišnje trezorske zapise porasla je s 3,5% u drugom tromjesečju na 4,5% u srpnju i kolovozu. Kamatne stope na prekonoćne međubankovne kredite kretale su se u 2007. između 2% i 4% sve do kraja drugog tromjesečja kad je došlo do neuobičajenog porasta njihove razine i kolebljivosti. Kako dostupni podaci upućuju na to da je likvidnost bankarskog sektora i dalje dobra, takvo se kretanje kamatnih stopa može djelomično objasniti neuobičajenom neravnotežom između ponude i potražnje na novčanom tržištu, gdje manja skupina banaka stvara znatan dio potražnje za kunama, dok sudionici s viškom sredstava taj višak nisu voljni plasirati po uobičajenim cijenama. Naime, nastavak pojačane kunske kreditne aktivnosti, priprema za upis druge tranše desetogodišnje kunske državne obveznice u srpnju 2007. u iznosu od 3,0 mlrd. kuna, priprema za financiranje isplate treće rate duga države umirovljenicima te visoka razina gotovog novca izvan banaka zbog početka turističke sezone potaknuli su banke na držanje većih zaliha likvidnosti od uobičajenih. Središnja je banka pridonosila do broj agregatnoj likvidnosti bankarskog sektora obratnim repo aukcijama, pa je tako na 13 održanih obratnih repo aukcija tijekom drugog tromjesečja na tržište prosječno plasirala 3,7 mlrd. kuna, odnosno za 2,1 mlrd. kuna više po aukciji nego u prethodnom tromjesečju. U srpnju i kolovozu smanjila se razina kamatnih stopa na novčanom tržištu, ali je njihova kole-

bljivost ostala visoka. Središnja je banka u srpnju održala prve dvije ovogodišnje devizne aukcije, kojima je kreirala 1,0 mlrd. kuna, dok su na obratnim repo aukcijama u srpnju i kolovozu 2007. zabilježeni do tada najviši iznosi traženih i plasiranih sredstava, a odobreno je i nekoliko lombardnih kredita. Sve navedeno pokazuje da je porast kolebljivosti kamatnih stopa najvjerojatnije posljedica i dalje plitkoga novčanog tržišta koje u kratkom roku vrlo teško podnosi veće priljeve ili odljeve sredstava bez znatnijih promjena kamatnih stopa.

U drugom tromjesečju 2007. nastavio se rast kamatnih stopa na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule. Istodobno su se, nakon kratkog razdoblja rasta u prvom tromjesečju, kamatne stope na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom ponovo smanjile. Kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima bez valutne klauzule porasle su nakon dužeg razdoblja smanjivanja, dok su kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom nastavile trend smanjivanja započet u prethodnom tromjesečju, nakon što su tijekom 2006. godine uglavnom rasle. U drugom tromjesečju 2007. nastavio se daljnji osjetni porast pasivnih kamatnih stopa banaka na oročene kunske depozite bez valutne klauzule, kao i nešto blaži porast kamatnih stopa na devizne depozite. S druge strane, kamatne stope na depozite po viđenju nisu se znatnije mijenjale. Kretanje kamatnih stopa banaka posljedica je prije svega rasta europskih kamatnih stopa koji se nastavio i u 2007., ali i očekivane prilagodbe banaka mjerama HNB-a.

Kamatne stope na novčanom tržištu

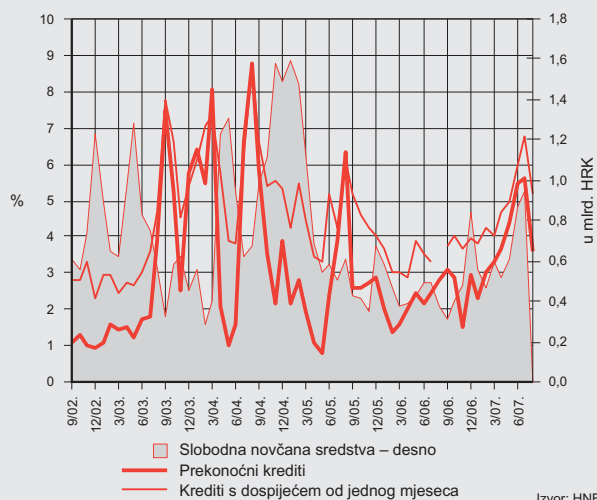
Tijekom drugog tromjesečja 2007. godine banke su svoju primarnu likvidnost financirale sredstvima iz sekundarnih izvora na novčanom tržištu u prosječnom dnevnom iznosu od 2,5 mlrd. kuna (ukupno 149,2 mlrd. kuna u cijelom tromjesečju), što je za 1 mlrd. kuna više nego u prvom tromjesečju 2007. odnosno za 1,2 mlrd. kuna više nego u istom razdoblju lani. To znači da su se banke u drugom tromjesečju 2007. na novčanom tržištu financirale s 55,9 mlrd. kuna više nego u prethodnom tromjesečju, čemu je najviše prido-

nijelo povećanje trgovine primarnim novcem za gotovo 32 mlrd. kuna, dok se u ostalim segmentima novčanog tržišta promet nije znatnije mijenjao. Najveći dio od ukupno 149,2 mlrd. kuna kredita koji su banke primile na novčanom tržištu odnosio se kao i obično na kredite u trgovini depozitnim novcem (136 mlrd. kuna), dok su kupnjom repo ugovora i prodajom vrijednosnih papira prikupljeni iznosi sredstava od 9,9 mlrd. odnosno 3,2 mlrd. kuna. Od 136 mlrd. kuna kredita u trgovini depozitnim novcem oko 70 mlrd. kuna odnosilo se na kredite primljene od banaka, 38 mlrd. kuna na kredite primljene od drugih financijskih institucija, a 28 mlrd. kuna na kredite primljene od ostalih pravnih osoba.

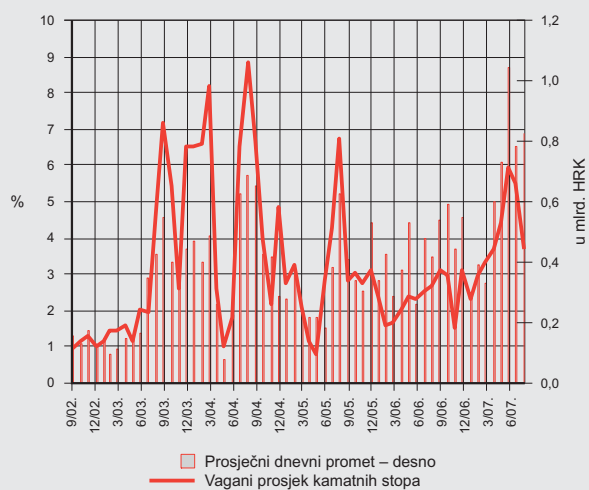
Zbog povećanja ukupnog iznosa kredita koji su banke primile na novčanom tržištu i prometa u trgovini primarnim novcem u drugom je tromjesečju 2007. došlo i do daljnjeg porasta kamatne stope u međubankovnoj trgovini (primarnim novcem). Međubankovnom trgovinom primarnim novcem dominirala je izravna trgovina između banaka s tromjesečnim prometom od 64,8 mlrd. kuna, dok su uz posredovanje Tržišta novca Zagreb banke ukupno trgovale s 4,8 mlrd. kuna, što znači da se i dalje smanjuje važnost toga tržišnog segmenta. Zbog toga je na povećanje cijene novca na novčanom tržištu u drugom tromjesečju 2007. najviše utjecalo upravo znatno povećanje vaganih kamatnih stopa u izravnoj međubankovnoj trgovini depozitnim novcem, koje su se u odnosu na prethodno tromjesečje povećale od 1,18 do 1,72 postotna boda.

Od 64,8 mlrd. kuna prometa u izravnoj međubankovnoj trgovini primarnim novcem u drugom tromjesečju 2007. na najlikvidniji instrument, prekonocne kredite, odnosilo se 46,9 mlrd. kuna. Prosječni dnevni promet tih kredita tijekom tromjesečja kontinuirano je rastao pa je s 327 mil. kuna u ožujku narastao na lipanjskih 1.042 mil. kuna, a u kolovozu se snizio na 830 mil. kuna. Vagana kamatna stopa na te kredite pritom se kretala slično: porasla je s 3,32% u ožujku na 5,98% u lipnju, no u kolovozu se snizila na 3,71%. Promatran po mjesecima trend rasta prometa prekonocnih kredita u izravnoj međubankovnoj trgovini i njihove kamatne stope trajao je još od prosinca 2006. S druge strane, prosječni dnevni promet prekonocnih kredita uz posredovanje Tržišta novca

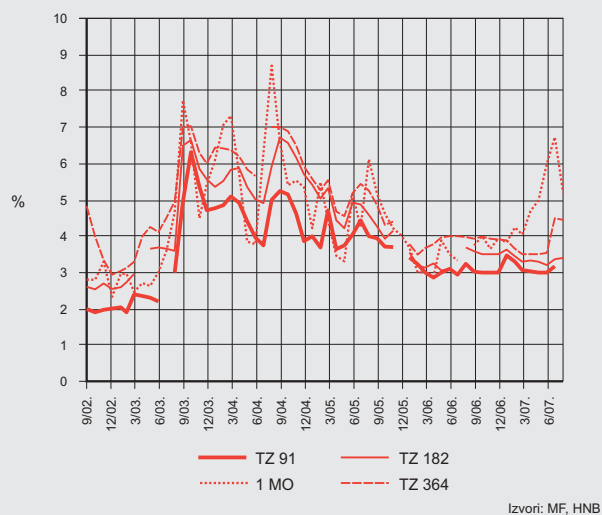
Slika 57.

KAMATNE STOPE U IZRAVNOJ TRGOVINI MEĐU BANKAMA I SLOBODNA NOVČANA SREDSTVA BANAKA
 mjesečni prosjeci na osnovi dnevnih podataka

Slika 58.

IZRAVNA MEĐUBANKOVNA TRGOVINA PREKONTRAČNIM KREDITIMA
 mjesečni prosjeci na osnovi dnevnih podataka

Slika 59.

KAMATNE STOPE NA TREZORSKE ZAPISE MF-a I U IZRAVNOJ TRGOVINI MEĐU BANKAMA
 ročna struktura

Zagreb u istom je razdoblju blago smanjen: s 84,7 mil. kuna u ožujku na 82,5 mil. kuna u lipnju, dok je u kolovozu porastao na 156,6 mil. kuna. Vagana mjesečna kamatna stopa na te kredite porasla je s 2,68% u ožujku 2007. na 5,08% u lipnju 2007., a u kolovozu se snizila na 2,84%. Važno je napomenuti da je kretanje kamatnih stopa na Tržištu novca Zagreb u prvom redu odraz kretanja cijene novca u izravnoj međubankovnoj trgovini, a znatno manje rezultat odnosa ponude i potražnje za manjim prekonočnim kreditima kakvima se najčešće trguje u ovom segmentu međubankovnog tržišta.

U drugom tromjesečju 2007. MF je održao šest aukcija trezorskih zapisa. Iznos pristiglih ponuda za upis trezorskih zapisa bio je za 4,15 mlrd. kuna manji nego u prethodnom tromjesečju i iznosio je 3,8 mlrd. kuna. Na aukcijama je u prosjeku prihvaćeno nešto više od 60% tih ponuda te je upisano trezorskih zapisa u vrijednosti 2,4 mlrd. kuna, što je približno za 100 mil. kuna manje od planiranog iznosa.

Kamatne stope na aukcijama trezorskih zapisa u drugom tromjesečju 2007. nisu pratile kretanje kamatnih stopa na novčanom tržištu. Vagane kamatne stope na trezorske zapise s dospeljećima od 91 i 182 dana snižene su u lipnju u odnosu na ožujak 2007. godine s 3,07% na 3,00% odnosno s 3,30% na 3,20%, dok je istodobno vagana kamatna stopa na trezorske zapise s najdužim dospeljećem – od 364 dana blago porasla: s 3,50% na 3,54%. Do kolovoza 2007. vagane kamatne stope na aukcijama trezorskih zapisa povećale su se za trezorske zapise svih dospeljeća, pri čemu je najizrazitiji bio rast stope na trezorske zapise s dospeljećem od 364 dana, koja je porasla nešto manje od jednog postotnog boda, na 4,45%. Zbog takvih kretanja kamatnih stopa na primarnom tržištu trezorskih zapisa povećala se postojeća negativna razlika između kamatnih stopa na te zapise i kamatnih stopa u trgovini primarnim novcem. Negativna razlika između vagane mjesečne kamatne stope ostvarene na aukcijama trezorskih zapisa s dospeljećem od 364 dana i vagane mjesečne kamatne stope na kredite s dospeljećem od jednog mjeseca (u izravnoj međubankovnoj trgovini primarnim novcem) postupno se povećavala, i s 0,55 postotnih bodova u ožujku na 2,45 postotnih bodova u lipnju.

Stanje upisanih trezorskih zapisa MF-a smanjilo se s 13,2 mlrd. kuna na kraju ožujka na 12,6 mlrd. kuna na kraju lipnja (odnosno na 12 mlrd. kuna na kraju kolovoza 2007.). U strukturi ukupno upisanih trezorskih zapisa kudikamo najveći dio i dalje pripada jednogodišnjim zapisima, čiji je udio na kraju drugog tromjesečja 2007. iznosio 94,2%, tj. za jedan postotni bod više nego na kraju prvog tromjesečja. Slijedili su trezorski zapisi s dospeljećem od 182 dana s udjelom od 4,8%, dok je udio zapisa s najkraćim dospeljećem iznosio 1%. U kolovozu 2007. udio trezorskih zapisa s dospeljećem od 364 dana još se povećao te je iznosio čak 95,9%, dok su trezorski zapisi s dospeljećima od 91 i 182 dana u ukupnoj strukturi sudjelovali s 0,78% odnosno 3,3%.

Kamatne stope poslovnih banaka

Tijekom drugog tromjesečja 2007. porasle su kamatne stope poslovnih banaka na kratkoročne kredite bez valutne klauzule odobrene i trgovačkim društvima i stanovništvu. Tako je vagana kamatna stopa na kratkoročne kunske kredite

trgovačkim društvima bez valutne klauzule porasla sa 6,68% u ožujku na 7,03% u lipnju te na 7,12% u kolovozu. Vagana kamatna stopa na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule, koja se s 12,14% u ožujku povećala na 12,29% u lipnju, u kolovozu se smanjila na 12,16%. Na njezino kretanje najviše su utjecali blagi porast udjela uobičajeno najskupljih okvirnih kredita stanovništvu u lipnju, čija se kamatna stopa tijekom drugog tromjesečja nije bitno promijenila, kao i osjetni porast kamatne stope na ostale kratkoročne kredite stanovništvu sa 7,38% na 8,47%.

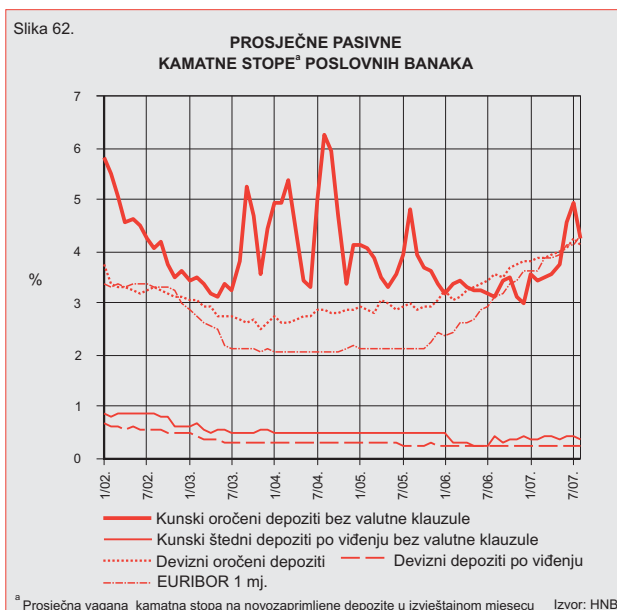
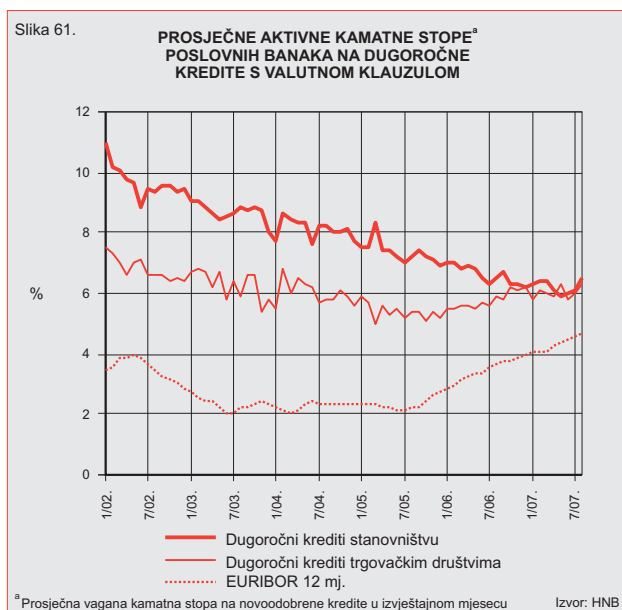
Vagana kamatna stopa na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom u drugom je tromjesečju blago smanjena u odnosu na prethodno tromjesečje, u ožujku 2007. iznosila je 6,03%, dok je u lipnju smanjena na 5,81%. Do kolovoza je ta kamatna stopa porasla na 6,28%. Vagana kamatna stopa na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom smanjena je sa 6,44% u ožujku na 5,97% u lipnju, a u kolovozu je porasla na 6,46%.

Vagana kamatna stopa na oročene kunske depozite bez va-

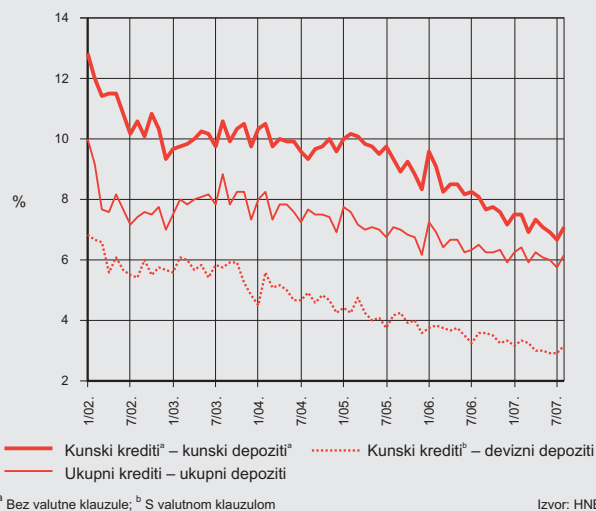
lutne klauzule nastavila je rasti u drugom tromjesečju 2007. U ožujku je iznosila 3,49%, a potom je porasla: na 4,55% u lipnju odnosno na 4,95% u srpnju, što je njezina najviša razina još od listopada 2004. godine. Međutim, u kolovozu se ipak smanjila na 4,25%. Njezino je povećanje posljedica prilagodbe banaka mjerama HNB-a s kraja 2006. zbog kojih su ti depoziti postali najpovoljniji izvor sredstava banaka što se tiče regulatornih troškova. Vagana kamatna stopa na oročene devizne depozite također je nastavila rasti, uglavnom zbog porasta kamatnih stopa u eurozoni, te se s 3,86% u ožujku povećala na 4,05% u lipnju odnosno na 4,16% u kolovozu. Vagana kamatna stopa na kunske štedne depozite u lipnju se neznatno smanjila, na 0,42% odnosno na 0,38% u kolovozu, dok se vagana kamatna stopa na devizne depozite po viđenju nije mijenjala te je iznosila 0,26%.

U usporedbi s prethodnim razdobljima razlike između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa banaka u drugom tromjesečju 2007. godine uglavnom su se smanjile, dok su u kolovozu blago porasle. Razlika između vagane kamatne stope na ukupne kredite i vagane kamatne stope na ukupne depozite porasla je s 5,91 postotnog boda u ožujku na 6,02 postotna boda u lipnju, odnosno na 6,16 postotnih bodova u kolovozu. Unatoč tom porastu ona se i dalje nalazi na svojim najnižim razinama zabilježenima nakon primjene nove metodologije izvještavanja o kamatnim stopama u siječnju 2002. Razlika između vagane kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule i vagane kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule smanjila se sa 6,95 postotnih bodova u ožujku na 6,88 postotnih bodova u lipnju, a u kolovozu je porasla na 7,09 postotnih bodova. Razlika između vagane kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom i vagane kamatne stope na devizne depozite spustila se s 3,29 postotnih bodova u ožujku na 2,90 postotnih bodova u lipnju, nakon čega je slijedio porast na 3,13 postotnih bodova u kolovozu.

Spomenuto smanjenje vagane nominalne kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom u drugom tromjesečju 2007. nije se odrazilo na kretanje vagane kamatne stope na sve (s valutnom klauzulom i bez valutne klauzule) dugoročne kunske kredite poduzećima

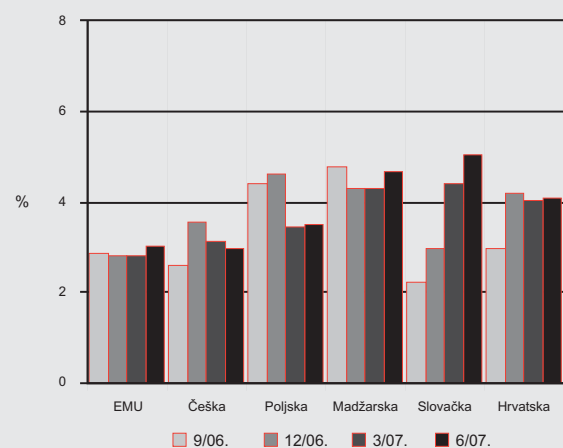
Slika 63.

**RAZLIKE IZMEĐU PROSJEČNIH KAMATNIH STOPA
POSLOVNIH BANAKA NA KREDITE I NA DEPOZITE**

u Hrvatskoj, koja se povećala, a nastavila se povećavati i u srpnju i kolovozu. Njezin porast, ublažen istodobnim povećanjem stope inflacije, rezultirao je blagim porastom realne kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima u drugom tromjesečju 2007. U istom je razdoblju porast ove kamatne stope zabilježen u EMU, Poljskoj, Mađarskoj i Slovačkoj. U EMU i Poljskoj ta su kretanja posljedica porasta nominalnih kamatnih stopa na dugoročne kredite trgovačkim društvima uz stabilne stope inflacije, u Mađarskoj je to posljedica smanjenja stope inflacije, dok je u Slovačkoj rezultat istodobnog rasta nominalnih kamatnih stopa i smanjenja stope inflacije. Budući da je rast stope inflacije bio brži od povećanja nominalnih kamatnih stopa, do smanjenja realnih kamatnih stopa na dugoročne kredite trgovačkim društvima došlo je u Češkoj.

Pod utjecajem istodobnog povećanja stope inflacije i nominalne kamatne stope na depozite stanovništva, u Hrvatskoj je u prvom tromjesečju 2007. realna kamatna stopa na depozite stanovništva neznatno porasla. Porast je također zabilježen u EMU, Mađarskoj i Slovačkoj. U ostalim se promatranim zemljama smanjila realna kamatna stopa na depozite stanovništva, i to ponajviše zbog porasta stope inflacije.

Slika 64.

**REALNE KAMATNE STOPE NA DUGOROČNE
KREDITE PODUZEĆIMA U ODABRANIM ZEMLJAMA**

Napomena: Zbog različitog statističkog obuhvata u pojedinim zemljama kamatne stope nisu izravno usporedive, ali može se analizirati njihov razvoj u vremenu.

Izvori: Bilteni središnjih banaka; HNB

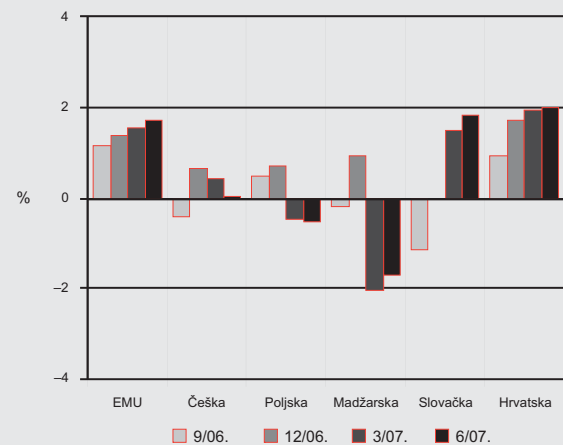
Tržište kapitala

Pozitivna kretanja na domaćem tržištu kapitala iz prvog tromjesečja 2007. nastavila su se i u većem dijelu drugog tromjesečja, koje su obilježili nastavak rasta cijena većine dionica, rekordna vrijednost domaćega burzovnog indeksa te najveći dotad zabilježen tromjesečni promet dionica.

Sredinom svibnja 2007. CROBEX je dosegnuo svoju najvišu dotad zabilježenu vrijednost, dok se u lipnju njegova vrijednost smanjila zbog negativnog utjecaja na cijene dionica sljedećih nekoliko činitelja: akcije Državnog odvjetništva RH u kojoj je uhićeno nekoliko visokih dužnosnika Hrvatskog fonda za privatizaciju, neizvjesnost vezana uz nastavak najavljenih privatizacija i uz moguće revizije već provedenih privatizacija kao i početak inicijalne javne ponude dionica Magme d.d. Na pad vrijednosti domaćega burzovnog indeksa također su djelovala negativna kretanja na svjetskim tržištima dionica, no taj je utjecaj bio slabiji. Inicijalna javna ponuda dionica Magme d.d., koja je trajala od kraja lipnja do sredine srpnja 2007., potaknula je dio ulagača da sredstva potrebna za sudjelovanje osiguraju rasprodajom postojećih portfelja što je uzrokovalo pad cijena mnogih, a posebice vrlo likvidnih dionica. Ta je inicijalna javna ponuda na ulaganje u dionice potaknula brojne male ulagače koji dotad nisu bili sudionici na tržištu kapitala, čemu je zasigurno pridonio i veliki uspjeh javne ponude dionica Ine. Nakon oporavka u srpnju, vrijednost CROBEX-a sredinom kolovoza 2007. ponovo se počela smanjivati, što je ponajviše bilo u vezi s početkom pripreme ulagača za nastavak privatizacije T-HT-a putem javne ponude dionica koja počinje sredinom rujna 2007., dok kriza na svjetskim financijskim tržištima izazvana problemima s drugorazrednim hipotekarnim kreditima u SAD-u nije znatno utjecala na domaće tržište kapitala.

U travnju 2007. Središnja depozitarna agencija dodatno je pridonijela transparentnosti domaćega tržišta kapitala tako

Slika 65.

**REALNE KAMATNE STOPE NA KRATKOROČNE
DEPOZITE STANOVNIŠTVA U ODABRANIM ZEMLJAMA**

Napomena: Zbog različitog statističkog obuhvata u pojedinim zemljama kamatne stope nisu izravno usporedive, ali može se analizirati njihov razvoj u vremenu.

Izvori: Bilteni središnjih banaka; HNB

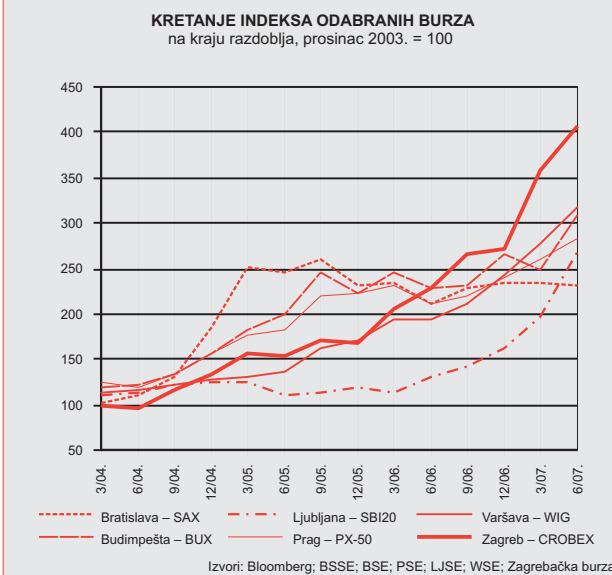
što je počela dnevno objavljivati podatke o vlasničkoj strukturi i broju dionica u vlasništvu deset najvećih dioničara trgovačkih društava koja kotiraju na burzi umjesto, kao dotad, tjedno. Uskoro se očekuje početak rada novoga trgovinskog sustava na Zagrebačkoj burzi koji će omogućiti veći obujam transakcija i trgovinu financijskim izvedenicama, a boljoj likvidnosti i transparentnosti domaćeg tržišta kapitala trebao bi pridonijeti i početak djelovanja održavatelja tržišta (engl. *market makers*)¹⁹ za dionice, čime bi se smanjila kolebljivost cijena dionica karakteristična za domaće tržište.

Nakon iznimno dinamičnoga prvog tromjesečja 2007., kada je zabilježen dotad najveći promet obveznica, zbivanja na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira u drugom su tromjesečju bila znatno mirnija. Tome je vjerojatno razlog to što su se u tom razdoblju ulagači pripremali za izdanje druge tranše kunske državne obveznice u srpnju 2007. kao i činjenica da su tada izdane samo jedna korporacijska obveznica i jedna tranša municipalne obveznice. Upravo zbog novog zaduživanja države na domaćem tržištu promet obveznica u srpnju i kolovozu ponovo se intenzivirao.

Porast burzovnih indeksa i intenzivno trgovanje dionicama u drugom su tromjesečju 2007. zabilježeni i na drugim tržištima zemalja Srednje i Istočne Europe. U odnosu na kraj prvog tromjesečja najviše je do kraja lipnja 2007. porastao indeks Ljubljanske burze (37,3%), dok je na drugom mjestu bio indeks Budimpeštanske burze koji se, povećavši se za 23,5% u odnosu na kraj ožujka 2007., oporavio nakon pada početkom godine. Indeks Varšavske burze u tom se razdoblju povećao za 14,9%, dok je indeks Zagrebačke burze porastao neznatno manje (14,1%). Porastao je i indeks Praške burze (8,6%), a jedini indeks čija se vrijednost u drugom tromjesečju 2007. smanjila bio je indeks Bratislavske burze (-2,0%), koji je ujedno jedini među promatranim dioničkim indeksima koji je u usporedbi s krajem prošle godine na kraju lipnja 2007. ostvario negativan rezultat.

U skladu s kretanjem burzovnih indeksa kretala se i tržišna kapitalizacija dionica, pa je ona na kraju lipnja 2007. na svim promatranim burzama, osim Bratislavske, bila veća u odnosu na ožujak 2007. Nasuprot tome, tržišna kapitalizacija obveznica u tom se razdoblju povećala samo na Bratislavske bur-

Slika 66.

zi, dok se na svim ostalim burzama smanjila. Prema tržišnoj kapitalizaciji dionica u odnosu na BDP, Zagrebačka se burza i u drugom tromjesečju 2007. nalazila ispred svih promatranih burza, dok je prema omjeru tržišne kapitalizacije obveznica i BDP-a ostala na posljednjem mjestu. U usporedbi s ožujkom 2007. promet dionica u lipnju 2007. bio je veći na svim promatranim burzama, osim na Bratislavske i Praške, a na većini burza povećao se i promet obveznica, dok je smanjenje zabilježeno jedino na Zagrebačkoj i Bratislavske burzi.

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira

Drugo tromjesečje 2007. godine na hrvatskom tržištu kapitala obilježio je najveći dosad zabilježeni promet²⁰ dionica koji je iznosio 6,1 mlrd. kuna što je za 1,3 mlrd. kuna više nego u prethodnom tromjesečju odnosno za 1,7 mlrd. kuna više nego u istom razdoblju 2006. U drugom tromjesečju 2007. najviše se trgovalo dionicom Adris Grupe d.d., čiji je udio u ukupnom prometu iznosio 6,5%, a slijedile su je dionice Ine (5,9%) i Ericssona Nikole Tesle d.d. (5,1%). Trgovinu

Tablica 6: Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

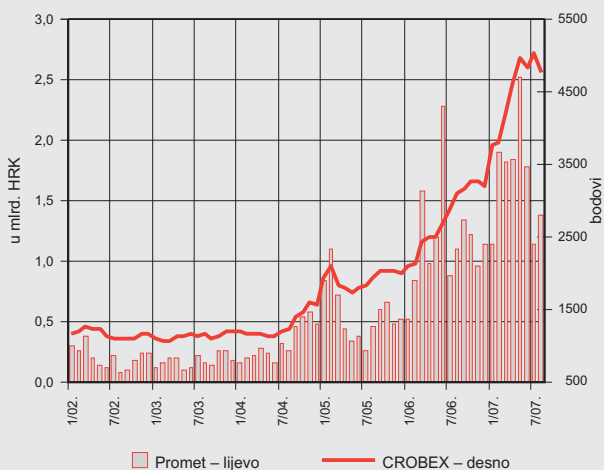
Lipanj 2007.	Bratislava	Budimpešta	Ljubljana	Prag	Varšava	Zagreb
Prosječni dnevni promet, dionice (u mil. EUR)	0,0	205,7	8,0	115,6	576,1	13,5
Prosječni dnevni promet, obveznice (u mil. EUR)	9,8	2,7	0,4	94,6	5,2	14,9
Promet ^a /BDP ^c , godišnja razina (u %)	0,0	55,9	6,5	24,9	52,4	10,0
Promet ^b /BDP ^c , godišnja razina (u %)	5,3	0,7	0,3	20,4	0,5	11,0
Brzina prometa ^d	0,3	138,3	11,4	46,2	n.a.	7,9
Tržišna kapitalizacija ^a (u mil. EUR), kraj mjeseca	4.489	37.486	17.622	63.120	n.a.	42.936
Tržišna kapitalizacija ^b (u mil. EUR), kraj mjeseca	13.227	37.972	6.055	n.a.	n.a.	5.751
Tržišna kapitalizacija ^a /BDP ^c , kraj mjeseca (u %)	9,7	40,4	57,4	54,0	n.a.	125,5
Tržišna kapitalizacija ^b /BDP ^c , kraj mjeseca (u %)	28,6	41,0	19,7	n.a.	n.a.	16,8
Kretanje indeksa dionica od početka godine (u %)	-1,4	16,4	65,5	17,0	31,1	50,6
Kretanje indeksa dionica od početka mjeseca (u %)	3,8	8,3	12,3	1,4	4,0	-2,8

^a Dionice; ^b Obveznice; ^c 2006.; ^d Anualizirani mjesečni promet dionicama × 100 / tržišna kapitalizacija dionica
Izvor: Bloomberg; BSSE; BSE; PSE; LJSE; WSE i Zagrebačka burza

¹⁹ Održavatelji tržišta oni su sudionici tržišta dionica koji su u svakom trenutku spremni kotirati kupovnu ili prodajnu cijenu za određene dionice te provesti transakcije po tim kotiranim cijenama.

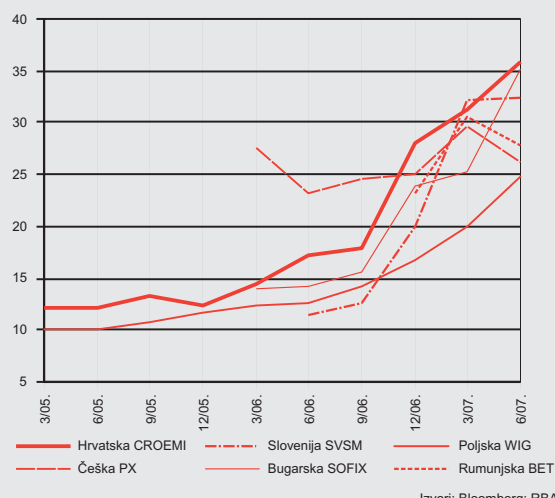
²⁰ Za razdoblje od siječnja 2002. do veljače 2007. podaci o ukupnom prometu dionica dobiveni su kao zbroj pojedinačnih prometa dionica na Varaždinskoj i Zagrebačkoj burzi, a od ožujka 2007. i pripajanja Varaždinske burze Zagrebačkoj koriste se podaci s jedinstvene Zagrebačke burze.

Slika 67.

MJESEČNI PROMET DIONICA NA HRVATSKOM TRŽIŠTU KAPITALA I VRIJEDNOST INDEKSA CROBEX NA KRAJU MJESECA

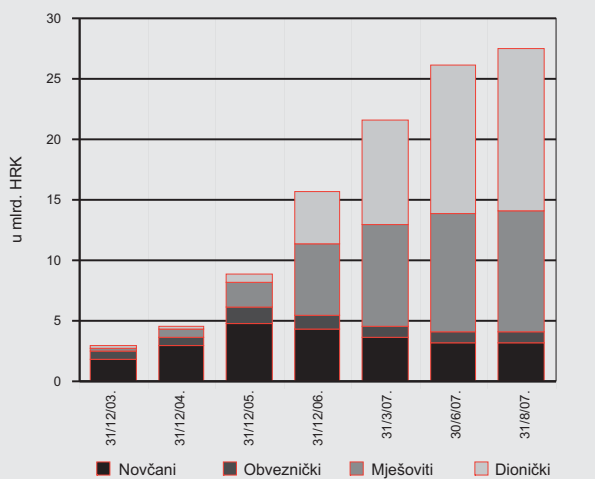
Izvor: Zagrebačka burza

Slika 69.

KRETANJE OMJERA CIJENA I ZARADA ODABRANIH BURZA

Izvori: Bloomberg; RBA

Slika 68.

KRETANJE NETO IMOVINE OTVORENIH INVESTICIJSKIH FONDOVA S JAVNOM PONUDOM PREMA NJIHOVOJ VRSTI

Izvor: Hanfa

u srpnju i kolovozu 2007. ponajviše su obilježile dionica Ine, čiji je udio u ukupnom mjesečnom prometu iznosio 8,5%, te dionica Dalekovoda (5,1%), dok je dionica Ericssona Nikole Tesle d.d. zauzela treće mjesto (4,7%).

Snažan rast vrijednosti indeksa Zagrebačke burze, CROBEX²¹-a, iz prvog tromjesečja 2007. nastavio se i u drugom tromjesečju, pa se ona do kraja lipnja 2007. povećala za još 14,1% odnosno iznosila je 4835 bodova što je bilo čak za 50,7% više nego na kraju 2006. Međutim, zbog kretanja opisanih u uvodu prekinut je trend kontinuiranog rasta vrijednosti toga indeksa, te je ona na kraju kolovoza iznosila 4760 bodova što je za 1,5% manje nego na kraju prvog polugodišta

21 Od 19. ožujka 2007. primjenjuje se nova metodologija izračuna CROBEX-a, u koji se od tada uključuje samo onaj iznos tržišne kapitalizacije koji je stvarno raspoloživ i dostupan za trgovanje a do tada je CROBEX bio vagan na osnovi pune tržišne kapitalizacije. Osim toga, utvrđene su i nove procedure za ubrzan ulazak novih najlikvidnijih dionica na tržište. Zbog tih metodoloških promjena i zbog prestanka s radom Varaždinske burze indeks CROBEX na dan 19. ožujka 2007. činilo je ukupno trideset dionica – njih sedamnaest iz starog sastava CROBEX-a,

2007. Ipak, u odnosu na vrijednost na kraju prošle godine CROBEX je i nadalje bio znatno veći, i to za 48,3%.

Zahvaljujući nastavku rasta cijena većine dionica, na kraju drugog tromjesečja 2007. godine tržišna kapitalizacija dionica na Zagrebačkoj burzi bila je za 18,6% viša nego na kraju prethodnog tromjesečja i iznosila je 313,4 mlrd. kuna. Osim porasta cijena, na takav rast tržišne kapitalizacije na Zagrebačkoj burzi utjecao je znatan porast likvidnosti pojedinih dionica.²² Do kraja kolovoza tržišna se kapitalizacija dionica smanjila na 308,7 mlrd. kuna.

Rast cijena dionica u drugom tromjesečju 2007. rezultirao je daljnjim povećanjem omjera cijena i zarada po dionici za indeks CROEMI²³, pa je on na kraju lipnja 2007. godine iznosio 35,9 što je povećanje od 14,8% u odnosu na kraj ožujka 2007. odnosno od 108,9% u odnosu na kraj lipnja prošle godine. Dugoročni trend rasta toga omjera zabilježen je i na većini promatranih burza Srednje i Istočne Europe. Iznimka su Bukureštanska i Praška burza gdje se od kraja prvoga do kraja drugog tromjesečja 2007. taj pokazatelj smanjio.

sedam dionica koje su bile sastavni dio indeksa Varaždinske burze, VIN-a, pet dionica koje su u indeks ušle jer zadovoljavaju nove kriterije i jedna dionica prema kriterijima za ubrzan ulazak.

22 U izračun tržišne kapitalizacije na Zagrebačkoj burzi uključuje se puni iznos tržišne kapitalizacije za one dionice kojima se u prethodna tri mjeseca redovno trgovalo, dok se za dionice kojima se nije trgovalo u posljednjih mjesec dana iznos tržišne kapitalizacije umanjuje za polovinu, a za dionice kojima se nije trgovalo tri mjeseca za tri četvrtine.

23 CROEMI (engl. *Croatian Equity Market Index*), indeks banke Raiffeisenbank Austria d.d., računa se od 20. svibnja 2005. kao jedini indeks koji je do pripajanja Varaždinske burze Zagrebačkoj pratio kretanje cijena dionica neovisno o tome na kojoj su burzi kotirale jer su sastavnice CROBEX-a i VIN-a bile isključivo dionice koje su kotirale na Zagrebačkoj odnosno na Varaždinskoj burzi. CROEMI je vagan na osnovi tržišne kapitalizacije dionica raspoloživih za trgovanje, pri čemu je težina pojedine dionice ograničena na najviše 15%. Za razliku od CROBEX-a, za koji podaci o kretanju omjera cijena i zarada dionica iz indeksa postoje tek od rujna 2006., za CROEMI se oni računaju od lipnja 2004. i međusobno su usporedivi, zato što se metodologija izračuna indeksa CROEMI nije mijenjala, za razliku od metodologije izračuna CROBEX-a.

Tablica 7. Izdanja obveznica na domaćem tržištu, stanje na dan 31. kolovoza 2007.

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijeće	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Zadnja cijena ^a	Tekući prinos 31.8.2007.
RHMF-O-08CA	Republika Hrvatska	14.12.2001.	14.12.2008.	EUR	200.000.000	6,875%	102,45	6,711%
RHMF-O-125A	Republika Hrvatska	23.5.2002.	23.5.2012.	EUR	500.000.000	6,875%	108,60	6,331%
RHMF-O-085A	Republika Hrvatska	28.5.2003.	28.5.2008.	HRK	1.000.000.000	6,125%	101,10	6,058%
RHMF-O-142A	Republika Hrvatska	10.2.2004.	10.2.2014.	EUR	650.000.000	5,500%	103,50	5,314%
RHMF-O-19BA	Republika Hrvatska	29.11.2004.	29.11.2019.	EUR	200.000.000	5,375%	110,45	4,866%
RHMF-O-103A	Republika Hrvatska	8.3.2005.	8.3.2010.	HRK	3.000.000.000	6,750%	106,60	6,332%
RHMF-O-157A	Republika Hrvatska	14.7.2005.	14.7.2015.	EUR	350.000.000	4,250%	95,45	4,453%
RHMF-O-15CA	Republika Hrvatska	15.12.2005.	15.12.2015.	HRK	5.500.000.000	5,250%	101,15	5,190%
RHMF-O-137A	Republika Hrvatska	11.7.2006.	11.7.2013.	HRK	4.000.000.000	4,500%	96,35	4,670%
RHMF-O-172A	Republika Hrvatska	8.2.2007.	8.2.2017.	HRK	5.500.000.000	4,750%	96,25	4,935%
GDKC-O-116A	Grad Koprivnica	29.06.2004.	29.6.2011.	HRK	60.000.000	6,500%	101,30	6,417%
GDZD-O-119A	Grad Zadar	1.9.2004.	1.9.2011.	EUR	18.500.000	5,500%	102,55	5,363%
GDRI-O-167A	Grad Rijeka	18.7.2006.	18.7.2016.	EUR	16.383.008	4,125%	–	–
GDST-O-137A	Grad Split	24.7.2006.	24.7.2013.	EUR	8.000.000	4,563%	100,30	4,549%
HBOR-O-112A	Hrvatska banka za obnovu i razvoj	11.2.2004.	11.2.2011.	EUR	300.000.000	4,875%	–	–
BLSC-O-091A	Belišće d.d.	14.1.2005.	14.1.2009.	EUR	8.000.000	5,500%	101,60	5,413%
HYBA-O-086A	Hypo Alpe-Adria-Bank d.d.	6.6.2003.	6.6.2008.	HRK	150.000.000	6,500%	102,00	6,373%
BNAI-O-22CA	Bina Istra d.d.	15.12.2002.	15.12.2022.	EUR	210.000.000	8,000%	100,00	8,000%
PLVA-O-115A	Pliva d.d.	12.5.2004.	12.5.2011.	EUR	75.000.000	5,750%	99,50	5,779%
MDKA-O-087A	Medika d.d.	11.7.2005.	11.7.2008.	EUR	16.500.000	4,500%	99,10	4,541%
RBA-O-112A	Raiffeisen Bank Austria d.d.	10.2.2006.	10.2.2011.	HRK	600.000.000	4,125%	98,00	4,209%
PODR-O-115A	Podravka d.d.	17.5.2006.	17.5.2011.	HRK	375.000.000	5,125%	96,20	5,327%
NEXE-O-116A	Nexe grupa d.d.	14.6.2006.	14.6.2011.	HRK	750.000.000	5,500%	97,00	5,670%
MTEL-O-097A	Metronet telekomunikacije d.d.	28.7.2006.	28.7.2009.	HRK	120.000.000	8,500%	101,90	8,342%
HOTR-O-941A	Hospitalija trgovina d.o.o.	5.10.2006.	5.10.2009.	HRK	75.000.000	8,250%	101,20	8,152%
HEP-O-13BA	Hrvatska elektroprivreda d.d.	29.11.2006.	29.11.2013.	HRK	500.000.000	5,000%	94,00	5,319%
ATGR-O-11CA	Atlantic grupa d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	115.000.000	5,750%	98,35	–
INGR-O-11CA	Ingra d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	200.000.000	6,125%	98,80	6,199%
OPTE-O-142A	Optima telekom d.o.o.	1.2.2007.	1.2.2014.	HRK	250.000.000	9,125%	101,85	8,959%
JDGL-O-126A	Jadran Galenski laboratorij d.d.	11.06.2007.	11.06.2012.	HRK	125.000.000	5,650%	–	–

^a U redovitom prometu
Izvor: Zagrebačka burza

Tržište dužničkih vrijednosnih papira

U drugom se tromjesečju 2007. država nije zaduživala na domaćem tržištu, pa su u tom razdoblju izdane samo nova tranša jedne municipalne obveznice te jedna korporacijska obveznica. Tako je u svibnju 2007. izdana druga tranša desetogodišnje obveznice Grada Rijeke nominalne vrijednosti 8,2 mil. EUR, zbog čega se ukupna vrijednost toga izdanja udvostručila, a u lipnju je izdana nova kunska desetogodišnja obveznica Jadrana – Galenskog laboratorija d.d. nominalne vrijednosti 125 mil. kuna i s prinosom do dospelja na dan izdavanja od 5,65%. U srpnju 2007. MF je izdao drugu tranšu kunske desetogodišnje obveznice, čija je nominalna vrijednost zbog povoljnih kretanja proračunskih prihoda smanjena s planiranih 3,5 mlrd. kuna na 3,0 mlrd. kuna, pa se ukupna vrijednost toga izdanja povećala na 5,5 mlrd. kuna. Kako su u srpnju dospjele državna trogodišnja eurska obveznica te trogodišnja eurska obveznica Atlantic Grupe d.o.o., posljednjeg dana kolovoza 2007. na domaćem tržištu kapitala kotiralo je ukupno 30 obveznica, među kojima je bilo deset državnih obveznica, četiri obveznice jedinica lokalne samouprave, jedna obveznica državnih agencija (HBOR-a) te petnaest korporacijskih obveznica. Tržišna kapitalizacija²⁴ državnih

obveznica, obveznica jedinica lokalne samouprave i HBOR-a na kraju kolovoza 2007. iznosila je 4,9 mlrd. EUR što je oko 14,3% ostvarenog BDP-a za 2006. godinu, dok je tržišna kapitalizacija korporacijskih obveznica iznosila 781 mil. EUR odnosno oko 2,3% ostvarenog BDP-a za 2006. godinu. Na kraju lipnja 2007. na Zagrebačkoj burzi kotiralo je ukupno 26 izdanja komercijalnih zapisa od ukupno 16 izdavatelja, što je bio najveći broj komercijalnih zapisa uvrštenih na burzu dotad, a njihova ukupna nominalna vrijednost iznosila je samo malo manje od 1,0 mlrd. kuna.

U drugom tromjesečju 2007. ukupni je promet²⁵ obveznica bio za 6,6 mlrd. kuna manji u odnosu na rekordno stanje u prethodnom tromjesečju te je iznosio 9,1 mlrd. kuna, ponajviše zbog slabijeg intenziteta trgovanja u svibnju i lip-

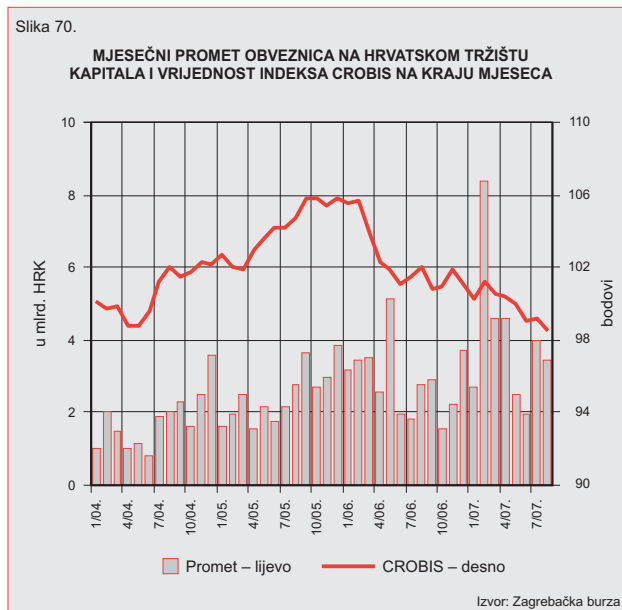
²⁴ HNB tržišnu kapitalizaciju obveznica računa na osnovi posljednje cijene ostvarene u redovnom prometu te se pri konverziji tečaja iz kune u euro i obratno koristi tečajem na kraju promatranog mjeseca. S obzirom na to da Zagrebačka burza u izračunu istog pokazatelja primjenjuje vaganu prosječnu cijenu na posljednji dan trgovanja neovisno o vrsti prometa i tečaju na taj dan, mogu se javiti manje razlike između ovdje navedenih iznosa tržišne kapitalizacije obveznica i iznosa navedenih u Tablici 5.

²⁵ Za razdoblje od siječnja 2004. do veljače 2007. podaci o ukupnom prometu obveznica dobiveni su kao zbroj pojedinačnih prometa obveznica na Varaždinskoj i Zagrebačkoj burzi, a od ožujka 2007. i pripajanja Va-

Tablica 8. Izdavanja međunarodnih obveznica Republike Hrvatske, stanje na dan 30. lipnja 2007.

Obveznica	Datum izdavanja	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 30.09.2006.	Razlika prinosa ^a 31.12.2006.	Razlika prinosa ^a 31.3.2007.	Razlika prinosa ^a 30.6.2007.
Londonski klub A, 2010.	31.7.1996.	USD	857.796.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.			100	86	92	100
Euroobveznice, 2011.	14.3.2001.	EUR	750.000.000	6,75%	6,90%	215	53	40	40	25
Euroobveznice, 2009.	11.2.2002.	EUR	500.000.000	6,25%	6,45%	158	52	39	38	21
Euroobveznice, 2010.	14.2.2003.	EUR	500.000.000	4,625%	4,65%	102	50	39	40	20
Euroobveznice, 2014.	15.4.2004.	EUR	500.000.000	5,000%	5,11%	101	54	42	43	31
Samurajske obveznice, 2007.	11.7.2000.	JPY	40.000.000.000	3,00%	3,00%	135	59	46	62	n.a.
Samurajske obveznice, 2008.	26.6.2002.	JPY	25.000.000.000	2,15%	2,15%	144	48	40	40	41
Samurajske obveznice, 2009.	26.6.2003.	JPY	25.000.000.000	1,23%	1,23%	99	50	46	44	47

a Prema usporedivoj obveznici
Izvor: Bloomberg

nju, što može biti u vezi s očekivanjima nove tranše državne obveznice. Upravo je njezino izdanje pridonijelo ponovnom intenziviranju prometa u srpnju i kolovozu 2007., kada je on iznosio ukupno 7,4 mlrd. kuna. Najveći udio u prometu obveznica u drugom tromjesečju 2007. imale su obveznice Republike Hrvatske izdane u domaćoj valuti, pa se tako najviše trgovalo državnom obveznicom koja dospijeva 2015. godine, a slijedile su je obveznice s dospijećima 2014. i 2013. godine, dok se u kolovozu najviše trgovalo desetogodišnjom državnom obveznicom koja dospijeva 2017. godine. Udio svih državnih obveznica u ukupnom tromjesečnom prometu obveznica iznosio je 97%, a slično se kretao i u srpnju i kolovozu. Vrijednost obvezničkog indeksa Zagrebačke burze, CROBIS-a, nastavila se smanjivati te je na kraju drugog tromjesečja 2007. iznosila 99,08 bodova, a na kraju kolovoza 2007. godine 98,53 boda.

U skladu sa strategijom po kojoj se zaduživanje na inozemnom tržištu zamjenjuje zaduživanjem na domaćem tržištu, Republika Hrvatska ni u drugom tromjesečju 2007., kao ni u srpnju i kolovozu 2007., nije izdavala nove obveznice na inozemnim tržištima. S obzirom na to da je u srpnju dospjela

sedmogodišnja samurajska obveznica nominalne vrijednosti 40 mlrd. JPY, odnosno oko 1,8 mlrd. kuna, na kraju kolovoza 2007. na inozemnim je tržištima kotiralo ukupno sedam izdanja hrvatskih obveznica, jedno manje nego na kraju prethodnog tromjesečja. Od preostalih međunarodnih obveznica RH četiri su nominirane u eurima, dvije u jenima i jedna u američkim dolarima. Ukupna nominalna vrijednost svih sedam izdanja hrvatskih euroobveznica na kraju kolovoza 2007. iznosila je 23,4 mlrd. kuna.

U skladu s predviđanjima o povećanju referentne kamatne stope ESB-a zbog inflatornih pritisaka koji su pratili pozitivna gospodarska kretanja u državama eurozone, drugo tromjesečje 2007. obilježio je rast zahtijevanih prinosa na referentne njemačke obveznice. Istodobno su se povećali i zahtijevani prinosi na domaće euroobveznice, ali nešto manje, pa su se na kraju lipnja 2007. razlike između prinosa na hrvatske euroobveznice i prinosa na usporedive njemačke obveznice s dospijećima 2009., 2011. i 2014. smanjile na 21, 25 i 31 bazni bod, što je znatno manje nego na kraju ožujka 2007. kad su iznosile 38, 40 i 43 bazna boda. Međutim, kriza na svjetskim financijskim tržištima koja bi se mogla proširiti na ostale dijelove gospodarstva potaknula je svjetske ulagače na sigurnija ulaganja, što je u srpnju i kolovozu 2007. rezultiralo snažnim rastom potražnje za državnim obveznicama visokorazvijenih zemalja te velikim padom zahtijevanih prinosa na te niskorizične obveznice. Takva su kretanja bila podržana i nagađanjima da ESB ipak neće povećati referentnu kamatnu stopu do kraja 2007., dok se od Feda očekivalo smanjenje referentne kamatne stope na rujanskom sastanku FOMC-a²⁶. Nasuprot tome prinosi na hrvatske euroobveznice u tom su se razdoblju zadržali na sličnim razinama kao u lipnju 2007. ili su se čak blago povećali, što je rezultiralo znatnim povećanjem razlike između njihovih prinosa i prinosa na usporedive njemačke obveznice. Tako je ta razlika za spomenuta dospijeća na kraju kolovoza 2007. iznosila 65, 72 i 72 bazna boda, koliko je posljednji put iznosila na kraju 2004. godine.

Prinosi na euroobveznice država novih članica EU u drugom su tromjesečju 2007. također rasli malo sporije od prinosa na referentne njemačke obveznice, pa se razlika između tih prinosa smanjila. No za razliku od prinosa hrvatskih euroobveznica, kod prinosa euroobveznica ostalih promatranih zemalja, osim Bugarske, u srpnju i kolovozu 2007. zabilježen je pad, koji je ipak bio manji od pada prinosa na usporedivu

raždinske burze Zagrebačkoj koriste se podaci s jedinstvene Zagrebačke burze. Treba naglasiti da je promet obveznica na Varaždinskoj burzi bio zanemariv jer njezin udio u zbroju prometa obveznica na obje burze ni u jednoj od promatranih godina nije bio veći od 0,4%.

²⁶ Federal Open Market Committee – Fedov odbor za operacije na otvorenom tržištu

njemačku euroobveznicu, pa se do kraja kolovoza 2007. razlika između njihovih prinosa povećala, pri čemu je povećanje te razlike bilo manje nego u slučaju usporedive hrvatske euroobveznice.

Međunarodne transakcije

U drugom tromjesečju 2007. godine rast manjka na tekućem računu platne bilance bio je nešto manji, i to zbog nastavka usporevanja rasta manjka u međunarodnoj razmjeni robe te zbog povećanja neto izvoza usluga u odnosu na isto razdoblje 2006. godine. Nasuprot tome, salda na računima faktorskih dohodaka i tekućih transfera su se pogoršala. Kao i rast manjka na tekućem računu, u drugom se tromjesečju 2007. dodatno usporio i rast inozemnog duga. Tome je najviše pridonijelo smanjenje duga poslovnih banaka, iako se istodobno pojačalo izravno zaduživanje poduzeća u inozemstvu. Pooštavanje mjera HNB-a usmjerenih na ograničavanje rasta

plasmana te povoljan utjecaj sezone rezultirali su nastavkom snažnog smanjenja inozemnog duga banaka tijekom srpnja i kolovoza, pa se može očekivati da na kraju trećeg tromjesečja ukupni inozemni dug neće biti još veći.

S obzirom na to da je rast manjka tekućeg računa platne bilance i u prvom tromjesečju 2007. bio relativno nizak, ukupno je u prvoj polovini ove godine manjak rastao mnogo sporije nego u istom razdoblju prošle godine (3,6% u odnosu na 23,7%). Pritom je rast vanjskotrgovinskog manjka ublažen, s 14,2% smanjen je na 11,7%, i to zahvaljujući usporavanju rasta robnog uvoza. Istodobno je i robni izvoz rastao upola sporije nego u istom razdoblju prošle godine, poglavito zbog slabih ostvarenja u prvom tromjesečju koja su uvelike posljedica učinka baznog razdoblja vidljivog kod izvoza brodova. Kretanja u međunarodnoj razmjeni usluga u prvoj su polovini 2007. dodatno poboljšana, pri čemu je rast pozitivnog salda bio triput brži nego u prvoj polovini 2006., i to uglavnom zbog manjih rashoda. Tako je negativan saldo u međunarodnoj razmjeni robe i usluga u prvih šest mjeseci 2007. rastao četiri puta sporije nego u prvoj polovini 2006., pa se pokrivenost uvoza robe i usluga njihovim izvozom blago poboljšala (sa 69,3% na 70,5%).

Račun tekućih transakcija

Preliminarni podaci pokazuju da se manjak na tekućem računu platne bilance u drugom tromjesečju 2007. povećao za 3,9% u odnosu na isto razdoblje 2006. te je iznosio 1,3 mlrd. EUR. Ostvareni godišnji rast manjka znatno je manji nego u istom razdoblju 2006. (10,8%). To je djelomično posljedica sporijeg rasta manjka u međunarodnoj robnoj razmjeni, koji se s 11,8% u razdoblju od travnja do lipnja 2006. smanjio na 8,2% u drugom tromjesečju 2007. godine, što je ponajprije rezultat dobrih ostvarenja na strani robnog izvoza. Neto prihodi na računu usluga također su porasli.

Godišnji rast ukupnoga robnog izvoza, prema platnobilančnim podacima u eurima, ubrzan je s 5,2% u drugom tromjesečju 2006. na čak 16,1% u istom razdoblju 2007. Najveći doprinos tako snažnom ubrzanju dao je povećan izvoz ostale transportne opreme (većinom brodova), čime je nadomješten slab izvoz brodova u prvom tromjesečju. Istodobno se snažno povećala vrijednost izvezena nafte i naftnih derivata jer je porast izvezena količine bio izrazitiji od smanjenja izvoznih cijena. Nasuprot tome, zabilježeno je smanjenje izvoza drugih energenata, poglavito zemnoga i industrijskog plina te električne energije. Slabiji je bio i izvoz nekih prehrambenih proizvoda, poput kave, čaja, kakaa i začina te šećera, proizvoda od šećera i meda.

Promatraju li se kretanja u prvoj polovini 2007. godine, godišnji rast ukupnoga robnog izvoza iznosio je 9% i bio je upola sporiji od rasta ostvarenog u istom razdoblju 2006. godine (17,5%). Sporiji rast izvoza uglavnom je rezultat znatno slabijeg izvoza energenata (zemnoga i industrijskog plina te električne energije), potom kave, čaja, kakaa i začina te riba i prerađevina. Osim toga, u prvih šest mjeseci 2007. znatno je usporen rast izvoza ostale transportne opreme (brodova) te nafte i naftnih derivata, što se također negativno odrazilo na rast ukupnoga robnog izvoza u tom razdoblju. Za razliku od spomenutih, kod nekih drugih odsjeka SMTK poput elek-

Tablica 9. Tekući račun platne bilance Republike Hrvatske, u milijunima EUR

	2005.	2006.	IV. – VI.2006.	IV. – VI.2007. ^a	Indeksi	
					2006./2005.	IV. – VI.2007./IV. – VI.2006.
TEKUĆE TRANSAKCIJE	-1.988	-2.647	-1.299	-1.350	133,1	103,9
1. Roba	-7.518	-8.344	-2.343	-2.535	111,0	108,2
1.1. Prihodi (fob)	7.220	8.464	1.977	2.295	117,2	116,1
1.2. Rashodi (fob)	-14.738	-16.808	-4.320	-4.830	114,0	111,8
2. Usluge	5.318	5.710	1.297	1.520	107,4	117,2
2.1. Prihodi	8.053	8.534	2.019	2.197	106,0	108,8
2.2. Rashodi	-2.735	-2.824	-722	-677	103,2	93,8
3. Dohodak	-972	-1.119	-549	-598	115,2	108,9
3.1. Prihodi	611	820	191	310	134,1	162,3
3.2. Rashodi	-1.583	-1.939	-740	-907	122,5	122,7
4. Tekući transferi	1.184	1.106	297	263	93,4	88,5
4.1. Prihodi	1.628	1.638	441	392	100,6	88,9
4.2. Rashodi	-445	-532	-144	-129	119,7	89,7

^a Preliminarni podaci
Izvor: HNB

tričnih strojeva, aparata i uređaja te odjeće ostvareni su vrlo dobri izvozni rezultati.

U drugom je tromjesečju 2007. godine rast robnog uvoza ojačao, te je iznosio 11,8%, dok je u drugom tromjesečju 2006. iznosio 8,7%. To se jačanje može uglavnom objasniti povećanim uvozom nafte i naftnih derivata, željeza i čelika, cestovnih vozila te industrijskih strojeva za opću upotrebu. Prirast uvezene vrijednosti nafte i naftnih derivata upućuje na znatno veću uvezenu količinu s obzirom na to da su uvozne cijene u drugom tromjesečju bile manje nego u istom razdoblju 2006. godine. Valja istaknuti da se smanjio i prirast uvoza zemnoga i industrijskog plina čija je potrošnja, zbog povoljnih vremenskih prilika, bila znatno nižom nego u drugom tromjesečju 2006. godine.

Godišnji rast ukupnoga robnog uvoza u prvoj polovini 2007. godine iznosio je 10,4% što je također manje od rasta ostvarenog u prvih šest mjeseci 2006. godine (15,8%). Na sporiji rast ukupnog uvoza najviše je utjecaja imao slabiji uvoz energenata. Naime, u prvom je polugodištu 2007. vidljivo usporen godišnji rast uvoza nafte i naftnih derivata, a znatno je manje uvezeno i zemnoga i industrijskog plina. Nasuprot tome, intenzivan uvoz željeza i čelika te uvoz cestovnih vozila dali su velik doprinos i nadalje relativno visokom rastu ukupnoga robnog uvoza.

U drugom je tromjesečju 2007. saldo na računu usluga bio pozitivan i za 17,2% veći u usporedbi sa stanjem u istom razdoblju 2006. godine. To se poboljšanje uglavnom pripisuje znatnom rastu prihoda od turizma, ali i manjem neto uvozu ostalih usluga iz inozemstva, i to poglavito financijskih usluga (bez usluga osiguranja). Saldo usluga prijevoza nije se osobito promijenio jer su rast prihoda i rast rashoda bili podjednaki.

Nakon snažnog porasta u prvom tromjesečju 2007., i u drugom se tromjesečju nastavio izraziti godišnji rast prihoda od turizma (13,5%). Na dobre turističke rezultate upućuju i podaci DZS-a o ostvarenim dolascima i noćenjima stranih gostiju u komercijalnim smještajnim kapacitetima, koji su u odnosu na drugo tromjesečje 2006. porasli za 12,3% odnosno 6,9%. Rastu broja noćenja najviše su pridonijeli gosti iz Slovenije, Češke, Rusije i Austrije, dok su mnogo manje

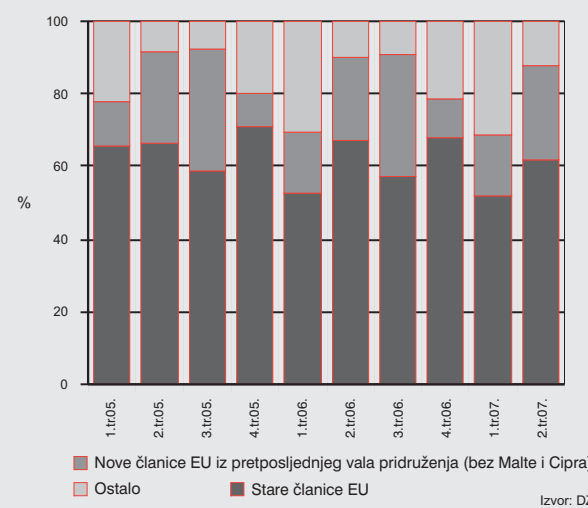
noćenja nego u drugom tromjesečju 2006. ostvarili gosti iz Njemačke, Francuske i Velike Britanije.

Kako su i u prvom tromjesečju 2007. na računu usluga ostvareni bolji rezultati nego u prvom tromjesečju 2006., na razini prve polovine 2007. godišnji je rast pozitivnog salda prilično ubrzan – nakon 10,7%-tnog rasta u prvih šest mjeseci 2006., u istom je razdoblju 2007. ostvaren 30%-tni rast. Tome je najviše pridonijelo smanjenje rashoda za ostale usluge, ali i velik rast prihoda, osobito onih od turizma. Uz sporiji rast manjka na računu robe, godišnji rast manjka u razmjeni robe i usluga u prvih je šest mjeseci 2007. uvelike usporen u odnosu na prvu polovinu 2006. godine (4% u odnosu na 15,8%).

Na računu faktorskih dohodaka u drugom je tromjesečju 2007. ostvaren za 8,9% veći manjak nego u istom razdoblju prethodne godine, i to kao posljedica snažnoga povećanja rashoda. Od pojedinih vrsta rashoda najviše su porasli rashodi domaćih sektora s osnove izravnih vlasničkih ulaganja, čiji najveći dio čini zadržana dobit koja se nije znatnije promijenila u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok

Slika 73.

STRUKTURA NOĆENJA STRANIH GOSTIJU U KOMERCIJALNIM SMJEŠTAJNIM KAPACITETIMA PREMA ZEMLJI PREBIVALIŠTA

Izvor: DZS

je iznos dividenda isplaćen stranim vlasnicima domaćih poduzeća bio tri puta veći. Domaći su sektori znatno povećali i rashode s osnove stečenih kamata na svoje inozemne obveze, a to se većinom odnosi na poduzeća, dok su banke i sektor država blago smanjili svoje rashode s te osnove. U drugom je tromjesečju na računu faktorskih dohodaka ostvaren i zamjetljiv rast prihoda, i to ponajviše prihoda od naknada zaposlenima, zatim prihoda koje središnja banka ostvaruje ulaganjem međunarodnih pričuva te zadržane dobiti koju su ostvarili domaći vlasnici stranih poduzeća.

Pogoršanje salda na računu tekućih transfera nastavljeno je i u drugom tromjesečju 2007., s obzirom na to da je pad prihoda na godišnjoj razini nadmašio istodobno smanjenje rashoda. Pad ukupnih prihoda isključivo je rezultat manjih prihoda ostalih domaćih sektora vezanih uz radničke doznake, dok se smanjeni rashodi uglavnom mogu pripisati sektoru država, i to s osnove manje vrijednosti robe koja je izvezena bez naplate (npr. humanitarna pomoć, roba koja se izlaže na sajmovima i sl.).

Robna razmjena

Izražen prema stalnom tečaju, ukupan robni izvoz porastao je u prvih osam mjeseci 2007. u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 12,3% što je za 4,4 postotna boda manje od rasta ostvarenog u istom razdoblju 2006. To se usporavanje uvelike može objasniti smanjenim izvozom energenata, i to zemnoga i industrijskog plina te električne energije. Osim toga, smanjio se i izvoz nekih prehrambenih proizvoda poput kave, čaja, kakaa i začina te riba i prerađevina. Ta su dva odsjeka u prvih osam mjeseci 2006. bila među odjecima SMTK s najvećim doprinosom rastu ukupnog izvoza.

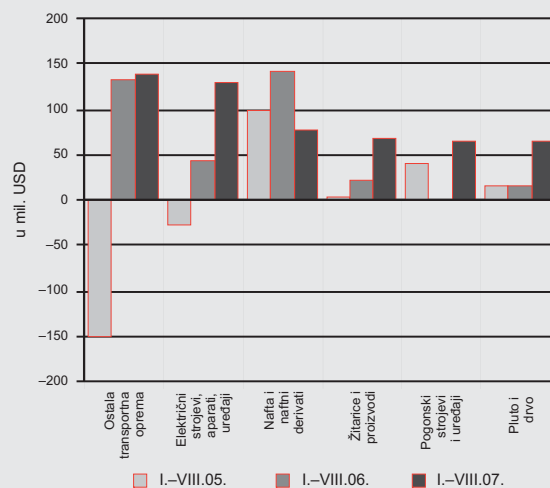
Za razliku od spomenutih odsjeka SMTK kod kojih je zabilježen pad izvoza, niz drugih odsjeka i nadalje ostvaruje vrlo dobre izvozne rezultate. Tako je najveći pojedinačni doprinos rastu ukupnog izvoza u prvih osam mjeseci 2007. dao izvoz ostale transportne opreme (većinom brodova). Valja također spomenuti i jačanje izvoza električnih strojeva, aparata i uređaja kao i visoku vrijednost izvezene nafte i naftnih derivata,

iako je njezin godišnji rast bio triput manji nego u razdoblju od siječnja do kolovoza 2006. Velik prirast ostvaren je i kod izvoza žitarica i proizvoda, pogonskih strojeva i uređaja, pluta i drva te specijalnih strojeva za pojedine industrijske grane.

Kada je riječ o robnom uvozu, u prvih je osam mjeseci 2007. godine zabilježen 12,5%-tni rast, izraženo prema stalnom tečaju, što je manje nego u istom razdoblju prošle godine (17%). Sporiji rast ukupnog uvoza djelomice se može pripisati slabijem uvozu zemnoga i industrijskog plina, zatim šećera, proizvoda od šećera i meda te kože, proizvoda od kože i krzna. Pad uvoza zemnoga i industrijskog plina uglavnom se odnosi na drugo tromjesečje ove godine kad je zbog povoljnih vremenskih prilika bila znatno smanjena njihova potrošnja. Osim toga, i kod nekih drugih odsjeka SMTK rast uvoza bio je sporiji nego u prvih osam mjeseci 2006., što također pridonosi ublažavanju rasta ukupnoga robnog uvoza. Pritom se poglavito misli na prirast uvezene vrijednosti nafte i naftnih derivata, koji je, iako i nadalje vrlo visok, bio četiri puta manji nego u prvih osam mjeseci 2006.

Slika 75.

DOPRINOSI ODABRANIH ODSJEKA SMTK GODIŠNEM PRIRASTU UKUPNOGA ROBNOG IZVOZA

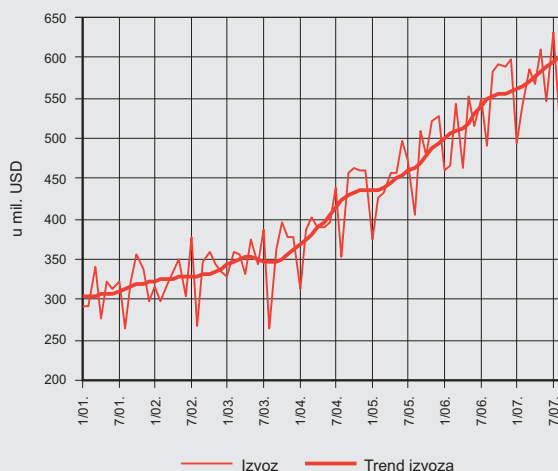

Izvor: DZS

Slika 74.

ROBNI IZVOZ (fob) I TREND

bez ostale transportne opreme i nafte i naftnih derivata,
po stalnom tečaju iz 2002.

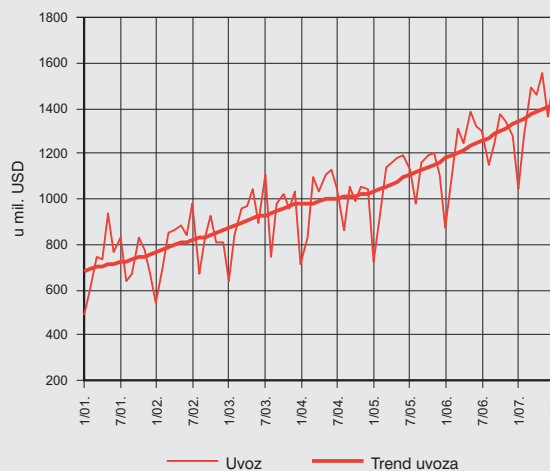

Izvori: DZS; HNB

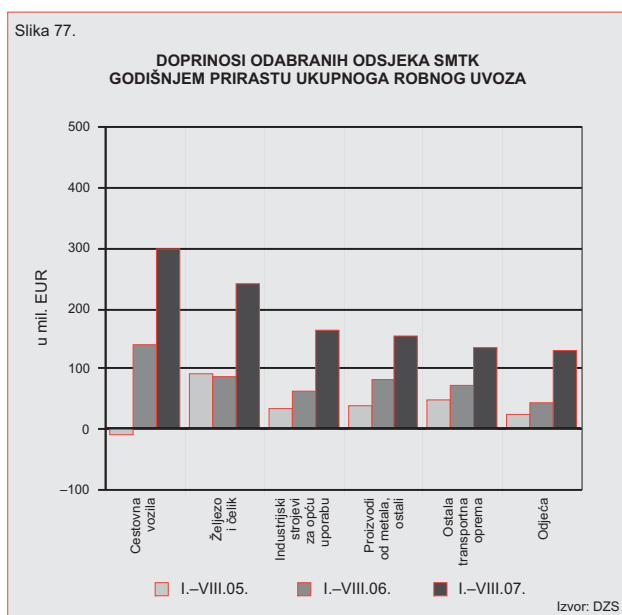
Slika 76.

ROBNI UVOZ (cif) I TREND

bez nafte i naftnih derivata,
po stalnom tečaju iz 2002.

Izvori: DZS; HNB

Suprotno tome, snažno je nastavio rasti uvoz cestovnih vozila (u prvih osam mjeseci 2007. godišnji je rast uvoza tih proizvoda, izraženo prema stalnom tečaju, iznosio 16,5%, dok je u prvih osam mjeseci 2006. iznosio 14,4%). Osim toga, i uvoz željeza i čelika sve više pridonosi relativno visokom rastu uvoza – prirast uvoza toga odsjeka u prvih osam mjeseci 2007. činio je gotovo desetinu prirasta ukupnoga robnog uvoza što je dvostruko više nego u istom razdoblju godinu prije. Velikoj vrijednosti uvoza željeza i čelika pridonose njihove i nadalje visoke cijene na svjetskom tržištu. Među ostalim odsjecima kod kojih je ostvaren znatan rast uvoza ističu se industrijski strojevi za opću upotrebu, ostali proizvodi od metala te ostala transportna oprema. Iako sporiji nego u prvih osam mjeseci 2006., relativno visok rast od 11,2% ostvaren je i kod kapitalnih dobara (strojevi i transportni uređaji isključujući ostalu transportnu opremu i cestovna vozila).

Geografska struktura hrvatskoga robnog izvoza u prvih osam mjeseci 2007. upućuje na smanjenje udjela razvijenih zemalja u odnosu na isto razdoblje 2006. godine, uglavnom zbog usporavanja rasta izvoza u stare članice Europske unije.

To se slabljenje ponajviše odnosi na Italiju, u koju je znatno manje izvezeno energenata (zemnoga i industrijskog plina te nafte i naftnih derivata) kao i brodova. Osim toga, prilično se smanjio i izvoz u Švedsku, također djelomično zbog slabijeg izvoza brodova, ali i proizvoda od nemetalnih minerala. Za razliku od starih članica, rast izvoza u većinu novih članica EU zadržao se na relativno visokoj razini, a najviše se ubrzao rast izvoza u Maltu i Mađarsku. Među razvijenim zemljama zabilježen je vrlo visok prirast izvoza u neke slabije zastupljene vanjskotrgovinske partnere, poput Maršalovih Otoka i Bermuda, što je uvelike rezultat isporuke brodova tim zemljama.

Za razliku od izvoza u razvijene zemlje, izvoz u zemlje u razvoju u prvih osam mjeseci 2007. rastao je mnogo brže nego u istom razdoblju prošle godine, pa se i njegov udio u ukupnom robnom izvozu povećao. Pritom je, nakon usporenja tijekom 2006. godine, iznimno snažno porastao izvoz u Bosnu i Hercegovinu koja je najvažniji hrvatski vanjskotrgovinski partner u spomenutoj grupaciji zemalja. Veliki dio izvoza u tu zemlju čine nafta i naftni derivati te željezo i čelik, pa njegovu rastu pridonose i visoke cijene tih proizvoda na svjetskom tržištu. Osim toga, iznimno snažno nastavio je rasti i izvoz u Srbiju te Crnu Goru, koji uglavnom čine nafta i naftni derivati, proizvodi od nemetalnih minerala te cigarete.

U geografskoj strukturi ukupnoga hrvatskoga robnog uvoza u prvih se osam mjeseci 2007. udio razvijenih zemalja tek neznatno promijenio u odnosu na isto razdoblje 2006. godine, s obzirom na to da je rastao podjednako snažno kao i uvoz iz zemalja u razvoju. Tako se iz razvijenih zemalja i nadalje uvozi najveći dio robe (72,8%), od čega se više od dvije trećine odnosi na uvoz iz starih članica EU, i to ponajviše iz Italije i Njemačke. Kod tih je dviju zemalja ujedno ostvaren i najveći prirast uvoza u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Pritom se u slučaju Italije povećan uvoz uglavnom odnosi na brodove, čemu znatno pridonosi knjiženje dodane vrijednosti u poslovima dorade na bruto načelu. Rast uvoza iz Njemačke većinom proizlazi iz pojačanog uvoza cestovnih vozila te željeza i čelika. Uvoz iz novijih članica EU i nadalje raste, ali znatno sporije nego u razdoblju od siječnja do kolovoza 2006., i to uglavnom zbog usporavanja rasta uvoza iz Slovačke, Mađarske i Malte.

Tablica 10. Robni izvoz i uvoz RH prema ekonomskim grupacijama zemalja, udjeli u postocima

Ekonomске grupacije	Izvoz				Uvoz			
	2005.	2006.	I. – VIII.2006.	I. – VIII.2007. ^a	2005.	2006.	I. – VIII.2006.	I. – VIII.2007. ^a
Razvijene zemlje	69,3	71,7	72,6	70,5	73,8	72,6	72,6	72,8
EU-25	62,0	63,2	65,1	59,7	65,6	65,0	65,1	64,3
Slovenija	8,1	8,2	8,3	8,3	6,8	6,3	6,4	6,1
Mađarska	1,6	1,7	1,6	2,0	3,1	3,0	3,1	2,7
EU-15	48,1	48,8	50,5	44,9	50,6	50,1	49,9	50,2
Austrija	7,2	6,0	6,4	6,2	5,8	5,4	5,3	5,4
Italija	21,2	23,1	23,5	20,0	16,0	16,7	16,6	16,9
Njemačka	10,7	10,3	10,5	10,3	14,8	14,5	14,5	14,5
Efta	1,1	1,5	1,6	1,3	1,7	1,7	1,7	1,9
Zemlje u razvoju	30,7	28,3	27,4	29,5	26,2	27,4	27,4	27,2
Bosna i Hercegovina	14,3	12,6	12,3	14,4	2,4	2,8	2,7	3,0
Srbija, Crna Gora	4,5	5,4	5,3	6,3	0,9	1,1	1,0	1,2
Rusija	1,3	1,2	1,1	1,1	9,2	10,1	10,3	9,3
Kina	0,1	0,2	0,1	0,1	4,7	5,3	4,8	5,9

^a Privremeni podaci
Izvor: DZS

Kad je riječ o uvozu iz zemalja u razvoju, on je nastavio rasti po relativno visokoj stopi – u razdoblju od siječnja do kolovoza 2007. povećao se za 17,6% u odnosu na isto razdoblje 2006. godine. Najveći prirast ostvaren je kod uvoza iz Kine koji se povećao za više od trećine, a uglavnom je riječ o uvozu odjeće, telekomunikacijskih aparata te električnih strojeva, aparata i uređaja. Znatno je porastao i uvoz iz susjednih zemalja, poglavito Bosne i Hercegovine (obojeni metali, ostali proizvodi od metala), Srbije te Crne Gore (željezo i čelik, organski kemijski proizvodi). Osim toga, u promatranjnoj grupaciji zemalja znatno se povećao i uvoz iz Rusije, iako primjetno manje nego u prvih osam mjeseci 2006., s obzirom na to da se glavnina toga uvoza odnosi na energente, a njihova je uvozna cijena u prvih osam mjeseci 2007. prosječno bila niža nego u istom razdoblju 2006. godine.

Račun kapitalnih i financijskih transakcija

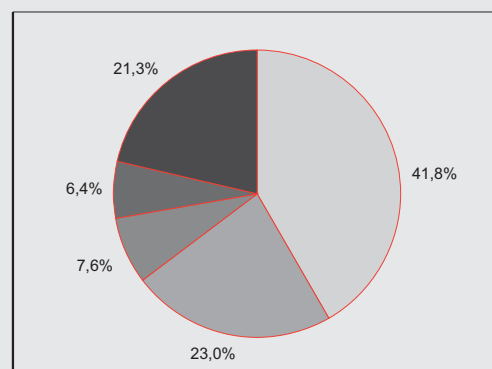
U drugom tromjesečju 2007. godine na računu kapitalnih i financijskih transakcija ostvaren je blagi godišnji rast neto inozemnih izravnih ulaganja, i to ponajviše kao posljedica rasta obveza domaćih poduzeća prema povezanim društvima u inozemstvu. Relativno mali neto priljev financijskih sredstava na računu portfeljnih ulaganja rezultat je podjednakog rasta ulaganja domaćih sektora u inozemstvo i rasta njihovih obveza prema inozemstvu. Ostvareni neto priljev na računu ostalih ulaganja mnogo je manji nego u istom tromjesečju prošle godine, i to ponajviše zbog znatno blažeg rasta inozemnih obveza domaćih sektora na osnovi kredita, trgovinskih kredita te gotovine i depozita. Tijekom drugog tromjesečja 2007. također su se smanjile bruto međunarodne pričuve.

Neto inozemna izravna ulaganja u razdoblju od travnja do lipnja 2007. iznosila su 0,8 mlrd. EUR što je za 2,8% više nego u istom razdoblju 2006. godine. Pritom kod izravnih ulaganja u inozemstvo gotovo nije bilo promjene, dok su ulaganja u Hrvatsku blago porasla. Tome je najviše pridonio rast ostalih ulaganja, tj. rast obveza prema povezanim društvima u inozemstvu. Istodobno su se vlasnička ulaganja više nego prepolovila, dok se zadržana dobit neznatno smanjila.

U strukturi izravnih vlasničkih ulaganja u Hrvatsku ostvarenih u drugom tromjesečju 2007. nešto manje od polovine

Slika 78.

STRUKTURA IZRAVNIH VLASNIČKIH ULAGANJA U RH U 2. TROMJESEČJU 2007.

- Financijsko posredovanje, osim osiguravateljnih i mirovinskih fondova
- Trgovina na malo; popravak predmeta za kućanstvo
- Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda
- Izdavačka i tiskarska djelatnost
- Ostalo

Izvor: HNB

odnosilo se na djelatnost financijskog posredovanja, osim osiguravateljnih i mirovinskih fondova, odnosno na dokapitalizacije pojedinih banaka u stranom vlasništvu. Osim toga, zabilježena su vlasnička ulaganja u djelatnost trgovine na malo i popravka predmeta za kućanstvo, u proizvodnju kemikalija i kemijskih proizvoda te u izdavačku i tiskarsku djelatnost. Gotovo 90% izravnih vlasničkih ulaganja ostvarili su ulagači iz Austrije, Njemačke, Italije i Slovenije.

Na računu portfeljnih ulaganja u drugom tromjesečju 2007. godine ostvaren je relativno mali neto priljev financijskih sredstava (8 mil. EUR), s obzirom na to da je odljev sredstava zbog povećanih ulaganja domaćih sektora u inozemstvo (rast inozemne imovine) bio tek neznatno manji od priljeva sredstava na osnovi rasta obveza domaćih sektora. Rast inozemne imovine uglavnom se može pripisati povećanim ulaganjima domaćih investicijskih fondova u vlasničke vrijednosne papire na inozemnom tržištu. S druge strane, povećanje obveza ponajprije je rezultat novog izdanja obveznice HBOR-a u iznosu od 250 mil. EUR.

Ostvareni neto priljev financijskih sredstava u iznosu od

Tablica 11. Kapitalni i financijski račun platne bilance Republike Hrvatske, u milijunima EUR

	2005.	2006.	IV. – VI.2006.	IV. – VI.2007. ^a	Indeksi	
					2006./2005.	IV. – VI.2007. ^a / IV. – VI.2006.
KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	3.002	3.693	1.478	1.339	123,0	90,6
1. Kapitalne transakcije	54	-134	4	9	-	247,5
2. Financijske transakcije, isklj. međ. pričuve	3.770	5.239	2.171	994	139,0	45,8
2.1. Izravna ulaganja	1.276	2.549	772	794	199,8	102,8
2.1.1. U inozemstvo	-192	-164	-42	-42	85,3	99,1
2.1.2. U Hrvatsku	1.468	2.713	814	836	184,8	102,6
2.2. Portfeljna ulaganja	-1.188	-527	87	8	44,4	8,9
2.2.1. Sredstva	-581	-460	-5	-338	79,1	6.296,9
2.2.2. Obveze	-607	-67	92	345	11,1	374,3
2.3. Financijski derivati	0	0	0	0	-	-
2.4. Ostala ulaganja	3.771	3.217	1.312	192	85,3	14,6
2.4.1. Sredstva	977	-674	102	-195	-	-
2.4.2. Obveze	2.794	3.891	1.210	387	139,3	32,0
3. Međunarodne pričuve	-822	-1.412	-697	336	171,8	-

^a Preliminarni podaci
Izvor: HNB

Tablica 12. Međunarodne pričuve HNB-a, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

	2004.	2005.	2006.	VIII. 2007.
Stanje	6.436	7.438	8.725	9.223
Udjeli:				
1. Devizne pričuve	96,9	98,6	93,6	90,2
a) Dužnički vrijednosni papiri	50,7	48,4	48,1	47,7
b) Ukupno gotovina i depoziti kod	46,2	50,2	45,4	42,5
i) ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	3,6	5,5	2,3	2,1
ii) banaka sa sjedištem izvan Hrvatske	42,6	44,7	43,2	40,4
2. Pričuvna pozicija u MMF-u	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Posebna prava vučenja	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Zlato	–	–	–	–
5. Obratni repo poslovi	3,1	1,3	6,4	9,8

Napomena: Izraženo prema približnoj tržišnoj vrijednosti
Izvor: HNB

0,2 mlrd. EUR na računu ostalih ulaganja u drugom tromjesečju 2007. rezultat je izrazitijeg rasta obveza domaćih sektora od rasta njihove inozemne imovine. Rast obveza isključivo je posljedica jačanja inozemnog zaduživanja poduzeća. Ipak, zbog istodobno naglašenog smanjenja obveza banaka ukupan rast obveza s osnove ostalih ulaganja bio je više nego tri puta manji u usporedbi s istim razdobljem 2006. godine. Zabilježeni rast inozemne imovine poglavito se odnosi na rast depozita poslovnih banaka u inozemstvu.

Prema platnobilančnim podacima koji ne uključuju međ valutne promjene međunarodne su se pričuve tijekom drugog tromjesečja 2007. godine smanjile za 336 mil. EUR, dok je u istom razdoblju 2006. godine ostvaren njihov rast od 697 mil. EUR. Smanjenje pričuva poglavito proizlazi iz smanjenja iznosa koji banke izdvajaju kao deviznu obveznu pričuvu, uključujući graničnu obveznu pričuvu, a i nije bilo deviznih intervencija središnje banke. Na kraju lipnja 2007. godine međunarodne su pričuve, prema podacima monetarne statistike koji uključuju međ valutne promjene, iznosile 9,2 mlrd. EUR, a do kraja kolovoza povećale su se za 53 mil. EUR. Tomu su pridonijele i dvije devizne intervencije održane u srpnju. U strukturi međunarodnih pričuva najveći se dio odnosi na dužničke vrijednosne papire te gotovinu i depozite uložene kod inozemnih komercijalnih banaka. Manji dio pričuva čine ulaganja u obratne repo poslove.

Inozemni dug

Nakon blagog usporavanja tijekom prvog tromjesečja 2007., u drugom se tromjesečju rast ukupnoga inozemnog duga dodatno ublažio. U drugom tromjesečju 2007. rast se ukupnoga inozemnog duga nastavio blago smanjivati, čime je nastavljen trend iz prethodnog tromjesečja. Takvo kretanje inozemnog duga bilo je potaknuto padom duga banaka koji je, međutim, donekle nadomješten pojačanim izravnim zaduživanjem poduzeća. Tijekom srpnja i kolovoza tendencije su bile slične, a uobičajeno povoljan utjecaj sezone također je bio usmjeren na smanjenje inozemnog duga. Tako se krajem kolovoza inozemni dug u odnosu na kraj lipnja smanjio.

Na kraju kolovoza 2007. godine bruto inozemni dug RH iznosio je 30,6 mlrd. EUR što je u odnosu na stanje zabilježeno na kraju prošle godine povećanje od 1,5 mlrd. EUR. Godišnja stopa rasta pritom se blago smanjila s 13,3% na kraju 2006. na 12,7% na kraju kolovoza 2007. godine. Od pojedinih domaćih sektora blagom usporavanju rasta inozemnog duga tijekom prvih osam mjeseci tekuće godine pridonijele su banke, koje su znatno smanjile svoje inozemne obveze. Međutim, istodobno je snažno rastao dug poduzeća, djelomično kao posljedica toga što domaće banke ta poduzeća potiču na izravno zaduživanje kod svojih banaka majki u inozemstvu kako bi na taj način izbjegle troškove zbog mjera koje je HNB uveo da bi se usporio rast inozemne zaduženosti banaka.

Na kraju kolovoza 2007. godine inozemni dug poduzeća (ostali domaći sektori, uključujući izravna ulaganja u poduzeća) iznosio je 15,5 mlrd. EUR te se tijekom prvih osam mjeseci ove godine povećao za 3,4 mlrd. EUR. Usporedbe radi, u prvih osam mjeseci 2006. godine prirast duga poduzeća iznosio je 1,9 mlrd. EUR. Poduzeća su svoje obveze prema inozemstvu u razdoblju od kraja 2006. do kraja kolovoza 2007. najviše povećala na osnovi dugoročnih kredita, na koje se odnosi nešto manje od dvije trećine ukupnog prirasta. Također su se povećale obveze poduzeća na osnovi kratkoročnih kredita, a valja spomenuti i izdanje obveznica Zagrebačkoga holdinga u vrijednosti od 300 mil. EUR. Najizrazitiji rast inozemnih obveza među pojedinim ostalim domaćim sektorima zabilježen je kod ostalih trgovačkih društava i nebankarskih financijskih institucija. Zbog snažnog rasta udio duga poduzeća na kraju kolovoza premašio je polovinu ukupnoga inozemnog duga (na kraju 2006. godine taj je udio iznosio 41,6%).

Za razliku od poduzeća, banke su tijekom prvih osam mjeseci 2007. godine znatno smanjile svoje inozemne obveze. Tako je inozemni dug banaka, uključujući hibridne i podre-

Tablica 13. Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

Sektor dužnika	2004.	2005.	2006.	VIII. 2007.	Struktura		Indeksi	
					2006.	VIII. 2007.	2006./2005.	VIII. 2007./2006.
1. Država	7.257	7.047	6.662	6.563	22,8	21,4	94,5	98,5
2. Središnja banka (HNB)	2	3	3	2	0,0	0,0	97,2	83,2
3. Banke	7.732	8.979	10.223	8.507	35,0	27,8	113,9	83,2
4. Ostali domaći sektori	5.896	7.264	9.450	12.111	32,4	39,5	130,1	128,2
5. Izravna ulaganja	2.046	2.455	2.847	3.453	9,8	11,3	116,0	121,3
U čemu: Hibridni i podređeni instrumenti	314	214	167	23	0,6	0,1	78,1	13,7
Ukupno (1 + 2 + 3 + 4 + 5)	22.933	25.748	29.184	30.636	100,0	100,0	113,3	105,0

Izvor: HNB

Tablica 14. Stvarni i potencijalni inozemni dug države, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

Sektor dužnika	2004.	2005.	2006.	VIII.2007.	Struktura		Indeksi	
					2006.	VIII.2007.	2006./2005.	VIII.2007./2006.
1. Dug javnog sektora	8.580	8.500	8.250	8.728	28,3	28,5	97,1	105,8
2. Dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	334	291	204	151	0,7	0,5	70,2	74,1
3. Dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	14.019	16.956	20.730	21.756	71,0	71,0	122,3	105,0
Ukupno (1 + 2 + 3)	22.933	25.748	29.184	30.636	100,0	100,0	113,3	105,0

Izvor: HNB

đene instrumente (dio izravnih ulaganja), smanjen za 1,9 mlrd. EUR, i to poglavito kao posljedica smanjenja obveza na osnovi dugoročnih i kratkoročnih kredita. Ukupno smanjenje inozemnih obveza banaka u prvih osam mjeseci 2006. iznosilo je samo 18 mil. EUR, pri čemu najveći dio razlike proizlazi iz promjena duga tijekom prvih pet mjeseci te godine. Naime, dok su banke u prvih pet mjeseci 2006. znatno povećale svoje obveze prema inozemstvu (1,4 mlrd. EUR), u istom je razdoblju 2007. zabilježeno smanjenje tih obveza (0,3 mlrd. EUR). Osim toga, sezonski uobičajeno smanjenje tijekom ljetnih mjeseci bilo je u 2007. izrazitije nego u 2006. Tako se udio duga banaka u ukupnom inozemnom dugu s 35,6% na kraju 2006. smanjio na 27,8% na kraju kolovoza 2007.

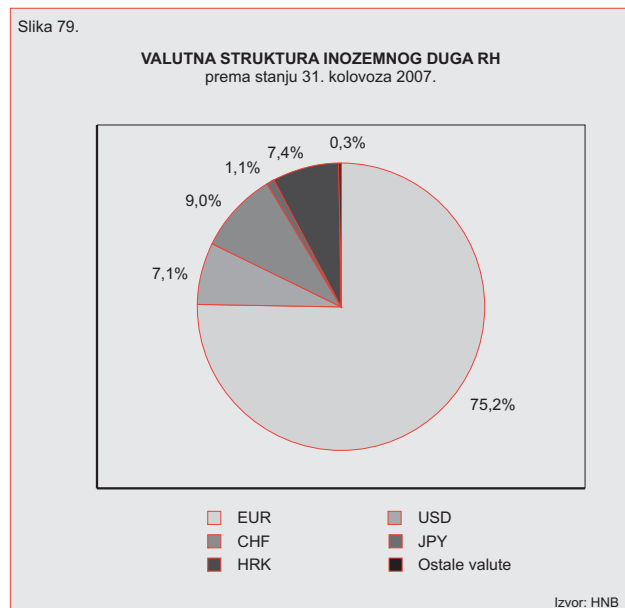
Inozemni dug sektora država nastavio se smanjivati i tijekom 2007. godine. Tako je u prvih osam mjeseci ostvaren pad duga od 0,1 mlrd. EUR što je posljedica smanjenja obveza na osnovi obveznica te, nešto manje, dugoročnih kredita. Od obveznica sektoru država tijekom 2007. godine na naplatu su dospjele redovite otplate Londonskom klubu te samurajske obveznice vrijedne 40 mlrd. JPY (oko 250 mil. EUR), što je zajedno nadmašilo novo izdanje obveznica HBOR-a u vrijednosti od 250 mil. EUR. Promatra li se cijeli javni sektor (osim sektora država obuhvaća i HNB te javna i mješovita poduzeća), zabilježeno je povećanje inozemnog duga zbog rasta duga javnih poduzeća (djelomično posljedica izdanja obveznica Zagrebačkoga holdinga) i mješovitih poduzeća. Nasuprot tome, smanjio se potencijalni dug države, tj. dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor.

U valutnoj strukturi inozemnog duga na kraju kolovoza 2007. godine udio duga nominiranog u eurima iznosio

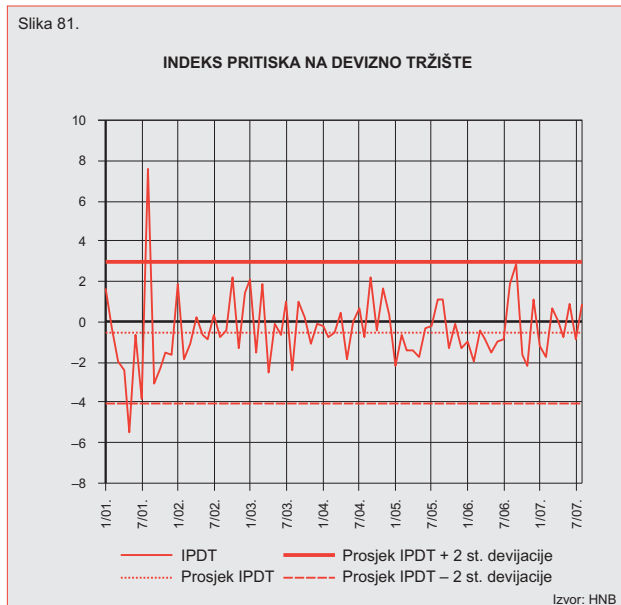
je 75,2% što je za 0,6 postotnih bodova više nego na kraju 2006. godine. Povećanju udjela eura najviše je pridonio rast zaduživanja poduzeća u toj valuti. U prvih osam mjeseci 2007. godine povećao se i udio domaće valute, poglavito zbog naglašenog zaduživanja banaka u kunama. S druge strane, smanjili su se udjeli jena i američkog dolara zbog smanjenja duga države nominiranog u tim valutama, kao i švicarskog franka zbog smanjenja duga banaka nominiranog u toj valuti.

Što se tiče ročne strukture inozemnog duga, valja reći kako se u prvih osam mjeseci 2007. godine smanjio kratkoročni dug, ponajviše kao posljedica pada kratkoročnih inozemnih obveza banaka, i to na osnovi kredita te gotovine i depozita. Suprotno tome, poduzeća su povećala svoje kratkoročne obveze. Na kraju kolovoza 2007. ukupan kratkoročni inozemni dug iznosio je 3,8 mlrd. EUR ili 12,6% ukupnog duga što je za 2,6 postotnih bodova manje u odnosu na stanje na kraju 2006. godine.

Unatoč tome što najnoviji podaci upućuju na usporavanje rasta ukupnoga inozemnog duga, njegova visoka apsolutna kao i relativna razina i nadalje nameću potrebu za pomnim praćenjem budućih kretanja. U slučaju većih šokova, primjerice snažnijeg povećanja kamatnih stopa, deprecijacije nacionalne valute ili gubitka povjerenja stranih ulagača, moglo bi doći do poteškoća pri otplati dugova. To bi pak moglo negativno utjecati na financijsku stabilnost i općenito gospodarska kretanja u državi. U tom smislu vrlo je važno da se država nastavi financirati uglavnom na domaćem tržištu. Kada je riječ o bankama, treba istaknuti da će ograničenja HNB-a koja se sada primjenjuju ostati i nadalje na snazi, pa se može očeki-

Slika 81.

vati nastavak smanjenja inozemnog duga banaka. U skladu s tim, daljnje promjene ukupnoga inozemnog duga najviše će ovisiti o inozemnom zaduživanju poduzeća koja nisu obuhvaćena mjerama središnje banke.

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima

Kretanje indeksa pritiska na devizno tržište (IPDT)²⁷ i tijekom drugog tromjesečja 2007. godine bilo je vrlo povoljno, pri čemu su se njegove ostvarene vrijednosti kolebale mnogo manje oko dugoročne prosječne vrijednosti u usporedbi s prošlim razdobljima. Unatoč tome što su se tijekom drugog tromjesečja 2007. smanjile međunarodne pričuve, ponajviše zbog manjih izdvajanja banaka na osnovi devizne obvezne pričuve (uključujući graničnu obveznu pričuvu) i izostanka deviznih intervencija HNB-a, povoljno kretanje IPDT-a rezultat je istodobno zabilježene aprecijacije tečaja kune prema euru. Promjene IPDT-a u srpnju 2007. bile su pod utjecajem mjesečnog prirasta bruto međunarodnih pričuva (koji je posljedica dviju intervencija HNB-a i neto priljeva od banaka) te neznatne aprecijacije tečaja kune. Pad pričuva i deprecijacija tečaja kune u kolovozu rezultirali su blagim rastom vrijednosti IPDT-a, ali on je i nadalje ostao znatno ispod granice²⁸ koja upućuje na moguće poteškoće u međunarodnim plaćanjima.

27 IPDT se računa kao ponderirani prosjek mjesečne stope rasta tečaja kune prema euru (na kraju razdoblja) i mjesečne stope rasta bruto međunarodnih pričuva, izraženih u eurima, uz standardne devijacije kao pondera.

28 Gornja i donja kritična granica odgovaraju prosječnoj vrijednosti IPDT-a uvećanoj, odnosno umanjenoj, za dvije standardne devijacije, pri čemu vrijednost indeksa izvan kritičnih granica upućuje na moguće poteškoće u međunarodnim plaćanjima.

Državne financije

Obilježja fiskalne politike u prvom polugodištu 2007. godine

Tijekom prvog polugodišta 2007. godine ostvarena su uglavnom pozitivna fiskalna kretanja. Zabilježen je tako godišnji rast prihoda, koji je bio dvostruko brži od rasta rashoda, a istodobno se nastavila snažna investicijska aktivnost države odražavajući među ostalim nova ulaganja u cestovnu infrastrukturu. Takva su kretanja rezultirala znatnim smanjenjem manjka opće države, a posljedica toga bila je smanjena potreba za zaduživanjem. Međutim, kako je rebalansom proračuna predviđeno ubravanje rasta rashoda i nabave nefinancijske imovine u drugoj polovini godine, potpunija će se ocjena javnih financija moći dati tek kad budu raspoloživi podaci za cijelu 2007. godinu.

Hrvatski sabor je početkom srpnja ove godine potvrdio prijedlog Vlade Republike Hrvatske o izmjenama i dopunama državnog proračuna za 2007. godinu. Glavni su razlozi za izmjene i dopune državnog proračuna vrlo visok porast prihoda ostvaren kao rezultat snažne gospodarske aktivnosti početkom 2007. i potreba za promjenom visine i strukture rashoda. Sabor je prihvatio i izmijenjene financijske planove izvanproračunskih korisnika. Planirani manjak konsolidirane opće države navedenim je izmjenama smanjen s prvobitnih 2,8% na 2,6% BDP-a za 2007. godinu.

Osim toga, Vlada Republike Hrvatske donijela je u srpnju 2007. Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje od 2008. do 2010. godine, kojima su definirani ciljevi za sljedeće trogodišnje razdoblje. Planiranim bi reformama manjak opće države trebao biti smanjen na 0,5%, a javni dug na 37,1% procijenjenog BDP-a u 2010. godini.

U skladu sa Zakonom o provođenju Odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998.²⁹ i Zakonom o Umirovljeničkom fondu³⁰ u 2007. godini nastavljeno je s povratom duga umirovljenicima. Iako te financijske transakcije nisu uključene u proračun, one imaju znatne makroekonomske, ali i fiskalne implikacije s obzirom na to da će za tu svrhu država u 2007. morati osigurati još 3,4 mlrd. kuna. Od toga se 2,4 mlrd. kuna odnose na isplatu dviju posljednjih rata povrata duga umirovljenicima koji su se odlučili za tzv. brzi povrat uz 50%-tni diskont, oko 0,7 mlrd. kuna bit će potrebno za isplatu prve rate duga umirovljenicima koji će primiti puni iznos duga u roku od šest godina te još 0,3 mlrd. kuna za isplatu duga korisnicima obiteljskih i najviših mirovina kojima je također priznato pravo na povrat duga³¹. Sredstva potrebna za isplatu prve ovogodišnje rate, u lipnju, od 1,4 mlrd. kuna najvećim su dijelom pribavljena kreditom koji je Hrvatska poštanska banka d.d. odobrila državi, dok će se sredstva potrebna za financiranje druge rate, u prosincu, od 2,0 mlrd. kuna kao i za otplatu kredita HPB-a osigurati prodajom dionica T-HT-a putem javne ponude.

29 NN, br. 105/2004.

30 NN, br. 93/2005.

31 NN, br. 19/2007.

Prihodi konsolidirane opće države

Prema preliminarnim podacima Ministarstva financija prihodi konsolidirane opće države u prvih su šest mjeseci 2007. godine iznosili 59,9 mlrd. kuna što je čak za 7 mlrd. kuna ili 13,1% više nego u istom razdoblju prošle godine. Najveći doprinos tom rastu dali su prihodi od poreza na dodanu vrijednost (PDV), prihodi od socijalnih doprinosa te prihodi od poreza na dobit, a visok rast ostvarili su još prihodi od poreza na dohodak te prihodi od administrativnih taksa.

Porezni prihodi, kojima je u prvih šest mjeseci prikupljeno 35,6 mlrd. kuna, na godišnjoj su razini uvećani za 12,7% što je neznatno više od rasta ostvarenog u istom razdoblju prošle godine. S udjelom nešto većim od 50% u strukturi poreznih prihoda dominantni su bili prihodi od poreza na dodanu vrijednost (PDV), koji su u promatranom razdoblju iznosili 18 mlrd. kuna, pa im je godišnji rast bio 11,2%. Visokoj stopi rasta djelomično je pridonio snažan rast prometa od trgovine na malo, a posebice nastavak rasta uvoza po visokoj stopi, s obzirom na to da se gotovo tri četvrtine tih prihoda odnose na PDV naplaćen pri uvozu.

Prihodi od trošarina, koje su drugi najvažniji izvor poreznih prihoda, u promatranom su razdoblju iznosili 5,7 mlrd. kuna i bili su za 7,5% veći nego u istom razdoblju 2006. godine. Najveći udio u strukturi ukupnih prihoda od trošarina imali su prihodi od trošarina na naftne derivate (radi usporedivosti s podacima za prethodna razdoblja uključuju naknadu za financiranje građenja i održavanja javnih cesta) koji su u promatranom razdoblju na godišnjoj razini uvećani za 4,9%. Međutim, u nastavku godine može se očekivati sporiji rast prihoda od trošarina na naftne derivate jer je od svibnja na snazi uredba Vlade RH kojom su trošarine na sve vrste bezolovnih benzina smanjene za 25 lipa po litri³². Uz prihode od trošarina na naftne derivate svojim su se doprinosom rastu ukupnih prihoda od trošarina izdvojili prihodi od trošarina na duhanske prerađevine, a kao rezultat visokoga godišnjeg rasta vrijednosti uvoza cestovnih vozila snažno su porasli i prihodi od trošarina na osobne automobile.

Prihodi od poreza na dobit, koji je od siječnja ove godine izmjenama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave³³ postao isključivo prihod državnoga proračuna, u prvom su polugodištu uvećani za 25,2% te su tako iznosili 5,3 mlrd. kuna. Kako porezni obveznici plaćaju predujam poreza na dobit na osnovi porezne prijave za prethodno porezno razdoblje, tako je visok rast ove vrste prihoda odraz dobrog poslovanja hrvatskih poduzeća u 2006. godini. Prihodi od poreza na dohodak, koji se dijele između općina, gradova, županija i državnog proračuna, u prvih šest mjeseci ove godine iznosili su 4,5 mlrd. kuna što u odnosu na isto razdoblje prošle godine čini povećanje od 13,4%. Taj je rast, među ostalim, rezultat povećanja broja zaposlenih i godišnjeg rasta prosječne mjesečne bruto plaće. Prihodi od socijalnih doprinosa koji uključuju doprinos za zdravstveno osiguranje, doprinos za mirovinsko osiguranje, doprinos za zapošljavanje i doprinos za osiguranje od posljedica nesreće na radu uvećani su za 10,5% te su iznosili 18 mlrd. kuna.

Ostali prihodi, koji među ostalim uključuju prihode od imovine (kamate i dividende), prihode od administrativnih taksa te prihode od prodaje robe i usluga, u razdoblju od siječnja do lipnja iznosili su ukupno 6,2 mlrd. kuna ili za 22,6% više nego u prvom polugodištu 2006. godine. Pritom su najznačajnije porasli prihodi od dividenda, administrativnih taksa te zakupnina. Visok rast ostalih prihoda očekuje se i u nastavku godine s obzirom na to da je u rujnu isplaćena izvanredna dividenda T-HT-a u iznosu od 2,41 mlrd. kuna, od čega je državi pripalo 42%.

Rashodi konsolidirane opće države

Rashodi konsolidirane opće države u prvih šest mjeseci 2007. godine iznosili su 55,3 mlrd. kuna, što u usporedbi s prvim polugodištem prošle godine čini povećanje od 6,7%. Povećanju ukupnih rashoda najviše je pridonijelo kretanje rashoda za naknade zaposlenima, rashoda za socijalne naknade te rashoda za korištenje dobara i usluga, dok su se u istom razdoblju blago smanjili rashodi za kamate i subvencije.

Rashodi za socijalne naknade u prvom su polugodištu 2007. iznosili 23,2 mlrd. kuna te je zabilježen njihov godišnji rast od 5,3%. Pritom je 16,2 mlrd. kuna ili za 5,6% više nego u istom razdoblju 2006. godine isplaćeno u obliku socijalnih naknada iz osiguranja koje, među ostalim, uključuju najveći dio mirovina i rashode za zdravstvo (bolnička zdravstvena zaštita, primarna zdravstvena zaštita i lijekovi na recept). Ovakva kretanja djelomice su rezultat godišnjeg rasta prosječne isplaćene mirovine u prvom polugodištu 2007. godine (0,9%), blagog rasta broja korisnika mirovina u istom razdoblju (0,5%) te snažnog povećanja rashoda za zdravstvo, u čemu prednjače rashodi za bolničku zdravstvenu zaštitu. Rashodi za naknade za socijalnu pomoć, koje uključuju doplatu za djecu, invalidske mirovine, trajna prava hrvatskih branitelja te dodatak uz mirovinu, u promatranom su razdoblju iznosili 6,9 mlrd. kuna što je povećanje od 4% na godišnjoj razini.

Rashodi za naknade zaposlenima u prvom polugodištu 2007. iznosili su 15,1 mlrd. kuna, od čega se 12,9 mlrd. kuna odnosilo na plaće i nadnice državnih službenika i namještenika, a ostatak na socijalne doprinose koje je platila država. U odnosu na isto razdoblje prošle godine, rashodi za naknade zaposlenima uvećani su za 9,4% odražavajući pritom blagi rast broja državnih službenika i namještenika (0,9%) te rast prosječne mjesečne bruto plaće zaposlenih u javnom sektoru (7,6%). Porast bruto plaće djelomično je posljedica povećanja osnovice za izračun plaća u javnim službama od 6% u odnosu na osnovicu iz prošle godine.

Rashodi za korištenje dobara i usluga (uključuju rashode za telekomunikacijske, poštanske, prijevozne, intelektualne i osobne usluge te troškove materijala i energije) u prvom su polugodištu ove godine iznosili 6,4 mlrd. kuna i bili su za 11,5% veći nego u istom razdoblju 2006. godine.

U razdoblju od siječnja do lipnja rashodi za subvencije iznosili su 3,4 mlrd. kuna i nisu se bitnije promijenili u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Pritom je zabilježena stagnacija subvencija danih trgovačkim društvima u javnom sektoru, u čijoj se strukturi najveći dio odnosi na subvencije dane

³² Uredba o visini posebnog poreza na naftne derivate, NN, br. 44/2007.

³³ NN, br. 132/2006.

Hrvatskim željeznicama. S druge strane, blago su smanjene subvencije dane trgovačkim društvima izvan javnog sektora, na koje je u promatranom razdoblju utrošeno 1,7 mlrd. kuna ili za 3,1% manje nego u prvom polugodištu 2006. Najveći dio tih subvencija dobili su poljoprivrednici, obrtnici te mali i srednji poduzetnici.

U razdoblju od siječnja do lipnja 2007. za plaćanja kamata utrošena je 3,1 mlrd. kuna. Od toga se 1,6 mlrd. kuna ili za 10% manje nego u istom razdoblju 2006. odnosilo na kamate plaćene na inozemne obveze, a razlog tome je smanjenje inozemnog duga opće države. Rashodi za tuzemne kamate uvećani su za 6,1% te su iznosili 1,5 mlrd. kuna.

Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama

Neto operativni saldo ili razlika između ostvarenih prihoda i rashoda, na razini konsolidirane opće države za prvo polugodište 2007. godine iznosio je pozitivnih 4,6 mlrd. kuna što je četiri puta više od stanja salda u prvih šest mjeseci prošle godine. U istom razdoblju država je nastavila intenzivno investirati, pa je njezina nefinancijska imovina, koja u skladu s metodologijom GFS 2001 među ostalim uključuje zgrade, ceste, autoceste, mostove i zemljišta, povećana za 3,9 mlrd. kuna. Pritom je nabava nefinancijske imovine iznosila 4,5 mlrd. kuna i uvelike je bila odraz nastavka relativno snažne državne aktivnosti u izgradnji cestovne infrastrukture. Istodobno je znatno uvećana prodaja nefinancijske imovine, i to ponajviše kao rezultat povećanja prodaje strateških zaliha, dok je prodaja dugotrajne imovine ostala na prošlogodišnjoj razini.

Prema podacima Ministarstva financija financijska imovina konsolidirane opće države u promatranom se razdoblju znatno povećala (1,4 mlrd. kuna). To je gotovo u potpunosti rezultat povećanja domaće financijske imovine, dok se inozemna financijska imovina nije znatnije promijenila. Neto povećanje domaće financijske imovine proizlazi iz iznimno velikog povećanja novca i depozita. Naime, kako je u okviru državnog proračuna i izvanproračunskih korisnika u promatranom razdoblju ostvaren određeni višak, ta su sredstva položena na račune kod poslovnih banaka i HNB-a te će se utrošiti u

ostatku godine, kada je planiran nešto brži rast rashoda kao i intenziviranje javnih investicija.

U prvih šest mjeseci 2007. godine obveze konsolidirane opće države uvećane su za 0,6 mlrd. kuna, pri čemu su se njezine domaće obveze, za razliku od inozemnih, nastavile povećavati. Kretanja obveza odražavaju ponajprije novo domaće i inozemno zaduživanje HAC-a, čiji pozitivan neto operativni saldo nije bio dostatan za financiranje novih investicija. Na razini državnog proračuna zabilježeno je smanjenje obveza što je rezultat otplata zajmova primljenih iz inozemstva, dok su domaće obveze u promatranom razdoblju nastavile rasti.

Saldo konsolidirane opće države na gotovinskom načelu

Manjak konsolidirane opće države bez kapitalnih prihoda (na gotovinskom načelu, prema metodologiji GFS 1986) u prvih je šest mjeseci 2007. godine iznosio 0,3 mlrd. kuna. Najveći je manjak ostvaren na razini izvanproračunskih korisnika (1 mlrd. kuna), slijedile su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (0,1 mlrd. kuna), dok je na razini državnog proračuna ostvaren višak (0,7 mlrd. kuna).

U usporedbi s istim razdobljem 2006. godine zabilježeno je znatno smanjenje manjka od 3,6 mlrd. kuna. Najveća fiskalna prilagodba ostvarena je na razini državnog proračuna. Tako je, nakon manjka od 2,3 mlrd. kuna u prvih šest mjeseci prošle godine, u istom razdoblju ove godine ostvaren višak od 0,7 mlrd. kuna, ponajviše zahvaljujući bržem rastu prihoda od rasta rashoda. Manjak izvanproračunskih korisnika smanjen je za 0,4 mlrd. kuna i u potpunosti je rezultat smanjenja manjka HC-a. S druge strane, zbog snažnoga rasta rashoda za kamate i rashoda za korištenje dobara i usluga u razdoblju od siječnja do lipnja 2007. manjak HAC-a je na godišnjoj razini uvećan gotovo za 16%. Na razini lokalne države manjak je blago porastao.

Državni dug

Prema podacima HNB-a dug opće države koji uključuje dug HBOR-a na kraju lipnja ove godine iznosio je 113,6 mlrd. kuna od čega se 56,5% odnosilo na unutarnji dug, a

Tablica 15. Operativni saldo, transakcije u nefinancijskoj te financijskoj imovini i obvezama, prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	Konsolidirana opća država		
	I. – VI. 2006.	I. – VI. 2007.	I. – VI. 2007. / I. – VI. 2006.
1. Promjena neto vrijednosti (neto operativni saldo)	1.131,2	4.617,3	408
1.1. Prihodi	52.963	59.914	113
1.2. Rashodi	51.831	55.297	107
2. Promjena neto nefinancijske imovine	3.788,0	3.878,4	102
2.1. Nabava nefinancijske imovine	4.266	4.504	106
2.2. Prodaja nefinancijske imovine	479	626	131
3. Neto posuđivanje (+) / zaduživanje (-) (1-2)	-2.656,8	738,9	-
3. Financiranje (5-4) Transakcije u financijskoj imovini i obvezama	2.656,8	-738,9	-
4. Promjena financijske imovine	-459,4	1.386,2	-
4.1. Domaće	-462	1.378	-
4.2. Inozemne	3	8	300
5. Promjena obveza	2.197,4	647,3	29
5.1. Domaćih	5.246	1.088	21
5.2. Inozemnih	-3.049	-441	14

Napomena: Na gotovinskom načelu
Izvor: MF

Tablica 16. Saldo konsolidirane opće države, na gotovinskom načelu, u milijunima kuna

	Ostvarenje u razdoblju I. – VI. 2007.				
	Državni proračun	Izvanproračunski korisnici	Konsolidirana središnja država	Jedinice lokalne i područne samouprave	Konsolidirana opća država
Prihodi ^a	51.563	3.688	53.686	6.967	59.914
Ukupni rashodi i neto posudbe	50.838	4.658	53.930	7.056	60.248
Rashodi ^a	49.702	2.543	50.680	5.355	55.297
Nabava nefinancijske imovine ^a	763	2.058	2.821	1.683	4.504
Neto pozajmljivanje – zajmovi ^a	266	37	304	8	312
Izdaci za dionice i ostale udjele ^a	107	20	127	7	134
Izdaci za vrijednosne papire osim dionica ^a	0	0	0	0	0
Izdaci za ostala potraživanja ^a	0	0	0	1	1
Manjak/višk prema GFS 1986	725	-970	-245	-89	-334

^a GFS 2001
Izvor: MF

Tablica 17. Javni dug Republike Hrvatske, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2005.	VI. 2006.	XII. 2006.	VI. 2007.	I. – VI. 2006.	I. – VI. 2007.
A. Dug opće države (1 + 2)	101.426,8	102.717,4	102.683,2	104.445,9	1.290,7	1.762,7
1. Unutarnji dug opće države	56.046,5	61.153,7	61.077,4	63.869,4	5.107,2	2.792,1
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	50.559,5	55.440,1	54.216,7	56.616,2	4.880,6	2.399,5
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.935,0	4.296,4	5.168,2	5.540,7	361,4	372,4
1.3. Unutarnji dug lokalne države	1.551,9	1.417,2	1.692,4	1.712,6	-134,7	20,2
2. Inozemni dug opće države	45.380,3	41.563,7	41.605,9	40.576,5	-3.816,5	-1.029,4
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	36.414,5	32.637,6	32.540,0	31.159,9	-3.777,0	-1.380,1
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	8.749,8	8.769,7	8.913,4	9.244,3	19,9	330,9
2.3. Inozemni dug lokalne države	216,0	156,5	152,5	172,3	-59,5	19,8
B. Dug HBOR-a (1 + 2)	7.139,4	7.012,1	7.688,2	9.125,1	-127,3	1.436,8
1. Unutarnji dug HBOR-a	534,2	659,4	293,2	357,9	125,2	64,8
2. Inozemni dug HBOR-a	6.605,1	6.352,7	7.395,1	8.767,1	-252,5	1.372,0
Dodatak:						
C. Ukupno izdana jamstva Republike Hrvatske	12.383,8	12.395,4	14.085,9	14.935,8	11,7	850,0
1. Domaća	5.268,5	5.646,0	7.252,3	8.157,9	377,6	905,6
2. Inozemna	7.115,3	6.749,4	6.833,5	6.777,9	-365,9	-55,6

Izvor: HNB

ostatak na inozemni dug. U usporedbi s krajem prošle godine dug je veći za 3,2 mlrd. kuna što je znatno više od manjka konsolidirane opće države ostvarenog u istom razdoblju kao i od povećanja obveza opće države zabilježenog u statistici MF-a. Tako različita dinamika duga i manjka, među ostalim, odražava činjenicu da konsolidirana opća država u statistici MF-a ne uključuje HBOR.³⁴ Osim toga, proračunski tretman povrata duga umirovljenicima također pridonosi oprečnim kretanjima manjka i duga opće države. Naime, povrat duga ne tretira se kao proračunski rashod, pa tako ni kratkoročni kredit Hrvatske poštanske banke d.d. kojim je financirana isplata prve ovogodišnje rate povrata duga umirovljenicima nije zabilježen u proračunu. MF smatra kako se povratom duga rješava obveza nastala tijekom 1990-ih, pa bi se ona zapravo trebala iskazati kao dio proračunskog manjka tih godina, a ne tekućeg razdoblja u kojemu se povrat ostvaruje. S druge strane, s obzirom na to da je HPB d.d. iskazao taj kredit kao potraživanje prema državi, statistika HNB-a uključila ga je u dug opće države.

Potencijalni dug države na osnovi izdanih državnih jamstava u prvih je šest mjeseci ove godine uvećan za 0,8 mlrd. kuna što je mnogo više od neznatnog povećanja ostvarenog u istom razdoblju 2006. Pribroji li se dugu opće države i iznos

tuzemnih i inozemnih jamstava, ukupan dug opće države na kraju prvog polugodišta iznosi 128,5 mlrd. kuna.

Unutarnji dug opće države

Prema podacima HNB-a na kraju lipnja 2007. unutarnji dug opće države iznosio je 63,9 mlrd. kuna što je za 2,8 mlrd. kuna više od stanja duga zabilježenog na kraju prošle godine. Ako se promatra prema razinama državne vlasti, očito je kako se gotovo 90 posto unutarnjeg duga opće države odnosilo na Republiku Hrvatsku, nešto manje od 10% na republičke fondove, a ostatak na jedinice lokalne države.

Najveći dio povećanja duga odnosio se na rast duga s osnove izdanih obveznica, a manji dio na rast duga s osnove primljenih kredita i trezorskih zapisa. U veljači je tako na domaćem tržištu kapitala zabilježeno izdanje desetogodišnje kunske obveznice nominalne vrijednosti 2,5 mlrd. kuna. Ostatak povećanja unutarnjeg duga opće države u promatranom razdoblju odnosio se na izdane trezorske zapise MF-a (0,3 mlrd. kuna) te kredite primljene od domaćih banaka (0,2 mlrd. kuna). U skladu sa strategijom upravljanja javnim dugom spomenuta kretanja odražavaju namjeru države da u strukturi ukupnog duga poveća udio dugoročnog duga kao i udio duga nominiranog u domaćoj valuti.

Unutarnji dug HBOR-a iznosio je na kraju lipnja 2007. godine 0,3 mlrd. kuna ili za 0,1 mlrd. kuna manje nego na

³⁴ Institucionalni sektor središnja država u statistici HNB-a uključuje HBOR.

Tablica 18. Unutarnji dug opće države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2005.	VI. 2006.	XII. 2006.	VI. 2007.	I. – VI. 2006.	I. – VI. 2007.
1. Unutarnji dug opće države	56.046,5	61.153,7	61.077,4	63.869,4	5.107,2	2.792,1
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	50.559,5	55.440,1	54.216,7	56.616,2	4.880,6	2.399,5
Trezorski zapisi MF-a	12.533,4	12.647,4	12.662,2	12.956,3	114,0	294,1
Obveznice	30.716,0	31.025,6	34.827,9	36.732,6	309,6	1.904,6
Instrumenti tržišta novca	0,9	–	–	–	–0,9	–
Krediti banaka	7.309,2	11.767,1	6.726,6	6.927,4	4.457,9	200,8
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.935,0	4.296,4	5.168,2	5.540,7	361,4	372,4
Obveznice	–	–	–	–	–	–
Krediti banaka	3.935,0	4.296,4	5.168,2	5.540,7	361,4	372,4
1.3. Unutarnji dug lokalne države	1.551,9	1.417,2	1.692,4	1.712,6	–134,7	20,2
Dodatak: Izdana jamstva	5.268,5	6.226,3	7.252,3	8.050,9	957,8	798,6

Izvor: HNB

Tablica 19. Inozemni dug opće države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2005.	VI. 2006.	XII. 2006.	VI. 2007.	I. – VI. 2006.	I. – VI. 2007.
1. Inozemni dug opće države	45.380,3	41.563,7	41.605,9	40.576,5	–3.816,5	–1.029,4
1.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	36.414,5	32.637,6	32.540,0	31.159,9	–3.777,0	–1.380,1
Obveznice	27.020,1	22.794,0	22.836,9	21.950,1	–4.226,1	–886,8
Krediti	9.394,5	9.843,6	9.703,1	9.209,8	449,1	–493,3
1.2. Inozemni dug republičkih fondova	8.749,8	8.769,7	8.913,4	9.244,3	19,9	330,9
Krediti	8.749,8	8.769,7	8.913,4	9.244,3	19,9	330,9
1.3. Inozemni dug lokalne države	216,0	156,5	152,5	172,3	–59,5	19,8
Krediti	216,0	156,5	152,5	172,3	–59,5	19,8
Dodatak: Izdana jamstva	7.186,7	6.410,9	6.847,2	6.859,3	–775,8	12,0

Izvor: HNB

kraju 2006. godine zbog smanjenja obveza s osnove izdanih obveznica.

Inozemni dug opće države

Inozemni dug opće države na kraju lipnja 2007. iznosio je 40,6 mlrd. kuna što je za 1 mlrd. kuna manje nego na kraju prošle godine. Pritom je na razini zaduživanja Republike Hrvatske inozemni dug smanjen za 1,4 mlrd. kuna što je rezultat plaćanja oko 30 mil. EUR obveza s osnove obveznica serije A izdanih za otplatu duga Londonskom klubu te kamata s osnove drugih izdanja inozemnih obveznica. Također su smanjene obveze na osnovi kredita primljenih iz inozemstva, među ostalim i zbog otplate redovitih obveza Pariškom klubu. Osim toga, jačanje tečaja kune prema euru, američkom dolaru i jenu odrazilo se na statističko umanjeno duga. Istodobno se inozemni dug republičkih fondova u odnosu na kraj prošle godine povećao za 0,3 mlrd. kuna što se gotovo u potpunosti odnosi na novo zaduživanje HAC-a.

Inozemni dug HBOR-a u prvom polugodištu 2007. povećao se za 1,5 mlrd. kuna, i to zbog povećanja obveza s osnove izdanih obveznica. Naime, HBOR je na inozemnom tržištu izdao obveznice čija je vrijednost 250 mil. EUR.

Kretanja u srpnju 2007. godine

Podaci o državnim financijama na razini konsolidirane opće države raspoloživi su na tromjesečnoj razini, a ostvarenja u srpnju 2007. godine analiziraju se na razini konsolidirane središnje države. Podaci MF-a pokazuju kako je visok rast prihoda ostvaren u prvom polugodištu 2007. nastavljen

i u srpnju. Tako su prihodi konsolidirane središnje države u srpnju iznosili 9,9 mlrd. kuna što je za 12,6% više nego u istom mjesecu prošle godine. Tome je najviše pridonio snažan rast prihoda od poreza na dobit, prihoda od poreza na dodanu vrijednost te prihoda od socijalnih doprinosa. Promatrano kumulativno u prvih sedam mjeseci ove godine na razini konsolidirane središnje države ukupno je prikupljeno 63,5 mlrd. kuna odnosno za 13,5% više nego u istom razdoblju 2006. godine.

Rashodi konsolidirane središnje države u srpnju su iznosili 8,7 mlrd. kuna što je za 7,9% više nego u istom mjesecu 2006. godine. Najveći doprinos rastu ukupnih rashoda dala je dinamika rashoda za naknade zaposlenima, socijalnih naknada te rashoda za korištenje dobara i usluga. Promatrano kumulativno rashodi konsolidirane središnje države u razdoblju od siječnja do srpnja ove godine iznosili su 59,4 mlrd. kuna te su u odnosu na isto razdoblje prošle godine uvećani za 6,7%. Uz spomenuti iznos rashoda, država je znatna sredstva utrošila i za nabavu nefinancijske imovine (3,8 mlrd. kuna u prvih sedam mjeseci 2007. godine).

Visok rast prihoda te umjeren rast rashoda kao i nastavak intenzivnih javnih investicija u prvih sedam mjeseci ove godine rezultirali su manjkom konsolidirane središnje države (na gotovinskom načelu i prema metodologiji GFS 1986) od 0,2 mlrd. kuna što je za 3,7 mlrd. kuna manje nego u istom razdoblju 2006. godine. Manjak je financiran zaduživanjem u na domaćem tržištu, a dio tako osiguranih sredstava iskorišten je i za vraćanje dospjelih inozemnih obveza.

Dug središnje države, bez duga HBOR-a, iznosio je na kraju srpnja 101,9 mlrd. kuna što je za 0,6 mlrd. kuna manje nego na kraju lipnja, ali za 1,1 mlrd. kuna više nego na kraju

2006. godine. Unutarnji dug središnje države je tijekom srpnja na mjesečnoj razini povećan za 1,4 mlrd. kuna, gotovo potpuno zbog novog zaduživanja na osnovi kredita primljenog od domaćih banaka. U srpnju je tako država sa sindikatom domaćih banaka sklopila ugovor o kratkoročnom deviznom kreditu u iznosu od 244,5 mil. EUR, koji je onda utrošila na financiranje otplate dospjelih samurajskih obveznica. Država tako nastavlja s refinanciranjem dospjelih inozemnih obveza sredstvima s domaćeg tržišta nastojeći pritom smanjiti svoju eksternu izloženost. Takva nastojanja i ove je godine podržala središnja banka privremeno izmijenivši Odluku o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima. Izmjena odluke svakoj je

banci omogućila da iznos kojim je sudjelovala u spomenutom kreditu uključi u svoja minimalno potrebna devizna potraživanja. S druge strane, obveze na osnovi izdanih obveznica u srpnju su ostale gotovo nepromijenjene, iako je u istom mjesecu država izdala desetogodišnju kunsku obveznicu u iznosu od 3 mlrd. kuna. Sredstva prikupljena tim izdanjem iskorištena su za otplatu 400 mil. EUR dospjelih trogodišnjih euroobveznica izdanih na domaćem tržištu. Inozemni se dug središnje države tijekom srpnja smanjio za 2 mlrd. kuna jer je otplaćeno 40 mlrd. JPY (oko 1,7 mlrd. kuna) za dospjele samurajske obveznice i druge redovne otplatne rate Londonskom klubu.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo. Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnja banka, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća podsektor Republika Hrvatska i podsektor republički fondovi. Do prosinca 2003. godine podsektor Republika Hrvatska obuhvaćao je organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državnu agenciju za osigura-

nje štednih uloga i sanaciju banaka, a podsektor republički fondovi obuhvaća Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Od siječnja 2004. godine Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificirani su iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Ostali domaći sektori su: organi lokalne države, državna i ostala trgovačka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu. Podsektor ostala trgovačka društva obuhvaća i banke u stečaju. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se u sljedeće podsektore: lokalna država, koja obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva, koja obuhvaćaju državna i ostala trgovačka društva, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne institucije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunsnoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1994.	prosinac	4.714,2	6.642,6	6.996,7	17.679,9	16.540,1	27.661,5	11,73	2,20	3,83	2,26	11,84	3,45
1995.	prosinac	6.744,1	8.234,9	8.503,2	24.623,0	21.576,3	32.819,5	2,97	0,89	1,54	3,41	1,00	1,88
1996.	prosinac	8.770,4	11.368,9	11.494,9	36.701,1	24.960,4	33.831,2	11,35	7,83	7,67	4,88	-5,41	-11,61
1997.	prosinac	10.346,1	13.731,4	13.848,8	50.742,0	33.829,0	48.863,4	7,86	3,93	3,85	2,16	4,98	4,96
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.883,8	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	prosinac	30.586,2	33.888,7	34.630,9	128.893,1	96.121,7	111.661,4	8,90	1,78	1,93	0,14	3,11	0,66
2004.	prosinac	33.924,4	34.562,1	35.186,5	139.947,7	108.205,1	127.308,6	8,69	2,86	2,68	0,23	2,15	1,99
2005.	prosinac	40.390,8	38.817,1	39.855,4	154.647,0	131.343,2	149.168,3	9,38	4,34	3,87	-0,02	1,84	1,94
2006.	rujan	42.368,1	44.047,0	44.822,7	176.751,9	151.194,8	172.299,2	0,38	-2,10	-2,14	1,46	1,69	2,05
	listopad	43.414,6	45.502,0	46.358,9	180.585,5	150.555,8	174.595,6	2,47	3,30	3,43	2,17	-0,42	1,33
	studeni	44.907,1	46.322,2	47.219,7	179.636,1	149.780,9	178.048,7	3,44	1,80	1,86	-0,53	-0,51	1,98
	prosinac	46.331,2	48.521,0	49.141,7	182.458,6	154.844,1	183.379,5	3,17	4,75	4,07	1,57	3,38	2,99
2007.	siječanj	43.729,2	45.965,6	46.605,6	183.027,9	154.799,8	184.322,9	-5,62	-5,27	-5,16	0,31	-0,03	0,51
	veljača	44.284,7	45.410,8	46.089,0	182.698,5	154.776,8	186.515,0	1,27	-1,21	-1,11	-0,18	-0,01	1,19
	ožujak	45.565,2	46.753,3	47.411,2	185.021,5	155.897,7	191.582,3	2,89	2,96	2,87	1,27	0,72	2,72
	travanj	45.589,9	47.852,4	48.495,5	187.054,2	156.417,0	194.132,5	0,05	2,35	2,29	1,10	0,33	1,33
	svibanj	46.564,7	48.677,0	49.327,4	189.643,1	159.479,1	196.560,0	2,14	1,72	1,72	1,38	1,96	1,25
	lipanj	48.416,1	51.560,7	52.188,8	194.446,1	162.586,3	199.620,1	3,98	5,92	5,80	2,53	1,95	1,56
	srpanj	48.931,4	54.142,1	54.918,2	201.254,3	163.498,0	199.132,8	1,06	5,01	5,23	3,50	0,56	-0,24
	kolovoz	48.791,2	53.735,4	54.528,0	207.386,8	163.275,5	200.401,2	-0,29	-0,75	-0,71	3,05	-0,14	0,64

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine provedena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod banaka. Novčana masa M1a obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod banaka.

Ukupna likvidna sredstva M4 obuhvaćaju novčanu masu M1, štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 mil. kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.055,8 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će uspoređivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII. ^a	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
AKTIVA										
1. Inozemna aktiva (neto)	48 661,3	32.817,4	32.771,4	31.742,6	23.303,8	27.614,5	29.123,8	31.859,8	37.756,3	44.111,3
2. Plasmani	87 637,6	112.518,9	126.372,0	141.278,1	168.427,7	200.328,9	209.243,1	215.740,2	218.028,5	219.778,8
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	12 673,1	15.055,2	14.710,6	13.969,6	19.259,4	16.949,4	17.660,8	16.120,0	18.895,7	19.377,6
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	74 513,0	96.329,0	110.467,8	125.790,7	147.414,3	181.031,9	189.738,0	197.749,9	197.408,8	198.568,8
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	170,2	219,5	431,8	624,0	592,2	1.029,5	675,0	476,8	454,8	570,4
2.4. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	281,4	915,3	761,8	893,9	1.161,8	1.318,1	1.169,3	1.393,5	1.269,1	1.262,1
Ukupno (1+2)	136 298,9	145.336,3	159.143,4	173.020,7	191.731,5	227.943,3	238.366,9	247.599,9	255.784,8	263.890,1
PASIVA										
1. Novčana masa	23 703,5	30.869,8	33.888,7	34.562,1	38.817,1	48.521,0	46.753,3	51.560,7	54.142,1	53.735,4
2. Štedni i oročeni depoziti	10 213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	27.992,1	44.836,8	46.765,9	49.832,0	50.364,3	51.297,6
3. Devizni depoziti	71 836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	86.760,8	88.256,7	90.699,6	92.041,8	95.950,9	101.717,9
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	317,8	216,3	598,4	1.163,5	1.077,0	844,1	802,7	1.011,6	797,1	635,8
5. Ograničeni i blokirani depoziti	1 926,2	1.729,5	1.721,6	2.067,0	2.092,3	2.504,5	2.753,5	2.757,9	2.499,2	2.401,0
6. Ostalo (neto)	28 301,4	27.465,1	28.528,7	31.006,1	34.992,2	42.980,2	50.592,0	50.396,0	52.031,3	54.102,3
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	136 298,9	145.336,3	159.143,4	173.020,7	191.731,5	227.943,3	238.366,9	247.599,9	255.784,8	263.890,1

^a U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 165,5 milijuna kuna. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 63,8 milijuna kuna. Analogno, na osnovi pripisa obračunatih kamata obveze HNB-a prema inozemstvu povećane su za 6,4 milijuna kuna, a obveze na osnovi izdvajanja devizne obvezne pričuve za 8,6 milijuna kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod banaka (stavka Depozitni novac iz Konsolidirane bilance banaka, Tablica D1.).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj banaka	Banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1994.	prosinac	50	13	21	6	6	2	2	33	22	9	2
1995.	prosinac	53	15	20	7	7	2	2	21	7	13	1
1996.	prosinac	57	10	26	6	9	4	2	22	10	11	1
1997.	prosinac	60	4	28	9	8	9	2	33	12	18	3
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2
2003.	prosinac	42	2	13	8	5	8	6	7	3	2	2
2004.	prosinac	39	1	12	9	6	5	6	6	3	3	–
2005.	prosinac	36	1	10	6	8	5	6	3	2	1	–
2006.	rujan	35	2	7	7	7	4	8	3	2	1	–
	listopad	35	2	7	4	10	4	8	3	2	1	–
	studen	35	2	7	5	9	4	8	3	2	1	–
	prosinac	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
2007.	siječanj	35	2	7	4	10	4	8	3	2	1	–
	veljača	35	2	7	4	10	4	8	3	2	1	–
	ožujak	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
	travanj	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
	svibanj	35	2	5	5	11	4	8	3	2	1	–
	lipanj	35	2	5	5	11	3	9	2	1	1	–
	srpanj	35	2	5	5	10	4	9	2	1	1	–
	kolovoz	35	2	5	5	9	5	9	2	1	1	–

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj banaka i štedionica u prijelaznom razdoblju, koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci banaka. Monetarnom statistikom obuhvaćene su i institucije u likvidaciji, a do veljače 2005. godine i institucije koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije.

Posebna pravila izvješćivanja vrijedila su za štedionice do lipnja 1995. godine. Štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju, tako da su u podacima do lipnja 1995. obuhvaćene samo štedionice koje su o svom poslovanju dragovoljno izvješćivale Hrvatsku narodnu banku. Od srpnja 1995. godine podacima su obuhvaćene sve registrirane štedionice.

U tablici se također iskazuje klasifikacija banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	
AKTIVA											
1. Inozemna aktiva	39.308,9	42.058,8	50.118,6	49.373,4	54.862,5	64.088,2	70.279,2	66.973,2	68.683,3	67.507,0	
1.1. Zlato	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
1.2. Posebna prava vučenja	905,8	17,4	5,0	4,8	6,3	5,3	5,7	5,9	9,2	5,3	
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	1,8	1,6	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	
1.4. Efektivna i depoziti po viđenju u stranim bankama	6,1	6,4	5,8	5,7	7,7	7,2	26,3	26,4	26,1	26,1	
1.5. Oročeni depoziti u stranim bankama	25.565,9	28.183,2	25.580,7	24.337,7	28.274,1	33.243,0	38.638,0	35.769,7	36.863,8	35.280,8	
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	12.829,3	13.850,0	24.525,5	25.023,7	26.573,0	30.831,2	31.607,9	31.169,8	31.782,9	32.193,4	
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
2. Potraživanja od središnje države	–	0,5	1,4	3,3	1,4	0,9	–	–	–	0,8	
2.1. Potraživanja u kunama	–	0,5	1,4	3,3	1,4	0,9	–	–	–	0,8	
2.2. Potraživanja u devizama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	229,2	110,6	93,6	82,9	73,4	64,0	64,0	64,0	64,0	68,0	
4. Potraživanja od banaka	18,5	17,9	972,0	408,9	4.215,6	3.911,5	2.639,5	5.670,4	4.954,3	4.915,6	
4.1. Krediti bankama	16,6	17,6	968,9	408,9	4.215,6	3.911,5	2.639,5	5.670,4	4.954,3	4.915,6	
Lombardni krediti	–	–	954,4	–	–	–	–	372,6	–	–	
Kratkoročni kredit za likvidnost	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Ostali krediti	16,6	17,6	14,5	15,0	14,5	14,5	14,7	14,7	14,5	14,5	
Obratne repo transakcije	–	–	–	394,0	4.201,1	3.897,0	2.624,8	5.283,1	4.939,8	4.901,1	
4.2. Dospjela nenaplaćena potraživanja	1,9	0,3	3,1	–	–	–	–	–	–	–	
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Ukupno (1+2+3+4+5)	39.556,6	42.187,7	51.185,6	49.868,5	59.153,0	68.064,6	72.982,8	72.707,6	73.701,7	72.491,5	
PASIVA											
1. Primarni novac	17.803,2	23.027,9	30.586,2	33.924,4	40.390,8	46.331,2	45.565,2	48.416,1	48.931,4	48.791,2	
1.1. Gotov novac izvan banaka	8.507,4	9.680,9	10.573,1	10.955,6	12.163,8	14.609,3	14.381,9	16.079,8	16.763,3	16.497,8	
1.2. Blagajne banaka	538,8	1.214,8	1.683,2	1.871,0	2.210,7	2.698,0	2.318,8	2.996,6	2.864,7	2.949,1	
1.3. Depoziti banaka	8.741,5	12.109,4	18.329,3	21.082,6	26.016,3	29.023,9	28.864,5	29.339,7	29.303,4	29.344,3	
Računi za namiru banaka	2.450,1	3.923,4	5.616,0	6.408,2	8.411,1	8.535,7	7.652,1	7.722,5	7.511,4	7.356,6	
Izdvojena obvezna pričuva	6.291,4	8.186,0	12.603,9	14.674,4	17.605,2	20.478,2	21.212,4	21.433,7	21.784,5	21.843,2	
Upisani obvezni blagajnički zapisi HNB-a	–	–	109,4	–	–	–	–	167,4	0,0	144,5	
Prekonoćni depoziti	–	–	–	–	–	10,0	–	16,0	7,5	–	
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	15,5	19,1	–	–	–	–	–	–	–	–	
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora ^b	0,1	3,5	0,6	15,1	–	–	–	–	–	–	
2. Ograničeni i blokirani depoziti	6.030,5	7.091,2	6.699,2	10.777,1	13.551,8	16.633,5	21.683,8	18.771,0	19.322,0	17.499,9	
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	5.705,1	7.042,3	6.686,6	10.764,7	13.495,9	16.576,7	21.616,1	18.711,0	19.285,6	17.470,9	
2.2. Ograničeni depoziti	325,4	49,0	12,6	12,4	55,9	56,9	67,7	60,0	36,4	29,0	
2.3. Blokirani devizni depoziti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
3. Inozemna pasiva	1.597,5	195,7	2.798,0	18,1	18,9	18,9	15,7	17,0	15,6	15,7	
3.1. Krediti MMF-a	1.025,5	2,8	0,0	–	–	–	–	–	–	–	
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	12,2	12,6	19,6	18,1	18,9	18,9	15,7	17,0	15,6	15,7	
3.3. Obveze prema stranim bankama ^a	559,8	180,2	2.778,5	–	–	–	–	–	–	–	
4. Depoziti središnje države	1.752,1	768,1	1.551,1	263,2	332,2	188,0	175,0	288,0	115,1	351,4	
4.1. Depozitni novac	1.752,1	608,3	600,2	228,0	319,0	174,5	143,3	262,1	90,8	202,7	
Depozitni novac Republike Hrvatske	1.564,8	569,5	548,5	123,0	246,3	138,6	134,1	160,6	75,3	81,0	
Depozitni novac republičkih fondova	187,3	38,7	51,7	105,0	72,7	35,9	9,1	101,6	15,5	121,6	
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	–	–	950,9	35,2	13,2	13,5	31,8	25,8	24,3	148,7	
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	–	159,9	–	–	–	–	–	–	–	–	
5. Blagajnički zapisi HNB-a	6.372,3	6.212,4	4.920,2	–	–	–	–	–	–	–	
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	3.458,9	4.986,2	–	–	–	–	–	–	–	–	
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	2.913,4	1.226,3	4.920,2	–	–	–	–	–	–	–	
6. Kapitalni računi	6.425,2	5.353,5	5.039,0	5.096,5	5.357,4	5.408,8	6.066,1	5.760,5	5.866,5	6.365,5	
7. Ostalo (neto)	–424,2	–461,1	–408,1	–210,8	–498,2	–515,8	–523,0	–545,0	–549,0	–532,1	
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	39.556,6	42.187,7	51.185,6	49.868,5	59.153,0	68.064,6	72.982,8	72.707,6	73.701,7	72.491,5	

^a Od listopada 2001. do svibnja 2003. Obveze prema stranim bankama obuhvaćaju i obveze na osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata.^b Od prosinca 2002. računi SDA kod HNB-a za bruto i neto namire kupovine vrijednosnih papira reklasificirani su iz sektora "središnja država" u sektor "ostale financijske organizacije".

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvna pozicija kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročeni depoziti kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmani u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je na snazi od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj, pa se u okviru te stavke iskazuju samo dospjela potraživanja od državnog proračuna nastala na osnovi obavljanja platnog prometa, te na osnovi obveza izvršenih prema Međunarodnome monetarnom fondu i stranim bankama. Do travnja 2001. godine u kunske kredite državnog proračunu bili su svrstavani kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na osnovi posebnih uredbi Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna, dok je stavka Devizni kredit državnog proračunu bila protustavka obvezi prema Međunarodnome monetarnom fondu nastaloj na osnovi sukcesije članstva u toj instituciji.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući banke u stečaju.

Potraživanja od banaka su krediti bankama i dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka. Krediti bankama su lombardni krediti, kratkoročni krediti za likvidnost, ostali krediti te obratne repo transakcije. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti su: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani prijašnjih godina (inicijalni krediti, predsanacijski krediti), dospjeli, a nenaplaćeni krediti te depoziti banaka kod HNB-a. Od travnja 2005. godine obratne repo transakcije provode se tjedno. Dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namiru (do polovine 1994.) te neurednosti banaka pri izdavanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenim od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Pri re-

klasifikaciji štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajnama banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namiru banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke (u koja je od ožujka 2006. uključena i posebna obvezna pričuva izdvojena na obveze po izdanim vrijednosnim papirima), obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke te prekonoćni depoziti banaka. Depoziti ostalih bankarskih institucija su do rujna 2003. godine novčana sredstva na računima za namiru stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuće obračunate kamate, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Na određene devizne izvore sredstava banke izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na posebne račune HNB-a, a od kolovoza 2004. i graničnu obveznu pričuvu. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na temelju propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečaju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i rashoda.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajne banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
AKTIVA										
1. Pričuve banaka kod središnje banke	15.002,7	20.373,5	26.783,7	33.718,2	41.775,2	48.384,7	52.798,5	51.043,8	51.463,0	49.757,8
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	9.306,2	13.340,0	20.103,4	22.962,9	28.283,1	31.814,1	31.188,9	32.339,4	32.185,7	32.296,6
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	5.696,5	7.033,5	6.680,2	10.755,3	13.492,1	16.570,6	21.609,6	18.704,4	19.277,3	17.461,2
2. Inozemna aktiva	32.807,6	25.977,8	35.382,9	43.551,0	35.572,5	39.621,2	35.925,8	37.419,8	36.344,3	38.841,2
3. Potraživanja od središnje države	20.059,9	21.917,7	21.543,6	21.051,3	28.877,2	27.936,8	28.349,3	29.216,2	31.341,1	32.050,3
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	74.283,8	96.218,4	110.374,3	125.707,9	147.340,9	180.967,8	189.674,0	197.685,9	197.344,8	198.500,7
4.1. Potraživanja od lokalne države	1.280,0	1.422,4	1.563,1	1.787,9	1.767,2	1.892,0	1.902,7	2.074,7	2.045,2	2.064,2
4.2. Potraživanja od trgovačkih društava	42.882,0	51.723,4	53.809,8	58.643,3	67.017,9	83.386,5	87.190,4	90.980,4	89.291,0	88.748,2
4.3. Potraživanja od stanovništva	30.121,9	43.072,6	55.001,4	65.276,7	78.555,7	95.689,3	100.580,9	104.630,7	106.008,6	107.688,4
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	170,2	219,5	431,8	624,0	592,2	1.029,5	675,0	476,8	454,8	570,4
6. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	281,4	915,3	761,8	893,9	1.161,8	1.318,1	1.169,3	1.393,5	1.269,1	1.262,1
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	142.605,6	165.622,2	195.278,0	225.546,2	255.319,8	299.258,1	308.591,8	317.235,9	318.217,1	320.982,5
PASIVA										
1. Depozitni novac	15.180,6	21.166,2	23.315,0	23.591,3	26.653,3	33.911,7	32.371,4	35.480,8	37.378,7	37.237,6
2. Štedni i oročeni depoziti	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	27.992,1	44.836,8	46.765,9	49.832,0	50.364,3	51.297,6
3. Devizni depoziti	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	86.760,8	88.256,7	90.699,6	92.041,8	95.950,9	101.717,9
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	317,8	216,3	598,4	1.163,5	1.077,0	844,1	802,7	1.011,6	797,1	635,8
5. Inozemna pasiva	21.857,8	35.023,5	49.932,0	61.163,7	67.112,3	76.076,0	77.065,5	72.516,2	67.255,7	62.221,3
6. Depoziti središnje države	5.634,7	6.094,9	5.283,3	6.821,3	9.287,0	10.800,4	10.513,4	12.808,2	12.330,3	12.322,2
7. Krediti primljeni od središnje banke	16,6	17,6	968,9	408,9	4.215,6	3.911,4	2.639,5	5.670,4	4.954,3	4.915,6
8. Ograničeni i blokirani depoziti	1.600,8	1.680,5	1.709,0	2.054,6	2.036,4	2.447,6	2.685,7	2.697,9	2.462,8	2.372,0
9. Kapitalni računi	25.455,1	26.323,2	27.389,5	28.666,4	32.665,7	40.805,1	45.886,2	46.901,3	48.475,0	50.276,1
10. Ostalo (neto)	-9.507,8	-9.955,6	-8.324,2	-2.546,3	-2.480,4	-2.631,7	-838,2	-1.724,3	-1.751,9	-2.013,7
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	142.605,6	165.622,2	195.278,0	225.546,2	255.319,8	299.258,1	308.591,8	317.235,9	318.217,1	320.982,5

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

U konsolidiranu bilancu banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajnama i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na deviznim računima Hrvatske narodne banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te nebankarskim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po videnju te

kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po videnju, devizni oročeni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) banaka prema središnjoj državi.

Krediti primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalni računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog uskladjivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjene za neraspoređene račune aktive, uključujući fer vrijednost deriviranih financijskih instrumenata.

Tablice D2 – D12

Ovaj skup tablica (osim Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
1. Devizna inozemna aktiva	32.763,6	25.924,4	35.261,9	43.428,1	35.457,9	39.454,5	35.731,3	36.988,8	35.910,6	38.401,5
1.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	31.660,3	21.333,5	31.877,6	35.911,0	27.228,5	30.404,1	26.688,4	28.160,2	27.813,0	31.206,1
Efektivni strani novac	7.324,7	1.019,8	1.268,6	1.190,0	1.136,1	1.232,1	1.022,9	1.509,6	1.591,6	1.376,6
Tekući računi	1.231,9	757,7	1.057,0	906,2	860,2	870,1	930,6	1.157,0	906,4	799,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	21.765,2	17.569,8	27.969,4	30.943,7	20.874,6	23.509,4	20.355,5	21.235,1	21.075,2	24.837,3
Vrijednosni papiri	1.008,5	1.690,2	1.364,2	2.674,1	4.197,0	4.441,5	4.099,5	4.019,1	4.001,3	3.954,1
Krediti	290,3	278,7	203,1	189,0	152,9	339,2	268,0	227,7	223,1	222,9
Dionice stranih banaka	39,7	17,2	15,4	8,1	7,8	11,8	11,8	11,7	15,4	15,4
1.2. Potraživanja od stranaca	1.103,3	4.590,8	3.384,4	7.517,1	8.229,4	9.050,4	9.042,9	8.828,6	8.097,6	7.195,4
Potraživanja od stranih država	596,2	3.855,5	2.905,0	7.066,6	7.735,7	8.217,0	8.067,5	7.892,6	7.196,6	6.245,4
Potraživanja od stranih osoba	505,5	733,7	478,9	450,2	493,1	798,1	933,5	913,8	879,4	928,4
Vrijednosni papiri	72,1	191,3	32,1	77,4	68,0	141,5	180,7	159,4	178,4	176,2
Krediti	433,4	542,4	446,8	372,8	425,2	656,6	752,8	754,4	701,0	752,2
Dionice stranih osoba	1,6	1,6	0,4	0,3	0,5	35,3	41,9	22,2	21,6	21,6
2. Kunska inozemna aktiva	44,1	53,4	120,9	122,9	114,6	166,7	194,5	430,9	433,6	439,7
2.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	29,2	19,6	99,1	77,8	71,3	96,9	120,8	348,7	305,1	314,8
2.2. Potraživanja od stranaca	14,8	33,8	21,9	45,1	43,4	69,8	73,6	82,3	128,5	124,9
U tome: Krediti	13,9	33,0	21,0	44,3	42,6	69,2	73,0	81,7	127,9	124,3
Ukupno (1+2)	32.807,6	25.977,8	35.382,9	43.551,0	35.572,5	39.621,2	35.925,8	37.419,8	36.344,3	38.841,2

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

U tablici se iskazuju potraživanja banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivu i kunsku inozemnu aktivu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
1. Kunska potraživanja	17.778,7	18.444,4	18.007,1	16.270,2	20.532,7	22.703,0	23.159,6	24.225,0	24.668,5	25.339,7
1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	16.230,2	16.443,4	16.032,6	14.465,6	17.352,6	18.361,2	18.665,8	19.668,2	20.056,0	20.631,3
Vrijednosni papiri	15.403,2	13.989,1	11.770,0	11.779,1	16.037,7	14.546,7	15.839,5	15.598,9	15.963,9	16.505,3
U tome: Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	3.420,1	2.473,5	1.531,9	532,0	20,6	8,3	6,6	6,9	6,4	6,1
Krediti	826,9	2.454,3	4.262,6	2.686,5	1.314,9	3.814,5	2.826,4	4.069,3	4.092,0	4.126,0
1.2. Potraživanja od republičkih fondova	1.548,5	2.001,0	1.974,5	1.804,6	3.180,1	4.341,9	4.493,8	4.556,8	4.612,5	4.708,3
Vrijednosni papiri	560,1	560,7	723,6	621,1	–	–	1,7	–	9,2	3,0
Krediti	988,4	1.440,3	1.250,9	1.183,5	3.180,1	4.341,9	4.492,0	4.556,8	4.603,3	4.705,4
2. Devizna potraživanja	2.281,2	3.473,3	3.536,4	4.781,1	8.344,5	5.233,8	5.189,7	4.991,2	6.672,6	6.710,7
2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	1.390,9	2.359,1	3.196,9	3.548,4	7.241,0	4.624,4	4.604,3	4.417,7	6.160,9	6.203,2
Vrijednosni papiri	1.065,5	1.733,4	1.805,4	1.117,0	1.248,1	429,0	393,5	267,5	257,6	276,1
Krediti	325,5	625,7	1.391,5	2.431,3	5.992,8	4.195,4	4.210,8	4.150,2	5.903,3	5.927,1
2.2. Potraživanja od republičkih fondova	890,3	1.114,2	339,5	1.232,8	1.103,5	609,4	585,4	573,5	511,7	507,5
Vrijednosni papiri	75,4	195,0	96,4	163,1	144,2	109,2	109,5	115,9	74,2	74,5
Krediti	814,8	919,2	243,1	1.069,7	959,3	500,2	475,9	457,6	437,5	433,0
Ukupno (1+2)	20.059,9	21.917,7	21.543,6	21.051,3	28.877,2	27.936,8	28.349,3	29.216,2	31.341,1	32.050,3

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od središnje države. U kuskim potraživanjima od Republike Hrvatske

stavka Vrijednosni papiri obuhvaća i Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
1. Kunska potraživanja	66.626,8	85.418,7	100.365,0	114.635,7	133.603,5	166.755,1	175.605,5	183.820,8	183.395,6	184.807,6
1.1. Instrumenti tržišta novca	544,7	1.394,7	1.314,1	2.510,0	2.329,9	1.980,7	1.902,5	1.959,6	1.945,3	1.887,6
1.2. Obveznice	7,7	72,4	56,2	559,8	361,6	1.088,8	1.102,8	895,0	830,4	672,7
1.3. Krediti	62.180,6	80.887,6	96.081,7	109.523,9	128.882,3	161.694,2	170.520,1	178.827,5	178.471,4	180.130,3
1.4. Dionice	3.893,8	3.064,0	2.912,9	2.042,0	2.029,6	1.991,4	2.080,0	2.138,7	2.148,5	2.117,1
2. Devizna potraživanja	7.657,0	10.799,8	10.009,3	11.072,2	13.737,4	14.212,8	14.068,5	13.865,0	13.949,1	13.693,1
2.1. Vrijednosni papiri	126,6	243,2	130,6	213,5	307,6	221,1	214,8	194,6	246,7	218,6
2.2. Krediti	7.530,5	10.556,6	9.878,7	10.858,6	13.429,8	13.991,6	13.853,7	13.670,4	13.702,4	13.474,5
Ukupno (1+2)	74.283,8	96.218,4	110.374,3	125.707,9	147.340,9	180.967,8	189.674,0	197.685,9	197.344,8	198.500,7

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumen-

tima: instrumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfaiting od siječnja 2004. godine), krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
KUNSKI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	1.815,4	3.894,6	5.513,5	3.870,0	4.495,0	8.156,4	7.318,4	8.626,1	8.695,3	8.831,4
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	826,9	2.454,3	4.262,6	2.686,5	1.314,9	3.814,5	2.826,4	4.069,3	4.092,0	4.126,0
1.2. Krediti republičkim fondovima	988,4	1.440,3	1.250,9	1.183,5	3.180,1	4.341,9	4.492,0	4.556,8	4.603,3	4.705,4
2. Krediti lokalnoj državi	1.069,1	1.202,9	1.485,1	1.701,9	1.613,9	1.720,3	1.728,4	1.859,2	1.838,4	1.853,4
3. Krediti trgovačkim društvima	31.049,4	36.708,1	39.777,4	42.844,7	49.105,9	64.666,3	68.619,5	72.708,9	70.992,1	70.947,5
4. Krediti stanovništvu	30.062,1	42.976,6	54.819,3	64.977,2	78.162,4	95.307,6	100.172,2	104.259,4	105.640,9	107.329,4
U tome: Stambeni krediti	9.450,0	12.363,4	16.896,2	21.397,9	27.571,1	36.927,3	39.266,0	41.083,2	41.944,6	42.849,9
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	34,7	17,6	82,3	154,5	46,5	304,4	100,5	63,3	62,2	29,7
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	240,9	521,3	427,9	558,0	591,8	854,4	675,0	773,9	673,4	644,6
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	64.271,6	85.321,1	102.105,4	114.106,4	134.015,6	171.009,4	178.614,0	188.290,8	187.902,3	189.635,9
DEVIZNI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	1.140,3	1.544,9	1.634,7	3.501,0	6.952,1	4.695,6	4.686,7	4.607,8	6.340,9	6.360,1
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	325,5	625,7	1.391,5	2.431,3	5.992,8	4.195,4	4.210,8	4.150,2	5.903,3	5.927,1
1.2. Krediti republičkim fondovima	814,8	919,2	243,1	1.069,7	959,3	500,2	475,9	457,6	437,5	433,0
2. Krediti lokalnoj državi	179,1	152,3	47,1	31,9	63,0	11,3	10,1	10,0	8,7	8,7
3. Krediti trgovačkim društvima	7.291,7	10.308,3	9.649,4	10.527,3	12.973,5	13.598,5	13.435,0	13.289,1	13.326,0	13.106,8
4. Krediti stanovništvu	59,7	96,0	182,1	299,5	393,3	381,8	408,7	371,3	367,7	359,0
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	–	1,2	174,3	52,9	19,9	68,1	220,5	27,9	3,0	122,7
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	–	28,3	58,8	255,3	512,3	360,5	378,0	469,0	444,4	462,2
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	8.670,7	12.131,0	11.746,4	14.667,8	20.914,1	19.115,9	19.139,0	18.775,1	20.490,7	20.419,5
UKUPNO (A+B)	72.942,3	97.452,1	113.851,8	128.774,2	154.929,7	190.125,3	197.753,0	207.065,9	208.393,0	210.055,5

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kunskim i deviznim kreditima ba-

naka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski najam (leasing), izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja, a do prosinca 2003. godine i faktoring i forfaiting.

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
1. Lokalna država	907,0	1.910,4	2.006,2	2.020,7	1.688,7	1.803,8	1.528,8	1.689,2	1.688,1	1.911,1
2. Trgovačka društva	8.981,6	12.344,5	12.872,9	12.036,9	13.344,2	16.668,6	14.586,5	15.628,9	16.984,7	16.656,9
3. Stanovništvo	4.872,0	6.307,4	7.873,1	8.773,0	10.728,3	14.257,8	14.813,8	16.780,2	17.190,2	17.227,1
4. Ostale bankarske institucije	17,0	42,1	98,9	245,4	322,1	485,1	446,3	344,4	385,0	317,0
5. Nebankarske financijske institucije	407,1	568,1	468,1	517,5	571,3	697,6	996,8	1.039,6	1.131,7	1.126,3
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-4,2	-6,4	-4,2	-2,2	-1,3	-1,2	-0,8	-1,5	-0,8	-0,7
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	15.180,6	21.166,2	23.315,0	23.591,3	26.653,3	33.911,7	32.371,4	35.480,8	37.378,7	37.237,6

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i

tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija umanjeno za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
1. Štedni depoziti	2.006,8	2.236,2	2.527,9	2.233,9	2.493,6	2.905,6	2.919,9	3.145,7	3.151,4	3.077,0
1.1. Lokalna država	118,3	14,8	14,4	4,6	2,7	2,8	2,9	2,1	2,9	2,8
1.2. Trgovačka društva	88,0	213,3	190,5	38,8	101,6	110,3	131,9	148,8	193,8	168,9
1.3. Stanovništvo	1.712,2	1.996,3	2.288,8	2.190,5	2.388,3	2.792,4	2.785,0	2.989,7	2.949,7	2.900,3
1.4. Ostale bankarske institucije	20,8	0,0	–	–	–	–	–	5,0	5,0	5,0
1.5. Nebankarske financijske institucije	67,5	11,8	34,2	0,0	1,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	8.206,3	10.764,9	15.842,9	20.245,4	25.498,4	41.931,3	43.846,0	46.686,3	47.212,9	48.220,6
2.1. Lokalna država	340,7	482,8	551,6	550,8	508,7	491,8	865,8	1.012,7	1.136,9	1.210,3
2.2. Trgovačka društva	3.618,3	4.633,6	7.165,3	8.698,5	8.222,5	14.715,4	15.837,4	16.805,2	17.139,0	18.574,9
2.3. Stanovništvo	2.554,1	3.793,8	6.194,5	9.321,4	13.254,9	20.755,0	20.052,5	19.616,9	19.694,0	19.419,3
2.4. Ostale bankarske institucije	24,7	58,4	129,3	215,9	931,9	2.697,9	4.092,5	5.487,8	5.734,9	4.462,0
2.5. Nebankarske financijske institucije	1.668,5	1.796,3	1.802,2	1.458,8	2.580,4	3.271,3	2.997,7	3.763,6	3.508,1	4.554,1
Ukupno (1+2)	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	27.992,1	44.836,8	46.765,9	49.832,0	50.364,3	51.297,6

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka.

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
1. Štedni depoziti	23.748,8	21.074,4	21.547,0	22.144,6	22.641,0	22.698,6	22.177,8	22.030,7	22.969,0	24.198,4
1.1. Lokalna država	13,2	12,2	14,7	15,6	11,9	30,8	13,5	26,9	13,6	13,5
1.2. Trgovačka društva	2.884,2	3.346,7	3.620,2	4.273,2	4.408,3	4.589,7	4.625,3	4.414,8	5.038,5	5.323,6
1.3. Stanovništvo	20.688,3	17.537,3	17.690,2	17.708,9	17.933,6	17.609,9	16.970,0	17.054,7	17.352,2	18.131,3
1.4. Ostale bankarske institucije	23,9	34,7	9,0	15,4	116,0	276,7	170,1	184,3	269,0	332,5
1.5. Nebankarske financijske institucije	139,2	143,5	212,9	131,6	171,3	191,4	399,0	350,0	295,7	397,4
2. Oročeni depoziti	48.088,1	50.980,3	54.488,4	59.598,3	64.119,7	65.558,1	68.521,8	70.011,0	72.981,8	77.519,5
2.1. Lokalna država	1,7	9,5	3,8	0,3	3,2	1,9	2,2	2,2	2,2	2,2
2.2. Trgovačka društva	4.619,1	6.009,6	7.154,0	8.518,6	8.154,2	7.086,2	7.210,4	7.620,3	9.297,9	10.322,7
2.3. Stanovništvo	42.705,4	44.159,2	46.805,1	50.636,0	55.036,1	57.210,8	59.952,2	60.459,0	61.602,3	63.577,3
2.4. Ostale bankarske institucije	11,5	41,5	21,7	20,7	242,0	366,2	449,3	565,1	667,5	1.234,5
2.5. Nebankarske financijske institucije	750,3	760,5	503,7	422,7	684,2	892,9	907,7	1.364,4	1.412,0	2.382,8
Ukupno (1+2)	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	86.760,8	88.256,7	90.699,6	92.041,8	95.950,9	101.717,9

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju devizni štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih finan-

cijskih institucija kod banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po videnju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a devizni oročeni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	–	5,1	–	–	–	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
2. Obveznice (neto)	104,4	92,8	151,9	170,5	164,9	340,9	395,2	582,8	579,0	548,6
3. Primljeni krediti	213,4	118,4	446,5	993,0	912,1	502,5	406,7	428,0	217,3	86,4
3.1. Lokalna država	–	–	0,9	–	–	–	–	–	–	–
3.2. Trgovačka društva	158,1	46,3	92,7	40,3	40,8	0,0	44,2	25,6	0,0	0,0
3.3. Ostale bankarske institucije	4,6	10,0	222,1	842,8	828,1	492,8	321,2	360,8	203,7	66,3
3.4. Nebankarske financijske institucije	50,7	62,0	130,9	109,9	43,2	9,6	41,3	41,6	13,5	20,0
Ukupno (1+2+3)	317,8	216,3	598,4	1.163,5	1.077,0	844,1	802,7	1.011,6	797,1	635,8

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih

mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani su prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
1. Devizna inozemna pasiva	21.692,7	34.198,5	44.574,3	54.536,7	52.073,3	55.114,3	55.275,1	51.520,3	49.280,1	45.565,9
1.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	16.407,4	28.662,3	38.623,1	48.967,5	45.747,7	48.561,3	48.641,3	44.355,7	41.829,3	38.840,6
Tekući računi	147,1	130,9	266,6	127,6	156,3	195,0	149,5	137,9	158,9	196,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	1.208,3	9.002,9	12.885,2	16.056,8	12.523,1	12.174,1	13.011,8	13.204,3	12.767,9	11.409,9
Kredit	15.052,1	19.528,5	25.471,4	29.369,5	29.775,6	32.903,9	32.169,3	27.736,8	25.628,1	23.950,0
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	2.558,3	2.801,4	2.949,2	2.399,4	1.167,4	820,7	824,9	816,0	163,6	164,1
Obveznice	–	–	–	3.413,6	3.292,6	3.288,3	3.310,7	3.276,8	3.274,5	3.284,6
1.2. Obveze prema strancima	5.285,2	5.536,2	5.951,2	5.569,2	6.325,6	6.553,0	6.633,8	7.164,5	7.450,9	6.725,2
Štedni i oročeni depoziti	3.777,8	4.160,2	4.753,2	5.002,2	5.846,3	6.192,4	6.322,7	6.857,3	7.195,9	6.469,6
Depoziti po viđenju	873,7	875,6	898,6	1.052,5	1.172,9	1.635,8	1.393,4	1.806,9	2.221,8	1.622,7
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	2.904,1	3.284,6	3.854,6	3.949,6	4.673,4	4.556,7	4.929,3	5.050,3	4.974,2	4.846,9
Kredit	1.507,4	1.376,0	1.198,0	567,1	479,3	360,5	311,1	307,3	254,9	255,6
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	39,3	39,7	39,1	0,2	–	–	–	–	–	–
2. Kunska inozemna pasiva	165,1	825,0	5.357,7	6.627,0	15.039,1	20.961,8	21.790,4	20.995,9	17.975,6	16.655,4
2.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	46,9	690,9	5.087,8	6.103,9	14.099,6	20.087,0	20.961,5	20.310,0	17.224,6	15.758,6
Depozitni novac	38,2	53,6	86,4	145,1	179,6	1.438,1	1.443,0	1.083,6	509,7	423,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	4,2	635,8	2.664,1	2.846,9	6.979,5	11.198,8	14.949,2	14.674,0	12.564,2	11.184,8
Kredit	4,5	1,5	2.337,3	3.111,9	6.940,5	7.450,2	4.569,3	4.552,5	4.150,8	4.150,8
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	–	–	405,7	404,0	406,0	401,7	0,0	0,0
2.2. Obveze prema strancima	118,2	134,1	269,9	523,1	939,5	874,8	828,9	685,8	750,9	896,8
Depozitni novac	60,1	56,2	76,8	95,9	180,3	170,1	274,9	229,0	326,0	218,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	58,1	77,9	191,4	419,2	755,2	703,3	551,1	455,3	421,9	675,0
Kredit	–	–	1,7	8,0	4,0	1,4	2,9	1,5	3,0	3,0
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	21.857,8	35.023,5	49.932,0	61.163,7	67.112,3	76.076,0	77.065,5	72.516,2	67.255,7	62.221,3

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i

kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). Stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente koje su upisali inozemni investitori.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
1. Kunski depoziti	3.335,1	4.036,8	4.104,4	5.627,2	7.596,1	9.030,0	9.097,7	10.322,0	10.367,5	10.419,1
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	295,9	634,3	506,4	445,1	605,0	497,5	620,1	1.257,7	991,1	881,2
Depozitni novac	33,9	476,4	448,0	373,3	458,1	366,2	430,6	438,6	423,4	417,5
Štedni depoziti	41,6	3,3	3,0	4,2	1,8	2,1	1,9	1,7	1,5	1,5
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	217,6	153,6	54,2	66,5	144,0	128,1	186,5	816,4	565,2	461,2
Krediti	2,8	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
1.2. Depoziti republičkih fondova	3.039,2	3.402,5	3.598,0	5.182,2	6.991,1	8.532,6	8.477,5	9.064,3	9.376,4	9.537,9
Depozitni novac	214,6	553,2	294,8	266,3	580,2	254,6	227,2	189,5	352,8	375,1
Štedni depoziti	10,8	0,0	0,3	3,5	1,9	14,6	4,4	4,3	2,3	2,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	195,2	144,3	156,2	262,3	251,7	496,7	229,9	331,3	251,8	204,9
Krediti	2.618,6	2.705,0	3.146,7	4.650,0	6.157,3	7.766,7	8.016,0	8.539,2	8.769,6	8.955,6
2. Devizni depoziti	2.299,6	2.058,1	1.178,9	1.194,6	1.690,9	1.770,4	1.415,8	2.486,2	1.962,7	1.903,1
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	2.275,0	1.938,9	1.158,2	891,0	906,2	811,7	760,3	696,6	650,0	632,9
Štedni depoziti	329,8	263,0	198,5	189,7	340,6	264,8	318,7	317,4	305,0	300,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	55,8	293,1	–	23,2	38,7	275,0	205,1	148,0	149,8	135,9
Refinancirani krediti	1.889,5	1.382,8	959,6	678,1	527,0	271,9	236,4	231,3	195,2	196,4
2.2. Depoziti republičkih fondova	24,5	119,2	20,8	303,6	784,7	958,6	655,5	1.789,6	1.312,7	1.270,2
Štedni depoziti	22,9	114,1	20,8	156,5	139,4	93,4	104,7	151,5	207,5	203,4
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	1,6	5,0	–	147,1	25,8	356,2	163,9	474,7	232,1	195,4
Krediti	–	–	–	–	619,6	509,0	386,8	1.163,4	873,1	871,4
Ukupno (1+2)	5.634,7	6.094,9	5.283,3	6.821,8	9.287,0	10.800,4	10.513,4	12.808,2	12.330,3	12.322,2

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti Republike

Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te refinancirane kredite.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
1. Ograničeni depoziti	830,6	1.361,2	1.541,2	2.014,6	2.036,4	2.447,6	2.685,7	2.697,9	2.462,8	2.372,0
1.1. Kunski depoziti	100,3	789,6	730,1	1.267,4	1.277,1	1.427,0	1.551,1	1.440,6	1.335,2	1.348,9
1.2. Devizni depoziti	730,3	571,6	811,1	747,2	759,3	1.020,5	1.134,6	1.257,3	1.127,6	1.023,1
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	770,2	319,3	167,8	40,0	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	1.600,8	1.680,5	1.709,0	2.054,6	2.036,4	2.447,6	2.685,7	2.697,9	2.462,8	2.372,0

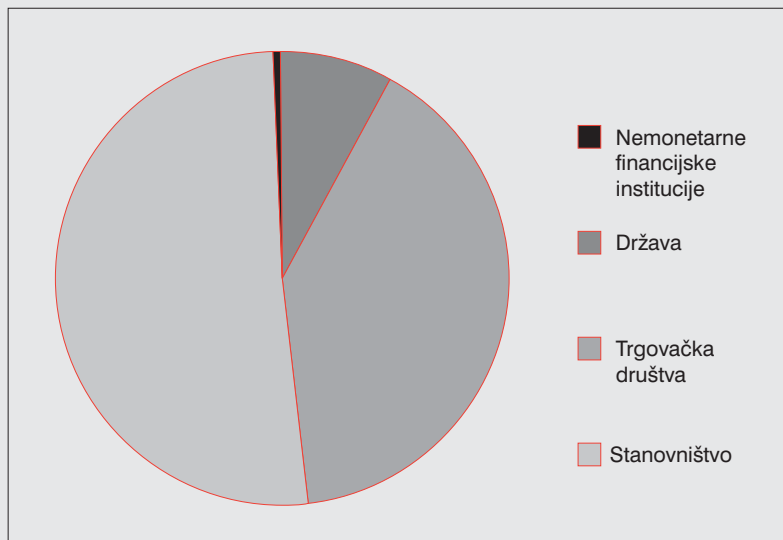
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju ograničeni depoziti (kunski i devizni) i blokirani depoziti stanovništva.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Slika D1.

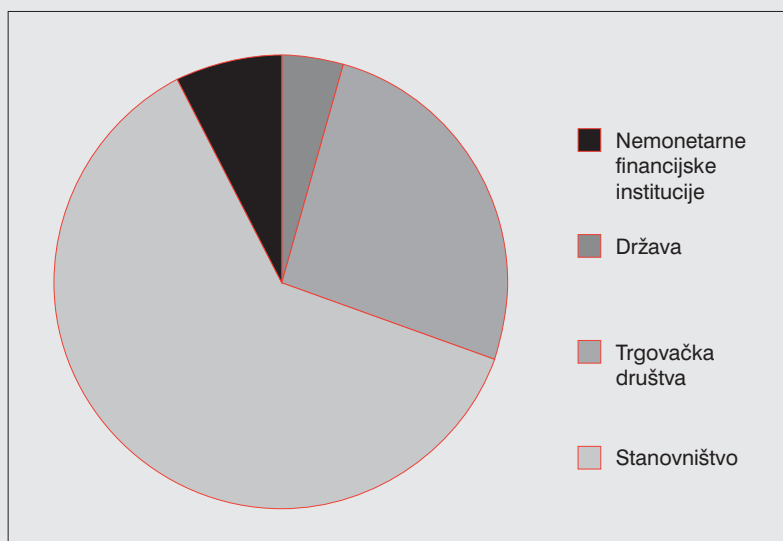
**DISTRIBUCIJA KREDITA BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

kolovoz 2007. godine

Slika D2.

**DISTRIBUCIJA DEPOZITA KOD BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

kolovoz 2007. godine

Napomena:

Sektor "Nemonetarne financijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije.
Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
AKTIVA										
1. Pričuve kod središnje banke	15,5	19,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	1.208,8	1.983,9	3.033,5	3.779,1	4.274,3	4.674,8	4.350,3	4.111,1	4.102,1	4.085,6
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	11,6	93,3	187,9	373,2	575,5	1.296,0	1.492,0	1.712,4	1.799,6	1.877,4
U tome: Potraživanja od stanovništva	11,6	91,3	187,9	373,2	575,5	1.296,0	1.492,0	1.712,4	1.799,6	1.877,4
4. Potraživanja od banaka	18,1	37,2	247,2	824,2	994,4	181,4	52,2	88,8	58,3	52,1
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	1.254,0	2.133,6	3.468,6	4.976,6	5.844,2	6.152,3	5.894,6	5.912,2	5.960,0	6.015,1
PASIVA										
1. Oročeni depoziti	1.137,5	2.012,9	3.265,2	4.728,2	5.514,7	5.803,6	5.588,1	5.555,4	5.589,1	5.643,9
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	10,0	–	11,1	10,7	10,3	61,7	66,1	76,3	76,3	76,5
3. Kapitalni računi	124,0	141,1	159,7	206,7	258,0	244,7	223,0	242,5	254,7	231,6
4. Ostalo (neto)	–17,5	–20,4	32,6	30,8	61,1	42,2	17,5	37,9	40,0	63,1
Ukupno (1+2+3+4)	1.254,0	2.133,6	3.468,6	4.976,6	5.844,2	6.152,3	5.894,6	5.912,2	5.960,0	6.015,1

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama stambenih štedionica. Sva potraživanja i sve obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su novčana sredstva stambenih štedionica u blagajnama, a do rujna 2003. godine i kunska novčana sredstva stambenih štedionica na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju prije svega kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i

depozite kod banaka, uključujući, od listopada 2003. godine, račune za redovno poslovanje kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalni računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke. Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Repo stopa HNB-a ^a	Aktivne kamatne stope					
				Na lombardne kredite ^b	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^b	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenju obveznu priču ^b	Na nepropisno korištena sredstva i dospjele nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1994.	prosinac	8,50	–	18,00	19,00	17,00	14,00	19,00	22,00
1995.	prosinac	8,50	–	25,49	19,00	17,00	–	19,00	22,00
1996.	prosinac	6,50	–	11,00	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1997.	prosinac	5,90	–	9,50	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1998.	prosinac	5,90	–	12,00	19,00	7,00	14,00	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	–	13,00	19,00	–	14,00	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	–	12,00	18,00	–	13,00	18,00	18,00
2001.	prosinac	5,90	–	10,00	–	–	11,00	15,00	18,00
2002.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2003.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2004.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2005.	prosinac	4,50	3,50	7,50 ^c	–	–	8,50 ^c	15,00	15,00
2006.	rujan	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	listopad	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	studeni	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	prosinac	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2007.	siječanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	veljača	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	ožujak	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	travanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	svibanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	lipanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	srpanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	kolovoz	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00

^a Vagani prosjek vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a u izvještajnom mjesecu

^b Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a

^c Od 14. prosinca 2005.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamate po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalag za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite.

Vremenske serije iskazane u tablici sadržavaju određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 prikazani su vagani prosjeci vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama Hrvatske narodne banke u izvještajnom mjesecu.

Podaci iskazani u stupcu 7 do rujna 1994. godine odnose se na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaća-

nja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a založenih u tu svrhu, od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje tijekom jednoga dana.

Podaci iskazani u stupcu 8 odnose se za razdoblje do prosinca 1994. godine na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, a od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na upisane obvezne blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospelja ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospelja				Kamatne stope na prekonoćne depozite kod HNB-a	
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana		Od 364 dana
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1994.	prosinac	5,15	–	9,00	12,00	14,00	–	–	–	–	–	–	–
1995.	prosinac	5,50	16,50	12,00	25,54	27,00	–	–	–	–	–	–	–
1996.	prosinac	5,50	–	–	8,00	9,50	–	–	–	–	–	–	–
1997.	prosinac	4,50	–	–	8,00	9,00	10,00	–	–	–	–	–	–
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–	–
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–	–
2002.	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–	–
2003.	prosinac	1,25	0,50	–	–	–	–	1,75	1,48	–	–	–	–
2004.	prosinac	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2005.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2006.	rujan	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	listopad	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	studeni	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2007.	siječanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	veljača	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	ožujak	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	travanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	svibanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	lipanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	srpanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	kolovoz	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do travnja 2005. godine izdvojena sredstva obvezne pričuve obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na posebnom računu obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke te sredstva koja se, u svrhu održavanja prosječnoga dnevnog stanja obvezne pričuve, izdvajaju na račune za namiru banaka i na poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci za namiru neto pozicije iz Nacionalnoga klirinškog sustava, a od travnja 2005. godine obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (stupac 3).

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske

narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke. Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospelja od 91 dan (stupac 7), odnosno 182 dana (stupac 8).

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

U stupcu 14 iskazuje se kamatna stopa na prekonoćni depozit kod Hrvatske narodne banke.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunata obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunska imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4=5+6	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	26,20	1.826,0	1.826,0	–	188,3	1.779,2	–	5,63	–
1995.	prosinac	30,90	2.431,8	2.431,8	–	826,5	2.215,9	–	7,93	–
1996.	prosinac	35,91	3.652,9	3.652,9	–	–	3.312,0	–	4,99	–
1997.	prosinac	32,02	4.348,8	4.348,8	–	–	3.914,2	–	4,05	–
1998.	prosinac	29,57	13.112,7	3.967,2	9.145,4	57,4	3.469,8	1.467,6	5,28
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	prosinac	18,00	33.615,7	20.040,9	13.574,8	430,1	14.664,1	10.171,3	1,22	1,36
2005.	prosinac	18,00	37.424,5	24.997,9	12.426,6	3.940,2	17.497,7	9.271,4	0,52	0,92
2006.	rujan	17,00	38.846,4	27.505,8	11.340,6	8.182,6	19.253,8	8.510,9	0,52	0,91
	listopad	17,00	39.293,6	27.951,4	11.342,1	6.324,0	19.565,8	8.450,1	0,52	0,91
	studeni	17,00	40.131,9	28.519,5	11.612,4	6.584,1	19.963,5	8.654,2	0,52	0,85
	prosinac	17,00	40.736,4	28.966,1	11.770,4	7.332,5	20.257,0	8.780,9	0,52	1,06
2007.	siječanj	17,00	41.476,3	29.458,6	12.017,7	8.882,2	20.612,0	8.995,3	0,52	0,80
	veljača	17,00	42.175,6	29.856,1	12.319,6	10.594,0	20.899,2	9.262,3	0,52	0,96
	ožujak	17,00	42.639,1	30.136,3	12.502,8	12.195,6	21.095,3	9.415,0	0,52	0,79
	travanj	17,00	42.852,8	30.325,7	12.527,1	12.307,9	21.227,9	9.422,4	0,52	0,82
	svibanj	17,00	43.037,4	30.522,2	12.515,3	11.873,1	21.365,5	9.386,5	0,52	0,76
	lipanj	17,00	42.911,2	30.522,2	12.389,0	10.858,6	21.365,6	9.250,8	0,52	1,03
	srpanj	17,00	43.245,7	30.834,9	12.410,8	9.914,5	21.584,4	9.245,3	0,52	0,97
	kolovoz	17,00	43.516,6	31.062,2	12.454,4	9.068,2	21.743,6	9.212,6	0,52	0,93

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunata obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na svojim računima za namiru i u blagajnama, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuve, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuve, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuve u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U stupcu 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u stra-

noj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na devizne račune Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospelosti do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. godine osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001. godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koji su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu do srpnja 1995. godine te od ožujka 2006. godine posebnu obveznu pričuvu na obveze po izdanim vrijednosnim papirima, obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite te graničnu obveznu pričuvu (od kolovoza 2004. godine).

U stupcu 8 iskazuje se dio ukupne obračunate obvezne pričuve u kunama koji su banke izdvojile na račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke). Od travnja 2005. godine postotak izdvajanja kuskog dijela obvezne pričuve je fiksni i iznosi 70%.

U stupcu 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti koji su banke izdvojile na devizne račune Hrvatske

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Trezorski zapisi MF-a u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1994.	prosinac	119,5	1,72	393,7	210,2	–	–
1995.	prosinac	49,4	0,63	199,4	218,7	–	–
1996.	prosinac	267,9	2,63	98,5	780,9	–	183,8
1997.	prosinac	396,3	2,92	32,7	728,9	–	260,7
1998.	prosinac	221,9	1,65	445,5	850,4	1.377,4	141,3
1999.	prosinac	179,6	1,30	1.183,6	1.311,1	1.507,6	373,9
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.485,3	1.692,7	2.006,5
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	0,0	4.316,0	3.073,2
2004.	prosinac	1.495,5	26.126,1	2,64	0,0	0,0	0,0	4.581,7
2005.	prosinac	672,5	20.493,4	0,96	0,2	0,0	0,0	4.163,3
2006.	rujan	308,9	17.278,4	0,32	0,0	0,0	0,0	5.322,3
	listopad	403,0	20.011,2	0,41	25,3	0,0	0,0	5.196,8
	studen	483,8	20.020,1	0,49	0,0	0,0	0,0	6.912,6
	prosinac	840,8	20.239,1	0,83	0,0	0,0	0,0	5.993,7
2007.	siječanj	560,9	19.754,3	0,55	0,1	0,0	0,0	6.830,1
	veljača	465,9	17.987,7	0,45	5,8	0,0	0,0	5.731,7
	ožujak	599,2	17.066,6	0,58	5,7	0,0	0,0	4.954,9
	travanj	523,5	17.941,3	0,50	5,8	0,0	0,0	3.990,1
	svibanj	604,4	18.619,1	0,57	5,7	0,0	0,0	2.954,1
	lipanj	862,0	20.836,6	0,81	30,6	0,0	0,0	3.629,0
	srpanj	948,2	22.189,3	0,87	61,0	0,0	0,0	2.502,7
	kolovoz	756,4	24.793,4	0,69	5,7	0,0	0,0	3.766,6

narodne banke. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve obračunatog na osnovi deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, a postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%.

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika kunskih imobiliziranih sredstava, koja uključuju obračunatu obveznu pričuvenu i ostale obvezne depozite kod HNB-a.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na izdvojena sredstva u stranoj valuti, uključujući sredstva granične obvezne pričuve (od kolovoza 2004. godine). Od lipnja 2005. godine Hrvatska narodna banka plaća naknadu po stopi koja je za izdvojena sredstva u američkim dolarima jednaka 50% U.S. Federal Funds Target Rate, a u eurima 50% ECB Minimum Bid Refinance Rate na dan izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

Stupac 3 iskazuje slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao ukupna novčana sredstva banke (na računu za namiru i u blagajni) umanjena za minimalno prosječno stanje na računu za namiru i u blagajni, propisano odlukama Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj va-

luti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnog prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U stupcu 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospjele obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjen za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na novčanom tržištu			Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule								
		Na prekonočne kredite	Na ostale kredite	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
1	2	3	4	5			6	7	8				9
1994.	prosinac	8,50	17,76	15,39	15,43	13,82
1995.	prosinac	27,26	27,15	22,32	22,56	22,23	23,81	23,75	25,58	13,48	13,39	14,38	
1996.	prosinac	9,66	10,72	18,46	19,35	19,18	20,18	19,90	23,12	11,51	11,29	14,28	
1997.	prosinac	8,46	9,49	14,06	14,12	13,17	19,26	19,34	18,11	13,24	12,98	13,75	
1998.	prosinac	10,00	15,91	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	prosinac	1,58	1,89	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88	
2003.	prosinac	5,47	7,02	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69	
2004.	prosinac	3,55	6,02	11,44	11,71	8,33	14,19	14,27	12,29	9,31	6,90	11,16	
2005.	prosinac	2,29	3,61	9,91	9,99	7,71	11,26	13,18	5,35	8,75	6,48	10,35	
2006.	rujan	2,34	3,26	9,45	9,62	7,14	11,00	13,44	4,59	8,52	5,97	9,91	
	listopad	2,13	3,43	9,61	9,86	6,94	11,60	13,54	4,58	8,12	6,09	9,75	
	studen	1,23	3,32	9,50	9,78	6,69	12,28	13,51	4,63	8,05	6,32	9,43	
	prosinac	2,02	3,52	9,07	9,37	6,75	11,84	13,21	4,67	7,53	5,86	9,44	
2007.	siječanj	1,79	3,57	9,56	9,72	6,92	11,96	13,10	4,54	8,54	6,35	9,45	
	veljača	2,19	3,79	9,59	9,83	7,03	12,10	13,18	4,71	8,40	6,79	9,39	
	ožujak	2,68	3,60	8,99	9,45	6,68	12,14	13,17	4,82	7,44	5,79	9,17	
	travanj	3,24	3,76	9,36	9,64	6,80	12,22	13,16	5,08	8,11	6,38	9,07	
	svibanj	3,84	4,27	9,21	9,52	6,74	12,23	13,16	5,55	7,96	6,54	8,79	
	lipanj	5,11	5,54	9,28	9,69	7,03	12,29	13,18	5,12	7,84	6,52	8,77	
	srpanj	4,87	6,50	9,13	9,51	6,77	12,30	13,17	5,34	7,75	6,64	8,45	
	kolovoz	2,85	4,25	9,46	10,02	7,12	12,16	13,23	4,95	7,42	6,53	7,95	
Relativna važnost ^a		-	-	82,83	64,96	27,57	37,39	32,56	4,83	17,87	6,67	11,20	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u stupcima 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, među ostalim, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazivale su se kamatne stope na međubankovnom novčanom tržištu, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine nadalje iskazuju se

kamatne stope na novčanom tržištu izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekonočnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekonočnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvojene kod HNB-a. U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecom na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunati na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima		
		Na kratkoročne kredite					Na dugoročne kredite				Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
		Ukupni prosjek	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu					
							Ukupni prosjek	Stambeni	Ostali				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1994.	prosinac	11,99	12,38	11,65
1995.	prosinac	19,56	21,62	21,09	18,10	14,33	15,79	10,48	17,18	19,06	12,27
1996.	prosinac	18,97	22,56	22,40	27,00	12,12	13,15	11,30	19,50	21,46	10,77
1997.	prosinac	14,40	16,92	17,00	14,02	12,25	13,00	11,02	13,61	14,95	9,71
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	6,95	8,37	5,71
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	7,70	7,49	8,05
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	5,94	5,70	7,27
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44
2003.	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18
2004.	prosinac	6,89	7,25	7,09	8,47	6,77	5,55	7,73	5,71	8,79	5,34	5,92	4,83
2005.	prosinac	6,18	6,52	6,34	7,91	6,07	5,18	6,98	4,95	8,10	5,29	5,28	5,30
2006.	rujan	6,40	6,31	6,09	7,36	6,42	5,80	6,73	4,86	8,15	5,22	5,24	5,19
	listopad	6,38	6,79	6,33	7,98	6,26	6,18	6,31	4,84	7,81	5,52	5,24	5,75
	studen	6,20	5,99	5,74	7,33	6,26	6,14	6,33	4,74	7,74	6,08	5,95	6,33
	prosinac	6,30	6,56	6,29	8,33	6,22	6,21	6,22	4,75	7,57	5,65	6,19	5,34
2007.	siječanj	6,15	6,39	6,11	7,75	6,10	5,84	6,28	4,75	7,73	6,00	6,31	5,64
	veljača	6,31	6,33	6,06	7,60	6,31	6,11	6,40	4,80	7,80	6,01	6,05	5,93
	ožujak	6,33	6,53	6,44	6,80	6,30	6,03	6,44	4,87	7,69	6,12	6,15	6,09
	travanj	6,11	6,69	6,51	7,15	6,01	5,93	6,06	4,85	7,39	6,15	6,17	6,12
	svibanj	6,12	6,56	6,59	6,49	6,05	6,32	5,91	4,90	7,11	6,28	6,41	6,03
	lipanj	5,98	6,54	6,53	6,59	5,89	5,81	5,97	4,86	7,11	6,32	6,32	6,32
	srpanj	6,11	6,33	6,20	7,17	6,05	5,96	6,15	4,92	7,26	6,52	6,58	6,44
	kolovoz	6,46	6,86	6,96	6,19	6,37	6,28	6,46	4,92	7,71	6,71	6,82	6,40
Relativna važnost ^a		13,66	2,53	2,20	0,33	11,13	5,16	5,97	2,68	3,29	3,51	2,63	0,88

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecom na zahtjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima prikazane u stupcima 12, 13 i 14 odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule								
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Na oročene depozite						
				Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite		
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	5,03	3,55	9,65
1995.	prosinac	6,10	3,88	13,65	13,80	10,56	14,28	9,88	10,67	9,62
1996.	prosinac	4,15	2,19	10,19	10,11	9,84	10,26	12,36	15,49	9,88
1997.	prosinac	4,35	2,19	9,10	9,08	9,30	8,96	9,48	11,24	8,06
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23
2003.	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82
2004.	prosinac	1,83	0,74	4,11	4,11	3,93	4,13	4,10	4,65	3,30
2005.	prosinac	1,58	0,61	3,36	3,34	3,89	3,23	4,12	5,04	3,49
2006.	rujan	1,79	0,54	3,45	3,43	4,05	3,27	4,04	4,82	2,60
	listopad	1,85	0,55	3,53	3,51	4,10	3,33	4,36	4,80	3,13
	studenj	1,88	0,55	3,10	2,92	3,99	2,55	3,92	4,79	3,82
	prosinac	1,91	0,56	2,98	2,94	4,10	2,69	4,32	4,98	3,11
2007.	siječanj	2,06	0,54	3,56	3,43	4,15	3,12	4,07	4,72	3,97
	veljača	2,07	0,53	3,46	3,41	4,13	3,12	4,46	4,85	3,65
	ožujak	2,05	0,54	3,48	3,34	4,04	3,10	4,13	4,82	4,02
	travanj	2,06	0,54	3,58	3,44	4,03	3,24	4,28	5,20	4,14
	svibanj	2,16	0,55	3,75	3,65	4,12	3,50	4,32	5,20	4,16
	lipanj	2,40	0,55	4,55	4,52	4,12	4,63	4,75	5,15	4,68
	srpanj	2,45	0,49	4,95	4,86	4,20	5,02	5,88	5,30	6,03
	kolovoz	2,37	0,48	4,25	4,14	4,31	4,10	5,20	5,51	5,13
Relativna važnost ^a		57,00	34,02	19,77	17,71	3,14	14,57	2,06	0,42	1,64

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim ra-

čunima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom			Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju				
						Stanovništva		Trgovačkih društava		
1	2	3	4	5	6	7	EUR	USD	EUR	USD
1994.	prosinac	6,95
1995.	prosinac	12,69	11,46	19,36	4,57	2,82	3,53	4,20	1,10	1,53
1996.	prosinac	9,46	9,56	8,80	5,09	1,44	1,32	1,95	1,47	1,39
1997.	prosinac	7,63	7,24	11,77	4,77	1,75	1,89	2,43	0,83	1,40
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38
2003.	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15
2004.	prosinac	4,17	3,61	5,19	2,65	0,31	0,34	0,22	0,22	0,21
2005.	prosinac	3,99	3,63	4,77	2,61	0,27	0,27	0,17	0,27	0,76
2006.	rujan	4,46	3,88	5,05	2,78	0,25	0,23	0,16	0,33	0,63
	listopad	4,21	3,50	5,66	2,87	0,26	0,23	0,17	0,36	0,69
	studen	3,66	3,52	3,36	2,91	0,25	0,23	0,17	0,34	0,59
	prosinac	3,67	3,30	4,07	2,94	0,25	0,23	0,17	0,32	0,44
2007.	siječanj	3,85	3,98	4,22	2,99	0,25	0,23	0,16	0,37	0,40
	veljača	3,96	3,56	4,31	3,01	0,25	0,23	0,17	0,34	0,46
	ožujak	4,15	3,52	4,46	3,04	0,25	0,23	0,16	0,33	0,45
	travanj	3,85	3,54	4,37	3,13	0,25	0,23	0,16	0,35	0,43
	svibanj	3,71	3,58	4,51	3,11	0,25	0,24	0,17	0,36	0,40
	lipanj	3,89	3,74	4,58	3,08	0,26	0,24	0,17	0,35	0,59
	srpanj	3,68	3,89	4,76	3,22	0,25	0,23	0,17	0,34	0,48
	kolovoz	3,96 ^b	3,79	4,74	3,33	0,26	0,23	0,17	0,33	0,60
Relativna važnost ^a		1,36	1,11	0,24	41,64	22,74	15,84	2,01	4,35	0,53

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 23,12 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnosile su se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite

primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (stupac 3) od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite prikazana u stupcu 6 odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene depozite s valutnom klauzulom, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac 7) jesu stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) jesu iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite											
		Na oročene depozite											
		Ukupni prosjek	Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite				Ukupni prosjek	Na dugoročne depozite				
				Stanovništva		Trgovačkih društava			Stanovništva		Trgovačkih društava		
1	2	12	13	EUR	USD	EUR	USD	18	EUR	USD	21	22	
1994.	prosinac
1995.	prosinac	6,83	6,66	7,10	6,97	5,86	6,68	8,73	8,78	8,81	3,27	4,50	
1996.	prosinac	7,77	6,95	5,65	6,21	9,86	5,47	12,24	7,71	7,97	19,92	1,50	
1997.	prosinac	6,36	6,07	6,03	6,42	5,09	7,10	7,32	7,87	8,71	5,09	6,76	
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92	
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77	
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53	
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23	
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30	
2003.	prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64	
2004.	prosinac	2,85	2,65	3,01	1,69	2,46	2,28	4,20	4,85	3,13	3,61	2,65	
2005.	prosinac	3,07	2,94	2,99	1,76	2,63	4,34	3,69	4,25	0,48	4,39	-	
2006.	rujan	3,53	3,50	3,09	1,89	3,83	5,66	3,74	4,55	1,01	4,06	-	
	listopad	3,71	3,63	3,19	2,02	3,99	5,68	4,25	4,58	2,07	4,37	6,86	
	studen	3,77	3,69	3,20	2,03	4,09	5,68	4,31	4,62	1,79	4,34	4,89	
	prosinac	3,82	3,76	3,16	2,05	4,24	5,84	4,25	4,47	2,26	4,79	4,61	
2007.	siječanj	3,80	3,71	3,19	2,14	4,39	5,78	4,44	4,51	3,32	3,79	6,29	
	veljača	3,86	3,77	3,21	2,15	4,50	5,88	4,45	4,54	3,97	2,65	2,00	
	ožujak	3,87	3,77	3,16	2,08	4,59	5,89	4,47	4,56	3,71	3,95	1,81	
	travanj	3,92	3,84	3,16	2,10	4,74	5,96	4,53	4,59	3,89	4,24	-	
	svibanj	4,00	3,93	3,21	2,09	4,51	5,57	4,52	4,58	3,64	4,17	5,17	
	lipanj	4,05	4,02	3,20	2,16	4,80	5,72	4,30	4,31	3,71	4,94	-	
	srpanj	4,23	4,17	3,28	2,11	4,87	6,02	4,69	4,71	3,84	5,25	2,96	
	kolovoz	4,16	4,05	3,43	2,24	4,67	5,89	4,79	4,80	3,90	5,49	-	
Relativna važnost ^a		18,90	16,24	8,29	0,61	5,89	1,44	2,67	2,45	0,12	0,10	-	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

u milijunima EUR, tekući tečaj

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				
							III.	VI.	VII.	VIII. ^a	IX. ^a
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja											
1. Pravne osobe	5.012,4	4.727,8	6.433,1	7.465,3	8.443,5	14.442,7	1.362,0	1.511,1	2.339,2	1.663,7	1.790,3
2. Fizičke osobe	3.339,9	3.342,6	3.571,6	3.934,4	4.931,8	6.262,7	418,0	452,6	639,3	551,0	843,3
2.1. Domaće fizičke osobe	2.684,5	2.842,0	3.103,3	3.586,1	4.662,6	5.909,4	393,0	385,0	533,3	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	655,4	500,7	468,2	348,3	269,2	353,2	25,0	67,6	106,0	–	–
3. Domaće banke	3.985,8	4.104,5	6.324,4	10.799,3	9.069,9	14.380,1	1.518,0	1.536,5	1.308,3	1.026,7	1.443,3
4. Strane banke	–	697,9	1.430,6	1.426,2	2.602,3	5.056,8	614,0	282,1	346,4	202,0	212,6
5. Hrvatska narodna banka	481,7	294,3	438,3	33,0	0,0	125,5	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	12.819,8	13.167,1	18.197,9	24.110,1	25.106,0	40.439,5	3.912,0	3.782,3	4.633,1	3.443,4	4.289,4
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja											
1. Pravne osobe	8.534,2	9.029,3	10.852,4	11.280,3	13.022,3	17.515,0	1.795,5	1.989,3	2.154,4	2.116,2	2.376,4
2. Fizičke osobe	1.253,5	1.333,6	1.403,1	1.671,1	2.722,5	4.109,1	276,6	199,0	402,8	323,4	214,8
2.1. Domaće fizičke osobe	1.252,3	1.329,7	1.393,1	1.654,5	2.693,9	4.056,4	271,6	191,9	390,5	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	1,2	3,9	10,0	16,6	28,6	52,6	5,0	7,0	12,3	–	–
3. Domaće banke	3.985,8	4.104,5	6.324,4	10.799,3	9.069,9	14.380,1	1.518,0	1.536,5	1.308,3	1.026,7	1.443,3
4. Strane banke	–	334,3	765,3	1.001,1	1.407,1	3.526,1	168,4	371,7	529,4	251,2	359,3
5. Hrvatska narodna banka	915,7	745,3	84,5	543,2	670,8	1.329,5	–	0,0	139,0	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	14.689,2	15.547,0	19.429,7	25.295,0	26.892,7	40.859,7	3.758,5	4.096,5	4.533,9	3.717,5	4.393,7
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A–B)											
1. Pravne osobe	–3.521,8	–4.301,5	–4.419,4	–3.815,1	–4.578,8	–3.072,3	–433,4	–478,2	184,7	–452,5	–586,2
2. Fizičke osobe	2.086,4	2.009,0	2.168,4	2.263,3	2.209,3	2.153,6	141,4	253,7	236,5	227,6	628,5
2.1. Domaće fizičke osobe	1.432,2	1.512,3	1.710,2	1.931,6	1.968,7	1.853,0	121,4	193,1	142,8	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	654,2	496,7	458,2	331,7	240,6	300,6	20,0	60,6	93,7	–	–
3. Strane banke	–	363,6	665,3	425,1	1.195,2	1.530,7	445,6	–89,6	–183,0	–49,2	–146,7
4. Hrvatska narodna banka	–434,0	–451,0	353,8	–510,2	–670,8	–1.204,0	–	–	–139,0	–	–
Ukupno (1+2+3+4)	–1.869,4	–2.379,9	–1.231,8	–1.636,9	–1.845,2	–592,1	153,5	–314,2	99,3	–274,1	–104,3
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke											
Kupnja stranih sredstava plaćanja	536,8	197,5	570,9	145,1	–	3,1	0,2	0,6	0,2	–	0,3
Prodaja stranih sredstava plaćanja	2,6	3,4	94,9	239,3	167,6	441,3	64,9	5,0	–	0,0	3,3

^a Preliminarni podaci

Napomena: U razdoblju od siječnja 1994. do rujna 2001. godine sve transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja u izvješćima banaka dostavljenim HNB-u evidentirane su na osnovi realiziranih kupoprodaja bez obzira na to koliki je bio ugovoreni rok realizacije i u cijelosti su prenesene u sadržaj tablice o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja. Promjenom obuhvata izvješćivanja od 1. listopada 2001. izvješća sadrže podatke o ugovorenim kupoprodajama stranih sredstava plaćanja podijeljenim u promptne poslove, termenske poslove i swap-poslove. Na osnovi toga revidirani su podaci za 2002., 2003. i 2004. godinu, koji sada obuhvaćaju samo podatke o ugovorenim promptnim transakcijama kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja i u kojima strane banke više nisu uključene u grupu "pravne osobe".

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća banaka o trgovanju stranim sredstvima plaćanja i podaci iz statistike platnog prometa s inozemstvom.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima EUR

	2001. ^a	2002. ^a	2003. ^a	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007.	
							1.tr. ^a	2.tr. ^b
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-820,8	-2.098,7	-1.888,8	-1.453,6	-1.988,0	-2.646,5	-2.022,3	-1.349,7
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-1.920,3	-3.250,8	-3.133,3	-2.645,4	-3.171,8	-3.752,7	-2.267,7	-1.612,2
1.1. Prihodi	11.293,4	11.590,1	13.590,1	14.853,6	15.884,1	17.817,5	3.090,1	4.802,2
1.2. Rashodi	-13.213,7	-14.841,0	-16.723,5	-17.499,1	-19.055,9	-21.570,2	-5.357,8	-6.414,4
2. Roba i usluge (3+4)	-1.292,3	-2.673,1	-2.038,1	-1.955,3	-2.200,2	-2.633,8	-2.049,8	-1.014,7
2.1. Prihodi	10.808,8	11.127,9	13.140,6	14.243,5	15.272,9	16.997,7	2.819,4	4.492,6
2.2. Rashodi	-12.101,1	-13.801,0	-15.178,7	-16.198,8	-17.473,2	-19.631,5	-4.869,1	-5.507,3
3. Roba	-4.595,2	-5.957,9	-6.971,2	-6.724,2	-7.518,0	-8.344,2	-2.159,2	-2.534,7
3.1. Prihodi	5.327,5	5.295,6	5.574,7	6.606,8	7.220,3	8.463,6	2.046,3	2.295,2
3.2. Rashodi	-9.922,6	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-14.738,3	-16.807,8	-4.205,5	-4.829,9
4. Usluge	3.302,8	3.284,8	4.933,0	4.768,9	5.317,7	5.710,4	109,4	1.520,0
4.1. Prihodi	5.481,3	5.832,3	7.565,9	7.636,7	8.052,6	8.534,1	773,0	2.197,4
4.2. Rashodi	-2.178,5	-2.547,5	-2.632,8	-2.867,8	-2.734,9	-2.823,7	-663,6	-677,4
5. Dohodak	-627,9	-577,7	-1.095,2	-690,1	-971,5	-1.118,9	-218,0	-597,5
5.1. Prihodi	484,7	462,3	449,5	610,2	611,2	819,8	270,7	309,6
5.2. Rashodi	-1.112,6	-1.040,0	-1.544,7	-1.300,3	-1.582,7	-1.938,7	-488,7	-907,1
6. Tekući transferi	1.099,5	1.152,2	1.244,5	1.191,8	1.183,8	1.106,2	245,5	262,5
6.1. Prihodi	1.333,3	1.453,2	1.538,7	1.584,6	1.628,4	1.638,3	356,1	391,9
6.2. Rashodi	-233,8	-301,1	-294,2	-392,8	-444,6	-532,1	-110,6	-129,4
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	1.005,1	2.538,0	2.716,9	2.597,3	3.002,3	3.692,9	1.233,1	1.338,6
B1. Kapitalne transakcije	158,3	521,6	101,9	31,4	53,8	-133,8	6,0	9,0
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	2.395,8	2.758,3	3.850,5	2.608,9	3.770,3	5.238,9	2.035,2	993,7
1. Izravna ulaganja	1.257,7	530,8	1.656,9	670,8	1.275,8	2.549,0	1.223,4	794,2
1.1. U inozemstvo	-209,8	-607,1	-105,5	-278,8	-192,1	-164,0	-90,0	-41,6
1.2. U Hrvatsku	1.467,5	1.137,9	1.762,4	949,6	1.467,9	2.713,0	1.313,4	835,7
2. Portfeljna ulaganja	687,1	-437,7	867,6	266,5	-1.187,9	-527,2	-378,6	7,7
2.1. Sredstva	-143,2	-650,5	121,6	-756,7	-581,3	-459,7	-301,3	-337,7
2.2. Obveze	830,3	212,9	746,0	1.023,2	-606,7	-67,5	-77,3	345,4
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	-88,4	0,0	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	451,0	2.665,1	1.326,0	1.671,6	3.770,8	3.217,1	1.190,4	191,9
4.1. Sredstva	396,1	460,0	-2.216,9	-452,0	976,6	-673,9	328,0	-195,4
4.2. Obveze	54,8	2.205,0	3.542,9	2.123,6	2.794,2	3.891,0	862,4	387,3
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-1.549,0	-741,9	-1.235,5	-43,0	-821,8	-1.412,2	-808,2	335,9
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-184,4	-439,3	-828,1	-1.143,7	-1.014,3	-1.046,4	789,2	11,1

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Napomena: U poziciji neto pogreška i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca

Platna bilanca Republike Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1993.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuvama) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u tri valute: u euru (EUR), u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U sva tri slučaja koriste se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama, pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu upotrebom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,

- primjenom prosječnih mjesečnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kad nije poznat datum transakcije,
- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijednosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja iskazanih na kraju razdoblja u originalnoj valuti izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju preračunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe slažu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se podaci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom izvješću DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz navedenog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1993. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

u milijunima EUR

	2001. ^a	2002. ^a	2003. ^a	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007.	
							1.tr. ^a	2.tr. ^b
Roba	-4.595,2	-5.957,9	-6.971,2	-6.724,2	-7.518,0	-8.344,2	-2.159,2	-2.534,7
1. Prihodi	5.327,5	5.295,6	5.574,7	6.606,8	7.220,3	8.463,6	2.046,3	2.295,2
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	5.214,1	5.188,2	5.464,4	6.453,8	7.069,4	8.251,6	2.009,8	2.251,8
1.2. Prilagodbe za obuhvat	113,3	107,4	110,4	153,0	150,9	212,0	36,5	43,4
2. Rashodi	-9.922,6	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-14.738,3	-16.807,8	-4.205,5	-4.829,9
2.1. Uvoz (cif) u vanjskotrgovinskoj statistici	-10.244,8	-11.327,0	-12.538,0	-13.354,4	-14.949,5	-17.104,7	-4.270,3	-4.880,9
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-405,3	-348,9	-475,6	-474,7	-346,4	-341,1	-64,6	-96,9
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	727,4	422,5	467,7	498,1	557,6	638,0	129,4	147,9
Usluge	3.302,8	3.284,8	4.933,0	4.768,9	5.317,7	5.710,4	109,4	1.520,0
1. Prijevoz	186,1	172,0	252,2	299,3	376,1	424,7	95,7	115,4
1.1. Prihodi	658,6	622,8	696,3	791,3	880,3	987,9	228,1	273,1
1.2. Rashodi	-472,5	-450,8	-444,1	-492,0	-504,2	-563,2	-132,4	-157,7
2. Putovanja – turizam	3.072,9	3.138,6	4.976,6	4.822,3	5.394,9	5.708,7	104,9	1.452,3
2.1. Prihodi	3.749,3	3.960,8	5.572,7	5.505,6	5.998,9	6.293,3	262,4	1.621,5
2.1.1. Poslovni razlozi	305,8	341,2	260,9	328,2	504,0	388,4	56,5	125,5
2.1.2. Osobni razlozi	3.443,6	3.619,7	5.311,8	5.177,4	5.494,9	5.904,9	205,9	1.495,9
2.2. Rashodi	-676,5	-822,2	-596,1	-683,3	-604,1	-584,6	-157,5	-169,2
2.2.1. Poslovni razlozi	-322,7	-482,6	-292,3	-297,3	-267,4	-229,5	-44,5	-60,2
2.2.2. Osobni razlozi	-353,8	-339,6	-303,8	-386,0	-336,7	-355,1	-113,1	-109,0
2.3. Ostale usluge	43,9	-25,9	-295,8	-352,7	-453,3	-422,9	-91,2	-47,7
2.3.1. Prihodi	1.073,4	1.248,6	1.296,9	1.339,8	1.173,4	1.252,9	282,5	302,8
2.3.2. Rashodi	-1.029,5	-1.274,5	-1.592,7	-1.692,5	-1.626,6	-1.675,8	-373,7	-350,5

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

najvećih i velikih uvoznika), dok od 2002. godine on iznosi 3,73%. Hrvatska narodna banka ponovo je provela istovrsnu anketu krajem 2006. godine (za uvoz u prethodnoj godini). Nova je anketa pokazala da se udio troškova prijevoza i osiguranja nastavio smanjivati te iznosi 3,03%. Taj se udio počeo primjenjivati od obračuna za prvo tromjesečje 2007. godine. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine, na osnovi rezultata Istraživanja o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. shopping).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putovanja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnove usluga prijevoza su u razdoblju od 1993. do 1998. preuzimani iz evidencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. godine, prihodi i rashodi s osnove prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o transakcijama povezanim s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izrazito velike populacije cestovnih prijevoznika, prihodi i rashodi s osnove cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotrebom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Kod usluge prijevoza robe rashodi se dopunjuju dijelom troškova prijevoza i osiguranja koji se odnosi na uvoz robe koji pripada nerezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svođenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima, kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1993. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih izvora podataka koji

nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna banka od druge polovine 1998. godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri kompilaciji stavaka na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999. godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima Ministarstva unutarnjih poslova o ukupnom broju stranih i domaćih putnika te s podacima o distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

Pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja i komunikacijske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimaju se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka Naknade zaposlenima sastavlja se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja, odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohodak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamatama za kreditne odnose između vlasnički izravno povezanih rezidenata i nerezidenata. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i evidenciju dohotka koja se odnosi na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenata. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća obračun kamata prema

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi

u milijunima EUR

	2001. ^a	2002. ^a	2003. ^a	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007.	
							1.tr. ^a	2.tr. ^b
Dohodak	-627,9	-577,7	-1.095,2	-690,1	-971,5	-1.118,9	-218,0	-597,5
1. Naknade zaposlenima	143,1	167,6	183,9	233,9	259,7	373,2	118,1	122,7
1.1. Prihodi	157,4	187,2	217,3	268,3	289,2	404,3	125,4	130,5
1.2. Rashodi	-14,3	-19,5	-33,4	-34,4	-29,5	-31,1	-7,3	-7,8
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-340,0	-353,3	-854,7	-441,6	-739,0	-977,1	-195,3	-589,3
2.1. Prihodi	34,2	25,1	35,2	175,6	112,7	90,3	43,7	53,4
Od čega: Zadržana dobit	19,8	8,3	31,7	165,8	63,8	72,6	38,3	45,1
2.2. Rashodi	-374,1	-378,5	-889,9	-617,3	-851,8	-1.067,3	-239,0	-642,7
Od čega: Zadržana dobit	-187,9	-160,9	-587,9	-291,7	-570,5	-697,4	-76,0	-446,5
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-262,9	-219,1	-238,7	-272,4	-258,8	-239,7	-60,6	-57,6
3.1. Prihodi	0,0	0,0	0,0	10,3	5,0	-6,4	-5,7	3,8
3.2. Rashodi	-263,0	-219,1	-238,7	-282,7	-263,8	-233,3	-54,8	-61,4
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-168,1	-173,0	-185,7	-210,0	-233,4	-275,4	-80,2	-73,3
4.1. Prihodi	293,0	249,9	197,0	155,9	204,2	331,6	107,4	121,9
4.2. Rashodi	-461,2	-422,9	-382,7	-365,9	-437,7	-607,0	-187,6	-195,2
Tekući transferi	1.099,5	1.152,2	1.244,5	1.191,8	1.183,8	1.106,2	245,5	262,5
1. Država	65,3	32,2	70,5	2,6	9,7	-8,6	-6,0	-4,2
1.1. Prihodi	142,7	143,4	213,1	180,1	219,6	255,7	54,6	65,6
1.2. Rashodi	-77,4	-111,2	-142,6	-177,5	-209,9	-264,4	-60,7	-69,7
2. Ostali sektori	1.034,2	1.120,0	1.174,0	1.189,2	1.174,1	1.114,8	251,5	266,7
2.1. Prihodi	1.190,6	1.309,8	1.325,6	1.404,5	1.408,8	1.382,5	301,4	326,3
2.2. Rashodi	-156,4	-189,8	-151,6	-215,3	-234,6	-267,7	-49,9	-59,6

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom. Valja spomenuti da je u 2007. došlo do promjene metodologije u dijelu koji se odnosi na evidenciju dohotka od dužničkih ulaganja, i to tako da je uvedeno evidentiranje dohotka na obračunskom načelu. Znači da se dohodak od dužničkih ulaganja odnosno kamate evidentiraju u trenutku njihova obračuna, a ne dospjeća odnosno naplate. U tom smislu došlo je i do revizije povijesnih podataka od 1999. do 2006. godine.

Tekući transferi prikazuju se odvojeno za sektor država i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom koristi se kao glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora. Osim poreza i trošarina, mirovina te novčanih pomoći i darova, koji su uključeni u tekuće transfere oba sektora, sektor država obuhvaća još i podatke o međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadržavaju i podatke o radničkim doznakama. U tekuće se transfere kod sektora država također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništvo. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjuju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o međunarodnim transakcijama povezanim s uslugama osiguranja.

Kapitalni račun zasniva se na evidenciji platnog prometa s inozemstvom, i to na onom njegovu dijelu koji se odnosi na transfere iseljenika. Osim toga, u kapitalni račun uključuju se i transferi koji se ne mogu klasificirati u tekuće transfere, kao što su alokacija zlata bivše SFRJ ili ulaganja u prava i patente.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva, bez obzira na to je li riječ o ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske na-

rodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine kad su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenata (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provođenja spomenutog istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom. Od 2007. godine Direkcija za statistiku HNB-a pokrenula je istraživanje o kupoprodaji nekretnina na teritoriju Republike Hrvatske od strane nerezidenata. Obveznici izvješćivanja su javni bilježnici koji u okviru svojega redovnog posla saznaju za takve transakcije. Podaci o kupoprodaji nekretnina od strane hrvatskih nerezidenata u inozemstvu prikupljaju se u okviru sustava platnog prometa s inozemstvom. Te su kupoprodaje također dio izravnih ulaganja.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz istog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugoročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine koriste podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove.

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodne pričuve. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Trgovinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., dok se podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja

u milijunima EUR

	2001. ^a	2002. ^a	2003. ^a	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007.	
							1.tr. ^a	2.tr. ^b
Izravna ulaganja	1.257,7	530,8	1.656,9	670,8	1.275,8	2.549,0	1.223,4	794,2
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-209,8	-607,1	-105,5	-278,8	-192,1	-164,0	-90,0	-41,6
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-143,6	-601,0	-101,9	-259,6	-121,0	-227,3	-77,7	-61,9
1.1.1. Sredstva	-143,6	-603,1	-101,9	-260,0	-122,2	-227,3	-77,7	-61,9
1.1.2. Obveze	0,0	2,1	0,0	0,4	1,3	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	-66,1	-6,1	-3,6	-19,2	-71,2	63,4	-12,3	20,3
1.2.1. Sredstva	9,9	-7,7	-15,3	-23,6	-59,8	45,8	-16,1	17,5
1.2.2. Obveze	-76,1	1,6	11,7	4,4	-11,4	17,6	3,8	2,9
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.467,5	1.137,9	1.762,4	949,6	1.467,9	2.713,0	1.313,4	835,7
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	1.098,7	879,3	1.349,8	611,4	1.363,5	2.424,4	1.098,0	554,2
2.1.1. Sredstva	-8,0	0,0	-1,2	-22,4	0,0	-0,1	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	1.106,6	879,3	1.351,1	633,8	1.363,5	2.424,5	1.098,0	554,2
2.2. Ostala ulaganja	368,8	258,6	412,5	338,2	104,4	288,6	215,5	281,6
2.2.1. Sredstva	0,2	-0,3	-1,5	-17,8	0,0	18,1	-1,4	0,6
2.2.2. Obveze	368,7	259,0	414,0	356,0	104,4	270,5	216,9	280,9
Portfeljna ulaganja	687,1	-437,7	867,6	266,5	-1.187,9	-527,2	-378,6	7,7
1. Sredstva	-143,2	-650,5	121,6	-756,7	-581,3	-459,7	-301,3	-337,7
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	0,3	-78,4	-57,8	-39,1	-193,0	-320,5	-429,6	-280,6
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	0,0	-2,7	0,3	0,0	0,0	2,6	-0,6	0,0
1.1.3. Ostali sektori	0,3	-75,6	-58,1	-39,1	-193,0	-323,1	-429,0	-280,6
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-143,5	-572,2	179,4	-717,5	-388,2	-139,3	128,3	-57,1
1.2.1. Obveznice	-128,8	-586,9	165,9	-582,1	-407,8	118,2	146,2	-41,8
1.2.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	-128,8	-566,6	180,1	-590,0	-371,4	161,9	99,2	29,2
1.2.1.3. Ostali sektori	0,0	-20,3	-14,1	7,9	-36,3	-43,7	46,9	-71,0
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	-14,8	14,7	13,5	-135,5	19,5	-257,4	-17,8	-15,3
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	-14,8	20,9	7,3	-135,5	19,5	-257,4	-17,8	-15,3
1.2.2.3. Ostali sektori	0,0	-6,2	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	830,3	212,9	746,0	1.023,2	-606,7	-67,5	-77,3	345,4
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	15,1	42,4	13,0	141,6	89,2	320,6	25,6	50,3
2.1.1. Banke	-6,0	2,5	-2,6	0,8	-12,8	37,3	8,6	12,0
2.1.2. Ostali sektori	21,1	39,8	15,6	140,7	102,0	283,3	17,0	38,2
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	815,2	170,5	733,1	881,6	-695,9	-388,1	-102,9	295,1
2.2.1. Obveznice	794,1	202,7	698,8	915,6	-695,9	-388,1	-102,9	295,1
2.2.1.1. Država	794,1	62,1	525,9	429,6	-690,5	-314,5	-115,8	283,7
2.2.1.2. Banke	0,0	0,0	0,0	453,2	3,2	1,2	5,3	5,3
2.2.1.3. Ostali sektori	0,0	140,7	173,0	32,8	-8,6	-74,9	7,6	6,2
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	21,1	-32,2	34,2	-34,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.3. Ostali sektori	21,1	-32,2	34,2	-34,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju od 1999. Od 2003. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za njega obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgodama plaćanja s originalnim dospijecem dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno inozemni krediti kojima se koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor podataka tih pozicija je evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Pozi-

cija valuta i depozita pokazuje potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih banaka za depozite u vlasništvu nerezidenata. Izvor podataka za sektore država i banke je monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj strukturi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklonjen utjecaj tečaja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sektora na ovoj poziciji kompilirali su se na osnovi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadržava samo podatke prema tromjesečnim podacima Banke za međunarodne namire, dok se podaci u četvrtom tromje-

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2001. ^a	2002. ^a	2003. ^a	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007.	
							1.tr. ^a	2.tr. ^b
Ostala ulaganja, neto	486,8	2.795,0	1.326,3	1.671,6	3.770,8	3.217,1	1.190,4	191,9
1. Sredstva	396,9	460,0	-2.216,9	-452,0	976,6	-673,9	328,0	-195,4
1.1. Trgovinski krediti	58,0	-79,4	-169,7	-188,1	-134,8	-32,3	-69,3	-11,1
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,2	0,0	0,0
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,2	0,0	0,0
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	58,0	-79,4	-169,7	-188,1	-134,6	-32,5	-69,3	-11,1
1.1.2.1. Dugoročni krediti	-0,4	-6,6	-25,6	18,1	10,7	-4,0	-4,1	-10,9
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	58,4	-72,7	-144,1	-206,1	-145,3	-28,4	-65,2	-0,2
1.2. Krediti	41,6	-55,5	-85,1	43,8	-116,8	-153,8	-24,1	15,2
1.2.1. Država	-3,4	0,6	-1,0	-1,8	-1,5	-1,3	0,5	-4,3
1.2.1.1. Dugoročni krediti	-3,4	0,6	-1,0	-1,8	-1,5	-1,3	0,5	-4,3
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	-6,9	-22,6	4,3	3,7	-28,5	-80,3	-6,8	1,3
1.2.2.1. Dugoročni krediti	-10,5	-20,9	5,1	-0,1	-20,5	-61,1	-18,6	-10,4
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	3,6	-1,6	-0,8	3,9	-8,0	-19,2	11,8	11,7
1.2.3. Ostali sektori	51,9	-33,5	-88,5	41,8	-86,8	-72,1	-17,8	18,2
1.2.3.1. Dugoročni krediti	51,9	-33,4	-88,5	43,2	-87,8	-72,4	-17,8	18,2
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	0,0	-0,1	0,1	-1,3	1,0	0,3	0,0	0,0
1.3. Gotovina i depoziti	297,3	594,9	-1.962,1	-307,7	1.228,2	-487,8	421,3	-199,6
1.3.1. Država	-18,1	-24,2	30,3	72,7	-44,4	26,5	25,0	0,0
1.3.2. Banke	-1.790,9	1.516,5	-1.964,5	-400,3	1.308,3	-444,1	425,3	-199,6
1.3.3. Ostali sektori	2.106,3	-897,4	-27,9	19,8	-35,6	-70,2	-29,0	0,0
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	89,9	2.335,0	3.543,3	2.123,6	2.794,2	3.891,0	862,4	387,3
2.1. Trgovinski krediti	95,6	501,1	-225,6	-54,5	15,1	6,9	55,2	248,6
2.1.1. Država	1,2	-0,1	1,5	-0,3	0,4	-0,7	-0,2	-0,1
2.1.1.1. Dugoročni krediti	1,2	-0,1	1,5	-0,3	0,4	-0,7	-0,2	-0,1
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	94,4	501,2	-227,1	-54,2	14,7	7,6	55,4	248,7
2.1.2.1. Dugoročni krediti	-22,8	-1,4	-46,2	-16,7	27,4	-8,2	6,0	78,0
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	117,2	502,6	-181,0	-37,5	-12,7	15,8	49,4	170,7
2.2. Krediti	-250,7	625,3	2.890,0	1.676,4	2.405,8	3.051,9	163,6	80,5
2.2.1. Hrvatska narodna banka	-2,8	-173,8	358,2	-367,7	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	-34,3	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	-34,3	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.2. Kratkoročni krediti	31,6	-44,3	358,2	-367,7	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	-216,6	409,3	500,4	425,8	248,1	120,5	-23,8	-5,8
2.2.2.1. Dugoročni krediti	183,0	409,3	500,4	425,8	248,1	120,5	-23,8	-5,8
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	439,9	645,9	764,8	795,5	590,1	561,5	65,9	151,3
2.2.2.1.2. Otplate	-256,9	-236,7	-264,5	-369,7	-342,0	-441,1	-89,7	-157,1
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	-399,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	85,8	73,5	1.007,7	650,4	826,0	541,0	-512,7	-555,8
2.2.3.1. Dugoročni krediti	91,7	75,8	929,1	741,7	281,1	419,3	-378,2	-389,8
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	929,3	739,1	1.722,8	1.260,0	1.236,1	2.833,4	536,8	44,7
2.2.3.1.2. Otplate	-837,6	-663,3	-793,7	-518,3	-955,0	-2.414,1	-915,0	-434,5
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	-5,8	-2,3	78,6	-91,2	544,9	121,7	-134,4	-166,1
2.2.4. Ostali sektori	-117,2	316,3	1.023,9	967,9	1.331,7	2.390,5	700,1	642,1
2.2.4.1. Dugoročni krediti	-118,0	336,0	977,0	932,4	1.277,2	2.188,9	493,5	584,7
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	1.027,5	1.494,5	2.140,3	2.232,5	2.686,4	4.030,6	923,2	1.236,3
2.2.4.1.2. Otplate	-1.145,5	-1.158,5	-1.163,3	-1.300,1	-1.409,2	-1.841,7	-429,8	-651,5
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	0,8	-19,7	46,9	35,5	54,5	201,6	206,6	57,4
2.3. Gotovina i depoziti	245,1	1.209,5	879,6	498,7	370,6	829,5	643,1	57,5
2.3.1. Država	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	9,2	0,2
2.3.2. Banke	244,9	1.209,3	879,5	498,7	370,6	829,4	633,9	57,3
2.4. Ostale obveze	-0,1	-0,9	-0,7	3,0	2,8	2,7	0,5	0,7

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima kuna

	2001. ^a	2002. ^a	2003. ^a	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007.	
							1.tr. ^a	2.tr. ^b
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-6.108,9	-15.744,2	-14.637,6	-11.315,3	-14.921,4	-19.548,0	-14.917,2	-9.961,4
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-14.301,8	-24.275,5	-24.051,3	-20.242,1	-23.679,5	-27.648,0	-16.724,5	-11.891,1
1.1. Prihodi	84.238,8	85.611,4	102.483,3	110.782,5	117.208,4	130.275,5	22.749,9	35.285,7
1.2. Rashodi	-98.540,6	-109.886,9	-126.534,6	-131.024,5	-140.888,0	-157.923,6	-39.474,4	-47.176,8
2. Roba i usluge (3+4)	-9.885,7	-19.986,2	-15.671,7	-15.083,2	-16.508,1	-19.478,8	-15.120,1	-7.478,1
2.1. Prihodi	80.385,2	82.206,3	99.192,2	106.225,6	112.693,7	124.269,8	20.757,0	33.011,0
2.2. Rashodi	-90.270,9	-102.192,6	-114.863,9	-121.308,8	-129.201,8	-143.748,6	-35.877,1	-40.489,1
3. Roba	-34.258,8	-44.117,7	-52.759,8	-50.327,5	-55.568,1	-61.083,9	-15.897,8	-18.638,2
3.1. Prihodi	39.760,0	39.216,5	42.190,2	49.507,8	53.397,7	61.988,6	15.065,6	16.871,8
3.2. Rashodi	-74.018,9	-83.334,1	-94.949,9	-99.835,3	-108.965,8	-123.072,5	-30.963,4	-35.510,0
4. Usluge	24.373,1	24.131,4	37.088,0	35.244,3	39.060,0	41.605,1	777,7	11.160,1
4.1. Prihodi	40.625,2	42.989,9	57.002,0	56.717,8	59.296,0	62.281,2	5.691,4	16.139,2
4.2. Rashodi	-16.252,1	-18.858,5	-19.914,0	-21.473,5	-20.236,0	-20.676,1	-4.913,7	-4.979,1
5. Dohodak	-4.416,1	-4.289,2	-8.379,5	-5.158,9	-7.171,4	-8.169,2	-1.604,4	-4.413,0
5.1. Prihodi	3.853,5	3.405,1	3.291,2	4.556,8	4.514,7	6.005,7	1.992,9	2.274,7
5.2. Rashodi	-8.269,7	-7.694,3	-11.670,7	-9.715,7	-11.686,1	-14.175,0	-3.597,3	-6.687,7
6. Tekući transferi	8.192,9	8.531,3	9.413,6	8.926,8	8.758,1	8.100,0	1.807,3	1.929,7
6.1. Prihodi	9.934,0	10.761,2	11.639,9	11.872,9	12.047,2	11.996,6	2.621,5	2.881,0
6.2. Rashodi	-1.741,1	-2.229,9	-2.226,3	-2.946,1	-3.289,1	-3.896,5	-814,2	-951,3
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	9.432,1	18.920,4	20.752,3	19.004,6	21.975,4	27.069,9	9.074,7	9.848,1
B1. Kapitalne transakcije	1.176,6	3.847,2	771,3	235,5	396,8	-980,3	44,1	66,1
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	19.752,5	20.561,8	29.333,4	19.105,6	27.654,1	38.363,6	14.982,9	7.320,2
1. Izravna ulaganja	11.670,0	4.183,5	12.706,4	4.452,8	9.093,0	18.675,4	9.003,8	5.861,0
1.1. U inozemstvo	-1.520,5	-4.486,9	-801,9	-2.077,2	-1.415,4	-1.200,6	-662,8	-305,3
1.2. U Hrvatsku	13.190,5	8.670,4	13.508,3	6.530,0	10.508,5	19.876,0	9.666,7	6.166,3
2. Portfeljna ulaganja	5.217,7	-3.260,4	6.593,2	1.942,8	-8.797,1	-3.908,1	-2.786,5	54,4
2.1. Sredstva	-1.081,8	-4.839,6	938,6	-5.718,8	-4.267,9	-3.391,3	-2.217,4	-2.481,4
2.2. Obveze	6.299,5	1.579,2	5.654,5	7.661,6	-4.529,2	-516,8	-569,2	2.535,8
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	-659,4	0,0	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	2.864,9	19.638,7	10.033,7	12.710,0	28.017,5	23.596,3	8.765,6	1.404,8
4.1. Sredstva	2.584,6	3.322,5	-16.854,7	-3.331,7	7.370,2	-4.993,1	2.415,2	-1.424,0
4.2. Obveze	280,2	16.316,1	26.888,4	16.041,7	20.647,4	28.589,4	6.350,4	2.828,8
B3. Međunarodne pričuve	-11.497,0	-5.488,5	-9.352,4	-336,5	-6.075,4	-10.313,4	-5.952,3	2.461,8
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-3.323,2	-3.176,2	-6.114,7	-7.689,3	-7.054,0	-7.521,9	5.842,5	113,2

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Napomena: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

sečju 2001. i prva dva tromjesečja 2002. odnose na efekt promjene valuta država članica EMU u euro.

U razdoblju od 1993. do 1998. procjena transakcija u pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u američke dolare primjenom prosječnih

mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke						Devizne pričuve banaka	
		Ukupno	Posebna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Devize			
						Ukupno	Valuta i depoziti	Obveznice i zadužnice	
1994.	prosinac	1.145,7	3,7	–	–	1.142,0	1.142,0	–	716,6
1995.	prosinac	1.479,0	109,1	–	–	1.369,9	1.288,4	81,4	1.038,1
1996.	prosinac	1.867,7	101,3	0,0	–	1.766,3	1.627,6	138,7	1.549,2
1997.	prosinac	2.303,7	133,4	0,1	–	2.170,2	1.825,2	345,0	2.078,9
1998.	prosinac	2.400,2	197,1	0,1	–	2.203,0	1.642,6	560,4	1.607,0
1999.	prosinac	3.012,7	188,7	0,2	–	2.823,7	2.449,8	373,9	1.344,7
2000.	prosinac	3.783,2	158,5	0,2	–	3.624,5	2.763,0	861,5	2.310,7
2001.	prosinac	5.333,6	122,9	0,2	–	5.210,5	3.469,7	1.740,7	4.056,0
2002.	prosinac	5.651,3	2,3	0,2	–	5.648,8	3.787,8	1.861,0	2.581,6
2003.	prosinac	6.554,1	0,7	0,2	–	6.553,2	3.346,0	3.207,2	3.927,1
2004.	prosinac	6.436,2	0,6	0,2	–	6.435,4	3.173,3	3.262,0	4.220,1
2005.	prosinac	7.438,4	0,9	0,2	–	7.437,3	3.834,5	3.602,8	2.938,4
2006.	listopad	8.516,3	1,2	0,2	–	8.514,9	4.308,0	4.206,9	2.953,5
	studen	8.983,7	0,7	0,2	–	8.982,8	4.537,8	4.445,0	2.915,8
	prosinac	8.725,3	0,7	0,2	–	8.724,4	4.526,9	4.197,5	3.315,0
2007.	siječanj	9.172,6	1,3	0,2	–	9.171,1	4.909,3	4.261,8	3.237,7
	veljača	9.565,4	0,8	0,2	–	9.564,5	5.271,0	4.293,4	2.936,8
	ožujak	9.519,7	0,8	0,2	–	9.518,8	5.237,3	4.281,5	2.882,6
	travanj	9.488,4	1,3	0,2	–	9.486,9	5.229,6	4.257,4	2.743,7
	svibanj	9.451,5	0,8	0,2	–	9.450,5	5.171,7	4.278,9	2.705,4
	lipanj	9.170,4	0,8	0,2	–	9.169,4	4.901,4	4.268,0	3.084,8
	srpanj	9.412,1	1,3	0,2	–	9.410,7	5.055,3	4.355,4	3.025,1
	kolovoz	9.223,0	0,7	0,2	–	9.222,1	4.823,7	4.398,4	3.418,5
	rujan ^b	8.795,1	0,7	0,2	–	8.794,2	4.404,6	4.389,6	3.839,8

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a.^b Preliminarni podaci**Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka**

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premoščivanje neu-

skladenosti međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sastoje se od posebnih prava vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premoščivanje neuskladenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII. ^b	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)										
A. Službene međunarodne pričuve	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	7.438,4	8.725,3	9.519,7	9.170,4	9.412,1	9.223,0
1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	3.877,9	4.246,9	5.740,1	6.235,4	7.337,3	8.162,8	8.513,9	8.249,2	8.610,6	8.322,1
a) Dužnički vrijednosni papiri	1.740,7	1.861,0	3.207,2	3.262,0	3.602,8	4.197,5	4.281,5	4.268,0	4.355,4	4.398,4
Od toga: Izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Ukupno valuta i depoziti kod:	2.137,2	2.385,9	2.532,9	2.973,3	3.734,5	3.965,3	4.232,4	3.981,2	4.255,2	3.923,7
i) Ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	461,3	325,1	271,1	233,1	407,3	198,7	197,8	196,9	195,9	196,1
ii) Banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Od toga: Locirane u inozemstvu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
iii) Banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava	1.675,9	2.060,8	2.261,8	2.740,3	3.327,2	3.766,6	4.034,6	3.784,3	4.059,4	3.727,7
Od toga: Locirane u zemlji o kojoj se izvještava	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2) Pričuvna pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
3) Posebna prava vučenja (SDR)	122,9	2,3	0,7	0,6	0,9	0,7	0,8	0,8	1,3	0,7
4) Zlato	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5) Ostale devizne pričuve	1.332,6	1.401,9	813,1	200,0	100,0	561,6	1.004,9	920,2	800,0	900,0
– Obratni repo poslovi	1.332,6	1.401,9	813,1	200,0	100,0	561,6	1.004,9	920,2	800,0	900,0
B. Ostale devizne pričuve	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Oročeni depoziti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
C. Ukupno (A+B)	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	7.438,4	8.725,3	9.519,7	9.170,4	9.412,1	9.223,0
II. Obvezni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)										
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)	–1.350,7	–740,9	–1.538,0	–988,6	–899,7	–650,5	–644,9	–779,4	–535,4	–541,3
a) Hrvatska narodna banka	–443,4	–167,4	–646,9	–1,8	–1,1	–1,6	–1,9	–2,0	–2,0	–2,5
Do 1 mjesec										
Glavnica	–196,1	–136,9	–355,9	–	–	–	–	–	–	–
Kamate	–3,2	–2,2	–1,9	–1,8	–1,1	–1,6	–1,9	–2,0	–2,0	–2,5
Preko 1 do 3 mjeseca										
Glavnica	–203,7	–26,5	–288,3	–	–	–	–	–	–	–
Kamate	–2,1	–0,1	–0,7	–	–	–	–	–	–	–
Preko 3 mjeseca do 1 godine										
Glavnica	–34,5	–1,6	–	–	–	–	–	–	–	–
Kamate	–3,8	–0,1	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Središnja država (bez republičkih fondova)	–907,4	–573,5	–891,1	–986,8	–898,6	–648,9	–643,0	–777,5	–533,4	–538,9
Do 1 mjesec										
Glavnica	–101,7	–98,1	–85,9	–76,5	–77,9	–48,3	–11,3	–292,7	–2,5	–7,7
Kamate	–55,6	–42,8	–34,4	–13,8	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca										
Glavnica	–351,6	–8,6	–9,3	–510,1	–603,0	–138,4	–78,7	–69,8	–80,5	–93,5
Kamate	–125,7	–148,1	–168,3	–169,0	–	–	–	–	–	–
Preko 3 mjeseca do 1 godine										
Glavnica	–170,8	–176,2	–495,2	–143,7	–160,2	–399,8	–415,1	–291,2	–333,5	–336,2
Kamate	–102,0	–99,7	–98,0	–73,8	–57,5	–62,3	–137,9	–123,9	–116,9	–101,5
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
a) Kratke pozicije (–)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Do 1 mjesec	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 3 mjeseca do 1 godine	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Duge pozicije (+)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Do 1 mjesec	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 3 mjeseca do 1 godine	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Ostalo	–75,2	–21,5	–363,5	–	–	–	–	–	–	–
– Odljevi s osnove repo poslova (–)	–75,2	–21,5	–363,5	–	–	–	–	–	–	–
Do 1 mjesec										
Glavnica	–75,1	–21,5	–363,1	–	–	–	–	–	–	–
Kamate	–0,1	0,0	–0,4	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca										
Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kamate	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 3 mjeseca do 1 godine										
Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kamate	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)	–1.426,0	–762,4	–1.901,5	–988,6	–899,7	–650,5	–644,9	–779,4	–535,4	–541,3
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)										
1. Potencijalne devizne obveze	–1.088,8	–1.631,0	–1.300,4	–1.772,9	–2.273,1	–2.734,9	–3.364,5	–3.110,8	–3.201,0	–2.946,0
a) Izdane garancije s dospijanjem od 1 godine	–315,9	–685,9	–426,8	–370,9	–443,8	–478,9	–437,4	–549,7	–559,3	–560,4

– Hrvatska narodna banka	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Središnja država (bez republičkih fondova)	–315,9	–685,9	–426,8	–370,9	–443,8	–478,9	–437,4	–549,7	–559,3	–560,4
Do 1 mjesec	–49,4	–52,3	–55,8	–62,7	–59,6	–71,9	–20,5	–51,6	–8,6	–15,4
Preko 1 do 3 mjeseca	–24,7	–35,2	–94,9	–33,9	–53,0	–84,8	–76,5	–38,3	–69,2	–79,2
Preko 3 mjeseca do 1 godine	–241,7	–598,3	–276,1	–274,4	–331,2	–322,2	–340,4	–459,8	–481,6	–465,8
b) Ostale potencijalne obveze	–772,9	–945,1	–873,6	–1.402,0	–1.829,3	–2.256,0	–2.927,2	–2.561,1	–2.641,7	–2.385,6
– Hrvatska narodna banka	–772,9	–945,1	–873,6	–1.402,0	–1.829,3	–2.256,0	–2.927,2	–2.561,1	–2.641,7	–2.385,6
Do 1 mjesec	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca	–772,9	–945,1	–873,6	–1.402,0	–1.829,3	–2.256,0	–2.927,2	–2.561,1	–2.641,7	–2.385,6
Preko 3 mjeseca do 1 godine	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Središnja država (bez republičkih fondova)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:	170,8	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– BIS (+)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– MMF (+)	170,8	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)	–918,0	–1.631,0	–1.300,4	–1.772,9	–2.273,1	–2.734,9	–3.364,5	–3.110,8	–3.201,0	–2.946,0
IV. Bilješke										
a) Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
U tome: Središnja država (bez republičkih fondova)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
c) Založena imovina	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
d) Repo poslovi s vrijednosnim papirima										
– Posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.	–70,0	–20,0	–351,0	–	–	–	–	–	–6,3	–9,1
– Posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.	1.235,1	1.330,3	785,1	180,7	88,5	559,5	972,4	900,7	840,3	883,5
e) Financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
f) Valutna struktura službenih međunarodnih pričuva ^a										
– SDR i valute koje čine SDR	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	7.438,1	8.725,0	9.519,5	9.170,1	9.411,8	9.222,7
– Valute koje ne čine SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
– Po pojedinim valutama:										
USD	1.738,4	1.600,8	1.937,6	1.609,1	1.104,5	1.266,0	1.239,2	1.254,2	1.285,0	1.294,8
EUR	3.471,6	4.047,9	4.615,6	4.826,3	6.332,5	7.458,0	8.276,7	7.912,2	8.122,7	7.924,3
Ostale	123,6	2,6	0,9	0,8	1,3	1,3	3,9	4,0	4,4	3,9

^a Do siječnja 2001.: valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva; ^b Prema preporuci MMF-a od 31. prosinca 2001. u Službene međunarodne pričuve (I. A) uključuju se i oročeni depoziti s dospeljem duljim od tri mjeseca. Do tada su ti depoziti bili uključeni u Ostale devizne pričuve (I. B).

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a "International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001".

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A.) prikazuju one oblike imovine kojima se HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po videnju, devizne oročene depozite koji se mogu razročiti prije dospelja, devizne oročene depozite s preostalim dospeljem do godine dana, pričuvnu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospelja izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne

dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (predznak –) koje rezultiraju iz međuvalutnih swapova između HNB-a i domaćih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuve banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuve zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice za obračun devizne pričuve, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po videnju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i podređenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak –) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. a)) prikazuje obveze na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		7,087680	0,524825	1,079616	0,371511	4,381907	9,166621	5,994736	3,692176
1995.		6,757247	0,518724	1,047746	0,321349	4,425013	8,250868	5,229850	3,649215
1996.		6,805527	0,513812	1,062870	0,352204	4,407070	8,476847	5,433979	3,614716
1997.		6,960719	0,505335	1,056368	0,362049	4,248502	10,089408	6,161849	3,556098
1998.		7,139159	0,514631	1,080018	0,366853	4,396452	10,537622	6,362284	3,620795
1999.		7,581823	0,550993	1,155840	0,391568	4,739965	11,514804	7,122027	3,876528
2000.		7,633852	0,554774	1,163773	0,394256	4,903244	12,530514	8,287369	3,903127
2001.		7,471006	0,542939	1,138947	0,385845	4,946810	12,010936	8,339153	3,819865
2002.		7,406976				5,049125	11,793108	7,872490	
2003.		7,564248				4,978864	10,943126	6,704449	
2004.		7,495680				4,854986	11,048755	6,031216	
2005.		7,400047				4,780586	10,821781	5,949959	
2006.		7,322849				4,656710	10,740292	5,839170	
2006.	listopad	7,393049				4,649986	10,983203	5,861821	
	studen	7,344346				4,612789	10,901289	5,710001	
	prosinac	7,355022				4,608204	10,930893	5,565730	
2007.	siječanj	7,367082				4,562119	11,096595	5,662532	
	veljača	7,362568				4,540010	11,033457	5,639683	
	ožujak	7,356923				4,563893	10,825095	5,559130	
	travanj	7,396197				4,520671	10,892890	5,482475	
	svibanj	7,329989				4,442055	10,756935	5,422621	
	lipanj	7,328786				4,430674	10,840476	5,467952	
	srpanj	7,291804				4,400808	10,816511	5,321551	
	kolovoz	7,311674				4,464012	10,788705	5,366679	
	rujan	7,313069				4,440287	10,637593	5,275187	

(IV. (c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospeljem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B., koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obratnih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku. Valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva odnosila se do prosinca 2000. godine na valutnu strukturu ukupne devizne imovine HNB-a (dio I.). Od siječnja 2001. godine valutna se struktura odnosi na službene međunarodne pričuve (dio I. A.).

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godišnji prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u godini, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju

razdoblju izračuna.

Mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u mjesecu, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Podaci o godišnjim i mjesečnim prosjecima srednjih deviznih tečajeva HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja izračuna od početka 1992. godine, kad je hrvatski dinar bio zakonito sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj, pa do uvođenja kune 30. svibnja 1994. godišnji i mjesečni prosjeci iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva za euro u razdoblju od 1992. do kraja 1998. prosjeci su srednjih deviznih tečajeva koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		6,902400	0,516285	1,052510	0,346500	4,288893	8,784200	5,628700	3,632100
1995.		6,812200	0,526742	1,085365	0,335800	4,618693	8,234500	5,316100	3,705900
1996.		6,863600	0,506253	1,055662	0,362600	4,098835	9,359000	5,539600	3,562200
1997.		6,947200	0,499445	1,050510	0,357700	4,332003	10,475600	6,303100	3,514000
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.		7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2005.		7,375626				4,744388	10,753209	6,233626	
2006.		7,345081				4,571248	10,943208	5,578401	
2006.	listopad	7,369343				4,636848	11,003947	5,792143	
	studen	7,333542				4,613451	10,861289	5,574718	
	prosinac	7,345081				4,571248	10,943208	5,578401	
2007.	siječanj	7,373400				4,541390	11,185376	5,691108	
	veljača	7,345292				4,540016	10,923992	5,562929	
	ožujak	7,382466				4,543615	10,853375	5,542808	
	travanj	7,372840				4,486060	10,797950	5,414438	
	svibanj	7,308634				4,439430	10,752735	5,439591	
	lipanj	7,303218				4,407494	10,859804	5,422645	
	srpanj	7,297330				4,435528	10,817269	5,337427	
	kolovoz	7,319403				4,458972	10,787624	5,372433	
	rujan	7,281634				4,388906	10,418707	5,136955	

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Tablica prikazuje srednje devizne tečajeve HNB-a koji se primjenjuju posljednjega dana promatranog razdoblja.

Podaci o srednjim deviznim tečajevima HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama.

Za razdoblja od početka vremenske serije 1992. godine do uvođenja kune 30. svibnja 1994. srednji devizni tečajevi koji se primjenjuju na kraju razdoblja iskazani su u kunsjoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Srednji devizni tečajevi za euro koji su se primjenjivali posljednjeg dana promatranog razdoblja od 1992. do kraja 1998. srednji su devizni tečajevi na kraju razdoblja koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

indeksi 2001. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator	
			Indeks cijena pri proizvođačima	Indeks potrošačkih cijena
1996.	prosinac	83,88	90,19	96,70
1997.	prosinac	87,77	93,06	98,84
1998.	prosinac	91,09	95,99	95,39
1999.	prosinac	99,25	102,78	102,09
2000.	prosinac	101,63	100,07	101,91
2001.	prosinac	99,07	98,63	98,89
2002.	prosinac	95,99	95,65	96,26
2003.	prosinac	94,18	94,55	94,71
2004.	prosinac	90,42	90,61	90,85
2005.	prosinac	91,52	94,33	90,99
2006.	rujan	89,68	93,75	89,88
	listopad	90,02	93,65	90,18
	studen	88,95	92,91	88,59
	prosinac	88,42	92,51	87,96
2007.	siječanj	88,97	92,14	88,21
	veljača	88,82	92,45	88,17
	ožujak	88,41	92,13	87,82
	travanj	88,41	92,39	87,65
	svibanj	87,56	91,67	86,76
	lipanj	87,75	91,62	87,35
	srpanj	86,79	90,81 ^a	86,78 ^a
	kolovoz	87,17	90,16 ^a	86,71 ^a
	rujan	86,75		

^a Preliminarni podaci

Napomena: Od 1.1.2001. serija cijena koja se odnosi na eurozonu uključuje i Grčku. Slovenija je 1. siječnja 2007. postala članicom Ekonomske i monetarne unije, te se u skladu s tim ponder pripisan slovenskom tolaru (0,2%) pridružuje euru, čiji ponder sada iznosi 70,8% (prije 70,6%). Ponderi pripisani američkom dolaru (27,2%), funti sterlinga (1,0%) te švicarskom franku (1,0%) ne mijenjaju se.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema euru, američkom dolaru, švicarskom franku, funti sterlinga i slovenskom tolaru. Počevši od Biltena HNB-a broj 94 (lipanj 2004.) prikazane serije indeksa efektivnih tečajeva kune izračunate su u skladu s modifikacijama osnovne metodologije HNB-a za izračunavanje indeksa nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune, koja je objavljena u Okviru 2. Biltena HNB-a broj 64 (listopad 2001.). Ponderi su određeni na osnovi prosječnog udjela pojedine inozemne valute u strukturi tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od siječnja 2000. do prosinca 2005. godine (prije od srpnja 1996. do siječnja 2000.). Tako novi ponder pripisan euru iznosi 70,6% (prije 66,2%), američkom dolaru 27,2% (prije 30,7%), funti sterlinga 1,0% (prije 1,2%), švicarskom franku 1,0% (prije 1,6%) te slovenskom tolaru 0,2% (kao i prije). Bazo razdoblje za izračunavanje indeksa efektivnih tečajeva kune je 2001.

godina (prije 1995. godina). Indeks nominalnoga efektivnog tečaja je agregatni pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja je ponderirani geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Za deflacioniranje se koriste indeksi cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima i indeksi potrošačkih cijena, odnosno ukupni harmonizirani indeks potrošačkih cijena za zemlje članice eurozone. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 1997. godine koriste indeksi cijena na malo, a od siječnja 1998. indeksi potrošačkih cijena. Podaci za posljednja dva mjeseca su preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.*	III.*	VI.*	VI.	VIII.
1. Država	5.981,8	5.884,9	6.570,7	7.257,3	7.047,3	6.662,2	6.515,8	6.764,7	6.493,5	6.562,5
Kratkoročni	0,6	1,3	1,3	2,7	2,0	1,3	1,1	4,7	4,9	4,4
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,6	1,3	1,3	2,7	2,0	1,3	1,1	4,7	4,9	4,4
Kašnjenja otplate glavnice	0,3	0,9	0,9	2,4	1,8	0,0	0,5	3,1	3,3	3,0
Kašnjenja otplate kamata	0,3	0,4	0,4	0,3	0,2	1,3	0,6	1,6	1,7	1,4
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.981,2	5.883,6	6.569,4	7.254,6	7.045,3	6.661,0	6.514,7	6.760,1	6.488,6	6.558,1
Obveznice	4.303,1	3.950,4	4.306,6	4.662,4	4.052,1	3.640,5	3.528,6	3.793,8	3.535,4	3.557,2
Kredit	1.676,7	1.932,1	2.260,5	2.590,2	2.990,6	3.018,5	2.984,4	2.964,8	2.951,9	2.999,5
Trgovinski kredit	1,3	1,1	2,3	2,1	2,6	1,9	1,7	1,5	1,4	1,4
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	215,9	23,2	365,9	2,4	2,6	2,6	2,1	2,3	2,1	2,1
Kratkoročni	76,9	23,2	365,9	2,4	2,6	2,6	2,1	2,3	2,1	2,1
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	75,3	21,5	363,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1,7	1,7	2,6	2,4	2,6	2,6	2,1	2,3	2,1	2,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	139,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	139,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	2.565,5	3.798,7	6.140,1	7.731,7	8.978,7	10.222,6	10.313,8	9.804,5	9.211,2	8.507,5
Kratkoročni	4,3	1,2	605,5	1.969,2	2.505,2	3.362,7	3.447,7	2.961,9	2.607,3	2.157,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	2,6	0,3	604,6	519,9	1.064,8	1.150,4	1.013,7	844,6	642,7	391,2
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	1.448,4	1.438,6	2.211,1	2.432,8	2.116,2	1.963,5	1.765,5
Ostale obveze	1,7	0,8	0,9	0,9	1,7	1,2	1,3	1,1	1,1	0,7
Kašnjenja otplate glavnice	0,9	0,5	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1
Kašnjenja otplate kamata	0,7	0,4	0,7	0,9	1,7	1,2	1,3	1,1	0,8	0,6
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.561,2	3.797,5	5.534,7	5.762,5	6.473,6	6.859,9	6.866,1	6.842,5	6.603,9	6.350,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	453,2	456,6	457,9	463,2	468,5	451,0	452,6
Kredit	1.843,0	1.900,6	2.798,5	3.517,4	3.822,7	4.217,3	3.830,0	3.439,6	3.430,2	3.449,2
Gotovina i depoziti	718,3	1.896,9	2.736,2	1.791,9	2.194,3	2.184,7	2.572,9	2.934,4	2.722,7	2.448,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	3.754,3	4.030,9	4.945,7	5.895,6	7.264,0	9.449,6	10.140,6	10.873,4	11.898,8	12.110,8
Kratkoročni	454,6	472,6	512,9	535,2	707,7	786,0	1.005,1	1.099,8	1.281,8	1.316,9
Instrumenti tržišta novca	32,4	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	54,0	25,4	68,1	98,5	140,2	213,6	411,5	445,6	635,5	652,4
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	40,9	47,5	22,2	23,2	27,8	36,0	33,9	37,8	37,9	37,7
Ostale obveze	327,4	399,7	389,0	413,5	539,8	536,4	559,7	616,3	608,4	626,7
Kašnjenja otplate glavnice	298,2	366,5	356,3	377,1	496,3	479,6	496,0	538,2	540,9	559,6
Kašnjenja otplate kamata	29,1	33,2	32,7	36,3	43,5	56,9	63,7	78,1	67,5	67,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.299,8	3.558,2	4.432,8	5.360,4	6.556,2	8.663,6	9.135,5	9.773,6	10.617,1	10.793,9
Obveznice	31,2	171,9	344,8	377,9	375,3	306,4	314,1	319,6	623,2	615,9
Kredit	3.040,6	3.174,9	3.933,0	4.852,7	6.017,1	8.213,8	8.673,2	9.225,6	9.766,6	9.951,1
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	227,9	211,5	155,0	129,8	163,8	143,5	148,2	228,3	227,2	226,9

Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	1.091,7	1.405,4	1.861,4	2.046,1	2.455,0	2.847,1	2.985,6	3.329,9	3.261,3	3.453,0
Kratkoročni	56,7	79,8	122,3	124,1	184,6	260,5	313,5	373,5	370,7	367,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	4,5	29,9	38,7	33,0	36,5	53,2	91,0	123,9	133,5	120,8
Trgovinski kredit	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	50,6	49,9	83,6	91,2	148,1	207,3	222,4	249,6	237,2	246,7
Kašnjenja otplate glavnice	42,7	42,0	73,4	78,1	128,7	179,6	196,5	218,3	212,6	222,3
Kašnjenja otplate kamata	7,9	7,9	10,2	13,1	19,4	27,7	26,0	31,3	24,6	24,4
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1.035,0	1.325,7	1.739,1	1.921,9	2.270,4	2.586,6	2.672,2	2.956,4	2.890,5	3.085,5
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	1.013,4	1.291,6	1.707,6	1.892,2	2.236,8	2.559,7	2.647,0	2.932,0	2.866,3	3.061,9
Trgovinski kredit	21,6	34,1	31,5	29,8	33,6	26,8	25,2	24,4	24,2	23,6
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	13.609,3	15.143,1	19.883,8	22.933,0	25.747,7	29.184,2	29.958,0	30.774,8	30.867,0	30.635,9

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

Inozemni dug obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi: dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (po nominalnoj vrijednosti), kredita (uključujući repo ugovore) neovisno o ugovorenom dospelju, depozita primljenih od stranih osoba te trgovinskih kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim dospeljem dužim od 180 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana, a do 31. prosinca 2002. 150 dana).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Sektor država prikazuje inozemne dugove opće države, koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatske ceste i Hrvatske autoceste) te lokalnu državu. Sektor središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Sektor banke prikazuje dugove banaka. Ostali domaći sektori prikazuju dugove ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, trgovačkih društava, neprofitnih institucija i stanovništva, uključujući obrtnike. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10%).

Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenom dospelju, na kratkoročne i dugoročne dugove, te prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza. Pri tome je ročnost instrumenata koji se uključuju u poziciju Gotovina i depoziti za sektor banke raspoloživa od početka 2004. godine te se za ranija razdoblja ova pozicija u cijelosti iskazuje kao dugoročna.

Stanje bruto inozemnog duga uključuje nepodmirene dospjele

obveze s osnove glavnice i kamata, obračunate nedospjele kamate te buduće otplate glavnice.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Objavljeni podaci preliminarni su do objave konačnih podataka platne bilance za izvještajno tromjesečje.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

Tablica prikazuje bruto inozemni dug strukturiran s obzirom na ulogu javnog sektora.

Javni sektor pritom obuhvaća opću državu (koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove i lokalnu državu), središnju banku te javna i mješovita poduzeća. Javna poduzeća su poduzeća u 100%-tnom vlasništvu poslovnih subjekata iz javnog sektora. Mješovita poduzeća su poduzeća u kojima poslovni subjekt iz javnog sektora sudjeluje u vlasništvu mješovitog poduzeća s više od 50%.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje je jamstvo izdao bilo koji poslovni subjekt iz javnog sektora.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje ne postoji jamstvo javnog sektora.

Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H12.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.*	III.*	VI.*	VII.	VIII.
1. Bruto inozemni dug javnog sektora	7.542,4	7.211,5	8.327,6	8.580,3	8.500,4	8.250,2	8.174,7	8.553,3	8.662,0	8.728,3
Kratkoročni	178,4	60,8	415,8	29,5	23,1	43,1	34,9	37,2	37,8	38,6
Instrumenti tržišta novca	26,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	98,5	21,9	391,2	0,7	2,3	15,2	12,4	12,2	13,6	14,4
Gotovina i depoziti	1,7	1,7	2,6	2,4	2,6	2,6	2,1	2,3	2,1	2,1
Trgovinski kredit	26,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	25,1	37,2	22,1	26,4	18,2	25,3	20,4	22,6	22,1	22,0
Kašnjenja otplate glavnice	23,0	35,0	20,5	25,4	17,1	21,9	19,2	19,2	19,0	19,0
Kašnjenja otplate kamata	2,1	2,1	1,6	1,0	1,1	3,4	1,2	3,5	3,1	3,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	7.363,4	7.150,2	7.911,5	8.549,6	8.476,3	8.205,7	8.138,2	8.514,6	8.622,3	8.687,9
Obveznice	4.303,1	3.950,4	4.306,6	4.662,4	4.052,1	3.640,5	3.528,6	3.793,8	3.836,3	3.852,6
Kredit	2.967,5	3.118,5	3.554,4	3.833,2	4.314,5	4.478,5	4.509,5	4.565,6	4.631,4	4.683,9
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9,6	7,4	11,0	7,3
Trgovinski kredit	92,8	81,4	50,6	54,1	109,7	86,6	90,6	147,8	143,6	144,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,6	0,5	0,3	1,2	1,0	1,5	1,5	1,5	1,8	1,8
2. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	622,1	559,5	433,7	334,1	290,8	204,0	177,5	174,5	150,4	151,2
Kratkoročni	11,4	21,8	21,1	23,5	22,1	17,2	16,4	15,8	16,7	16,8
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	11,4	21,8	21,1	23,5	22,1	17,2	16,4	15,8	16,7	16,8
Kašnjenja otplate glavnice	7,0	13,9	14,3	15,6	14,5	14,4	13,9	13,3	14,7	14,7
Kašnjenja otplate kamata	4,4	7,9	6,8	7,9	7,6	2,8	2,4	2,5	2,1	2,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	610,7	537,8	412,6	310,6	268,8	186,9	161,1	158,7	133,6	134,5
Obveznice	31,2	31,2	31,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	573,6	502,5	378,9	309,1	267,0	186,9	161,1	158,7	133,6	134,5
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	5,9	4,0	2,5	1,5	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	5.444,7	7.372,1	11.122,4	14.018,6	16.956,4	20.729,9	21.605,8	22.047,0	22.054,6	21.756,3
Kratkoročni	346,6	415,8	1.048,6	2.456,4	3.172,3	4.092,4	4.404,7	4.015,7	3.841,5	3.425,6
Instrumenti tržišta novca	5,6	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	33,4	25,4	644,8	617,7	1.202,7	1.348,9	1.412,7	1.278,0	1.264,6	1.029,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	1.448,4	1.438,6	2.211,1	2.432,8	2.116,2	1.963,5	1.765,5
Trgovinski kredit	14,6	47,5	22,2	23,2	27,8	36,0	33,9	37,8	37,9	37,7
Ostale obveze	293,1	342,9	347,9	367,1	503,2	496,5	525,3	583,6	575,6	593,0
Kašnjenja otplate glavnice	269,5	318,9	322,6	338,5	466,4	443,3	463,4	508,8	510,7	529,0
Kašnjenja otplate kamata	23,6	24,0	25,3	28,6	36,8	53,2	62,0	74,9	64,8	64,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	4.007,0	5.551,4	8.212,8	9.517,3	11.330,1	13.792,0	14.217,0	14.702,9	14.953,7	14.879,6
Obveznice	0,0	140,7	313,7	831,1	831,8	764,3	777,3	788,1	773,3	773,2
Kredit	3.158,2	3.386,6	5.058,6	6.817,9	8.249,0	10.784,2	10.807,4	10.898,3	11.372,8	11.574,1
Gotovina i depoziti	718,3	1.896,9	2.736,2	1.791,9	2.194,3	2.184,7	2.572,9	2.934,4	2.722,7	2.448,1
Trgovinski kredit	130,5	127,1	104,3	76,3	55,0	58,8	59,4	82,0	84,9	84,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	1.091,1	1.404,9	1.861,1	2.044,9	2.454,0	2.845,6	2.984,1	3.328,4	3.259,4	3.451,1
Ukupno (1+2+3)	13.609,3	15.143,1	19.883,8	22.933,0	25.747,7	29.184,2	29.958,0	30.774,8	30.866,9	30.635,9

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

u milijunima EUR

	Stanje duga 31.8.2007.	Trenutačno dospijeće	Projekcija otplate glavnice												
			3.tr.07.	4.tr.07.	1.tr.08.	2.tr.08.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	Ostalo
1. Država	6.562,5	4,4	115,4	106,6	86,6	406,5	222,0	706,5	1.049,3	839,5	1.483,3	276,6	229,5	698,0	1.053,5
Kratkoročni	4,4	4,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	4,4	4,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	3,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	1,4	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.558,1	0,0	115,4	106,6	86,6	406,5	222,0	706,5	1.049,3	839,5	1.483,3	276,6	229,5	698,0	1.053,5
Obveznice	3.557,2	0,0	78,1	0,0	27,3	156,8	78,1	228,8	726,3	566,0	1.057,1	45,7	28,4	523,1	303,8
Kredit	2.999,5	0,0	37,3	106,4	59,1	249,6	143,7	477,1	322,9	273,5	426,1	230,8	201,0	174,9	749,6
Trgovinski kredit	1,4	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,5	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	2,1	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	2,1	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	2,1	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	8.507,5	0,7	1.428,3	820,0	183,1	314,3	2.248,3	1.251,7	1.590,7	272,2	741,3	376,4	93,8	73,9	1.858,5
Kratkoročni	2.157,5	0,7	1.331,2	493,4	79,0	164,7	1.824,6	332,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	391,2	0,0	305,5	0,0	0,0	85,7	305,5	85,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1.765,5	0,0	1.025,7	493,4	79,0	79,0	1.519,1	246,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.350,0	0,0	97,1	326,6	104,2	149,7	423,7	919,5	1.590,7	272,2	741,3	376,4	93,8	73,9	1.858,5
Obveznice	452,6	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0	2,6	0,0	450,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	3.449,2	0,0	51,8	188,8	54,0	99,5	240,6	681,4	876,7	164,9	741,3	376,4	93,8	73,9	200,4
Gotovina i depoziti	2.448,1	0,0	42,7	137,9	50,1	50,1	180,6	238,1	264,0	107,4	0,0	0,0	0,0	0,0	1.658,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	12.110,8	626,7	321,9	1.009,2	538,2	392,5	1.331,1	1.894,4	1.656,5	1.329,9	1.426,7	1.037,2	325,3	293,5	2.189,6
Kratkoročni	1.316,9	626,7	60,4	327,8	207,3	37,2	388,2	302,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	652,4	0,0	60,4	327,8	169,6	37,2	388,2	264,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	37,7	0,0	0,0	0,0	37,7	0,0	0,0	37,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	626,7	626,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	559,6	559,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	67,1	67,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	10.793,9	0,0	261,6	681,3	330,9	355,3	942,9	1.592,4	1.656,5	1.329,9	1.426,7	1.037,2	325,3	293,5	2.189,6
Obveznice	615,9	0,0	19,9	0,0	0,0	0,0	19,9	6,5	6,5	7,4	124,8	9,3	9,3	11,1	421,1
Kredit	9.951,1	0,0	231,3	662,9	310,4	337,4	894,2	1.498,5	1.571,8	1.297,5	1.297,6	1.027,5	314,6	282,0	1.767,5
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	226,9	0,0	10,4	18,4	20,5	17,9	28,8	87,5	78,1	25,0	4,4	0,5	1,4	0,3	0,9

Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	3.453,0	246,7	129,6	234,8	196,5	104,6	364,5	531,4	426,6	298,2	363,9	236,9	52,8	95,8	836,3
Kratkoročni	367,5	246,7	21,0	52,0	22,9	18,8	73,0	47,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	120,8	0,0	21,0	52,0	22,9	18,8	73,0	47,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	246,7	246,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	222,3	222,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	24,4	24,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.085,5	0,0	108,7	182,8	173,6	85,8	291,5	483,6	426,6	298,2	363,9	236,9	52,8	95,8	836,3
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	3.061,9	0,0	107,0	181,1	172,3	85,0	288,1	479,2	420,0	291,6	362,6	236,4	52,6	95,4	836,1
Trgovinski krediti	23,6	0,0	1,6	1,8	1,3	0,8	3,4	4,4	6,6	6,6	1,4	0,6	0,2	0,5	0,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	30.635,9	878,6	1.997,3	2.170,6	1.004,5	1.218,0	4.167,9	4.384,0	4.723,0	2.739,8	4.015,3	1.927,1	701,3	1.161,1	5.937,8
Dodatak: Procjena plaćanja kamata			0,0	264,7	261,6	225,2	264,7	878,0	792,8	608,8	528,1	293,2	242,9	231,9	704,6

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

Tablica prikazuje stanje bruto inozemnog duga i projekciju otplate glavnice te procijenjena plaćanja kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja. Projekcija otplate glavnice kod stavke Gotovina i depoziti nerezidenata izrađena je na osnovi dostupnih podataka monetarne statistike o izvornom i preostalom dospjeću.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na depozite

nerezidenata, repo poslove te hibridne i podređene instrumente niti zatezne kamate s tih osnova. Buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi kamatne stope koja vrijedi u trenutku zaključenja ugovora i ne obuhvaćaju varijacije kamatnih stopa koje su moguće kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu.

Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata, koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, posljedično, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

u milijunima EUR

	2001.	2002. ^a	2003. ^a	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007.	
							1.tr. ^a	2.tr. ^b
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-4.204,4	-7.185,3	-10.827,2	-15.526,7	-20.387,5	-30.084,3	-35.284,4	-37.947,3
2. Sredstva	12.720,6	12.492,1	14.237,1	14.962,5	15.888,5	18.080,8	18.792,5	19.260,0
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.008,0	1.606,8	1.626,7	1.563,4	1.729,7	1.831,6	1.895,4	2.190,7
2.2. Portfeljna ulaganja	251,1	876,5	737,4	1.506,0	2.136,8	2.575,9	2.873,0	3.243,7
2.2.1. Vlasnička ulaganja	23,6	105,6	174,9	202,9	481,3	828,1	1.205,8	1.589,7
2.2.2. Dužnička ulaganja	227,5	770,9	562,5	1.303,1	1.655,6	1.747,8	1.667,2	1.654,1
Obveznice	196,4	761,0	560,0	1.142,6	1.508,4	1.356,4	1.262,1	1.232,5
Instrumenti tržišta novca	31,1	9,9	2,4	160,4	147,1	391,4	405,1	421,5
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostala ulaganja	6.127,9	4.357,4	5.319,0	5.456,9	4.583,7	4.947,9	4.504,3	4.655,2
2.4.1. Trgovinski krediti	249,3	222,5	253,4	221,6	263,0	236,7	225,5	198,8
2.4.2. Krediti	95,6	108,9	102,1	102,2	146,1	240,4	252,0	253,5
2.4.3. Gotovina i depoziti	5.782,9	4.026,0	4.963,5	5.133,1	4.174,5	4.470,5	4.026,8	4.202,9
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,1	7.438,4	8.725,3	9.519,7	9.170,3
3. Obveze	16.925,0	19.677,3	25.064,3	30.489,1	36.276,1	48.165,0	54.076,9	57.207,2
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	4.414,0	5.790,8	6.808,6	9.114,2	12.336,9	20.753,1	26.014,9	28.606,2
3.2. Portfeljna ulaganja	4.474,5	4.347,4	4.918,4	5.981,6	5.530,4	5.450,0	5.388,0	5.760,8
3.2.1. Vlasnička ulaganja	144,1	238,7	233,4	488,1	646,5	1.037,5	1.080,4	1.198,2
3.2.2. Dužnička ulaganja	4.330,4	4.108,7	4.685,1	5.493,5	4.883,9	4.412,5	4.307,6	4.562,6
Obveznice	4.299,3	4.108,7	4.651,4	5.493,5	4.883,9	4.412,5	4.307,6	4.562,6
Instrumenti tržišta novca	31,1	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.4. Ostala ulaganja	8.036,5	9.539,1	13.337,3	15.393,4	18.408,7	21.961,9	22.674,0	22.840,2
3.4.1. Trgovinski krediti	268,4	258,4	179,5	155,1	194,2	181,3	183,5	257,7
3.4.2. Krediti	6.722,9	6.981,2	10.027,9	11.578,7	14.035,5	16.833,6	16.902,4	16.846,6
3.4.3. Gotovina i depoziti	719,9	1.898,6	2.738,8	3.242,7	3.635,6	4.398,3	5.007,8	5.053,0
3.4.4. Ostala pasiva	325,3	400,9	391,2	417,0	543,5	548,7	580,2	683,0

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (Balance of Payments Manual, 5. izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovačkih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u eurima (EUR) i američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u izvještajne obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnoga srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima preuzimaju se iz statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. Stanja vlasničkih ulaganja prate se od početka 2001. godine i korigiraju se za promjene službenog indeksa Zagrebačke burze (CROBEX).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor država obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Pozicije Portfeljna dužnička ulaganja kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u

dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke, u kojem se nalaze i potraživanja i obveze za obveznice i instrumente tržišta novca.

Pozicije Ostala ulaganja – Trgovinski krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicije Ostala ulaganja – Krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Sredstava pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora država od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Obveza pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu na osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Pozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadržava podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2007.	
							1.tr. ^a	2.tr. ^b
Izravna ulaganja, neto	-3.406,0	-4.183,9	-5.181,9	-7.550,8	-10.607,2	-18.921,4	-24.119,5	-26.415,5
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.008,0	1.606,8	1.626,7	1.563,4	1.729,7	1.831,6	1.895,4	2.190,7
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	975,0	1.569,1	1.587,0	1.502,3	1.610,4	1.725,0	1.770,6	2.068,6
1.1.1. Sredstva	975,0	1.569,1	1.587,0	1.502,3	1.610,4	1.725,0	1.770,6	2.068,6
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	33,0	37,7	39,7	61,2	119,3	106,7	124,9	122,2
1.1.1. Sredstva	43,4	49,9	63,4	89,6	137,9	143,3	165,3	166,9
1.2.2. Obveze	10,4	12,2	23,7	28,4	18,6	36,6	40,4	44,7
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	4.414,0	5.790,8	6.808,6	9.114,2	12.336,9	20.753,1	26.014,9	28.606,2
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	3.339,4	4.400,6	4.972,7	7.116,4	9.920,6	17.961,3	23.095,4	25.318,4
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	3.339,4	4.400,6	4.972,7	7.116,4	9.920,6	17.961,3	23.095,4	25.318,4
2.2. Ostala ulaganja	1.074,7	1.390,2	1.835,9	1.997,8	2.416,3	2.791,8	2.919,5	3.287,9
2.2.1. Sredstva	0,0	0,3	1,8	19,9	20,1	3,6	5,0	4,4
2.2.2. Obveze	1.074,7	1.390,5	1.837,7	2.017,7	2.436,4	2.795,4	2.924,5	3.292,3
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci**Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja**

u milijunima EUR

	2001.	2002. ^a	2003. ^a	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007.	
							1.tr. ^a	2.tr. ^b
Portfeljna ulaganja, neto	-4.223,3	-3.511,3	-4.281,2	-4.565,6	-3.393,6	-2.874,1	-2.515,0	-2.517,1
1. Sredstva	251,1	801,5	599,8	1.334,9	2.136,8	2.575,9	2.873,0	3.243,7
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	23,6	30,6	37,4	31,9	481,3	828,1	1.205,8	1.589,7
1.1.1. Banke	7,5	7,4	4,7	5,1	5,9	6,7	7,2	7,5
1.1.2. Ostali sektori	16,2	23,2	32,6	26,8	475,3	821,4	1.198,6	1.582,2
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	227,5	770,9	562,5	1.303,1	1.655,6	1.747,8	1.667,2	1.654,1
2. Obveze	4.474,5	4.312,8	4.881,0	5.900,5	5.530,4	5.450,0	5.388,0	5.760,8
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	144,1	204,1	196,0	407,0	646,5	1.037,5	1.080,4	1.198,2
2.1.1. Banke	40,7	44,5	46,3	64,7	84,0	156,7	182,7	191,0
2.1.2. Ostali sektori	103,4	159,6	149,6	342,3	562,6	880,8	897,7	1.007,2
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	4.330,4	4.108,7	4.685,1	5.493,5	4.883,9	4.412,5	4.307,6	4.562,6
2.2.1. Obveznice	4.299,3	4.108,7	4.651,4	5.493,5	4.883,9	4.412,5	4.307,6	4.562,6
2.2.1.1. Država	4.268,2	3.947,6	4.306,6	4.662,4	4.052,1	3.648,2	3.530,3	3.775,1
2.2.1.2. Banke	0,0	0,0	0,0	453,2	456,6	457,9	463,2	468,0
2.2.1.3. Ostali sektori	31,2	161,2	344,8	377,9	375,3	306,4	314,1	319,6
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	31,1	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Ostali sektori	31,1	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2007.	
							1.tr. ^a	2.tr. ^b
Ostala ulaganja, neto	-1.908,7	-5.181,7	-8.018,4	-9.936,5	-13.825,1	-17.014,0	-18.169,6	-18.185,0
1. Sredstva	6.127,9	4.357,4	5.319,0	5.456,9	4.583,7	4.947,9	4.504,3	4.655,2
1.1. Trgovinski krediti	249,3	222,5	253,4	221,6	263,0	236,7	225,5	198,8
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,1	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,1	0,0
1.1.2. Ostali sektori	249,3	222,5	253,4	221,6	262,7	236,6	225,4	198,7
Dugoročni krediti	243,3	216,3	211,5	181,4	190,6	181,8	184,8	194,3
Kratkoročni krediti	6,0	6,2	41,9	40,2	72,1	54,8	40,6	4,5
1.2. Krediti	95,6	108,9	102,1	102,2	146,1	240,4	252,0	253,5
1.2.1. Hrvatska narodna banka	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Dugoročni krediti	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
1.2.2. Država	6,1	4,8	5,3	7,0	8,7	9,5	9,0	12,5
Dugoročni krediti	6,1	4,8	5,3	7,0	8,7	9,5	9,0	12,5
1.2.3. Banke	83,4	97,5	87,1	81,6	113,2	188,9	194,8	191,9
Dugoročni krediti	58,3	72,9	63,1	62,6	85,3	140,5	158,3	167,2
Kratkoročni krediti	25,1	24,6	23,9	19,0	27,9	48,5	36,5	24,7
1.2.4. Ostali sektori	5,4	5,9	9,1	13,0	23,6	41,3	47,7	48,5
Dugoročni krediti	5,4	5,8	9,1	11,7	23,3	41,3	47,6	48,4
Kratkoročni krediti	0,0	0,1	0,0	1,3	0,3	0,1	0,1	0,1
1.3. Gotovina i depoziti	5.782,9	4.026,0	4.963,5	5.133,1	4.174,5	4.470,5	4.026,8	4.202,9
1.3.1. Država	94,7	115,7	81,9	8,9	54,2	26,4	1,4	0,0
1.3.2. Banke	4.438,8	2.754,3	3.806,3	4.164,6	2.958,2	3.332,2	2.897,7	3.087,7
1.3.3. Ostali sektori	1.249,4	1.156,0	1.075,4	959,7	1.162,1	1.111,9	1.127,7	1.115,2
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0
2. Obveze	8.036,5	9.539,1	13.337,3	15.393,4	18.408,7	21.961,9	22.674,0	22.840,2
2.1. Trgovinski krediti	268,4	258,4	179,5	155,1	194,2	181,3	183,5	257,7
2.1.1. Država	1,3	1,1	2,3	2,1	2,6	1,9	1,7	1,5
Dugoročni krediti	1,3	1,1	2,3	2,1	2,6	1,9	1,7	1,5
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	267,1	257,4	177,2	153,0	191,6	179,4	181,8	256,1
Dugoročni krediti	226,7	209,9	155,0	129,8	163,8	143,4	147,9	223,1
Kratkoročni krediti	40,4	47,5	22,2	23,2	27,8	36,0	33,9	33,0
2.2. Krediti	6.722,9	6.981,2	10.027,9	11.578,7	14.035,5	16.833,6	16.902,4	16.846,6
2.2.1. Hrvatska narodna banka	213,8	21,5	363,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	138,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	1.672,7	1.950,8	2.260,5	2.590,2	2.990,6	3.018,4	2.983,4	2.962,7
Dugoročni krediti	1.672,7	1.950,8	2.260,5	2.590,2	2.990,6	3.018,4	2.983,4	2.962,7
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	1.813,5	1.878,7	3.403,0	4.037,3	4.887,5	5.367,7	4.843,9	4.283,9
Dugoročni krediti	1.810,8	1.878,4	2.798,5	3.517,4	3.822,7	4.217,3	3.830,3	3.439,2
Kratkoročni krediti	2,6	0,3	604,6	519,9	1.064,8	1.150,4	1.013,7	844,6
2.2.4. Ostali sektori	3.022,9	3.130,1	4.001,0	4.951,3	6.157,3	8.447,5	9.075,1	9.600,0
Dugoročni krediti	2.969,0	3.103,0	3.933,0	4.852,7	6.017,1	8.205,4	8.641,2	9.139,8
Kratkoročni krediti	53,9	27,2	68,1	98,5	140,2	242,1	434,0	460,2
2.3. Gotovina i depoziti	719,9	1.898,6	2.738,8	3.242,7	3.635,6	4.398,3	5.007,8	5.053,0
2.3.1. Hrvatska narodna banka	1,7	1,7	2,6	2,4	2,6	2,6	2,1	2,3
2.3.2. Banke	718,3	1.896,9	2.736,2	3.240,3	3.632,9	4.395,7	5.005,7	5.050,7
2.4. Ostale obveze	325,3	400,9	391,2	417,0	543,5	548,7	580,2	683,0

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti

u milijunima kuna

	2004.	2005.	2006.	2006.				2007.				
				III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.
1. PRIHODI (A + B)	87.019,3	92.642,5	100.392,6	7.628,9	8.246,0	8.474,3	9.124,2	8.548,4	8.143,3	8.076,5	10.701,2	9.219,6
A) Državni proračun	80.463,5	85.653,0	95.234,1	7.356,8	7.864,6	8.052,8	8.362,3	8.250,8	7.797,0	7.800,9	10.345,3	8.757,0
B) Izvanproračunski korisnici	6.555,8	6.989,5	5.158,5	272,0	381,4	421,5	761,9	297,5	346,4	275,6	356,0	462,6
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	129,9	38,0	293,5	0,0	8,4	0,3	181,9	-	-	-	-	-
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	663,1	863,9	848,7	75,7	105,8	68,5	97,0	-	-	-	-	-
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	15,5	18,9	18,4	1,4	0,6	0,7	12,1	-	-	-	-	-
4. Hrvatske vode	1.224,4	1.227,8	1.526,9	61,8	88,6	139,5	270,4	141,9	88,0	161,3	154,7	145,8
5. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost	170,7	214,7	659,8	53,0	39,8	51,4	83,5	38,3	82,3	53,9	53,6	125,4
6. Hrvatske autoceste	2.295,4	2.547,0	1.271,1	71,2	118,2	126,5	92,5	87,7	95,9	54,1	124,2	108,0
7. Hrvatske ceste	1.417,8	1.474,7	64,7	6,8	14,6	2,7	12,6	4,5	4,0	3,3	3,7	3,9
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	575,9	367,4	409,6	1,5	2,8	4,3	7,4	15,6	73,7	2,4	16,2	78,1
9. Hrvatski fond za privatizaciju	62,9	237,0	65,9	0,6	2,7	27,8	4,6	9,5	2,5	0,6	3,5	1,4
2. RASHODI (A + B)	86.941,4	92.332,1	98.751,4	8.280,1	7.736,7	7.939,9	10.668,7	7.851,1	8.698,2	8.811,9	8.659,3	8.272,0
A) Državni proračun	81.861,2	86.715,6	91.979,7	7.806,1	7.158,1	7.373,1	9.568,0	7.477,1	8.336,9	8.481,0	8.270,9	7.804,2
B) Izvanproračunski korisnici	5.080,3	5.616,5	6.771,7	474,0	578,5	566,7	1.100,6	374,0	361,3	331,0	388,4	467,8
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	587,4	382,2	565,9	33,7	39,9	32,1	201,6	-	-	-	-	-
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	831,3	914,3	931,6	76,9	87,8	95,6	70,5	-	-	-	-	-
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	141,3	145,9	155,0	12,6	12,5	11,9	14,3	-	-	-	-	-
4. Hrvatske vode	1.426,3	1.489,5	1.779,1	109,2	150,3	179,0	372,6	142,0	86,4	104,1	103,9	117,4
5. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost	32,4	172,0	734,8	58,0	59,8	78,8	102,5	47,0	74,4	72,9	59,8	102,5
6. Hrvatske autoceste	752,3	1.085,1	1.272,7	85,6	115,7	57,3	181,6	79,1	123,2	72,2	135,7	147,3
7. Hrvatske ceste	934,6	1.062,4	1.226,9	88,0	101,4	103,5	142,9	79,6	70,3	75,6	76,9	92,0
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	314,5	183,0	27,4	3,3	1,1	1,6	2,9	19,8	1,2	1,1	2,8	2,2
9. Hrvatski fond za privatizaciju	60,1	182,1	78,4	6,7	10,0	6,8	11,7	6,5	5,9	5,0	9,2	6,4
NETO/BRUTO OPERATIVNI SALDO (1 – 2)	77,8	310,3	1.641,2	-651,3	509,3	534,4	-1.544,4	697,3	-554,8	-735,4	2.041,9	947,6
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE (3.1. + 3.2. – 3.3.)	77,8	310,3	1.641,2	-651,3	509,3	534,4	-1.544,4	697,3	-554,8	-735,4	2.041,9	947,6
3.1. PROMJENA NETO NEFINANCIJSKE IMOVINE	8.373,5	6.699,4	6.108,6	281,2	412,4	459,2	1.061,8	215,8	283,2	412,3	450,4	564,0
Nabava	8.648,4	7.024,2	6.836,4	351,6	456,2	491,0	1.408,0	420,0	328,7	459,0	484,3	587,9
A) Državni proračun	1.663,9	1.828,8	1.908,5	93,5	97,9	74,7	556,7	88,5	142,2	101,7	173,2	130,4
B) Izvanproračunski korisnici	6.984,5	5.195,4	4.927,9	258,1	358,4	416,3	851,3	331,5	186,5	357,3	311,1	457,4
Prodaja	274,9	324,8	727,7	70,4	43,8	31,8	346,2	204,2	45,5	46,8	33,9	23,8
A) Državni proračun	244,4	275,1	352,7	32,9	37,5	24,1	44,1	170,3	45,4	32,3	33,3	23,7
B) Izvanproračunski korisnici	30,5	49,6	375,1	37,5	6,3	7,7	302,2	33,8	0,1	14,5	0,6	0,1
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (1 – 2 – 3.1.)	-8.295,6	-6.389,1	-4.467,4	-932,4	96,9	75,2	-2.606,2	481,5	-838,0	-1.147,7	1.591,5	383,6
TRANSAKCIJE U FINANCIJSKOJ IMOVINI I OBAVEZAMA (FINANCIRANJE) (3.3. – 3.2.)	8.295,6	6.389,1	4.467,4	932,4	-96,9	-75,2	2.606,2	-481,5	838,0	1.147,7	-1.591,5	-383,6
3.2. PROMJENA NETO FINANCIJSKE IMOVINE	28,4	1.609,8	-2.576,7	-352,0	-307,8	-92,1	-3.355,6	-71,4	974,6	-755,0	1.267,8	-5,0
3.2.1. Tuzemna imovina	18,6	1.614,6	-2.593,4	-352,0	-310,5	-92,1	-3.362,6	-71,4	974,6	-755,0	1.267,8	-10,3
A) Državni proračun	138,6	1.747,7	-3.063,9	-308,7	-125,1	-218,0	-3.553,8	150,0	981,6	-785,6	1.306,8	-181,7
B) Izvanproračunski korisnici	-120,0	-133,1	470,5	-43,3	-185,4	125,9	191,2	-221,4	-6,9	30,6	-39,0	171,4
3.2.2. Inozemna imovina	9,8	-4,9	16,7	0,0	2,7	0,0	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3
A) Državni proračun	9,8	-4,9	16,7	0,0	2,7	0,0	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3
B) Izvanproračunski korisnici	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. PROMJENA NETO OBEVEZA	8.324,0	7.998,8	1.890,7	580,5	-404,7	-167,3	-749,4	-552,8	1.812,7	392,6	-323,7	-388,5
3.3.1. Tuzemne obveze	4.107,7	12.041,7	5.282,8	2.575,9	-276,1	-345,3	-803,0	6,2	1.822,5	472,3	-79,2	-745,5
A) Državni proračun	4.038,7	10.591,6	3.166,3	2.597,4	-335,5	-539,0	-1.463,0	12,4	1.824,5	277,8	-222,3	-819,2
B) Izvanproračunski korisnici	69,0	1.450,1	2.116,5	-21,5	59,5	193,7	659,9	-6,3	-1,9	194,5	143,2	73,7
3.3.2. Inozemne obveze	4.216,3	-4.042,8	-3.392,1	-1.995,4	-128,7	178,0	53,6	-559,0	-9,9	-79,6	-244,5	357,0
A) Državni proračun	270,3	-5.080,6	-3.943,2	-2.154,5	-127,9	59,3	48,2	-468,5	-9,9	-93,6	-166,3	68,1
B) Izvanproračunski korisnici	3.946,0	1.037,8	551,2	159,1	-0,8	118,6	5,4	-90,5	0,0	14,0	-78,2	288,8

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.
Napomena: Na gotovinskom načelu. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I2: Operacije državnog proračuna

u milijunima kuna

	2004.	2005.	2006.	2006.				2007.				
				III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.
1. PRIHODI	80.463,5	85.653,0	95.235,6	7.356,8	7.864,6	8.054,3	8.362,3	8250,84	7.797,1	7.803,2	10.346,8	8.757,8
1.1. Porezi	47.149,9	50.687,6	58.469,1	4.417,1	4.826,4	5.012,9	4.784,4	5020,15	4.495,4	4.502,2	6.813,9	5.315,2
1.2. Socijalni doprinosi	29.477,6	31.301,3	33.877,1	2.703,8	2.843,8	2.852,6	3.161,9	2891,14	2.921,3	2.929,4	3.117,3	3.069,0
1.3. Pomoći	10,1	27,5	196,0	1,2	8,5	2,4	155,6	0,98	0,5	10,8	43,1	18,4
1.4. Ostali prihodi	3.825,9	3.636,6	2.693,3	234,7	185,9	186,4	260,4	338,57	379,9	360,7	372,6	355,2
2. RASHODI	83.131,1	87.857,5	95.950,0	8.047,8	7.463,2	7.742,0	9.981,7	7726,61	8.533,3	8.703,5	8.511,5	8.076,3
2.1. Naknade zaposlenima	22.268,3	23.182,6	24.313,9	1.960,8	1.993,6	2.012,5	2.214,5	2183,45	2.171,8	2.152,2	2.441,1	2.209,9
2.2. Korištenje dobara i usluga	4.358,7	4.951,9	6.069,1	465,8	390,9	389,9	1.217,5	387,40	541,4	521,9	603,6	494,3
2.3. Potrošnja dugotrajne imovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Kamate	3.972,5	4.387,0	4.713,6	803,5	361,1	319,2	413,1	362,48	602,3	715,5	291,8	273,7
2.5. Subvencije	4.968,1	5.248,7	5.670,8	659,5	334,1	382,9	678,6	418,07	652,2	582,6	479,7	436,8
2.6. Pomoći	3.420,3	3.796,8	6.653,0	371,5	435,0	574,0	924,4	512,56	325,2	379,6	450,5	486,4
2.7. Socijalne naknade	39.730,9	41.358,5	43.444,6	3.497,5	3.545,3	3.653,5	3.928,7	3699,75	3.843,0	4.013,5	3.755,7	3.803,4
2.8. Ostali rashodi	4.412,4	4.931,9	5.085,0	289,1	403,4	410,0	604,9	162,89	397,4	338,2	489,1	371,9
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE	-2.667,6	-2.204,5	-714,4	-690,9	401,4	312,3	-1.619,4	524,23	-736,2	-900,3	1.835,3	681,4
3.1. Promjena neto nefinancijske imovine	1.419,5	1.553,7	1.555,8	60,6	60,4	50,6	512,6	-81,87	96,8	69,5	139,9	106,7
3.1.1. Dugotrajna imovina	1.384,6	1.517,0	1.595,1	62,5	70,7	50,8	510,0	66,68	120,3	62,1	133,1	101,5
3.1.2. Zalihe	0,0	0,0	-80,2	-3,7	-11,1	-1,7	-18,1	-148,91	-23,6	-1,3	-3,4	1,5
3.1.3. Pohranjene vrijednosti	7,5	7,2	7,8	1,1	0,3	0,1	2,1	0,09	0,3	0,9	0,9	0,9
3.1.4. Neproizvedena imovina	27,3	29,5	33,1	0,7	0,5	1,4	18,6	0,27	-0,3	7,8	9,2	2,8
3.2. Promjena neto financijske imovine	222,0	1.752,8	-3.047,2	-308,7	-122,4	-218,0	-3.546,8	150,00	981,6	-785,6	1.306,8	-176,3
3.2.1. Tuzemna imovina	212,2	1.757,7	-3.063,9	-308,7	-125,1	-218,0	-3.553,8	150,00	981,6	-785,6	1.306,8	-181,7
3.2.2. Inozemna imovina	9,8	-4,9	16,7	0,0	2,7	0,0	7,0	0,00	0,0	0,0	0,0	5,3

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.
Napomena: Na gotovinskom načelu. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I3: Dug središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	XII.*	XII.*	III.*	VI.*	VII.	VIII.
1. Unutarnji dug središnje države	24.907,3	31.421,5	34.736,4	41.517,0	55.028,8	59.732,5	62.292,6	62.437,5	63.801,0	64.084,6
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	21.467,9	23.320,0	28.160,8	37.223,7	50.559,5	54.216,7	56.553,6	56.616,2	57.622,1	57.811,7
Trezorski zapisi	4.892,3	5.632,7	6.548,1	9.022,5	12.533,4	12.662,2	13.556,6	12.956,3	12.129,6	12.326,3
Instrumenti tržišta novca	7,4	0,1	0,3	–	0,9	–	–	–	–	–
Obveznice	15.415,8	15.887,9	17.422,0	23.080,1	30.716,0	34.827,9	37.256,9	36.732,6	36.788,8	36.733,1
Krediti Hrvatske narodne banke	–	0,5	1,4	3,3	1,4	0,9	–	–	–	0,8
Krediti banaka	1.152,4	1.798,8	4.189,1	5.117,8	7.307,8	6.725,7	5.740,1	6.927,4	8.703,7	8.751,4
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.439,4	8.101,5	6.575,5	4.293,3	4.469,2	5.515,8	5.739,0	5.821,2	6.179,0	6.272,9
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	1.636,1	4.460,7	3.616,4	2.040,1	176,9	253,1	277,1	202,4	160,7	161,0
Krediti banaka	1.803,3	3.640,7	2.959,1	2.253,2	4.292,3	5.262,6	5.461,9	5.618,8	6.018,2	6.111,9
2. Inozemni dug središnje države	43.600,8	43.399,6	49.924,7	55.437,5	51.769,5	48.793,2	47.933,8	49.243,0	47.233,6	47.880,8
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	39.732,6	37.432,1	41.041,9	42.231,2	36.414,5	32.540,9	31.782,8	31.165,8	29.011,8	29.404,4
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	30.984,2	28.719,3	32.115,1	32.919,3	27.020,1	22.836,9	22.204,0	21.950,1	20.031,5	20.249,7
Krediti	8.748,4	8.712,8	8.926,8	9.311,9	9.394,5	9.704,0	9.578,8	9.215,6	8.980,2	9.154,7
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	3.868,2	5.967,6	8.882,8	13.206,3	15.354,9	16.252,3	16.151,0	18.077,2	18.221,9	18.476,3
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	730,1	680,4	816,9	2.846,8	2.866,5	3.903,1	3.845,8	5.756,5	5.767,2	5.787,2
Krediti	3.138,1	5.287,2	8.066,0	10.359,5	12.488,4	12.349,2	12.305,2	12.320,7	12.454,7	12.689,1
3. Ukupno (1+2)	68.508,1	74.821,1	84.661,1	96.954,5	106.798,2	108.525,7	110.226,4	111.680,5	111.034,6	111.965,4
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske										
– domaća	6.025,6	7.528,1	6.895,4	4.642,0	5.345,9	7.312,8	8.216,3	8.106,8	8.031,1	8.112,5
– inozemna	9.288,7	8.764,6	8.713,0	7.787,7	7.248,8	6.875,1	6.809,1	6.885,7	6.765,5	6.804,5

^a Iznimno od napomene u dijelu "Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama", u ovoj tablici dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u dijelu 2. Inozemni dug središnje države, reklasificiran je iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi od (uključujući) prosinca 1998. godine, a u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države od (uključujući) prosinca 2002. godine.

Tablica I3: Dug središnje države

Podaci o dugu središnje države sastavljeni su iz raspoloživih podataka i nisu usklađeni s podacima Ministarstva financija Republike Hrvatske. Dug središnje države sastoji se od unutarnjega i inozemnog duga. Izvori podataka za unutarnji dug središnje države su Mjesečni statistički prikaz Ministarstva financija, Bilanca Hrvatske

narodne banke i Konsolidirana bilanca banaka. Izvor podataka za inozemni dug središnje države je statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka. U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor podataka o domaćim jamstvima su banke, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100			Lančani indeksi			Cijene pri proizvođačima	Godišnji mjesečni indeksi			
		Indeksi potrošačkih cijena			Indeksi potrošačkih cijena ^a				Indeksi potrošačkih cijena ^b			
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge	Cijene pri proizvođačima
1994.	prosinac	100,2	100,1	100,8	100,2	97,0	95,0	108,1	94,5
1995.	prosinac	100,2	100,2	99,8	100,5	103,7	102,4	109,3	101,6
1996.	prosinac	100,0	100,2	99,5	100,3	103,4	102,3	108,7	101,5
1997.	prosinac	100,7	100,3	102,3	99,9	103,8	102,7	108,2	101,6
1998.	prosinac	82,1	84,6	73,7	100,3	100,4	100,0	100,0	105,4	104,3	109,2	97,9
1999.	prosinac	85,3	87,2	78,5	100,6	100,8	100,0	100,3	103,9	103,1	106,5	105,9
2000.	prosinac	90,0	92,0	82,8	100,4	100,4	100,1	100,2	105,5	105,5	105,5	111,2
2001.	prosinac	92,1	93,2	88,5	100,4	100,4	100,5	99,0	102,4	101,3	106,8	96,9
2002.	prosinac	93,8	94,2	92,6	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3
2003.	prosinac	95,4	95,7	94,6	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0
2004.	prosinac	98,0	98,0	98,0	100,7	100,9	100,2	99,3	102,7	102,5	103,6	104,8
2005.	prosinac	101,6	101,4	102,0	100,5	100,5	100,5	99,7	103,6	103,5	104,1	102,7
2006.	listopad	102,9	102,1	105,9	100,0	100,1	99,6	100,0	102,1	101,2	105,1	101,5
	studeni	103,6	102,8	106,1	100,6	100,8	100,2	100,1	102,5	101,9	104,5	101,6
	prosinac	103,7	102,8	106,4	100,0	100,0	100,2	100,0	102,0	101,4	104,2	101,9
2007.	siječanj	104,0	102,7	107,8	100,3	100,0	101,4	100,8	101,8	100,9	104,4	102,2
	veljača	104,3	102,9	108,5	100,3	100,2	100,6	100,2	101,2	100,4	103,7	101,7
	ožujak	104,9	103,8	108,6	100,6	100,8	100,1	100,6	101,8	101,1	103,7	102,0
	travanj	105,7	104,8	108,3	100,7	101,0	99,7	100,4	102,3	101,8	103,5	102,3
	svibanj	106,2	105,5	108,1	100,5	100,6	99,9	100,4	102,2	101,9	103,0	102,3
	lipanj	105,8	104,9	108,3	99,6	99,4	100,2	100,4	101,9	101,6	102,7	102,9
	srpanj	105,1	103,8	109,3	99,4	98,9	100,8	100,2	102,1	101,9	102,8	103,0
	kolovoz	105,7	104,4	109,9	100,6	100,6	100,5	100,8	102,6	102,6	102,6	103,6
	rujan	107,0	106,4	108,7	101,2	101,9	98,9	100,6	103,9	104,3	102,2	104,5

^a Od siječnja 1992. do prosinca 1997. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.

^b Od siječnja 1992. do prosinca 1998. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.
Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Početkom 2004. godine Državni zavod za statistiku uveo je indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa potrošačkih cijena od

siječnja 2001. DZS je naknadno izračunao i vremensku seriju indeksa potrošačkih cijena od siječnja 1998. do prosinca 2000. godine. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004.). Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100 ^a			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
1998.	prosinac	87,3	88,6	80,0	99,9	99,9	100,0
1999.	prosinac	89,8	91,1	82,3	100,1	100,1	100,1	102,9	102,9	103,0
2000.	prosinac	92,8	93,9	86,5	100,4	100,4	100,2	103,3	103,0	105,0
2001.	prosinac	93,9	94,6	89,8	99,8	99,7	100,3	101,2	100,8	103,8
2002.	prosinac	95,0	95,6	91,9	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	prosinac	96,2	96,4	94,7	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0
2004.	prosinac	98,4	98,5	97,4	100,1	100,1	100,4	102,3	102,2	102,9
2005.	prosinac	101,3	101,4	101,0	100,1	100,0	100,5	103,0	102,9	103,7
2006.	rujan	103,2	103,1	104,1	100,7	101,1	98,4	102,7	102,6	103,5
	listopad	103,7	103,8	103,2	100,4	100,7	99,1	102,7	102,7	102,6
	studen	103,8	103,9	103,2	100,1	100,1	100,1	102,5	102,5	102,7
	prosinac	103,6	103,6	103,6	99,8	99,7	100,3	102,3	102,2	102,5
2007.	siječanj	103,2	103,0	104,3	99,6	99,4	100,7	102,4	102,3	103,0
	veljača	103,5	103,2	104,9	100,2	100,2	100,6	102,3	102,1	103,2
	ožujak	104,0	103,7	105,1	100,5	100,5	100,2	102,5	102,2	104,0
	travanj	104,6	104,5	104,9	100,6	100,8	99,9	102,6	102,5	103,5
	svibanj	105,4	105,3	105,7	100,7	100,8	100,7	102,8	102,7	103,4
	lipanj	105,5	105,2	106,7	100,1	99,9	101,0	102,4	102,2	103,1
	srpanj	105,0	104,3	108,9	99,6	99,1	102,1	102,4	102,1	103,4
	kolovoz	105,6	104,7	110,1	100,6	100,5	101,1	103,0	102,8	104,1
	rujan	106,3	106,1	107,6	100,7	101,3	97,7	103,0	102,9	103,3

^a Od siječnja 2007. DZS objavljuje indeks potrošačkih cijena na novoj bazi: 2005. = 100.
Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među

ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih derivata). Ukupno je isključeno 111 dobara i usluga, čiji udio u košarici za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2005. godini iznosi 30,06% (od toga 6,93 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 23,13 postotnih bodova na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom multog pondera.

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

u tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1994.	prosinac	1.646,0	119,0	153,4	233,2
1995.	prosinac	1.883,0	99,4	114,4	145,7
1996.	prosinac	2.217,0	104,4	117,7	111,8
1997.	prosinac	2.544,0	100,8	114,8	116,9
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9
2004.	prosinac	4.312,0	99,1	106,6	105,9
2005.	prosinac	4.473,0	97,3	103,7	104,9
2006.	kolovoz	4.633,0	101,7	104,9	105,0
	rujan	4.542,0	98,0	104,4	104,9
	listopad	4.585,0	100,9	105,7	105,0
	studen	4.883,0	106,5	106,3	105,1
	prosinac	4.735,0	97,0	105,9	105,2
2007.	siječanj	4.739,0	100,1	106,3	106,3
	veljača	4.649,0	98,1	105,6	105,9
	ožujak	4.788,0	103,0	104,0	105,3
	travanj	4.750,0	99,2	105,7	105,4
	svibanj	4.875,0	102,6	104,0	105,1
	lipanj	4.848,0	99,5	104,5	105,0
	srpanj	4.855,0	100,1	106,6	105,2

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

indeksni bodovi, originalni podaci

Godina	Mjesec	Kompozitni indeksi			Indeksi odgovora						
		Indeks pouzdanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	Indeks raspoloženja potrošača	I1	I2	I3	I4	I7	I8	I11
1999.	listopad	-33,7	-14,9	-46,3	-38,4	-12,1	-49,9	-17,6	35,5	-50,7	-69,7
2000.	listopad	-20,9	3,5	-32,2	-26,2	1,2	-22,0	5,7	26,9	-48,3	-63,6
2001.	listopad	-27,0	-11,4	-35,6	-29,6	-10,0	-35,9	-12,7	22,9	-41,3	-62,3
2002.	listopad	-25,2	-8,3	-29,3	-22,6	-5,1	-31,2	-11,5	20,1	-34,1	-64,0
2003.	listopad	-22,2	-4,5	-25,0	-21,5	-2,6	-26,5	-6,4	14,7	-27,1	-65,2
2004.	listopad	-23,9	-7,9	-22,0	-19,1	-4,1	-30,5	-11,6	22,5	-16,5	-57,3
2005.	prosinac	-26,4	-13,7	-25,6	-16,4	-5,9	-34,4	-21,5	27,6	-25,9	-50,6
2006.	rujan	-20,9	-6,4	-19,3	-16,6	-2,6	-25,7	-10,2	20,2	-15,5	-50,7
	listopad	-19,2	-6,2	-18,8	-11,6	-3,2	-22,7	-9,1	15,0	-22,1	-49,3
	studeni	-20,0	-7,6	-18,1	-12,5	-2,3	-21,6	-12,9	15,7	-20,2	-49,0
	prosinac	-18,9	-4,7	-15,4	-10,9	1,1	-22,4	-10,5	16,9	-12,9	-49,4
2007.	siječanj	-14,6	-0,5	-15,1	-12,6	1,3	-20,2	-2,2	11,0	-12,5	-46,3
	veljača	-15,9	-3,4	-16,5	-13,8	-0,1	-18,6	-6,6	11,5	-17,0	-45,3
	ožujak	-16,7	-5,0	-17,8	-13,0	-1,4	-21,7	-8,6	9,7	-18,7	-47,2
	travanj	-14,5	-1,6	-15,6	-11,7	1,8	-18,9	-4,9	5,6	-16,2	-49,4
	svibanj	-16,8	-2,2	-18,1	-15,5	0,5	-21,0	-4,8	10,1	-17,7	-52,7
	lipanj	-15,6	-3,5	-14,2	-12,2	-0,5	-18,0	-6,5	9,3	-12,5	-46,2
	srpanj	-13,9	0,3	-12,7	-12,3	2,5	-13,8	-2,0	8,3	-11,9	-47,8
	kolovoz	-14,7	-1,6	-13,0	-9,9	0,2	-15,9	-3,4	9,6	-13,2	-45,8
	rujan	-17,9	-4,5	-18,6	-14,4	-1,2	-22,0	-7,8	14,4	-19,5	-48,2
	listopad	-15,3	-1,0	-15,8	-12,8	1,3	-17,2	-3,2	12,1	-17,3	-47,2

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

HNB-ova anketa pouzdanja potrošača provodi se od travnja 1999. godine prema metodologiji Europske komisije pod nazivom Zajednički harmonizirani program europskih anketa pouzdanja. Ovo se HNB-ovo anketno istraživanje do travnja 2005. godine provodilo jednom u tromjesečju (u siječnju, travnju, srpnju i listopadu). Od svibnja 2005. godine Hrvatska narodna banka anketno istraživanje provodi svakoga mjeseca, u suradnji s Europskom komisijom, koristeći se njezinom tehničkom i financijskom pomoći. Za izradu i provedbu Ankete odgovorna je jedino Hrvatska narodna banka.

Upitnik sadržava ukupno 25 pitanja kojima se ispituje percepcija potrošača glede promjena ekonomskih pojava s kojima se oni svakodnevno susreću. Na osnovi odgovora iz Ankete o pouzdanju potrošača utvrđuje se vrijednost indeksa odgovora prema zadanoj metodologiji. Iz vrijednosti indeksa odgovora izračunava se i prati kretanje triju kompozitnih indeksa: indeksa pouzdanja potrošača (IPP), indeksa raspoloženja potrošača (IRP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP). Svaki navedeni kompozitni indeks za sebe aritmetička je sredina indeksa odgovora (I), tj. prosjek prethodno kvantificiranih odgovora na pojedina pitanja iz ankete:

$$I_i = \sum_z^k r_i \cdot w_i$$

gdje je: r vrijednost odgovora, w udio ispitanika koji su se opredijelili za pojedini odgovor (ponder), i pitanje iz upitnika, z ponudeni/oda-

brani odgovor, k broj ponuđenih odgovora na pojedino pitanje.

Vrijednosti navedenih indeksa kreću se u rasponu $-100 < I_i < 100$. Veće vrijednosti indeksa u odnosu na prethodno razdoblje upućuju na porast očekivanja (optimizma) u pogledu specifičnog područja obuhvaćenog pojedinim pitanjem.

U tablici su prikazane vrijednosti odabranih indeksa odgovora na pitanja:

I1: Kako se tijekom proteklih 12 mjeseci promijenila financijska situacija u vašem kućanstvu?

I2: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti financijska situacija u vašem kućanstvu?

I3: Što mislite, kako se tijekom posljednjih 12 mjeseci promijenila ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I4: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I7: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti broj nezaposlenih?

I8: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju, mislite li da je sada pravo vrijeme za kupnju trajnih dobara za kućanstvo (namještaja, stroja za pranje rublja, televizora i sl.)?

I11: Koliko je vjerojatno da ćete tijekom sljedećih 12 mjeseci uspjeti išta uštedjeti?

Komponente kompozitnih indeksa su:

IPP: I2, I4, I7x(-1), I11

IOP: I2, I4

IRP: I1, I3, I8.

Popis banaka i štedionica

1. listopada 2007.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banco Popolare Croatia d.d., Zagreb
2. Banka Brod d.d., Slavonski Brod
3. Banka Kovanica d.d., Varaždin
4. Banka Splitsko-Dalmatinska d.d., Split
5. Centar banka d.d., Zagreb
6. Credo banka d.d., Split
7. Croatia banka d.d., Zagreb
8. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Rijeka
9. Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb
10. Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
11. Imex banka d.d., Split
12. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
13. Jadranska banka d.d., Šibenik
14. Karlovačka banka d.d., Karlovac
15. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
16. Kvarner banka d.d., Rijeka
17. Međimurska banka d.d., Čakovec
18. Nava banka d.d., Zagreb
19. OTP banka Hrvatska d.d., Zadar
20. Partner banka d.d., Zagreb
21. Podravska banka d.d., Koprivnica
22. Primorska banka d.d., Rijeka
23. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
24. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
25. Samoborska banka d.d., Samobor
26. Slatinska banka d.d., Slatina
27. Slavonska banka d.d., Osijek
28. Soci t  G n rale – Splitska banka d.d., Split
29. Štedbanka d.d., Zagreb
30. Vaba d.d. banka Varaždin, Varaždin
31. Veneto banka d.d., Zagreb
32. Volksbank d.d., Zagreb
33. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. HPB – Stambena štedionica d.d., Zagreb
2. PBZ Stambena štedionica d.d., Zagreb
3. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb
4. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb
5. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije koje imaju odobrenje za rad i veliko ovlaštenje

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb

Predstavništva inozemnih banaka

1. Bank für K rnten und Steiermark AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. Komercijalna banka a.d., Zagreb
5. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb
6. San Paolo IMI S.p.A., Zagreb
7. Union de Banques Arabes et Fran aises – UBAF, Zagreb

Banke i štedionice u stečaju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.6.2000.
2. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.5.2002.
3. Cibalae banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
4. Glumina banka d.d., Zagreb	30.4.1999.
5. Gospodarska štedionica d.d., Vrbovec	3.4.2003.
6. Gradska banka d.d., Osijek	3.5.1999.
7. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.4.2000.
8. Ilirija banka d.d., Zagreb	6.4.1999.
9. Invest štedionica d.o.o., Zagreb	30.6.1999.
10. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.4.1999.
11. Međimurska štedionica d.d., Čakovec	17.3.2004.
12. Neretvansko gospodarska banka d.d., Ploče	10.5.1999.
13. Štedionica Groš banak d.o.o., Zagreb	23.4.2001.
14. Štedionica Mediteran d.o.o., Split	5.12.2001.
15. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	8.9.2000.
16. Županjska banka d.d., Županja	3.5.1999.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.5.2000.
2. Križevačka banka d.d., Križevci	3.1.2005.
3. Primus banka d.d., Zagreb	23.12.2004.
4. Štedionica Dora d.d., Zagreb	1.1.2002.
5. Štedionica Zlatni vrutak d.d., Zagreb	28.12.2001.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	7.3.2001.
2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	8.6.2001.
3. Zagrebačka štedionica d.d., Zagreb	22.3.2000.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. listopada 2007.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	prof. dr. Boris Cota Davor Holjevac prof. dr. Vlado Leko dr. sc. Branimir Lokin dr. sc. Željko Lovrinčević Relja Martić mr. sc. Adolf Matejka prof. dr. Silvije Orsag mr. sc. Tomislav Presečan prof. dr. Jure Šimović dr. sc. Sandra Švaljek dr. sc. Mladen Vedriš prof. dr. Boris Vujčić

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	prof. dr. Boris Vujčić
Viceguverner	Davor Holjevac
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	Irena Kovačec
Sektor za devizne poslove	Željko Jakuš
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	mr. sc. Diana Jakelić
Sektor plana, analize i računovodstva	Neven Barbaroša
Sektor platnog prometa	mr. sc. Mario Žgela
Sektor za informatičke tehnologije	Boris Ninić
Sektor podrške poslovanju	mr. sc. Michael Faulend
Sektor za međunarodnu suradnju	

Kratice i znakovi

BDP	– bruto domaći proizvod	RH	– Republika Hrvatska
BDV	– bruto dodana vrijednost	SDR	– Posebna prava vučenja
BZ	– blagajnički zapisi	SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	tis.	– tisuća
dep.	– depoziti	T-HT	– HT – Hrvatske telekomunikacije d.d.
DZS	– Državni zavod za statistiku	TNZ	– Tržište novca Zagreb
EMU	– Europska monetarna unija	tr.	– tromjesečje
ESB	– Europska središnja banka	tromjes.	– tromjesečje
EU	– Europska unija	TZ	– trezorski zapisi
Fed	– američka središnja banka (Federal Reserve System)	val.	– valutni
fik.	– fiksni		
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost		
HAC	– Hrvatske autoceste		
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak		
HC	– Hrvatske ceste		
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju		
HNB	– Hrvatska narodna banka		
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje		
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje		
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje		
ILO	– Međunarodna depozitarna agencija		
Ina	– Industrija nafte d.d.		
ind.	– industrijski		
MF	– Ministarstvo financija		
mil.	– milijun		
mlrd.	– milijarda		
MMF	– Međunarodni monetarni fond		
NIA	– neto inozemna aktiva		
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti		
OP	– obvezna pričuva		
PDV	– porez na dodanu vrijednost		
potr.	– potrošnja		
pr.	– proizvodi		
SDA	– Središnja depozitarna agencija		

Troslovne oznake za valute

HRK	– kuna
ATS	– austrijski šiling
FRF	– francuski franak
DEM	– njemačka marka
CHF	– švicarski franak
GBP	– funta sterlinga
ITL	– talijanska lira
USD	– američki dolar
SIT	– slovenski tolar
EUR	– euro
JPY	– jen

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
∅	– prosjek
a, b, c, ...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
()	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak

